

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคม
วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
Determination of Physical, Psychological, Social-cultural, and Economic
Tourism Carrying Capacity of Tourism Destination
at Mu Koh Lanta, Krabi Province

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ

สิงหาคม 2562

สัญญาเลขที่ RDG60T0029

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคม
วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
Determination of Physical, Psychological, Social-cultural, and Economic
Tourism Carrying Capacity of Tourism Destination at Mu Koh Lanta, Krabi
Province

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อาจารย์กนกวรรณ แก้วอุไทย	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
อาจารย์สุทธิณี พรพันธุ์ไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ดร.สุรศักดิ์ ชูทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ชุดโครงการการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อสร้าง
มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกสว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ครั้งนี้เป็นผลงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัย ได้แก่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา อำเภอเกาะลันตา สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ผลักดันให้คณะผู้วิจัยพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการวิจัยเชิงบูรณาการและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้ทรงคุณวุฒิ สกสว. โดยมี ผศ.สุรเชษฐ์ เชษฐมาลี เป็นประธานผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านดร.อนุชา เล็กสกุลดิถ์ คุณวรุณกาญจน์ ฐิติธรรมาภรณ์ คุณสมิตรา มัทธุนนท์ และคุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ที่กรุณาให้ดูแลในทางวิชาการให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ตลอดโครงการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย คุณอภิชัย อรัญญิก ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกระบี่ คุณอมฤต ศิริพรจุฑาทูล ที่ปรึกษาสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ คุณธีรพจน์ กษิรวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา คุณกรรณ เกษม มีสุข หัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา คุณนราธร หงษ์ทอง ประธานชมรมท่องเที่ยวบ้านทุ่งหยีเพ็ง ที่ผลักดัน ให้แนวคิดในทางปฏิบัติ ช่วยอำนวยความสะดวก ดูแลช่วยเหลือและให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ ผศ.สุภาวดี โพธิยะราช ผู้อำนวยการภารกิจการจัดทำแผนงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ที่กรุณาสนับสนุนการวิจัยและเป็นกำลังใจให้คณะวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ ผศ.ดร.อรรธิกา พังงา หัวหน้าสำนักประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ และบุคลากรสำนักประสานฯ ที่ผลักดันการใช้ประโยชน์ อำนวยความสะดวก และสนับสนุนนักวิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ

สิงหาคม 2562

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1) บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลกที่นับวันยิ่งรุนแรงขึ้นเนื่องจากหลายประเทศอาศัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการสร้างรายได้ อีกทั้งการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวยิ่งทำให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วงชิงตลาดและการครองใจนักท่องเที่ยวทั้งการรักษาฐานลูกค้าเดิมและขยายฐานตลาดใหม่เพิ่ม ซึ่งก็หมายความว่ามาตรฐานการให้บริการ โอกาส และประสบการณ์ที่มีคุณภาพรวมทั้งความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวซึ่งส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและพัฒนาปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ช่วยสนับสนุน การส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) แล้วเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในระยะต่อไป จะไม่มุ่งเน้นเฉพาะการเพิ่มขึ้น ของจำนวนนักท่องเที่ยว แต่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเพิ่มระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวต่อวันหรือต่อครั้ง การพัฒนาในระดับพื้นที่ การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวและกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างให้เกิดความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นในการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคมและด้านจิตวิทยาทางการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจท้องถิ่น สังคม และนักท่องเที่ยวซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับทรัพยากรท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา โดยโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง “การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา อำเภอลันตา จังหวัดกระบี่” ซึ่งจากผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่าปัญหาสำคัญในพื้นที่คือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นจากการท่องเที่ยว และแนวโน้มการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูงและเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมท่องเที่ยวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นหากไม่สามารถบริหารจัดการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาเพื่อที่จะคงไว้ซึ่ง

ประสบการณ์คุณภาพ และความพึงพอใจ ลดความแออัดในแหล่งท่องเที่ยวแล้วก็จะส่งผลต่อโครงสร้างตลาดและการลดจำนวนท่องเที่ยวคุณภาพในอนาคตได้ ทั้งนี้รวมไปถึงการศึกษาผลกระทบทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมซึ่งจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ป้องกันและลดปัญหาอันจะส่งผลต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาในระยะยาวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1.2.1 เพื่อกำหนดขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.2.2 เพื่อกำหนดขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.2.3 เพื่อศึกษาประเภทของกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.2.4 เพื่อประเมินผลกระทบตามขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.2.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตาโดยมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาในพื้นที่หมู่เกาะลันตา โดยแหล่งท่องเที่ยวหลักที่ทำการศึกษา ได้แก่ กลุ่มเกาะในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตาและเกาะลันตาใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวเข้มข้นที่สุด

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ 2) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่มีสถานที่ตั้ง/การให้บริการ ณ เกาะลันตาใหญ่ และกลุ่มเกาะของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา 3) ประชาชนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้จุดท่องเที่ยวในเกาะลันตาใหญ่

1.3.3 ขอบเขตด้านข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว และผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นในเชิงลึก รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวข้องซึ่งจำเป็นต้องขยายความจากข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น เหตุผลเชิงลึกในการตัดสินใจย้ายแหล่งท่องเที่ยว โดยอาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นในงานวิจัยนี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อมุ่งทำความเข้าใจกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจากการท่องเที่ยวต่อหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ในเชิงลึกในประเด็นเกี่ยวเนื่องต่อไป

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ทำการศึกษาเพื่อกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาโดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาปริมาณการใช้ประโยชน์ รูปแบบหรือพฤติกรรมของกิจกรรมท่องเที่ยว ลักษณะการใช้ประโยชน์ การจัดการ ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับต่อไป

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ มีระยะเวลาในการศึกษา คือ 12 เดือน

1.4 วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed-method Approach) ซึ่งเป็นการรวมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กับเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกใช้วิธีวิจัยแบบทำตามลำดับก่อนหลัง (Sequential Design) ทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างก่อน แล้วใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยเชิงปริมาณที่วิเคราะห์จากแบบสอบถาม มาออกแบบการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมุ่งที่จะนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ที่สรุปจากแบบสอบถาม มาหาคำตอบในเชิงลึก รวมทั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลมาขยายหรือเพิ่มในส่วนที่การวิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถอธิบายได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว จากรายงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บทความวิชาการ รายงานการวิจัยทั้งในรูปแบบเล่ม และ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามเว็บไซต์ ฐานข้อมูลทางด้านธุรกิจ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย

1.4.2 การศึกษาครั้งนี้ทำการพัฒนาเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires)

1.4.3 สร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูลขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา ทำการทดสอบแบบสอบถามและปรับปรุงแบบสอบถาม

1.4.4 รวบรวมข้อมูล ความรู้สึกแออัดของนักท่องเที่ยวและข้อมูลอื่นๆ เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถาม

1.4.5 ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่ประกอบกิจกรรมในช่วงระยะเวลาเดียวกันกับที่นักท่องเที่ยวได้ตอบแบบสอบถาม ไปหาความสัมพันธ์เชิงเส้นกับข้อมูลระดับของความแออัดที่นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถาม เมื่อมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 ก็ใช้สมการเส้นตรงดังกล่าวในการคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในแต่ละระดับความแออัด นำจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่คาดคะเนจากสมการเส้นตรงในแต่ละระดับความแออัดมากำหนดเป็นเกณฑ์จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ขีดความสามารถด้านจิตวิทยาจะยอมรับได้ในแต่ละระดับในแต่ละจุดท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ยอมรับได้ คือจำนวนนักท่องเที่ยวที่ระดับความแออัดที่กำหนดร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประชุมกำหนดปัจจัยและเกณฑ์ในการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ต่อไป

2) สรุปผลการศึกษา

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical Carrying Capacity: PCC) เป็นการประเมินจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ขนาดพื้นที่ทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จะสามารถรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้โดยไม่เกิดผลกระทบกับพื้นที่และเอื้อต่อการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว พิจารณาภายใต้เงื่อนไขทางด้านประเภทกิจกรรมและประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกับการพิจารณาตามช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum) หรือประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวต้องการในแต่ละพื้นที่ คิดเป็นจำนวนคนต่อขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนใช้ในการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท โดยมีหน่วยวัดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวที่พื้นที่จะรองรับได้สูงสุดในช่วงเวลาเดียวกัน (People At One Time: PAOT) ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในพื้นที่หมู่เกาะลันตาจัดอยู่ในประเภทชนบท (Rural) คิดเป็นร้อยละ 66.67 โดยพบแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทพัฒนา (Roaded Natural: RN) ซึ่งได้แก่ เกาะโหลงและหาดบากันเตียง ส่วนเกาะห้า เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Non-Motorized : SPNM) และเกาะรอกเป็น แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Motorized : SPM) โดย หาดคลองดาวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แบ่งเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ทำกิจกรรมชายหาด เท่ากับ 2,034 คนต่อช่วงเวลา กิจกรรมว่ายน้ำ เท่ากับ 5,665 คนต่อช่วงเวลา ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทกึ่งธรรมชาติ ได้แก่ หาดพระแอะ คลองนิน บากันเตียง และเกาะโหลง พบว่า เกาะโหลงสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดเท่ากับ 4,353 คนต่อช่วงเวลา รองลงมาคือ หาดพระแอะ เท่ากับ 4,249 คนต่อช่วงเวลา และหาดคลองนิน เท่ากับ 3,924 คนต่อช่วงเวลา แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติสันโดษใช้ยานยนต์ ได้แก่ เกาะรอก

ส่วนขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพที่เหมาะสมนั้นจากการกำหนดระดับผลกระทบของขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพในปัจจุบันของหมู่เกาะลันตา ใช้เกณฑ์ระดับผลกระทบ ระดับผลกระทบน้อยหรือการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้านกายภาพยังไม่เกินขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยว คือ จำนวนคนที่ใช้พื้นที่ควรมีจำนวนน้อยกว่า ร้อยละ 50 ของค่า PCC สูงสุด ระดับผลกระทบปานกลาง คือการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้านกายภาพที่จำนวนคนที่ใช้พื้นที่มีจำนวนตั้งแต่ ร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 80 ของค่า PCC สูงสุด และระดับผลกระทบรุนแรง ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้านกายภาพที่เกินขีดความสามารถสูงสุดที่ขนาดพื้นที่จะรองรับได้ นั่นคือ จำนวนคนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมากกว่า ร้อยละ 80 ของค่า PCC สูงสุด ผลการศึกษพบว่าในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่มีขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมอยู่ที่ไม่เกิน 16,077 คนต่อช่วงเวลาเพื่อที่จะบริหารจัดการพื้นที่ให้อยู่ในระดับผลกระทบต่ำหรือไม่ควรเกิน 25,722 คนต่อช่วงเวลา ในขณะที่ขีดความสามารถ

ในการรองรับทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมทางกายภาพบริเวณชายหาดและจุดดำน้ำบริเวณพื้นที่เกาะรอก เกาะไหง และเกาะห้า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา คือไม่เกิน 11,348 คนต่อช่วงเวลา

จากลักษณะการใช้ประโยชน์และระดับของผลกระทบทางกายภาพที่เกิดขึ้นพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมว่ายน้ำ รองลงมาคือกิจกรรมอาบแดด กิจกรรมเดิน วิ่ง และ กิจกรรมชมวิวยิวทัศน์ โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการขนาดพื้นที่ในการทำกิจกรรมกิจกรรมว่ายน้ำ เฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 27.21 ตารางเมตร รองลงมาคือกิจกรรมดำน้ำ เท่ากับ 19.00 ตารางเมตร และ กิจกรรมเดิน วิ่งริมชายหาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.57 ตารางเมตร ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้พื้นที่น้อยที่สุดคือกิจกรรมชมวิวยิวทัศน์ซึ่งมีค่าเท่ากับกิจกรรมโยคะ เท่ากับ 5.00 ตารางเมตร ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมสูงสุดคือ พายเรือคายัค เท่ากับ 3.00 ชั่วโมง ส่วน ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการท่องเที่ยวโดยกิจกรรมต่างๆ

เมื่อพิจารณาจำนวนคนที่ประกอบกิจกรรมจริงในพื้นที่ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ผลกระทบ ของขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพที่กำหนด พบว่ายังไม่มีพื้นที่ใดที่มีจำนวน นักท่องเที่ยวเกินกว่าค่า PAOT ทางกายภาพ นั่นคือ ผลกระทบยังมีน้อยหรือจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่เกิน ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว

2.2 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ผลการศึกษาค่าขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facility Carrying Capacity: FCC) โดยวิเคราะห์สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ห้องสุขา และที่จอดรถ รวมถึงจุดจอดเรือในกรณีที่มีการสัญจรทางน้ำ ผลการศึกษา พบว่าในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่มีขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่ ที่พัก 12,240 คนต่อคืน ร้านอาหาร 4,877 คนต่อชั่วโมง ห้องสุขา 420 คนต่อชั่วโมง และที่จอดรถ 335 คัน ต่อช่วงเวลา ทั้งนี้เมื่อทำการวิเคราะห์โดยอาศัยระดับผลกระทบสูง ปานกลาง และต่ำ พบว่าขีด ความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยที่จะไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบและให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปด้วยดีนั้นพื้นที่เกาะลันตาใหญ่มีขีดความสามารถในการ รองรับด้านที่พัก 9,792 คนต่อคืน ร้านอาหาร 3,902 คนต่อชั่วโมง ห้องน้ำห้องสุขา 336 คนต่อชั่วโมงและ ที่จอดรถ 268 คันต่อชั่วโมง

ในขณะที่ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเกาะ จุดดำน้ำคือบริเวณเกาะไหง เกาะรอกนั้น มีความแตกต่างในการใช้ประโยชน์โดยใน พื้นที่เกาะไหงซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งของที่พักเอกชนนั้นสามารถรองรับได้สูงสุด 864 คนต่อคืน ร้านอาหาร 1,065 คนต่อชั่วโมง จุดจอดเรือรองรับได้สูงสุด 11 ลูกต่อช่วงเวลา ในขณะที่เกาะรอกซึ่งบริเวณที่ให้บริการ นักท่องเที่ยวเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติลต. 1 (เกาะรอก) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา มี พื้นที่สำหรับพักค้างในลักษณะของการกางเต็นท์ 48 คนต่อคืน ร้านอาหาร 66 คนต่อชั่วโมง และห้องน้ำ

ห้องสุขา รองรับได้สูงสุด 300 คนต่อชั่วโมง และท่อนจอตเรือ 37 คนต่อช่วงเวลา อย่างไรก็ตามสำหรับขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมของเกาะไหงและเกาะรอกแล้วเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือเพื่อเอื้ออำนวยให้กิจกรรมดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น ขีดความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อมประเภทที่พัก 731 คนต่อคืน ห้องอาหาร 905 คนต่อชั่วโมง ห้องน้ำ 240 คนต่อช่วงเวลา และท่อนจอตเรือ 35 ลูกต่อช่วงเวลา

2.3 ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านน้ำใช้

จากข้อมูลของการประปาส่วนภูมิภาค (2560) ระบบการผลิตน้ำประปาในพื้นที่เกาะลันตา มีขนาดกำลังผลิตวันละ 2,400 ลบ.ม. หรือ 2,400,000 ลิตรต่อวัน จึงกำหนดเป็นค่าสูงสุดของขีดความสามารถรองรับด้านน้ำอุปโภคประเภทน้ำประปา ผลการศึกษาพบว่าเมื่ออัตราการใช้น้ำประปาซึ่งคำนวณจากค่าน้ำทั้งสิ้น 1,281,734 ลิตรต่อวันซึ่งจัดว่ามีผลกระทบในระดับปานกลางยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับด้านน้ำอุปโภคประเภทน้ำประปา โดยจากการศึกษาปริมาณการใช้น้ำประปาต่อเดือนของเกาะลันตาใหญ่จากค่าน้ำประปาที่ผู้ใช้จ่ายให้กับหน่วยงานผลิตและจัดการน้ำประปา พบว่าปริมาณการใช้น้ำประปาตำบลเกาะลันตาใหญ่เฉลี่ย 3,200 ลบ.ม. ต่อเดือน ในขณะที่ตำบลศาลาด่านมีปริมาณการใช้น้ำ 21,660 ลบ.ม. ต่อเดือน และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ หรือศรีราชา อยู่ที่ 13,592 ลบ.ม. ต่อเดือน โดยมีประชากรรวมทั้งประชาชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และประชากรแฝง ในพื้นที่ตำบลเกาะลันตาใหญ่ จำนวน 10,328 คน ตำบลศาลาด่านจำนวน 21,042 คน และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ จำนวน 1,425 คน เมื่อคิดเป็นสัดส่วนการใช้น้ำ พบว่าในพื้นที่ตำบลศาลาด่านใช้น้ำประปามากที่สุด โดยมีเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่มีอัตราการใช้น้ำสูงรองเป็นอันดับสอง รวมผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำในพื้นที่เกาะลันตาที่พักค้างประมาณ ทั้งสิ้น 32,841 คน/วัน โดยนักท่องเที่ยวใช้น้ำประมาณ 110 ลิตร/คน/วัน ประชากรท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบล ใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน และประชากรชนบททั่วไปใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน ทั้งนี้ประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยส่วนใหญ่ใช้น้ำจากน้ำประปา น้ำบาดาล หรือน้ำฝน โดยสัดส่วนของการใช้น้ำอื่นๆ มีประมาณ ร้อยละ 48 ของปริมาณน้ำใช้ทั้งหมดที่คำนวณจากผู้ใช้น้ำ เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำประปาที่ใช้ (1,281,734 ลิตร/วัน) เปรียบเทียบกับกำลังการผลิตน้ำประปา พบว่า ยังไม่เกินขีดความสามารถรองรับด้านน้ำประปา โดยอยู่ในระดับเกือบเข้าใกล้ขีดความสามารถหรือกำลังการผลิตน้ำประปาของเกาะลันตาใหญ่

ส่วนอัตราการใช้น้ำในพื้นที่เกาะนั้นพบว่าพื้นที่เกาะรอกนั้น นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะรอกใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน ส่วนเกาะไหง นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการบนเกาะไหงใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน

การกำหนดขีดความสามารถสูงสุดด้านปริมาณน้ำใช้บนเกาะรอกจึงกำหนดจากอัตราการสูบน้ำต่ำสุดในช่วงปลายฤดูการท่องเที่ยว นั่นคือ วันละ 25,000 ลิตร นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยใช้น้ำบนเกาะรอกประมาณ 50 ลิตร/คน/วัน (รวมน้ำที่ใช้ในการทำความสะดวกในห้องน้ำและสถานที่ต่าง ๆ) ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะรองรับได้เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำใช้คือ 500 คน/วัน เมื่อพิจารณาปริมาณน้ำที่นักท่องเที่ยวใช้ รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะแล้ว พบว่า มีปริมาณน้ำใช้เฉลี่ย 35,350 ลิตรต่อวัน จากจำนวนผู้ใช้น้ำเฉลี่ย 707 คน/วัน ซึ่งปัจจุบันเกินขีดความสามารถรองรับด้านปริมาณน้ำใช้ไปแล้วในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงปลายฤดูการท่องเที่ยว และเมื่อพิจารณาอัตราการกำลังการสูบน้ำขึ้นมาใช้นั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรอยู่ที่ 400 คน/วัน

2.4 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา (Psychological Carrying Capacity) สำหรับพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ใช้ระดับการรับรู้ถึงความแออัดของนักท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว ตามช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (ROS) เป็นเกณฑ์ในการประเมิน และผลการศึกษาพบว่าขีดความสามารถในการรองรับทางด้านจิตวิทยาของนักท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยาแล้วแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ความรู้สึกแออัดเกินขีดความสามารถในการรองรับคือเกาะรอก ส่วนบริเวณศาลาด่าน หาดคลองดาว และหาดพระแอะยังอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับที่เหลือนั้นยังไม่มีผลกระทบทางจิตวิทยาคือบริเวณหาดบากันเตียง ศรีรายา แหลมโตนดและหาดคลองโขง

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะลันตาส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ อยู่ในช่วงอายุ 21 – 40 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในทวีปยุโรป รองลงมาคือ อเมริกา และ โอเชียเนีย ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 พักค้างแรมในเกาะลันตา ลักษณะกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นกลุ่มครอบครัวขนาดเล็ก 2-3 คน และ 4-5 คนตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะลันตาครั้งแรก ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลกระทบทางจิตวิทยาและการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือ การสนองตอบซึ่งประสพการณ์ทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ซึ่งจากการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่คาดหวังการใช้เวลาร่วมกับครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ คาดหวังการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม และประสพการณ์ด้านการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ ซึ่งผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มส่วนใหญ่ทางแหล่งท่องเที่ยวเริ่มที่จะไม่สามารถให้ประสพการณ์สำคัญที่นักท่องเที่ยวคาดหวังได้ ประสพการณ์ที่คาดหวังสูงกว่าประสพการณ์จริงที่ได้รับ ได้แก่ทางด้านการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม ประสพการณ์ด้านการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ ในขณะที่ นักท่องเที่ยวไม่ได้คาดหวัง กิจกรรมปาร์ตี้หรือความสนุกสนาน แต่กลับได้รับประสพการณ์

ลักษณะนี้เป็นต้น ในขณะที่มีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ มีระดับความพึงพอใจ ด้านสภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิทัศน์ ขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด ปัจจัยที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มนี้คือ ความพึงพอใจด้านความสะดวกสบายบริเวณชายหาด นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะ ป้ายข้อมูล เช่น เตือนอันตราย แมงกะพรุน เป็นต้น รวมไปถึงประเด็นด้านการคงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเดิม เช่น ท้องอาคาร สี แบบอาคาร และ ด้านความสะดวกของ สภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน แต่โดยส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุดกับอัธยาศัยไมตรีของคนในชุมชนและ อาหารท้องถิ่น โดยรวมจึงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และพบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่วางแผนในอนาคตว่าจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในระดับมากที่สุด

2.5 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม ในพื้นที่พื้นที่ หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ใช้การรับรู้ระดับผลกระทบของประชาชนท้องถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อม ด้าน สังคม และด้านเศรษฐกิจ จำนวน 592 ครั้วเรือน เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ ทางด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนส่วนใหญ่ยกเว้นเกาะปอ อยู่ในระดับปานกลางหรือเกือบถึงขีดความสามารถ ในการรองรับ รวมทั้งผลกระทบทางด้านสังคมที่เริ่มมีผลกระทบปานกลางในพื้นที่ที่มีการพัฒนาการ ท่องเที่ยว ได้แก่ คลองโตบ ศรีรายา ศาลาด่าน บ้านทุ่งหยีเพ็ง และคลองนิน ส่วนการรับรู้ผลกระทบ ทางด้านสังคม วัฒนธรรมในมิติทางเศรษฐกิจนั้น พบว่ายังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับ

จากการวิเคราะห์ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม โดยกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น ตัวแทนครั้วเรือน เป็นกลุ่มอายุ 31- 50 ปี ทั้งนี้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.50 นับถือศาสนาอิสลาม สำเร็จ การศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกครั้วเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกัน 3-4 คน โดยส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพหลัก คือ รับจ้าง มากที่สุด รองลงมา คือ ค้าขาย และเกษตรกร ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา และมีรายได้หลักต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท และส่วนใหญ่อาศัยและตั้งถิ่นฐานอยู่ในเกาะลันตาเป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 31 ปี

ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชนต่อวัน โดยส่วนใหญ่เห็นว่ามี นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน จำนวนน้อยกว่า 100 คน และให้ความเห็นว่าจำนวนดังกล่าว ส่งผล กระทบทำให้เกิดความรู้สึกแออัดในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยทางด้านทัศนคติของตัวแทนครั้วเรือนเป็น สิ่งที่จะช่วยบ่งชี้ถึงผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางด้านสังคม วัฒนธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยดัง พบว่าจาก ประเด็นย่อย 15 ประเด็นนั้นชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบกับการท่องเที่ยวมีค่า ระดับความคิดเห็นทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยทัศนคติในเชิงบวกที่มีค่าสูงสุดคือ จำนวน นักท่องเที่ยวมีผลโดยตรงต่อรายได้ รองลงมาคือ การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้เยาวชนในชุมชน

ได้พัฒนาทักษะทางด้านภาษา และ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

ในขณะที่ทัศนคติเชิงลบที่มีค่าคะแนนมากที่สุดคือ นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน รองลงมาคือ การมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีสถานประกอบการจากภายนอกเข้ามามากขึ้นด้วย และ การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้การประกอบอาชีพของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ตามลำดับส่วนประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีผลกระทบเชิงลบในประเด็นการคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ รองลงมาคือการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ สำหรับประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านสภาพภูมิทัศน์ โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัญหาขยะ รองลงมาคือ การจัดการขยะ และสภาพทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ

2.6 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยใช้จำนวนนักท่องเที่ยวต่อคืนที่ต้องมีเพื่อให้ดำเนินการได้ทางธุรกิจด้านที่พัก ในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่ และเกาะไหง โดยขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจของพื้นที่เกาะลันตาใหญ่คือไม่น้อยกว่า 10,872 คนต่อคืน ส่วนขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจของพื้นที่เกาะไหงคือไม่น้อยกว่า 691 คนต่อคืน ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจโรงแรมและที่พัก มีอายุ 41 – 50 ปีมากที่สุด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี รองลงมาคือ อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี รองลงมาคือ 6 – 10 ปี ทั้งนี้ ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมที่พักมากกว่าครึ่งเป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 52.78 รองลงมาคือ พนักงานระดับปฏิบัติการ และ ผู้บริหารระดับกลาง ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา มีจำนวนห้องพักเฉลี่ย 34.42 ห้อง โดยมีราคาค่าห้องพักในช่วง High Season 3,413.24 บาท และมีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยในช่วง High Season ร้อยละ 80.75 และมีราคาห้องพักในช่วง Low Season 1,723.44 บาท และมีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยในช่วง Low Season ร้อยละ 34.10 โดยธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตามีรายได้จากร้านอาหารเฉลี่ย 1,852,000.00 บาท และรายได้อื่น ๆ อีก 2,747,000.00 บาทต่อปี โดยอายุเฉลี่ยของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา คือประมาณ 10 ปี

ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีค่าใช้จ่ายด้านวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารเฉลี่ยต่อปี 990,346.15 บาท โดยวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 45.94 ของวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีแรงงานเฉลี่ย 25.65 คน โดยพนักงานหรือแรงงานในธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา ที่เป็นคนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 84.47 มี

ค่าแรงงานเฉลี่ย 13,893.62 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ มีการนำเงินรายได้ไปต่อเติมธุรกิจหรือลงทุนอื่น ๆ เพิ่มเติมในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 26.18

สำหรับธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา ผู้ให้ข้อมูลประกอบธุรกิจนำเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31 – 40 ปีมากที่สุด สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี รองลงมาคือ อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี มากที่สุด และส่วนใหญ่มีตำแหน่ง เป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง และพนักงานระดับปฏิบัติการ ในสัดส่วนเท่ากัน ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีจำนวนเรือที่ให้บริการเฉลี่ย 6 ลำต่อกิจการ และโดยรวมในเกาะลันตามี 20 ลำ (speed boat) สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยลำละ 29.25 คน โดยมีราคาค่าบริการช่วง High Season ราคา 1,900 บาท อัตราการใช้บริการเฉลี่ย ร้อยละ 81.11 ราคาค่าบริการในช่วง Low Season ราคา 1,143.75 บาท อัตราการใช้บริการช่วง Low Season ร้อยละ 43.12 มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี 4,086 คน ค่าบริการเฉลี่ย 714.29 บาทต่อคน รายได้อื่น ๆ จำนวน 185,000 บาท โดยธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา มีอายุกิจการเฉลี่ย 8.67 ปี ทั้งนี้ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีค่าใช้จ่ายด้านวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ย 87,500 บาทต่อปี โดยวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดเป็นการจัดหาจากภายนอกเกาะลันตา ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตามีจำนวนแรงงานหรือลูกจ้างเฉลี่ย 5.20 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 91.11 เป็นคนท้องถิ่น มีค่าแรงเฉลี่ยเดือนละ 15,944.44 บาท และมีการนำเงินไปลงทุนเพิ่มเติมในจังหวัดร้อยละ 48.00 นอกจากนี้ยังพบว่ามีปริมาณขยะเฉลี่ยเดือนละ 40.63 กิโลกรัม โดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะเฉลี่ยปีละ 532.50 บาท มีพื้นที่จัดการขยะประมาณ 35 ตารางเมตร มีค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงเดือนละ 46,500 บาท ค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย 733.33 บาทต่อปี โดยธุรกิจมีการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียเฉลี่ย 2.33 ถัง โดยมีการปล่อยน้ำเสียลงพื้นที่ธรรมชาติร้อยละ 35 ของน้ำทั้งหมด โดยมีการใช้น้ำบาดาลเพียงร้อยละ 13.33 และมีค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน 1,880.00 บาท ธุรกิจนำเที่ยวส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ใช้น้ำบาดาล ร้อยละ 50.00 ทำการคัดแยกขยะในธุรกิจ และมีการบำบัดน้ำเสีย ทั้งนี้ ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตานิยามที่จะจ่ายเงินเพื่อสิ่งแวดล้อมเฉลี่ยเดือนละ 883.33 บาท

โดยสรุปแล้วผลการศึกษาพบว่าพื้นที่หมู่เกาะลันตามีขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพที่เหมาะสมคือ 16,077 คนต่อวัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้คุ้มค่ากับการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่เกาะลันตาใหญ่ คือไม่น้อยกว่า 10,872 คนต่อคืน แต่ในขณะเดียวกันสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญติดตามประเมินผลต่อเนื่องคือ ขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่ได้รับผลกระทบเชิงลบในระดับปานกลางคือศาลาด่านกับศรีรายา ส่วนขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา (Psychological carrying capacity for tourism, PsCC) นั้นยังอยู่ในระดับที่

ไม่เกิดผลกระทบ ส่วนการกำหนดตัวเลขขีดความสามารถในการรองรับในภาพรวมสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ประเด็นที่เป็นข้อจำกัดคือปริมาณน้ำจืด ตัวอย่างเช่น เกษตรกึ่งที่ใช้สำหรับรองรับการท่องเที่ยวเกิน ขีดความสามารถรองรับด้านปริมาณน้ำใช้ในบางช่วงเวลา ซึ่งจากปริมาณน้ำจืดที่รองรับได้ จำนวน นักท่องเที่ยวที่เหมาะสมของเกษตรกึ่งจึงควรอยู่ที่ 400 คน/วัน โดยภาพรวมควรต้องมีการบริหารจัดการ เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับได้อันจะคงไว้ซึ่งประสบการณ์คุณภาพ และความพึงพอใจ ลดความแออัดในแหล่งท่องเที่ยว มีการประเมินผลกระทบและติดตามการใช้ ประโยชน์ เพื่อทราบถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ป้องกันและลดปัญหาอันจะส่งผลกระทบต่อความ ยั่งยืนของการท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาในระยะยาวต่อไป

3) ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวถูกนำมาเป็น เครื่องมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ ทำการศึกษาผลกระทบ ลักษณะการใช้ประโยชน์ รวมทั้งกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ ทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวใน พื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งนอกจากจะสร้างองค์ความรู้ ข้อมูลทางวิชาการซึ่งเป็น ประโยชน์ต่อท้องถิ่นและหน่วยงานในการบริหารจัดการเพื่อนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิง นโยบายแล้ว ยังเป็นการเผยแพร่แนวคิดที่เป็นประโยชน์ สร้างการยอมรับ และเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับนักบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่จะวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควบคุม ตรวจสอบ และป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่ความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมในที่สุด

4) การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยครั้งนี้มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการนำเสนอและถ่ายทอดให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน และพื้นที่ทางทะเลอื่น ๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันผลกระทบทางจิตวิทยา การย้ายแหล่งของนักท่องเที่ยว และทางสังคม วัฒนธรรม และการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณภาพลดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดหรือ การสูญเสียตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ

5) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาซึ่งพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตาภายใต้ปฏิญญาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้

5.1 หน่วยงานบริหารจัดการควรร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งสาธารณชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากลยุทธ์ (Develop a Public Involvement Strategy) และการวางแผนทางการท่องเที่ยวในระยะยาว โดยนำปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางลบต่อการท่องเที่ยวมาพิจารณากำหนดประเด็นร่วมกัน หาแนวทางในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ภายใต้การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน เช่น กรณีปริมาณน้ำใช้ ปัญหาผลกระทบต่อวิถีชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะของชุมชน เป็นต้น

5.2 การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมเกาะลันตาในช่องทางของฝาก ของที่ระลึก รวมทั้งการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพหลักทางด้านการเกษตร การประมง ให้สร้างมูลค่าเพิ่มแทนการละทิ้งอาชีพเดิมเนื่องจากผลการศึกษาซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีแนวโน้มประกอบอาชีพรับจ้าง โดยที่ชุมชนรับรู้ถึงปัญหาการที่เจ้าของกิจการมาจากที่อื่นรวมทั้งประเด็นค่าครองชีพที่สูงขึ้นจะทำให้เกิดผลกระทบเกินขีดความสามารถในการรองรับทางสังคมและวัฒนธรรมในอนาคตได้

5.3 ควรมีการบังคับใช้ผังเมืองและออกแบบเขตการจัดการในพื้นที่ตามศักยภาพของทรัพยากร และการใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มความเป็นระเบียบเรียบร้อย ออกแบบภูมิทัศน์เมือง การพัฒนาพื้นที่สีเขียว และง่ายต่อการบริหารจัดการ อีกทั้งเป็นการป้องกันผลกระทบ ควรมีการออกระเบียบ แนวปฏิบัติในการพัฒนาเมือง เช่น การสร้างโรงแรมติดแนวชายหาด ความสูง และขนาดที่ไม่บดบังทิวทัศน์ หรือปิดทางชายหาด ระยะห่างระหว่างสิ่งปลูกสร้างกับพื้นที่สาธารณะ ชายหาด ทะเล การมีแนวกันชน (Buffer zone) ระหว่างชุมชนกับโซนที่พัก โซนกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น

5.4 การให้ความสำคัญกับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว เข้าใจตลาดเป้าหมายที่ต้องการให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ให้สามารถรักษฐานตลาดนักท่องเที่ยวยุโรป เพิ่มการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ แทนการเป็นสถานที่มาเยือนสำหรับตลาดใหม่ซึ่งส่งผลต่อผลกระทบขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว เนื่องด้วยกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มดำน้ำ ยังมีประสบการณ์ก็จะยิ่งเข้าใจ มีความรู้ในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง สิ่งสำคัญคือการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวควรสร้างการรับรู้ถึงประสบการณ์คุณภาพที่พื้นที่ส่งมอบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรม อาหารท้องถิ่น นอกเหนือจากการท่องเที่ยวทางทะเล เพื่อกระจายการใช้ประโยชน์จากแหล่งดำน้ำมายังชุมชนอีกทั้งควรกำหนดกลุ่มลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวด้วยช่วงชั้นโอกาสประสบการณ์ของผู้มาเยือนจากเงื่อนไขของทรัพยากรในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก การวางแผนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่หลากหลายจะช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่มักเกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการแตกต่างกันได้

5.5 เมื่อมีการขับเคลื่อนการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับร่วมกันของทุกภาคส่วนแล้ว ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานสำหรับแต่ละพื้นที่ เช่น บริเวณเกาะรอก ศรีราชาและร่วมกันพัฒนาแผนการติดตามผล(Select indicators and specific standards for each zone and develop a monitoring plan) โดยการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้โปรแกรมการประเมินและติดตามผลอย่างง่าย มีการรวบรวมสถิติ ข้อมูลและอัปเดตข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างสม่ำเสมอ

บทคัดย่อ

หัวหน้าโครงการ

ผศ.ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์

Email

pimlapas59@gmail.com

ระยะเวลาดำเนินการ

1 พฤษภาคม 2560 – 31 มิถุนายน 2561

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว และผลกระทบต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ในแหล่งท่องเที่ยวแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวในอนาคต การศึกษาครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา โดยมีการกำหนดปัจจัยชี้วัดและเกณฑ์ที่เหมาะสมในการตัดสินใจ และใช้สำหรับการติดตามผลกระทบจากการท่องเที่ยว รวมทั้งการประเมินระดับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวในปัจจุบันภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่หมู่เกาะลันตามีขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ(Physical Carrying Capacity for Tourism, PCC) ที่เหมาะสมคือ 16,077 คนต่อวัน โดยในปัจจุบันปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา (Psychological carrying capacity for tourism, PsCC) และยังไม่ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรม (Social - cultural carrying Capacity for tourism, SCC) โดยชุมชนที่ได้รับผลกระทบเชิงลบในระดับปานกลางคือสาละวันกับศรีรายา ส่วนขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจนั้นพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้คุ้มกับการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่เกาะลันตาใหญ่ คือไม่น้อยกว่า 10,872 คนต่อคืน โดยการใช้ประโยชน์ที่เกินขีดความสามารถในการรองรับคือทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่พักและ ห้องน้ำสาธารณะ รวมทั้งบริเวณเกาะรอกที่เกินขีดความสามารถรองรับด้านปริมาณน้ำใช้ในบางช่วงเวลา ซึ่งจากปริมาณน้ำจืดที่รองรับได้ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมของเกาะรอกจึงควรอยู่ที่ 400 คน/วัน โดยภาพรวมควรต้องมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับได้อันจะคงไว้ซึ่งประสบการณ์คุณภาพ และความพึงพอใจ ลดความแออัดในแหล่งท่องเที่ยว เพิ่มการสร้างผลกระทบทางบวกแก่เศรษฐกิจชุมชน เพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดี โดยควรมีการประเมินผลกระทบและติดตามการใช้ประโยชน์ เพื่อทราบถึงเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ป้องกันและลดปัญหาอันจะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ ผู้มาเยือน

Abstract

Head of Project Asst. Prof. Pimlapas Pongsakornrungrasit, Ph.D.
Email pimlapas59@gmail.com
Duration 1 May 2017 – 30 June 2018

A decline in the quality of the experience gained by visitors and tourism impacts toward way of life, economy, and social in tourism destination affect to the sustainability of tourism in the future. This study aims to formulate study of physical, psychological, social-cultural, and economic tourism carrying capacity of tourism destination at Mu Koh Lanta, Krabi Province. This study defines appropriated indicator factors and criteria in decision making, and uses for monitoring tourism impacts, including evaluation of tourism usage level in current situation within the tourism carrying capacity of physical, economy, social and psychology in tourism of Koh Lanta.

The findings show that the physical carrying capacity for tourist travelling to Koh Lanta (PCC) is 16,077 tourists per day. Currently, tourism usage is not over the psychological carrying capacity (PsCC), and does not affect to social-cultural carrying capacity (SCC). Local communities slightly affected by the negative impact are Saladan and Sriraya. For the economy carrying capacity, a minimum number of tourists which are required at the break-even-point for investing the development of tourism destination at Koh Lanta Yai are at least 10,872 tourists per night. The over carrying capacity usages are the facilities; i.e. accommodations and public restrooms, including Koh Rok where water carrying capacity is exceeding carrying capacity about water supply in specific periods of the day. By considering on water quantity, appropriated tourists are 400 tourists per day. In overall, each destination should to sustain a specific level of acceptance of tourism within tourism carrying capacity to preserve quality experience and satisfaction, to reduce perceived crowding in destinations, to increase positive economic impacts, and to local quality of life. Furthermore, management should evaluate tourism impacts and monitor tourism usages for understanding the change in order to developing plan to protect and reduce problems which affect to the sustainability of tourism at Koh Lanta in the long term.

Keyword Tourism Carrying Capacity, TCC , Maximum Tourism Carrying Capacity, MaxTCC , Optimum Tourism Carrying Capacity, OTCC , Psychological Carrying Capacity for Tourism, PsCC , Social - Cultural Carrying Capacity for Tourism, SCC , Economic Carrying Capacity for Tourism, EconTCC , Visitor

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ณ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ต
สารบัญ	ท
สารบัญตาราง	บ
สารบัญรูปภาพ	ผ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 กรอบแนวความคิดของการวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารและวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1.1 แนวคิดและโมเดลการจัดการผลกระทบในแหล่งท่องเที่ยว	8
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)	17
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	30
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย	30
3.1.1 พื้นที่ศึกษาและขอบเขตการศึกษาเชิงเนื้อหา	30
3.1.2 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลเบื้องต้นของหมู่เกาะลันตา	38
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	53
ตอนที่ 1 ขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางท่องเที่ยว	54
ด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	
4.1 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านกายภาพ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	54

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ตอนที่ 2 ข้อมูลกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตวิทยาในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	97
4.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลกระทบทางด้านจิตวิทยาของนักท่องเที่ยว	97
ตอนที่ 3 ข้อมูลกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อด้านสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	117
4.3 ทศนคติและการรับรู้ถึงผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น	117
4.4 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	133
ตอนที่ 4 ชีตความสามารถสูงสุดและชีตความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับท่องเที่ยว ด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	153
4.5 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	153
4.6 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ หมู่เกาะลันตา	167
4.7 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านปริมาณน้ำใช้ ในพื้นที่หมู่เกาะ ลันตา	178
ตอนที่ 5 ชีตความสามารถสูงสุดและชีตความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการ ท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	182
4.8 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านจิตวิทยาในพื้นที่หมู่เกาะ ลันตา	182
4.9 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่นในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	184
4.10 ชีตความสามารถในการรองรับทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา	185
ตอนที่ 6 แนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว	188
4.11 ผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยว	188
4.12 ความต้องการและวิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา	190
4.13 แนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว	193
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	198
5.1 สรุปผลการวิจัย	198
5.2 อภิปรายผล	210
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	214

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
เอกสารอ้างอิง	216
ภาคผนวก	219
1 แบบสัมภาษณ์ชุมชนท้องถิ่นบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	220
2 แบบสำรวจความหนาแน่นและการใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวก	227
3 แบบบันทึกขนาดพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว	229
4 แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะประกอบกิจกรรมดำน้ำบริเวณหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	231
5 แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกิจกรรมดำน้ำขึ้น หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	233
6 แบบสำรวจผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	236
7 แบบบันทึกระดับความรู้สึกแออัดและความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	241

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	21
จำนวนเนื้อที่ในแต่ละกิจกรรมนันทนาการต้องการใช้ในแต่ละกลุ่มพื้นที่ของช่วง ชั้นโอกาส นันทนาการ	
ตารางที่ 2.2	24
กรอบตัวชี้วัดสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้าน สังคมวัฒนธรรม	
ตารางที่ 3.1	36
จุดเก็บข้อมูล ประชากร และขนาดตัวอย่างของการศึกษาขีดความสามารถใน การรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และ เศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา	
ตารางที่ 3.2	42
ประเภทของข้อมูลและจุดที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินขีดความสามารถ ทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก	
ตารางที่ 3.3	45
การประเมินระดับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถใน การรองรับด้านกายภาพและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	
ตารางที่ 3.4	49
จำนวนประชากรจำแนกตามเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่เกาะลันตา ใหญ่ ปี พ.ศ. 2559 และจำนวนตัวอย่าง	
ตารางที่ 4.1	75
จำนวนเรือบริเวณเกาะรอก อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่	
ตารางที่ 4.2	81
ข้อมูลรายละเอียดปริมาณและการกระจายของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณ หาดพระแอะ อ.เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	
ตารางที่ 4.3	86
ข้อมูลรายละเอียดปริมาณและการกระจายของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณ หาดบากันเตียง อ.เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	
ตารางที่ 4.4	91
ข้อมูลรายละเอียดปริมาณและการกระจายของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณ หาดบากันเตียง อ.เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	
ตารางที่ 4.5	102
ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังต่อประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ	
ตารางที่ 4.6	103
ค่าเฉลี่ยของระดับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ได้รับจริงของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ	
ตารางที่ 4.7	106
ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ทะเล และชายหาดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	
ตารางที่ 4.8	107
ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน ท้องถิ่นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	
ตารางที่ 4.9	113
ค่าคะแนนเฉลี่ยของประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคาดหวังและ ได้รับจริง	

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.10	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ชายหาดสภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของหาด	114
ตารางที่ 4.11	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยจากการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ชุมชนและ วิถีชีวิตบริเวณหมู่เกาะลันตา	115
ตารางที่ 4.12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวตัวอย่าง	117
ตารางที่ 4.13	ข้อมูลลักษณะทางสังคมประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	118
ตารางที่ 4.14	ข้อมูลการเป็นสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยว อาชีพหลัก ความเชื่อมโยงของอาชีพหลักกับการท่องเที่ยวและรายได้จากอาชีพหลัก	120
ตารางที่ 4.15	ข้อมูลอาชีพเสริม ความเชื่อมโยงของอาชีพเสริมกับการท่องเที่ยวและรายได้จากอาชีพเสริม	122
ตารางที่ 4.16	ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง	124
ตารางที่ 4.17	การรับรู้เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาและความรู้สึกแออัดของชุมชน	126
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตา	127
ตารางที่ 4.19	ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยวตามการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	129
ตารางที่ 4.20	ผลการศึกษาระดับความสุขในภาพรวมของชุมชนในพื้นที่เกาะลันตา	131
ตารางที่ 4.21	ขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้ในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภท	154
ตารางที่ 4.22	ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพต่อหนึ่งช่วงเวลา (PAOT) ของแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะลันตาใหญ่	157
ตารางที่ 4.23	ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพต่อหนึ่งช่วงเวลา (PAOT) ของพื้นที่เกาะรอก เกาะไหง และเกาะห้า ในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา	159
ตารางที่ 4.24	เกณฑ์ระดับผลกระทบของขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพชายหาดบริเวณเกาะลันตาใหญ่	161
ตารางที่ 4.25	เกณฑ์ระดับผลกระทบของขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพชายหาดและจุดดำน้ำบริเวณพื้นที่เกาะรอก เกาะไหง และเกาะห้า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา	163
ตารางที่ 4.26	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวตามลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	165
ตารางที่ 4.27	ค่าเฉลี่ยของพื้นที่ประกอบกิจกรรมและระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเกาะลันตา	166

	สารบัญตาราง (ต่อ)	หน้า
ตารางที่ 4.28	จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา กระจายตามช่วงเวลาการใช้ประโยชน์	167
ตารางที่ 4.29	เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวของสิ่งอำนวยความสะดวกหลักบนเกาะลันตาใหญ่ เกาะรอก และเกาะไหง	168
ตารางที่ 4.30	อัตราการการเข้าพัก จำแนกตามจุดท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	172
ตารางที่ 4.31	อัตราการใช้บริการร้านอาหาร จำแนกตามพื้นที่และช่วงเวลา	174
ตารางที่ 4.32	อัตราการใช้บริการห้องสุขา (คน/ชม.) จำแนกตามพื้นที่และช่วงเวลา	175
ตารางที่ 4.33	อัตราการใช้บริการที่จอดรถและท่อนจอดรถเรือ จำแนกตามพื้นที่และช่วงเวลา	176
ตารางที่ 4.34	ผลการประเมินขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	177
ตารางที่ 4.35	ขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านน้ำใช้บน เกาะลันตาใหญ่	178
ตารางที่ 4.36	จำนวนผู้ใช้น้ำเฉลี่ยและปริมาณน้ำอุปโภคประมาณการจากจำนวนผู้ใช้น้ำและ ค่าน้ำประปา	180
ตารางที่ 4.37	ขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านน้ำใช้บนเกาะรอก	181
ตารางที่ 4.38	เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา	182
ตารางที่ 4.39	ผลการการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านจิตวิทยาของ นักท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา	183
ตารางที่ 4.40	เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม	184
ตารางที่ 4.41	ผลการการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรมหมู่เกาะลันตา	185
ตารางที่ 4.42	เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ	186
ตารางที่ 4.43	อัตราการการเข้าพัก จำแนกตามจุดท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ปี 2560	187
ตารางที่ 5.1	สรุปขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	208

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1	3
ภาพที่ 2.1	9
ภาพที่ 2.2	10
ภาพที่ 2.3	13
ภาพที่ 3.1	31
ภาพที่ 4.1	55
ภาพที่ 4.2	56
ภาพที่ 4.3	57
ภาพที่ 4.4	58
ภาพที่ 4.5	59
ภาพที่ 4.6	60
ภาพที่ 4.7	61
ภาพที่ 4.8	62
ภาพที่ 4.9	63
ภาพที่ 4.10	64
ภาพที่ 4.11	65
ภาพที่ 4.12	67
ภาพที่ 4.13	68
ภาพที่ 4.14	69
ภาพที่ 4.15	70
ภาพที่ 4.16	71
ภาพที่ 4.17	72
ภาพที่ 4.18	73
ภาพที่ 4.19	74
ภาพที่ 4.20	76
ภาพที่ 4.21	97
ภาพที่ 4.22	98

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 4.23	จำนวนคนในกลุ่มและค่าใช้จ่ายโดยรวมในการท่องเที่ยวเกาะลันตาของนักท่องเที่ยว	98
ภาพที่ 4.24	ประเภทกลุ่มในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	99
ภาพที่ 4.25	ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	100
ภาพที่ 4.26	การรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อระดับความสวยงามของสภาพแวดล้อม	100
ภาพที่ 4.27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวคาดหวังและที่ได้รับจริงจากการเดินทางมาท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	104
ภาพที่ 4.28	ระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อการประกอบกิจกรรมในหมู่เกาะลันตาของกลุ่มตัวนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	108
ภาพที่ 4.29	โอกาสในการตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในพื้นที่เกาะลันตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	108
ภาพที่ 4.30	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามเพศและอายุ	109
ภาพที่ 4.31	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกภูมิลำเนา	109
ภาพที่ 4.32	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกพฤติกรรมการพักค้างในเกาะลันตา	138
ภาพที่ 4.33	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเกาะลันตา	110
ภาพที่ 4.34	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวเกาะลันตา	111
ภาพที่ 4.35	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามประเภทกลุ่มในการเดินทางท่องเที่ยวเกาะลันตา	111
ภาพที่ 4.36	การรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย	112
ภาพที่ 4.37	ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยคาดหวังเปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่ได้รับจริงในพื้นที่	113
ภาพที่ 4.38	ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มในการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	116
ภาพที่ 4.39	ปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ศาสนาและระดับการศึกษาของของกลุ่มตัวอย่าง	119
ภาพที่ 4.40	การเป็นสมาชิกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและอาชีพหลัก	121

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 4.41	ความเกี่ยวข้องของอาชีพหลักกับการท่องเที่ยว และรายได้จากอาชีพหลัก	121
ภาพที่ 4.42	อาชีพเสริมความเกี่ยวข้องของอาชีพเสริมกับการท่องเที่ยว และรายได้จากอาชีพเสริม	123
ภาพที่ 4.43	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่ และระยะเวลาการอยู่อาศัยของครัวเรือนในพื้นที่เกาะลันตา	125
ภาพที่ 4.44	จำนวนนักท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ และความรู้สึกแออัดต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	126
ภาพที่ 4.45	ระดับความสุขในภาพรวมและระดับความสุขหากไม่มีการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง	132
ภาพที่ 4.46	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมและที่พัก	133
ภาพที่ 4.47	ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา	134
ภาพที่ 4.48	ค่าใช้จ่ายและข้อมูลแรงงานของธุรกิจโรงแรมในเกาะลันตา	135
ภาพที่ 4.49	ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมและที่พัก	136
ภาพที่ 4.50	การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมและที่พัก	137
ภาพที่ 4.51	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา	137
ภาพที่ 4.52	การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา	138
ภาพที่ 4.53	การให้คุณค่ากับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา	139
ภาพที่ 4.54	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจนันทนาการ	140
ภาพที่ 4.55	ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจนันทนาการ	141
ภาพที่ 4.56	ข้อมูลด้านต้นทุนของธุรกิจนันทนาการ	142
ภาพที่ 4.57	ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนันทนาการ	142
ภาพที่ 4.58	ร้อยละของธุรกิจนันทนาการในเกาะลันตาในการบำบัดน้ำเสียและการแยกขยะ	143
ภาพที่ 4.59	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนันทนาการ	143
ภาพที่ 4.60	การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนันทนาการในเกาะลันตา	144
ภาพที่ 4.61	การให้คุณค่ากับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนันทนาการในเกาะลันตา	145
ภาพที่ 4.62	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจร้านอาหาร	148
ภาพที่ 4.63	ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจร้านอาหาร	147
ภาพที่ 4.64	ข้อมูลด้านต้นทุนของธุรกิจร้านอาหาร	148

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 4.65	ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหาร	148
ภาพที่ 4.66	ร้อยละของธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตาในการบำบัดน้ำเสียและการแยกขยะ	149
ภาพที่ 4.67	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหาร	150
ภาพที่ 4.68	การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา	151
ภาพที่ 4.69	การให้คุณค่ากับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา	152
ภาพที่ 4.70	การประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	188
ภาพที่ 4.71	การประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	189
ภาพที่ 4.72	การเสวนาเรื่อง วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา จากมุมมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	191
ภาพที่ 4.73	ตัวอย่างแนวคิดการปลูกไม้ประดับถนนสองข้างทางถนนสายหลักเกาะลันตา จังหวัดกระบี่	194
ภาพที่ 4.74	ตัวอย่างแนวคิดการปรับภูมิทัศน์บริเวณชุมชนศาลาด่าน เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	194
ภาพที่ 4.75	ตัวอย่างแนวคิดการปรับภูมิทัศน์บริเวณศรีรายา เกาะลันตา จังหวัดกระบี่	195
ภาพที่ 4.76	การปรับภูมิทัศน์ชายทะเลโดยการปลูกต้นไม้บังสายตาและการควบคุมโทนสีให้ใช้สีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ	196
ภาพที่ 4.77	การปรับภูมิทัศน์ชายทะเลโดยการเก็บเศษวัสดุที่คลื่นซัดและคุมโทนสีสิ่งอำนวยความสะดวก	196
ภาพที่ 4.78	การปรับภูมิทัศน์ชายทะเล โดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกควบคุมพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	197
ภาพที่ 5.1	ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา	209

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

ด้วยภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวโลกที่นับวันยิ่งรุนแรงขึ้นเนื่องด้วยหลายประเทศอาศัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการสร้างรายได้ อีกทั้งการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวยิ่งทำให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วงชิงตลาดและการครองใจนักท่องเที่ยวทั้งการรักษาสถานลูกค้าเดิมและขยายฐานตลาดใหม่เพิ่ม ซึ่งก็หมายความว่ามาตรฐานการให้บริการ โอกาส และประสบการณ์ที่มีคุณภาพรวมทั้งความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวซึ่งส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและพัฒนาปัจจัยแวดล้อมต่างๆช่วยสนับสนุน การส่งเสริมการตลาด และการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) แล้วเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในระยะต่อไปจะไม่มุ่งเน้นเฉพาะการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว แต่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งในเรื่องการเพิ่มระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวต่อวันหรือต่อครั้ง การพัฒนาในระดับพื้นที่ การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวและกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างให้เกิดความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นในการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคม และด้านจิตวิทยาทางการท่องเที่ยวโดยให้ความสำคัญกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจท้องถิ่น สังคม และนักท่องเที่ยวซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับทรัพยากรท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา โดยโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง “การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา อำเภอลันตา จังหวัดกระบี่” ซึ่งจากผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่าปัญหาสำคัญในพื้นที่คือการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นจากการท่องเที่ยว และแนวโน้มการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง และเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมท่องเที่ยวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นหากไม่สามารถบริหารจัดการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาเพื่อที่จะคงไว้ซึ่งประสบการณ์คุณภาพ และความพึงพอใจ ลดความแออัดในแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ก็ส่งผลต่อโครงสร้างตลาดและการลดจำนวนท่องเที่ยวคุณภาพในอนาคตได้ ทั้งนี้รวมไปถึงการศึกษาผลกระทบทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ป้องกัน และลดปัญหาอันจะส่งผลต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตาในระยะยาวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อกำหนดขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.2.2 เพื่อกำหนดขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

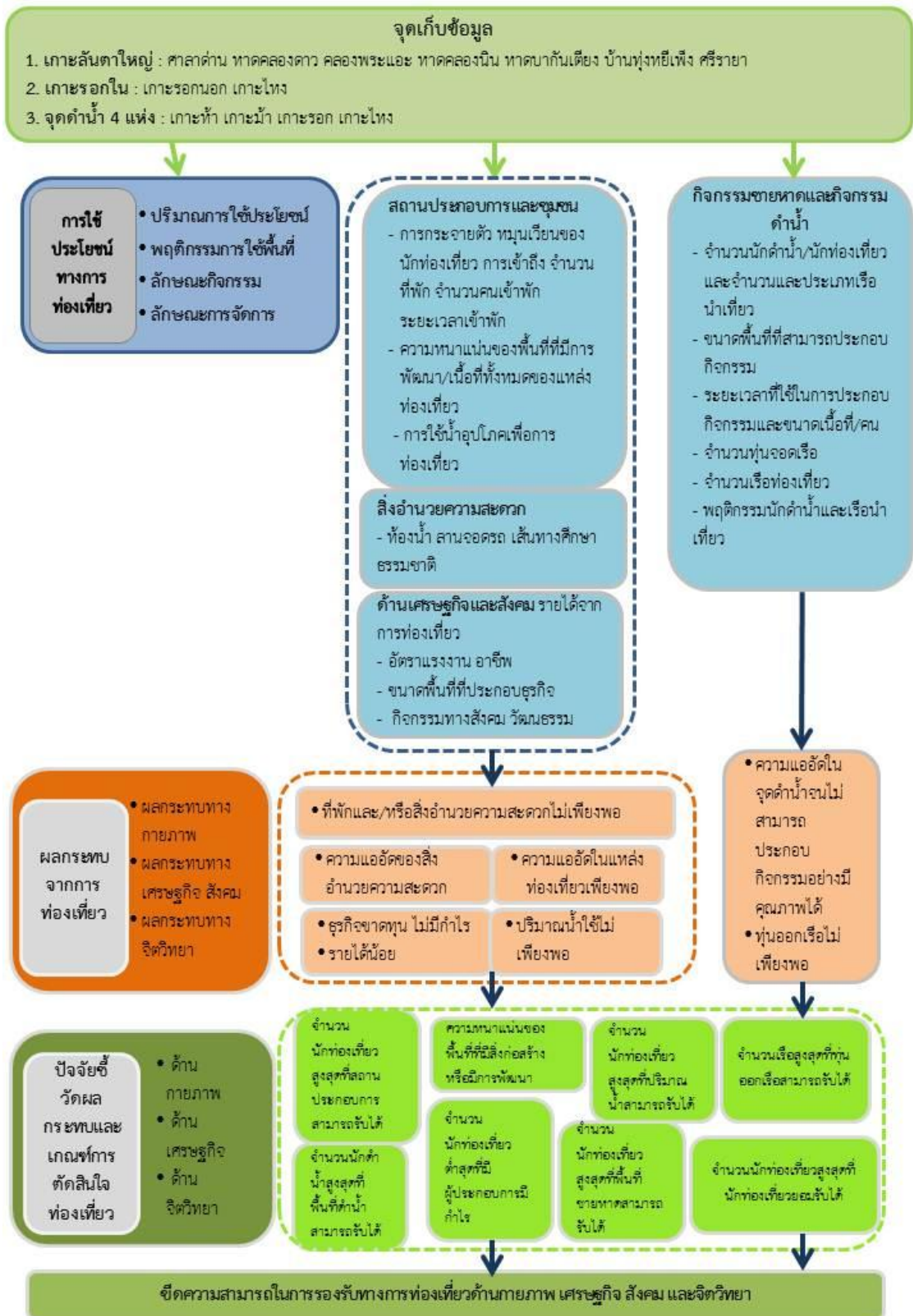
1.2.3 เพื่อศึกษาประเภทของกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.2.4 เพื่อประเมินผลกระทบตามขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.2.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

1.3 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ครั้งนี้ ดำเนินการศึกษผลกระทบ ขีดความสามารถสูงสุด และขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ผลกระทบนั้นอาศัยการศึกษาลักษณะ หรือ ประเภทของกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา เพื่อทำการประเมินผลกระทบและกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตาต่อไป ทั้งนี้กรอบแนวคิดในการวิจัยปรากฏดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว (Tourism Carrying Capacity, TCC) หมายถึง ระดับการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนและระดับของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ที่พื้นที่สามารถรองรับได้ ซึ่งถ้าหากมีการใช้ประโยชน์หรือการพัฒนามากไปกว่าที่กำหนดแล้ว มีโอกาสอย่างมากที่จะทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่เสื่อมโทรม ลดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลเสียหาด้านสังคม และอาจส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ

1.4.2 ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว (Maximum Tourism Carrying Capacity, MaxTCC) หมายถึงระดับการใช้ประโยชน์สูงสุดของผู้มาเยือน และระดับของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ที่พื้นที่สามารถที่จะรองรับได้ ซึ่งถ้าหากมีการใช้ประโยชน์หรือการพัฒนามากไปกว่าที่กำหนดแล้ว มีโอกาสอย่างมากที่จะทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่เสื่อมโทรม ทั้งยังลดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น (ปรับปรุงจาก McIntyre and Hetherington, 1991)

1.4.3 ขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว (Optimum Tourism Carrying Capacity, OTCC) หมายถึง ระดับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในขณะที่ต้นทุนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำที่สุด โดยต้นทุนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต้องไม่เกินไปกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้ ต้นทุนของการท่องเที่ยวต้องครอบคลุมต้นทุนในการรักษาสีเขียวแวดล้อม และทรัพยากรท่องเที่ยวของแหล่งไว้ไม่ให้เสื่อมโทรม ต้นทุนในการลงทุนและดำเนินการด้านการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ที่พัก สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ต่างๆ การสื่อความหมายฯ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจ ขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวยังหมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อช่วงเวลา โดยพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวในแต่ละด้านร่วมกัน เพื่อกำหนดค่าขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมที่สุดเป็นค่าเดียวสำหรับแต่ละแหล่งท่องเที่ยว

1.4.4 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา (Psychological Carrying Capacity for Tourism, PsCC) หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่ง ที่ยังคงทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้ โดยเฉพาะด้านความรู้สึกและอารมณ์ เช่น ความรู้สึกแออัดต่อจำนวนนักท่องเที่ยว เป็นขีด

ความสามารถในการรองรับด้านสังคมประเภทหนึ่ง บางครั้ง เรียกว่า ชีตความสามารถในการรองรับด้านสังคมจิตวิทยา (Social Psychological carrying capacity)

1.4.5 ชีตความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม (Social - Cultural Carrying Capacity for Tourism, SCC) หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อช่วงเวลาที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวจนชุมชนเกิดความรู้สึกอึดอัด และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

1.4.6 ชีตความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ (Economic Carrying Capacity for Tourism, EconTCC) หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะสามารถในผลตอบแทนที่มีความเหมาะสมที่สุดในด้านเศรษฐกิจ และจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้คุ้มกับการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ

1.4.7 ผู้มาเยือน (Visitor) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีการพักค้างในแหล่งท่องเที่ยว (tourist) และนักท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างในพื้นที่ (excursionist)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา โดยมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาในพื้นที่หมู่เกาะลันตา โดยแหล่งท่องเที่ยวหลักที่ทำการศึกษาได้แก่ กลุ่มเกาะในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตาและเกาะลันตาใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวเข้มข้นที่สุด

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ 2) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่มีสถานที่ตั้ง/การให้บริการ ณ เกาะลันตาใหญ่ และกลุ่มเกาะของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา 3) ประชาชนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้จุดท่องเที่ยวในเกาะลันตาใหญ่

1.5.3 ขอบเขตด้านข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว และผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นในเชิงลึก รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวข้องซึ่งจำเป็นต้องขยายความจากข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น เหตุผลเชิงลึกในการการตัดสินใจย้ายแหล่งท่องเที่ยว โดยอาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นในงานวิจัยนี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อมุ่งทำความเข้าใจกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจากการท่องเที่ยวต่อหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ในเชิงลึกในประเด็นเกี่ยวเนื่องต่อไป

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ทำการศึกษาเพื่อกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาปริมาณการใช้ประโยชน์ รูปแบบหรือพฤติกรรมของกิจกรรมท่องเที่ยว ลักษณะการใช้ประโยชน์ การจัดการ ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ผลกระทบจากการท่องเที่ยวและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับต่อไป

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ มีระยะเวลาในการศึกษา คือ 12 เดือน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตามีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน และพื้นที่ทางทะเลอื่นๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันผลกระทบทางจิตวิทยา การย้ายแหล่งของนักท่องเที่ยว และทางสังคม วัฒนธรรม และการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณภาพลดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดหรือการสูญเสียตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่

3. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวรับรู้และตระหนักถึงการบริหารจัดการธุรกิจให้สอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและด้านจิตวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4. การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการและนักวิจัยในโครงการกับชุมชนท้องถิ่นหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ในการร่วมกันกำหนดแนวทางการป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น

5. แนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมไปกับการป้องกันและลดผลกระทบด้านกายภาพ สังคมจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

6. คู่มือขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ สังคมจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

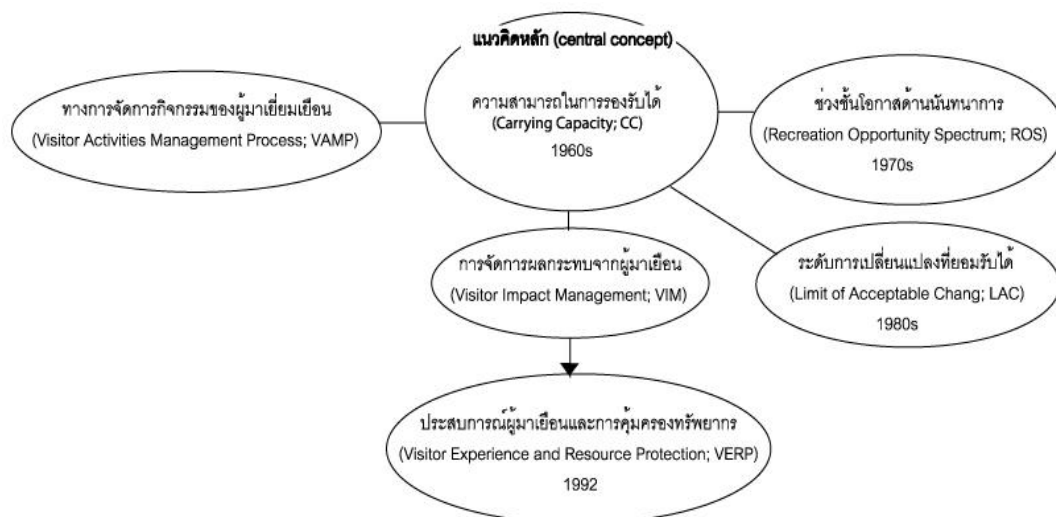
บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและวรรณกรรม

2.1 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดและโมเดลการจัดการผลกระทบในแหล่งท่องเที่ยว

แนวคิดการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวเริ่มต้นมาจากแนวคิดการวางแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติและพื้นที่นันทนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทยานแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือเป็นต้นแบบนั้น ซึ่งได้เริ่มต้นมีการวางแผนนันทนาการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2400 และมีการวางแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติเมื่อราวๆปี พ.ศ.2463 โดยมีการพัฒนาแบบจำลองในการวางแผนการจัดการอุทยานและพื้นที่นันทนาการเรื่อยมา ตามกระบวนการและแนวคิดหลักในการบริหารจัดการ ทั้งนี้แบบจำลองในการวางแผนอุทยานและพื้นที่นันทนาการนั้น มีการพัฒนาและการนำมาปฏิบัติใช้ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการตามกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไป จากแนวคิดหลัก (central concept) ที่เป็นแกนกลางอย่าง การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับได้ (Carrying Capacity; CC) ก็นำไปสู่การพัฒนาแนวคิดอื่นๆที่ตามมา ไม่ว่าจะเป็นการจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum; ROS) และระดับการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ (Limit of Acceptable Change; LAC) ซึ่งพัฒนาโดยกรมป่าไม้อเมริกา การจัดการผลกระทบจากผู้มาเยือน (Visitor Impact Management; VIM) ที่พัฒนาโดยกรมอุทยานของอเมริกาและองค์กรอนุรักษ์ ซึ่งต่อมาได้ถูกพัฒนามาเป็นแนวคิดของประสบการณ์ผู้มาเยือนและการคุ้มครองทรัพยากร (Visitor Experience and Resource Protection; VERP) แนวทางการจัดการกิจกรรมของผู้มาเยือน (Visitor Activities Management Process; VAMP) ที่พัฒนาโดยกรมอุทยานของแคนาดา หรือแนวคิดการจัดการผลกระทบจากผู้มาเยือนในพื้นที่อนุรักษ์ (The Protected Area Visitor Impact Management; PAVIM) ซึ่งมีความพยายามที่จะพัฒนาเพื่อนำมาปรับใช้กับการจัดการอุทยานและพื้นที่อนุรักษ์ในอเมริกาได้ (ภาพที่ 2.1)

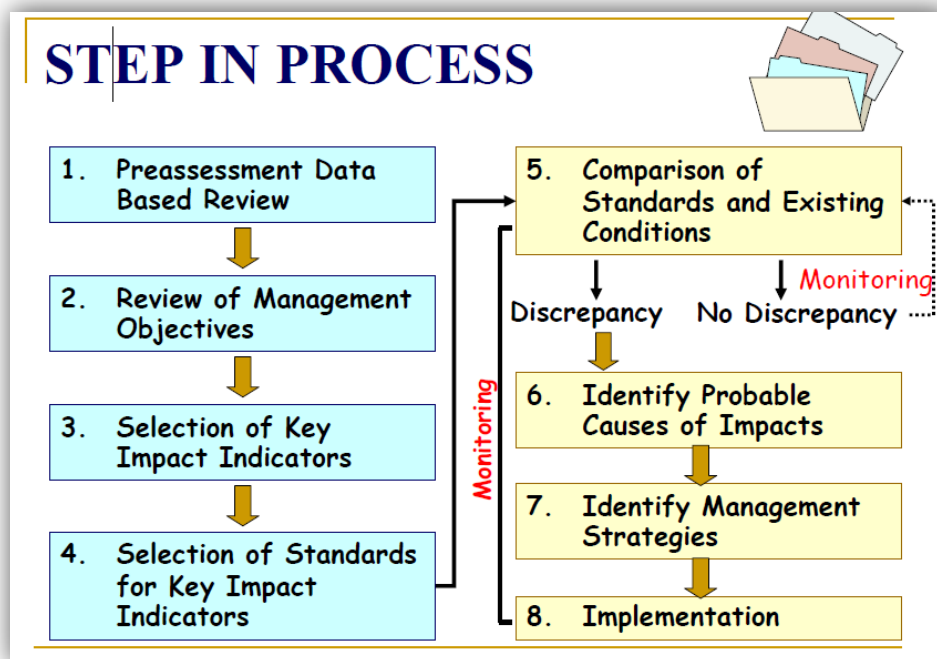
ภาพที่ 2.1 แบบจำลองในการวางแผนการจัดการอุทยานและพื้นที่นันทนาการ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ได้นำเอาแบบจำลองด้านการจัดการผลกระทบนักท่องเที่ยว (VIM) แบบจำลองด้าน ประสบการณ์ผู้มาเยือนและการคุ้มครองทรัพยากร (VERP) และแบบจำลองด้านการจัดการกิจกรรมของผู้มาเยือน (VAMP) มาประกอบกับการศึกษาในเรื่องขีดความสามารถการรองรับได้ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและด้านจิตวิทยา จึงขออธิบายเกี่ยวกับแบบจำลองทั้ง 3 ด้านดังต่อไปนี้

2.1.1.1 การจัดการผลกระทบนักท่องเที่ยว (Process for Visitor Impact Management; VIM) เป็นกรอบแนวคิดในการวางแผนด้านนันทนาการที่มุ่งเน้นในการควบคุมระดับผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้อยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลเสียต่อคุณภาพทรัพยากรและคุณภาพประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว ถูกพัฒนาโดยกรมอุทยานแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา หาสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดผลกระทบและหาแนวทางในการจัดการที่เป็นไปได้ เกณฑ์ของ VIM กำหนดจากเป้าหมายการจัดการ โดยเงื่อนไขการใช้คือ ประยุกต์ใช้กับกรอบแนวคิดอื่นๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการผลกระทบ โมเดล VIM มีจุดแข็ง คือ ประยุกต์แนวคิดทางวิทยาศาสตร์มาผสมกับการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ มีตารางเมตริกสำหรับประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน แต่มีจุดอ่อน คือ เป็นการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่มองถึงอนาคต ขั้นตอนการดำเนินการ ดังภาพที่ 2.2

1) ดำเนินการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Preassessment Data based Review) โดยการตรวจเอกสาร กฎหมาย นโยบาย และทิศทางการวิจัยและ ข้อมูล พื้นที่ที่มีมาก่อน โดยได้ผลออกมาเป็นข้อการสรุปสถานการณ์ที่มีอยู่ โดยมีคำถามสำหรับการจัดการดังนี้

- 1.1) วัตถุประสงค์โดยรวมของพื้นที่คืออะไร
- 1.2) อะไรคือรูปแบบในการใช้งานในปัจจุบันของพื้นที่
- 1.3) แนวโน้มที่เห็นได้ชัดในรูปแบบของการใช้พื้นที่ เพิ่มขึ้น ลดลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในลักษณะใดบ้าง
- 1.4) สิ่งที่เป็นปัญหาหลักในด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่คืออะไร
- 1.5) กฎหมายหรือนโยบายต่างๆ ส่งผลกระทบต่อการจัดการพื้นที่หรือไม่

ที่มา: นววรรณ ฐานะกาญจน์ (2546)

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการศึกษาโมเดลการจัดการพื้นที่ Visitor Impact Management (VIM)

2) ทบทวนวัตถุประสงค์ของการจัดการ (Review of Management Objectives) เป็นการทบทวนว่าวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ในปัจจุบันสอดคล้องกับการดำเนินนโยบายหรือกฎหมายของพื้นที่หรือไม่ ระบุถึงประสบการณ์ของผู้มาเยือนและวัตถุประสงค์ของการจัดการทรัพยากร โดยได้ผลออกมาเป็นคำสั่งหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยมีคำถามในการบริหารจัดการ ดังนี้

- 2.1) ประเภทสภาพแวดล้อมที่ต้องการภายในพื้นที่มีอะไรบ้าง
- 2.2) ประเภทของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่พื้นที่จัดไว้ให้ มีอะไรบ้าง
- 2.3) ประเภทการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมีอะไรบ้าง

3) เลือกปัจจัยชี้วัดผลกระทบหลัก (Selection of Key Impact Indicators) เป็นการระบุตัวแปร ทางสังคม และระบบนิเวศ ที่ใช้ในการวัดผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น การสูญเสียของพืช หรือ เปอร์เซ็นต์ของพืชคลุมดิน โดยมีคำถามสำหรับการจัดการดังนี้

3.1) อะไรคือตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถ เป็นตัวแทนของ สภาพแวดล้อม และเงื่อนไขที่เรียกว่า ประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของการจัดการ

3.2) อะไรคือตัวแปรที่สำคัญที่สุด คุณภาพหรือความยืดหยุ่นของสิ่งแวดล้อม

3.3) ด้านที่ที่เป็นประสบการณ์เด่นของผู้มาเยือนแต่ละประเภท

3.4) ตัวบ่งชี้หรือผลกระทบที่เลือก ได้แก่

- การสังเกตได้
- การวัดได้
- การให้ความสำคัญ
- ความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง
- การตอบสนองต่อการจัดการ

3.5) มีการเลือกตัวชี้วัดที่มีความสำคัญต่อชนิดของผลกระทบหรือไม่

4) กำหนดเกณฑ์การตัดสินใจสำหรับปัจจัยชี้วัด (Selection of Standards for Key Impact Indicators Data) โดยมีคำถามสำหรับการบริหารจัดการ คือ

4.1) อะไรคือระดับปริมาณที่เหมาะสมขอตัวชี้วัดผลกระทบ

4.2) อะไรคือขีดจำกัดของการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ สำหรับตัวชี้วัดแต่ละผลกระทบ

4.3) อะไรคือตัวบ่งชี้ผลกระทบที่ดีที่สุด

5) เปรียบเทียบเกณฑ์กับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ถ้าเกณฑ์ก็แสดงว่ามีปัญหา (Comparison of Standards and Existing Conditions) ลงพื้นที่เพื่อการประเมิน ตัวชี้วัดด้านผลกระทบทางสังคมและระบบนิเวศโดยมีคำถามสำหรับการบริหารจัดการ คือ

5.1) ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกินมาตรฐานที่ยอมรับได้หรือไม่

5.2) ชนิดพันธุ์ หรือกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ที่ได้รับผลกระทบ

5.3) อะไรคือปัญหาที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ของพื้นที่และช่วงเวลา ซึ่งมีผลกระทบต่อการบริการ

6) หาสาเหตุของปัญหา (Identify Probable Causes of Impacts) ตรวจสอบรูปแบบการใช้งานและปัจจัย อื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อ ศักยภาพ การเกิดและความรุนแรงของผลกระทบ ที่ยอมรับไม่ได้ ตรวจสอบรูปแบบ การใช้งานและปัจจัย อื่น ๆ ที่ ส่งผลกระทบต่อ ศักยภาพ การเกิด และความรุนแรงโดยมีคำถามสำหรับบริหารจัดการ คือ

6.1) อะไรคือลักษณะเฉพาะของการลงพื้นที่สำรวจ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพของผลกระทบ เช่น ประเภทของการใช้ประโยชน์ พฤติกรรมของผู้มาเยือน ระยะเวลาการพักของผู้มาเยือน ขนาดของกลุ่มเดินทาง ระยะเวลาใช้พื้นที่ ความถี่และปริมาณการใช้

6.2) ลักษณะเฉพาะที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความรุนแรงต่อผลกระทบ คืออะไร

6.3) ปัจจัยอื่นนอกเหนือจากรูปแบบการใช้งานปกติที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบคืออะไร

7) ระบุกลยุทธ์การจัดการ (Identify Management Strategies) ตรวจสอบอย่างละเอียดเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการทั้งตรงและทางอ้อม จัดการกับสาเหตุที่น่าจะส่งผลกระทบต่อผู้มาเยือน

8) นำไปปฏิบัติ (Implementation)

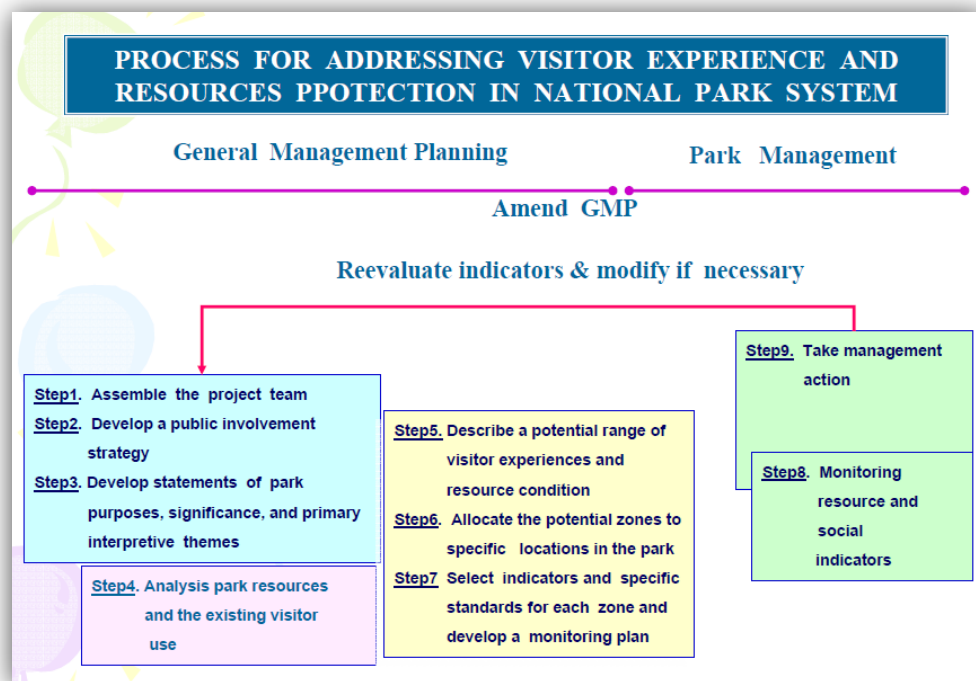
2.1.1.2 การรักษาคุณค่าประสบการณ์ของผู้มาเยือน Visitor Experience

Resource Protection (VERP) Visitor Experience and Resource Protection (VERP) Model เริ่มมีการพัฒนาขึ้นในปี 1992 โดย U.S. National Park Service (USNPS) และเริ่มนำไปทดลองใช้ครั้งแรกใน Arches National Park, Utah โดยเป็นรูปแบบการวางแผนการจัดการที่มุ่งให้ความสำคัญกับประเด็นของผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือน ที่ส่งผลกระทบต่อประสบการณ์ นันทนาการและทรัพยากรในพื้นที่ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นจากพฤติกรรม ระดับ ประเภท ช่วงเวลาตลอดจนสถานที่ในการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือน ซึ่งขั้นตอนของแบบจำลองนี้ประกอบด้วย 1) การจัดตั้งทีมงานวางแผน 2) กำหนดให้สาธารณะชนเข้ามาเกี่ยวข้อง 3) พัฒนาเป้าประสงค์ ความสำคัญและรูปแบบการสื่อความหมาย 4) วิเคราะห์ทรัพยากรและการใช้ประโยชน์ปัจจุบัน 5) กำหนดช่วงชั้นประสบการณ์ 6) จัดทำ zone ในพื้นที่ 7) เลือกตัวชี้วัดและมาตรฐาน 8) ติดตามผล และ 9) นำแผนไปปฏิบัติ ดังภาพที่ 2.3

ขั้นตอนที่ 1 จัดตั้งทีมงานที่มีความรู้อันหลากหลาย (Assemble an Interdisciplinary Project Team) ในการจัดตั้งทีมนี้จำเป็นต้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่สามารถครอบคลุมการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่วางแผน โดยทุกคนในทีมงานต้องร่วมกันกำหนดกรอบทิศทางการทำงาน รวมถึงกลยุทธ์ในการดำเนินการวางแผน และ

อย่างที่ทราบว่าการวางแผนนั้นเป็นกระบวนการที่มีความท้าทายและซับซ้อน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีสมาชิกในทีมที่เปี่ยมด้วยทักษะ ความรู้และเชี่ยวชาญเพื่อการพัฒนาแผนตลอดจนการนำแผนนั้นไปปฏิบัติต่อไป โดยสมาชิกในทีมประกอบด้วย

- หัวหน้าทีมหรือนักวางแผน อันเป็นบุคคลที่จะนำทีมไปสู่กรอบ/เป้าหมายที่กำหนดไว้
- ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ซึ่งอาจจะเป็นผู้จัดการ หรือผู้ช่วยผู้จัดการ หากเป็นในอุทยานแห่งชาติผู้มีอำนาจสูงสุด ก็คือ หัวหน้าอุทยานถัดมาก็คือผู้ช่วยด้านต่างๆ
- ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือเจ้าหน้าที่ของอุทยานจำนวน 2 หรือ 3 คน สมาชิกทุกคนล้วนมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของทีม โดยแต่ละคนจะมีมุมมองที่หลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งจะมีผลในการพัฒนาแผนต่อไป

ที่มา: นววรรณ ฐานะกาญจน์ (2546)

ภาพที่ 2.3 แสดงกระบวนการของ VERP Model

ขั้นตอนที่ 2 การให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากลยุทธ์ (Develop a Public Involvement Strategy) การเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนจะทำให้ทีมวางแผนเข้าใจและเห็นคุณค่าของบุคคลและเป็นการเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรของอุทยานและประสบการณ์ของผู้มาเยือน โดยสาธารณชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนนั้น จะมีส่วนช่วยทีมงานวางแผนในด้านต่างๆ ดังนี้

- เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นที่สาธารณชนเกี่ยวข้อง ความคาดหวัง และการให้คุณค่า

- ให้ความรู้แก่สาธารณชนเกี่ยวกับประเด็นของกระบวนการวางแผน และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานบริหารจัดการ

- เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการให้คุณค่าแก่สถานที่โดยกลุ่มหรือบุคคลอื่นที่มีทรัพยากรและประสบการณ์แบบเดียวกัน

- เลือกข้อมูล หรือ ข้อเสนอแนะที่สมเหตุสมผล

- กำหนดช่วงให้กับทางเลือกต่างๆ ในการดำเนินการวางแผน

- สร้างการสนับสนุนระหว่าง ประชาชนท้องถิ่น ผู้มาเยือน สถานิติบัญญัติ และอื่นๆ เพื่อนำแผนไปปฏิบัติ

การเปิดโอกาสให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากลยุทธ์เป็นภาระงานแรกๆของการวางแผน โดยกลยุทธ์ดังกล่าวน่าจะเป็นการสร้างโอกาสอันดีที่จะทำให้สาธารณชนได้มี การตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งสาธารณชนและทีมวางแผนควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาเป้าประสงค์ ความสำคัญและรูปแบบการสื่อความหมาย (Develop Statements of Park Purpose, Significance, and Primary Interpretive Themes; Identify Planning Constraints) วัตถุประสงค์และความสำคัญเปรียบเสมือนพันธกิจของอุทยานแห่งชาติ ซึ่งสมมติฐานเบื้องต้นส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และการจัดการอุทยาน และจัดเตรียมว่าจะใช้ประโยชน์และจัดการอย่างไร หากเป้าประสงค์ ความสำคัญ รูปแบบการสื่อความหมายเบื้องต้นและข้อจำกัดในการวางแผนไม่ชัดเจนก็ไม่ควรนำมาใช้จนกว่านักจัดการอุทยานและสาธารณชนจะเกิดความชัดเจนและเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทรัพยากรและการใช้ประโยชน์ปัจจุบัน (Analysis park resource and the existing visitor use) ในขั้นตอนที่ 4 เป็นการจัดหาทีมวางแผนที่มีความรู้ความเข้าใจในทรัพยากรของอุทยานและประสบการณ์ของผู้มาเยือน ซึ่งทรัพยากรในที่นี้หมายถึงรวมถึง องค์ประกอบทางด้านชีวภาพ ภูมิศาสตร์ น้ำ ความงาม ชาติพันธุ์วรรณนา สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และความโดดเด่นที่มีอยู่ในอุทยาน ซึ่งทรัพยากรที่หลากหลายดังกล่าวนี้นี้ช่วยสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้มาเยือนในอุทยาน โดย

- เป็นการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลและให้คำศัพท์ทั่วไปแก่ทีมวางแผน

- เข้าใจว่าโอกาสของประสบการณ์อยู่บนพื้นฐานของทรัพยากร ฉะนั้นควรให้ผู้มาเยือนได้มีส่วนในการปกป้องทรัพยากร

- เงื่อนไขและการใช้ประโยชน์ในอุทยานควรระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ขั้นตอนที่ 5 อธิบายช่วงชั้นประสบการณ์ของผู้มาเยือนและเงื่อนไขของทรัพยากร

(Describe a potential range of visitor experiences and resource condition)

ในขั้นตอนนี้ที่วางแผนจะมีการอธิบายถึงเงื่อนไขสำหรับอุทยานในอนาคต โดยมุ่งพิจารณาว่าอะไรคือทรัพยากรและเงื่อนไขในการจัดการรวมถึงโอกาสทางด้านประสบการณ์นั้นหนทางการที่ควรคงอยู่ในอุทยาน การให้ความสำคัญกับระดับประสบการณ์ของผู้มาเยือนมีความสำคัญมากในการวางแผนสำหรับทุกอุทยาน โดยอาจจะมีการถามว่า “ทำไมจึงควรมีการจัดระดับโอกาสทางด้านประสบการณ์มากกว่าหนึ่งประเภท” ทั้งนี้เนื่องจากผู้มาเยือนเดินทางมาจากสถานที่ที่แตกต่างกันและบางครั้งอาจจะมีเหตุผลที่ขัดแย้งกัน การกำหนดช่วงชั้นของประสบการณ์ที่หลากหลายจะทำให้ผู้มาเยือนสามารถเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเหตุผลในการเดินทางมาเยือนได้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้การวางแผนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่หลากหลายจะช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่มักจะเกิดขึ้นระหว่างผู้มาเยือนที่มีความต้องการแตกต่างจากผู้มาเยือนอื่นได้

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำเขตการจัดการในพื้นที่ (Allocate the potential

zones to specific locations in the park Prescriptive Management Zoning) อุทยาน

แห่งชาติทั้งที่เป็นพื้นดินและพื้นน้ำจำเป็นต้องมีการแบ่งเขต โดยแต่ละพื้นที่ควรมีเพียงเขตเดียว เพราะไม่มีพื้นที่ใดที่จะสามารถจัดการได้มากกว่าหนึ่งหนทางในเวลาเดียวกัน อย่างไรก็ตามหากที่มวางแผนตัดสินใจว่าพื้นที่ดังกล่าวควรมีการจัดการที่แตกต่างก็ควรเป็นพื้นที่ที่แตกต่างกัน

ประเด็นสำหรับการพัฒนาเขตการจัดการ

- 1) การแบ่งเขตการจัดการเป็นการกำหนดกระบวนการที่มีเงื่อนไขในอนาคต เว้นแต่ว่าเงื่อนไขดังกล่าวเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในอนาคต
- 2) การแบ่งเขตไม่ควรเป็นกระบวนการที่ทำโดยพลการ หรืออยู่บนความคิดของนักวางแผนหรือเจ้าหน้าที่ของอุทยานเพียงผู้เดียว แต่ควรมีหลักคิดหรือมุมมองอื่นสำหรับเป็นแนวทางในอนาคต
- 3) การแบ่งเขตการจัดการควรมีขอบเขตที่ชัดเจน ซึ่งอาจจะใช้ แม่น้ำ ลักษณะทางสภาพภูมิประเทศ และลักษณะอื่นๆมาจำแนก
- 4) เมื่อมีความจำเป็น กลยุทธ์พิเศษในการจัดการพื้นที่ขนาดเล็กในเขตพื้นที่ขนาดใหญ่ควรมีการจำแนกรายละเอียด
- 5) ลักษณะของเขตการจัดการมีหลายลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทรัพยากร ประสบการณ์ของผู้มาเยือน และกลยุทธ์ในการจัดการ ซึ่ง บางเขตการจัดการอาจจะแคบและเป็นเส้นตรง เช่น แนวเชื่อมต่อของยานพาหนะหรือแม่น้ำ
- 6) เมื่อมีการประยุกต์เขตการจัดการ ที่วางแผนต้องพิจารณาในประเด็นของการใช้ประโยชน์พื้นที่ด้านนอกอุทยานด้วย

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานสำหรับแต่ละพื้นที่ และการพัฒนาแผนการติดตามผล(Select indicators and specific standards for each zone and develop a monitoring plan) ในขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะโมเดล VERP จะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากงานเชิงคุณภาพไปสู่เชิงปริมาณ มีการกำหนดเงื่อนไขทางด้านสังคมและทรัพยากรให้เป็นตัวแปรที่สามารถวัดและประเมินผลได้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของอุทยานสามารถตัดสินใจได้ว่าไม่เป็นเงื่อนไขที่สามารถรับได้และมีการจัดการหากเห็นว่าจำเป็น โดยวัตถุประสงค์ของขั้นตอนนี้เน้นที่การคัดเลือกลักษณะของตัวชี้วัดหรือเงื่อนไขที่สะท้อนสถานะทางทรัพยากรของอุทยาน ประสบการณ์ของผู้มาเยือนและการสร้างมาตรฐานที่มั่นใจได้ว่าเงื่อนไขดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถรับได้ นอกจากนี้ในประเด็นของการพัฒนาตัวชี้วัด มาตรฐาน และแผนการติดตามผลนั้นเป็นเทคนิคขั้นสูงอันเป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการออกแบบและวิเคราะห์ข้อมูล หากทีมวางแผนไม่มีความเชี่ยวชาญในความรู้ดังกล่าวก็จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญทั้งในและนอกอุทยานเพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าตัวชี้วัด มาตรฐานและแผนการติดตามผลที่กำหนดขึ้นมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 8 และ 9 การติดตามตัวชี้วัดทั้งด้านทรัพยากรและสังคมและการนำไปปฏิบัติ (Monitoring Resource and Social Indicators and Take Management Action) สำหรับขั้นตอนที่ 8 และ 9 มุ่งประเด็นไปที่กิจกรรมที่เกิดจากการเตรียมการและการวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

การติดตามและประเมินผล ผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดทางด้านทรัพยากรและสังคมจะสะท้อนและเป็นเอกสารที่จำเป็นต่อการนำไปปฏิบัติ ซึ่งการติดตามและประเมินผลตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านดังกล่าวสามารถจำแนกสถานการณ์ได้ว่าควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง ก่อนที่จะมีการนำไปปฏิบัติจำเป็นต้องมีการจำแนกที่มาของสาเหตุให้ชัดเจนว่าทำไมเงื่อนไขจึงมีการเสื่อมสภาพ ซึ่งจำนวนของปัจจัยอาจจะมีผลต่อการเสื่อมสภาพ โดยสาเหตุอาจเกิดจากระดับและประเภทการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือน ช่วงเวลาการใช้ประโยชน์ การจัดการอุทยาน และการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น บางครั้งที่มาของเงื่อนไขที่ไม่สามารถยอมรับได้อาจจะเป็นสาเหตุในการแสดงถึงความชัดเจน

2.1.1.3 กระบวนการจัดการสำหรับกิจกรรมของผู้มาเยือน (Management Process for Visitor Activities (VAMP)) พัฒนาโดยกรมอุทยานแห่งชาติ ประเทศแคนาดา เพื่อเสนอแนะแนวทางการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานทุกประเภท เป็นการตัดสินใจอย่างเป็นขั้นตอนภายใต้โปรแกรมการวางแผนอุทยานในภาพรวม แผนการจัดการมีความสัมพันธ์กับโอกาสด้านประสบการณ์นันทนาการตามลักษณะพื้นที่ / สภาพแวดล้อม โดยมีกิจกรรมนันทนาการและการศึกษาเรียนรู้ เหมือน VERP จุดแข็งของโมเดลนี้คือมีกรอบแนวคิดชัดเจน

เป็นขั้นตอน มีมุมมองในระดับภูมิภาค ส่วนจุดอ่อน คือ ไม่มีการเชื่อมโยงในระดับพื้นที่มองในระดับที่กว้างเกินไป

ขั้นตอน

- 1) กำหนดข้อกำหนดเงื่อนไขในการศึกษา
- 2) ทบทวนเป้าหมายและวัตถุประสงค์การจัดการอุทยาน
- 3) พัฒนารฐานข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม โอกาสทางนันทนาการ การให้บริการและการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว
- 4) วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อกำหนดเค้าโครงสื่อความหมายและความเหมาะสมของกิจกรรม กำหนดบทบาทของอุทยานในภูมิภาคและบทบาทของผู้ประกอบการเพิ่มมาจาก VERP
- 5) เสนอแนะแผนการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ ส่วนแบ่งการตลาดระดับการให้บริการ และบทบาทของผู้ประกอบการ
- 6) พัฒนาแผนการจัดการที่ครอบคลุมเป้าหมาย วัตถุประสงค์ โดยเชื่อมโยงในระดับภูมิภาค
- 7) นำไปปฏิบัติโดยจัดลำดับความสำคัญเพื่อการอนุรักษ์และวางแผนด้านการบริการ

ปัจจัยที่นำมาใช้ในการวางแผน

- ข้อมูลนักท่องเที่ยว
- ประเภทนักท่องเที่ยว
- การบริการ/ สิ่งอำนวยความสะดวก
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การสื่อความหมาย
- คุณค่าของทรัพยากร
- ข้อจำกัดและความอ่อนไหวของทรัพยากร
- นโยบาย และกฎหมาย
- ความพึงพอใจที่ได้รับ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)

ขีดความสามารถในการรองรับถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการวางแผนจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่ใช้เป็นแนวทางที่จะกำหนดการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นที่จะป้องกันผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสิ่งแวดล้อมและทางสังคมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ได้มีการให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

ขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยววัดได้ด้วยปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถอยู่ได้ในทุกเวลาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ ในปริมาณที่จะทำให้สภาพแวดล้อม

ถูกทำลายน้อยที่สุด และยังคงรักษาสภาพการท่องเที่ยวที่ดีไว้มากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวมีความพอใจ และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ทั้งนี้การพัฒนาจะต้องไม่กระทบต่อความจำเป็น พื้นฐานและความรู้สึกของประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า ชีตความสามารถในการรองรับได้ หมายถึง ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่พื้นที่นั้นจะสามารถแบกรับไว้ได้ก่อนที่จะเกิดความเสื่อมโทรมขึ้น (กรมป่าไม้, 2540)

ในขณะที่ นววรรณ ฐานะกาญจน์ (2543) ได้กล่าวถึงชีตความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองที่ครอบคลุมถึงคุณภาพของประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวโดยเพิ่มเติมว่า “คือ ปริมาณนักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและระดับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งจะสามารถรองรับได้ โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศของแหล่งและประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวควรได้รับจากการไปท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการรองรับได้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยววัดได้ด้วยปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถอยู่ได้ในทุกเวลาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ ในปริมาณที่จะทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายน้อยที่สุด และยังคงรักษาสภาพการท่องเที่ยวที่ดีไว้มากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวมีความพอใจ และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ทั้งนี้การพัฒนาจะต้องไม่กระทบต่อความจำเป็น พื้นฐานและความรู้สึกของประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า ชีตความสามารถในการรองรับได้ หมายถึง ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่พื้นที่นั้นจะสามารถแบกรับไว้ได้ก่อนที่จะเกิดความเสื่อมโทรมขึ้น (กรมป่าไม้, 2540)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว คือ ชีตความสามารถทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งที่จะรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องได้ และโดยทั่วไปจะระบุออกมาในรูปของจำนวนสูงสุดของนักท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วไปแล้วประเภทของชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวที่มีการศึกษาและกำหนดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว มีดังต่อไปนี้

Wolters (1991) ได้จำแนกองค์ประกอบของชีตความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวกายภาพ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านจิตวิทยา และด้านการจัดการ ส่วน Shelby and Heberlein (1986) ได้จำแนกประเภทของชีตความสามารถในการรองรับด้านนันทนาการไว้เป็น 4 ประเภท คือ ชีตความสามารถด้านนิเวศวิทยา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกายภาพ และด้านสังคม (หมายถึงด้านสังคมจิตวิทยา) ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกันแล้วสามารถสรุปประเภทของชีตความสามารถในการรองรับได้ด้านท่องเที่ยว/นันทนาการ ที่ควรมีการศึกษาในจุดท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา ดังนี้

2.1.2.1 ชีตความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านชีวกายภาพหรือด้านนิเวศวิทยา (Bio-physical or Ecological Carrying Capacity for Tourism, ECC) สำหรับชีตความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อมนั้น IUCN/UNEP/WWF (1991) ได้ นิยามไว้ว่าเป็น สมรรถนะหรือความสามารถของสิ่งแวดล้อม ที่จะสามารถรองรับการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ ในขณะที่ยังสามารถรักษาสภาพการผลิต การปรับตัว และการสร้างทดแทนขององค์ประกอบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรืออีกนัยหนึ่ง ชีตความสามารถในการรองรับได้ของสิ่งแวดล้อมก็คือ ค่าสูงสุดของผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ที่สามารถยอมให้เกิดขึ้นได้ โดยสิ่งแวดล้อมไม่เสื่อมโทรม

Wolters (1991) กล่าวว่า ชีตความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านชีวกายภาพเกี่ยวข้องโดยตรงกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงว่าไม่มีระบบสิ่งแวดล้อมใดที่จะคงทนต่อการใช้ประโยชน์อย่างไม่จำกัด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจำกัดผลกระทบจากกิจกรรมท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับสูงสุดที่ระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อมจะสามารถคงทนได้โดยไม่เสื่อมโทรมจนยากจะแก้ไขหรือฟื้นฟูขึ้นมาได้ ดังนั้น ความเปราะบางและความคงทนของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดชีตความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวประเภทนี้

นอกจากนั้น พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและลักษณะของกิจกรรมท่องเที่ยวก็ยังส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศไม่เท่ากัน ดังนั้น การกำหนดค่าชีตความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านชีวกายภาพจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวด้วย การวัดชีตความสามารถในการรองรับด้านนิเวศหรือชีวกายภาพนี้ สามารถกระทำได้โดยการวัดระดับการใช้ประโยชน์นันทนาการต่อช่วงเวลาที่มีสัมพันธ์กับผลกระทบต่อระบบนิเวศ เช่น ผลกระทบต่อดิน คุณภาพน้ำ พืช และสัตว์ป่า เป็นต้น โดยระดับของผลกระทบสูงสุดที่ยอมให้เกิดขึ้นได้นั้น กำหนดขึ้นจากค่ามาตรฐานหรือค่าของผลกระทบสูงสุดที่ยอมรับให้มีได้ในแหล่งท่องเที่ยว

2.1.2.2 ชีตความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ (Physical Carrying Capacity for Tourism, PCC) หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่เนื้อที่หรือพื้นที่สามารถรองรับการใช้ประโยชน์ โดยยังสามารถเอื้อให้เกิดกิจกรรมนันทนาการตามต้องการได้ ซึ่งแปรผันไปตามลักษณะของกิจกรรมนันทนาการและประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ชีตความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (PCC) เป็นการพิจารณาถึงระดับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการที่เน้นขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการรองรับกิจกรรมนันทนาการ/การท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่งเป็นหลัก โดยพิจารณาจากขนาดเนื้อที่ที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการนันทนาการได้ ประกอบกับค่าขนาดเนื้อที่มาตรฐานในการประกอบกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภท ซึ่งขนาดเนื้อที่มาตรฐานในการประกอบกิจกรรมนันทนาการจะมีหน่วยเป็น ขนาดเนื้อที่ต่อการประกอบ

กิจกรรมรายบุคคล หรือหน่วยอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก โดยค่ามาตรฐานนี้อาจได้จากการสังเกตพฤติกรรม งานวิจัย หรือเอกสารตำรา หรืออาจกำหนดขึ้นภายใต้เหตุผลอันสมควร (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2551) เช่น กิจกรรมอาบแดดแต่ละคน โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (ดรรชนี เอมพันธุ์, 2549)

$$PCC = \frac{A \times Rf}{a}$$

a

โดยที่ A หมายถึง จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ
a หมายถึง จำนวนเนื้อที่ที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ประกอบกิจกรรม (หน่วยเป็น พื้นที่ต่อคน)
Rf หมายถึง จำนวนรอบที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ในช่วงเวลาที่กำหนด

โดย Rf สามารถคำนวณได้จาก จำนวนชั่วโมงที่เปิดทำการหรือเปิดให้ใช้ประโยชน์ได้ (TT) ต่อจำนวนเวลาที่ต้องการใช้ในการประกอบกิจกรรมแต่ละครั้ง (Ta) ดังนั้น

$$Rf = \frac{TT}{Ta}$$

Ta

ขนาดเนื้อที่มาตรฐานในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ มีความผันแปรแตกต่างกันไปตามกิจกรรมและช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ เพราะกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทอาจต้องการเนื้อที่ในการประกอบกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น การเล่นเรือยนต์ต้องการพื้นที่ประมาณ 9 เอเคอร์ต่อเรือ 1 ลำ แต่กิจกรรมว่ายน้ำ 0.02 เอเคอร์ต่อ 1 คน ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติกึ่งพัฒนา ดังนั้น ชีตความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ จะมีความแตกต่างกันไปสำหรับแต่ละกิจกรรมและในแต่ละช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการด้วย ตารางที่ 2.1 แสดงถึงตัวอย่างขนาดเนื้อที่ที่แต่ละกิจกรรมนันทนาการต้องการใช้ และจะเห็นว่าขนาดเนื้อที่ดังกล่าวมีความแตกต่างกันตามกลุ่มพื้นที่ของช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการด้วย ดังนั้น การศึกษาช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการก่อนการศึกษาเพื่อกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ

ตารางที่ 2.1 จำนวนเนื้อที่ที่แต่ละกิจกรรมนันทนาการต้องการใช้ในแต่ละกลุ่มพื้นที่ของ
ช่วงชั้นโอกาสนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการ (Recreation Activity)	ประเภทของช่วงชั้นโอกาสประสบการณ์ด้านนันทนาการ				
	พื้นที่ธรรมชาติ สันโดษ (P)	พื้นที่ธรรมชาติ กึ่งสันโดษ (SMP)	พื้นที่ธรรมชาติ กึ่งพัฒนา (RN-M)	พื้นที่ชนบท (R)	พื้นที่เมือง (U)
1. เล่นเรือยนต์ ^{1/} เอเคอร์/ลำ	18	13.5	9	6.75	4.5
2. เดินป่า (คน/กม.)	6 ^{2/}	12 ^{2/}	-	25 ^{3/}	56 ^{3/}
3. ปิกนิก ^{2/ 3/}	-	-	8 โต๊ะ/เอเคอร์ 40 คน/เอเคอร์	8 โต๊ะ/เอเคอร์ 64 คน/เอเคอร์	16 โต๊ะ/เอเคอร์ 80 คน/เอเคอร์
4. กางเต็นท์พักแรม	-	4-7 ยูนิต/เอเคอร์ ^{4/} 16-28 คน/เอเคอร์	14 ยูนิต/เอเคอร์ ^{2/} 56 คน/เอเคอร์	-	100 คน/เอเคอร์ ^{5/}

ที่มา: 1/ www.nps.gov/lame/planning/tables/tableb1.htm 4/ National park Service, 1961
2/ Louisiana Parks and Recreation Commission, 1966 5/ Nez, George, 1961
3/ Wisconsin Conservation Department, 1966

2.1.2.3 ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา

(Psychological Carrying Capacity for Tourism, PsCC) Shelby and Heberlein (1986) ได้ให้ความหมายของขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยาในแหล่งท่องเที่ยว คือ จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่ง ที่ยังคงให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวได้ เป็นการศึกษาด้านสังคมจิตวิทยา บางครั้งจึงพบว่าการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับประเภทนี้เรียกว่า ขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมจิตวิทยา (Social Psychological Carrying Capacity) เป็นการกำหนดระดับของการใช้ประโยชน์สูงสุดในช่วงเวลาหนึ่งที่ยังไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประสบการณ์ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยด้านสังคมจิตวิทยา ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าควรจะเป็นเท่าไร จึงจะคงรักษาไว้ซึ่งประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อขีดความสามารถด้านสังคม ได้แก่ จำนวนคนที่พบเห็น ความรู้สึกแออัด ประเภทหรือลักษณะพฤติกรรมของคนที่พบเห็น และบริเวณที่พบเห็นคนกลุ่มอื่น เช่น ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติสันโดษ ย่อมสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวต่อหน่วยพื้นที่ต่อช่วงเวลา ได้น้อยกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทเมืองหรือชนบทแม้ว่าจะมีขนาดเนื้อที่ของแหล่งท่องเที่ยวเท่ากัน เพราะความต้องการความสงบ ความสันโดษของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทแรกมีมากกว่าประเภทหลัง เป็นต้น

สำหรับขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยานั้น ดร.ชนิ เอมพันธุ์ (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่ง ที่ยังคงให้ประสบการณ์

ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวได้ โดยมีการศึกษาใน 4 ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ระดับการใช้ประโยชน์ การพบปะผู้คน ความพึงพอใจของผู้มาเยือน และความแออัด ดังนี้

1) ระดับการใช้ประโยชน์ (Use Level) ระดับการใช้ประโยชน์วัดจากจำนวนผู้ใช้ประโยชน์ ซึ่งจะมีค่าเฉพาะสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง โดยวัดจำนวนผู้ใช้ประโยชน์ในทุกกิจกรรม ไม่เฉพาะผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในภาพรวมเท่านั้น ดังนั้น การกำหนดจุดในการวัดปริมาณการใช้ประโยชน์ วิธีการวัด และหน่วยในการวัดจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยมีหน่วยในการวัดเป็นจำนวนคนต่อช่วงเวลา

2) การพบปะผู้คน (Encounter, Contact) ปริมาณผู้ใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการประเมิน PsCC ซึ่งจะส่งผลต่อปัจจัยด้านจิตวิทยาอื่นๆ เช่น ความรู้สึกแออัด ความเป็นส่วนตัว ดังนั้นจึงต้องทราบปริมาณหรือความถี่ของการพบปะผู้คน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างระดับการใช้ประโยชน์กับความถี่ของการพบปะผู้คนก็มีความสำคัญ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวจะมีลักษณะแปรผันตามกัน คือ ยังมีปริมาณการใช้ประโยชน์มาก ก็มีโอกาสในการพบปะผู้คนมาก

3) ความพึงพอใจของผู้มาเยือน (Visitor Satisfaction) การวัดระดับความพึงพอใจต่อการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการซึ่งสัมพันธ์กับระดับการใช้ประโยชน์และการพบปะผู้คน เพื่อบอกถึง PsCC

4) ความรู้สึกแออัด (Crowding) การแสดงการรับรู้หรือความรู้สึกที่มีต่อความหนาแน่นของจำนวนคนต่อพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง โดยปกติจะมีการวัดทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เนื่องจากการวัดความหนาแน่น ซึ่งสามารถกำหนดได้เป็นตัวเลขจำนวนคนต่อหน่วยพื้นที่ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจว่าความหนาแน่นในระดับนั้นๆ ก่อให้เกิดความรู้สึกอัดอัดหรือไม่ เพียงใด

ซึ่งโดยสรุปแล้วขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา คือ จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่ง ที่ยังคงให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวได้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อขีดความสามารถด้านนี้ ได้แก่ จำนวนคนที่พบเห็น ความรู้สึกแออัด ประเภทหรือลักษณะพฤติกรรมของคนที่พบเห็น และบริเวณที่พบเห็นคนกลุ่มอื่น (Shelby and Heberlein, 1986)

การวัดขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยาในโครงการนี้จะดำเนินการโดยการวัดความรู้สึกที่มีต่อความหนาแน่นของจำนวนคนต่อพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง และ ความรู้สึกที่มีต่อความหนาแน่นของสิ่งก่อสร้างในจุดท่องเที่ยวต่อพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง โดยวัดในเชิงคุณภาพโดยให้ค่าความรู้สึกแออัดตั้งแต่ 0 ถึง 9 เป็นการวัด Likert scale โดย 0 หมายถึงไม่มีความรู้สึกแออัดที่มีต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และ/หรือ ต่อสิ่งก่อสร้างในจุดท่องเที่ยว และ 9 หมายถึง ความรู้สึกแออัด

มากที่มีต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และ/หรือ ต่อสิ่งก่อสร้างในจุดท่องเที่ยว และเปรียบเทียบกับปริมาณนักท่องเที่ยว/สิ่งก่อสร้างในขณะที่เก็บข้อมูล เป็นการวัดซึ่งสามารถกำหนดได้เป็นตัวเลขจำนวนคนต่อหน่วยพื้นที่ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจว่าความหนาแน่นในระดับนั้นๆ ก่อให้เกิดความรู้สึกอัดอัดหรือไม่ เพียงใด

2.1.2.4 ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านการจัดการหรือสิ่งอำนวยความสะดวก (Managerial or Facility Carrying Capacity for Tourism, FCC) ขีดความสามารถด้านการจัดการ หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่องค์กรรับผิดชอบสามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านการจัดการ เช่น จำนวนบุคลากร ช่วงเวลาเปิดทำการ ขนาดเนื้อที่ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ส่วนขีดความสามารถด้านสิ่งอำนวยความสะดวกจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับขีดความสามารถด้านการจัดการ หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สามารถรองรับได้ เช่น ที่จอดรถ บ้านพัก เป็นต้น ซึ่งปกติจะสามารถขยายขีดความสามารถประเภtnี้นี้เพิ่มมากขึ้นได้ แต่ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ด้านนิเวศ ด้านกายภาพ และคุณภาพของประสบการณ์ท่องเที่ยวด้วย

2.1.2.5 ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม (Social and Cultural Carrying Capacity for Tourism, SCC) หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อช่วงเวลาที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวจนชุมชนเกิดความรู้สึกอัดอัดและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน Getz (1981) ได้กำหนดกรอบตัวชี้วัดสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรม ดังแสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 กรอบตัวชี้วัดสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรม

OBJECTIVES	QUANTIFIABLE CRITERIA	SUBJECTIVE CRITERIA
Population stabilised (or growth encouraged)	• out-migration halted • in-migration as needed • age/sex structure balanced	• types of in-migrants • expectations/motivations of in-migrants • choice of location
Opportunities for employment increased	• new jobs created in tourism • indirect generation of jobs • reduce unemployment • increase activity rates • retain jobs which might be lost; avoid job displacement	• jobs to benefit special needs • opportunity for choice • opportunity for advancement • satisfaction with jobs
Incomes increased	• raise personal and household incomes • minimise inflation • raise local authority income	• risks of dependency on tourism • who benefits most?
Viability of communities enhanced and efficient use made of resources	• infrastructure, services and facilities made adequate • housing and supply of land made adequate • employment, commuting and strategies for public transport	• attitudes toward change • leadership (availability and quality) • satisfaction with conditions, and preference for living environments
Welfare and social integration fostered	• crime, police work and social work problems minimised • health and other essential services improved and distributed equitably	• integration of newcomers (types of newcomers; their expectations and actions; attitudes towards them)
Cultural wealth strengthened	• maintenance of traditions • facilities • encouragement of events	• degree of commercialisation • satisfaction with traditional way of life • leadership
Leisure choice increased	• facilities provided and used • membership in groups • changing patterns of activity • cost of participation	• satisfaction with opportunities for leisure; preferences and expectations • special needs catered for; appropriateness of facilities
Conservation assisted	• preservation of unique cultural and natural features • avoidance of pollution, litter and fire • effective management provided • benefits and costs, versus development	• attitudes to conservation • environmental preferences
Amenity enhanced	• avoidance of crowding, noise and loss of privacy	• visual amenity preferences • level of satisfaction

ที่มา: Getz (1981)

Li Ching (1998) ได้ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับด้านท่องเที่ยวในอุทยานทางทะเล Pulau Payar Marine Park และกำหนดเกณฑ์ที่อาจส่งผลต่อการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้ประชาชนท้องถิ่นเกิดผลกระทบต่องานวิถีความเป็นอยู่ตามปกติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม เป็นต้น

การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรม จำเป็นต้องใช้หลักการด้านสังคมวิทยา ศึกษาถึงผลกระทบทางสังคมอันเกิดจากนักท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยติดตามผลกระทบดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับด้านวัฒนธรรมนี้ มุ่งที่จะกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมซึ่งพิจารณาจากความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการรองรับทั้งจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่อาจแปลกแตกต่างจากวัฒนธรรมของพวกเขาเข้าไปในชีวิตประจำวัน โดยอาจพิจารณาจากความเต็มใจในการแบ่งปันทรัพยากรและพื้นที่ให้แก่นักท่องเที่ยว อีกประเด็นที่น่าสนใจก็คือ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันอาจทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีความอดทนในการรองรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยต่างกัน นอกจากนี้ ในช่วงวันพิเศษ เช่น เทศกาลทางศาสนา ที่มีคุณค่าความสำคัญเป็นพิเศษ อาจทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่ประชาชนท้องถิ่นเต็มใจต้อนรับมีมากน้อยแตกต่างกัน รวมไปถึงการค้นหาถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวที่ชุมชนปรารถนา และพฤติกรรมที่เหมาะสมที่จำเป็นต้องสื่อสารทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวให้เคารพต่อวัฒนธรรมของประชาชนท้องถิ่น เป็นคำตอบที่ใช้ประกอบในการกำหนดจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีความ

จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษามาตรการและกลยุทธ์ต่างๆที่จะเสริมสร้างให้การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนในท้องถิ่นนั้นเป็นการนำมาซึ่งประสบการณ์เรียนรู้และขยายโลกทัศน์ของชุมชนท้องถิ่นและผลลัพธ์ที่ดีมากกว่าสร้างความขัดแย้ง โดยเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ทางบวกมากกว่าผลกระทบทางลบต่อท้องถิ่น

2.1.2.6 ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ (Economic Carrying Capacity for Tourism, EconCC) หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะสามารถให้ผลตอบแทนที่มีความเหมาะสมที่สุดในด้านเศรษฐกิจ และจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้คุ้มกับการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ หลักการสำคัญคือการประยุกต์หลักเศรษฐศาสตร์ในการพิจารณาความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ (optimal use) นั่นเอง Li Ching (1998) ได้ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับด้านท่องเที่ยวในอุทยานทางทะเล Pulau Payar Marine Park และกำหนดเกณฑ์ที่อาจส่งผลต่อการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การลงทุน จำนวนนักท่องเที่ยว การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในรอบปี ต้นทุนในการดำเนินการ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนในการเริ่มต้น และผลประโยชน์ที่ได้รับ เงิน แรงงาน เป็นต้น

การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการจัดการมีผู้ทำศึกษาน้อย แต่เป็นการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ในภาพรวมของการพิจารณาเรื่องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงเพียงแต่การรักษาระบบนิเวศ/สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงว่าการบริหารจัดการนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจต่อไปได้หรือไม่ รวมถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจในภาพกว้างต่อท้องถิ่น เช่น การจ้างงาน การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

กรอบแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านการท่องเที่ยวสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้ (ดรธรณี, 2549)

1) ระดับหรือความมากน้อยของการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะกำหนดหน่วยในการวัดเป็น จำนวนคนต่อช่วงเวลา ณ สถานที่หรือจุดท่องเที่ยวหนึ่งๆ โดยจะพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ ซึ่งวัดเป็นจำนวนคนต่อช่วงเวลาต่อสถานที่ กับระดับผลกระทบที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ โดยขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านนั้นหนทางการจะแปรผันไปตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้ประโยชน์ กิจกรรมในพื้นที่ ฤดูกาล และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวด้วย (WTO/UNEP,1994 อ้างถึงใน ดรธรณี, 2549) เนื่องจากการใช้ประโยชน์ใดๆ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่ ระบบนิเวศ หรือ สังคม

2) ระดับผลกระทบที่ยอมรับได้และไม่ได้จากกิจกรรมนันทนาการและการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องมีการกำหนดระดับผลกระทบสูงสุดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยระดับผลกระทบนั้นต้องไม่ลดคุณค่าด้านการท่องเที่ยวลงไป เช่น ทรัพยากรที่มีความโดดเด่น หรือมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก หรือดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ รวมถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันด้วย

3) เงื่อนไขสำคัญของขีดความสามารถในการรองรับได้ โดยการประยุกต์ใช้หลักการขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านการท่องเที่ยว

- จำนวนและความรุนแรงของผลกระทบมีความสัมพันธ์กับจำนวนหรือปริมาณการใช้ประโยชน์และคุณภาพของการใช้ประโยชน์
- การลดปริมาณการใช้ประโยชน์จะมีผลทำให้ผลกระทบลดลง
- กิจกรรมนันทนาการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับความหนาแน่นในการใช้ประโยชน์
- ต้องมีการกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว
- ต้องมีการตกลงร่วมกันล่วงหน้าเกี่ยวกับผลกระทบสูงสุดที่ยอมให้เกิดขึ้นในพื้นที่
- ค่าระดับขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านนันทนาการสูงสุด คือ จำนวนผู้มาเยือนที่ก่อให้เกิดผลกระทบสูงสุดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้
- ผู้รับผิดชอบพื้นที่ต้องสามารถควบคุมการเข้าออกของพื้นที่ได้อย่างสมบูรณ์จึงจะเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม
- ผู้รับผิดชอบแหล่งต้องมีทรัพยากรบุคลากร งบประมาณ ฯลฯ ในการควบคุมและจัดการแหล่งอย่างเหมาะสม
- ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจร่วมกันว่าขีดความสามารถในการรองรับได้มีทั้งขีดจำกัดสูงสุด และต่ำสุด และเข้าใจว่าขีดความสามารถในการรองรับได้สามารถผลแปรไปได้ตามปัจจัยต่างๆ เช่น กิจกรรม ฤดูกาล คุณภาพของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Leujak and Ormond (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ของผู้มาเยือนและขีดความสามารถด้านสังคมของพื้นที่แนวปะการัง ในอุทยานแห่งชาติราสโมฮัมหมัดและพื้นที่ขามเอลเชค เมืองไชนาย ประเทศอียิปต์ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 441 ชุด พบว่า ในช่วง 10-20 ปีที่ผ่านมาแนวปะการังเสื่อมโทรมลง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการเหยียบย่ำบริเวณแนวปะการังของผู้มาเยือน ผลการศึกษายังพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงจากกลุ่มเดิมที่มีประสบการณ์และความรู้

ในการดำน้ำตื้นไปเป็นกลุ่มที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ซึ่งเพิ่มจำนวนขึ้นนอกจากนี้นักท่องเที่ยวจากเดิมที่เป็นกลุ่มเยอรมัน และอังกฤษ ก็เปลี่ยนไปเป็นอิตาลี และรัสเซีย ทั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์น้อยในการดำน้ำตื้น และยังแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ด้านสิ่งมีชีวิตทางทะเลน้อยและมีความสนใจเรียนรู้ด้านนี้น้อยด้วย ทั้งนี้การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตทางทะเลและแนวปะการังในแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ยอมรับได้มีความแตกต่างกันตามประสบการณ์และความรู้ นักท่องเที่ยวที่ประสบการณ์และความรู้ด้านระบบนิเวศน้อยจะรับรู้ถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรน้อย การรับรู้ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในความเป็นจริง

ดร.ชนิ เอมพันธุ์ และมยุรี นาสา (2553) ทำการศึกษาเรื่องขีดความสามารถด้านจิตวิทยาในการรองรับกิจกรรมดำน้ำตื้นของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พื้นที่ศึกษาคือแนวปะการังของกลุ่มเกาะรังประกอบด้วยเกาะทองหลาง เกาะยักษ์เล็ก และเกาะยักษ์ใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่ดำน้ำตื้นที่เป็นที่นิยมที่สุดของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างโดยประยุกต์หลักการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งกายภาพและชีวภาพในระดับสูงสุดที่ยอมรับได้ (Limits of Acceptable Change, LAC) ใช้ปัจจัยระดับการรับรู้ถึงความแออัดของนักดำน้ำตื้น โดยกำหนดระดับของผลกระทบทางจิตวิทยาสูงสุดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นคือ ระดับ 5 จากมาตรวัด 0 ถึง 9 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักดำน้ำ ณ จุดดำน้ำ ในวันเสาร์-อาทิตย์ รวม 26 วัน ในช่วงฤดูการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2549-50 สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ณ จุดดำน้ำเกาะทองหลาง เกาะยักษ์เล็ก และเกาะยักษ์ใหญ่ จำนวน 307 463 และ 275 ตัวอย่าง และนับจำนวนนักดำน้ำในช่วงเวลาที่ทำการสุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาความสัมพันธ์สมการเส้นตรงระหว่างการรับรู้ถึงความแออัดกับจำนวนนักดำน้ำ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ถึงความแออัดของนักดำน้ำไทยและต่างชาติอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง โดยเกาะทองหลางมีค่าเท่ากับ 2.95 และ 4.36 เกาะยักษ์เล็ก 2.72 และ 4.26 เกาะยักษ์ใหญ่ 2.26 และ 4.12 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของสมการเส้นตรงระหว่างการรับรู้ถึงความแออัดของนักดำน้ำกับจำนวนนักดำน้ำบริเวณเกาะทองหลางพบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.004 ค่า R^2 เท่ากับ 0.392 และการประมาณจำนวนนักดำน้ำที่ระดับความรู้สึกแออัด 5 ซึ่งเป็นระดับผลกระทบที่กำหนดไว้สูงสุดที่ยอมรับได้ มีค่าเท่ากับ 144 คน/ครั้ง เกาะยักษ์เล็กพบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.02 ค่า R^2 เท่ากับ 0.307 และจำนวนนักดำน้ำสูงสุดที่ยอมรับได้ทางจิตวิทยาที่ระดับความรู้สึกแออัด 5 มีค่าเท่ากับ 212 คน/ครั้ง ส่วนเกาะยักษ์ใหญ่พบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01 ค่า R^2 เท่ากับ 0.327 และจำนวนนักดำน้ำสูงสุดที่ยอมรับได้ทางจิตวิทยาที่ระดับความรู้สึกแออัด 5 คือ 119 คน/ครั้ง จากการเปรียบเทียบจำนวนนักดำน้ำจริง พ.ศ. 2549-50 กับปริมาณนักดำน้ำสูงสุดด้านจิตวิทยาที่กำหนดจากการรับรู้ถึงความแออัดที่ระดับ 5 พบว่าเกาะทองหลาง เกาะยักษ์เล็ก และเกาะยักษ์ใหญ่ มีจำนวนนักดำน้ำที่เกินขีดความสามารถด้านจิตวิทยาในบางวัน แต่โดยเฉลี่ยแล้วยังไม่เกินขีดความสามารถในการ

รองรับด้านจิตวิทยา แต่กิจกรรมดำนํ้าบริเวณเกาะยักษ์เล็กและเกาะยักษ์ใหญ่มีแนวโน้มเข้าใกล้ระดับสูงสุดของขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา

มยุรี นาสา (2554) ทำการศึกษาขีดความสามารถด้านจิตวิทยาในการรองรับกิจกรรมท่องเที่ยว บริเวณชายหาดของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการรับรู้ความรู้สึกแออัดกับจำนวนนักท่องเที่ยว สูงสุดที่ประกอบกิจกรรมอยู่ในบริเวณชายหาดอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตาและเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ยอมรับได้บริเวณชายหาดในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา พื้นที่ศึกษาคือบริเวณชายหาดเกาะเมียงและเกาะลันตา ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ถึงความแออัดของนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดเกาะลันตา พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนน 4.0 ชายหาดเกาะลันตา มีการรับรู้ถึงความแออัดอยู่ในระดับต่ำ มีค่าคะแนน 3.6 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของสมการเส้นตรงระหว่างการรับรู้ถึงความแออัดของกลุ่มตัวอย่างกับจำนวนนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดเกาะเมียง พบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01 ค่า R^2 เท่ากับ 0.58 และการประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวที่ระดับความรู้สึกแออัด 6 ซึ่งเป็นระดับผลกระทบที่กำหนดไว้สูงสุดที่ยอมรับได้ มีค่าเท่ากับ 70 คน/ครั้ง (PAOT) ส่วนชายหาดเกาะลันตา พบว่า มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01 ค่า R^2 เท่ากับ 0.55 และ จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ยอมรับได้ทางจิตวิทยาที่ระดับความรู้สึกแออัด 6 มีค่าเท่ากับ 83 คน/ครั้ง (PAOT) จากการเปรียบเทียบ จำนวนนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2552-2553 กับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดด้านจิตวิทยาที่กำหนดจากการรับรู้ถึงความแออัดที่ระดับ 6 พบว่า ชายหาดเกาะเมียง (เกาะลันตา) และเกาะลันตา (เกาะเมียง) อยู่ในช่วงเกินขีดความสามารถที่ยอมรับได้ (Exceeding CC) ทั้ง ในช่วงที่จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดและจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย จึงควรมีมาตรการในการจัดการเพื่อลดความแออัดของ นักท่องเที่ยวที่มาประกอบกิจกรรมบริเวณชายหาดทั้งสอง

ดร.ชนิ เอมพันธุ์และมยุรี นาสา (2553) ทำการศึกษาเรื่องขีดความสามารถด้านกายภาพในการรองรับกิจกรรมดำนํ้าตื้นของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดขีดความสามารถสูงสุดด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกของแนวปะการังในการรองรับกิจกรรมดำนํ้าตื้นของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พื้นที่ศึกษาคือแนวปะการังของกลุ่มเกาะรังประกอบด้วยเกาะทองหลาง เกาะยักษ์เล็ก และเกาะยักษ์ใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่ดำนํ้าตื้นที่เป็นที่นิยมที่สุดของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง โดยใช้ขนาดพื้นที่แนวปะการังที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรมดำนํ้า ขนาดเนื้อที่ที่นักดำนํ้า 1 คนต้องการใช้ในการประกอบกิจกรรม และจำนวนเรือสูงสุดที่ทุ่นจอดเรือสามารถรองรับได้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสุ่มตัวอย่างนับจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 8 วัน และจำนวนเรือประเภทต่างๆที่เข้าออกแนวปะการัง ในฤดูกาลท่องเที่ยว พ.ศ. 2549-2550 ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ระหว่างเวลา 10:30 - 16:30 น. รวม 26 วัน ผลการศึกษาพบว่า ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพของเกาะทองหลาง เกาะยักษ์เล็ก และเกาะยักษ์ใหญ่

มีค่าเท่ากับ 360, 160 และ 380 คน/ครั้ง ตามลำดับ ส่วนจำนวนหุ่นจอดเรือที่ทางอุทยานแห่งชาติจัดไว้ให้พบว่าเกาะทองหลาง เกาะยักษ์เล็ก และเกาะยักษ์ใหญ่ รับจำนวนเรือขนาดเล็กสูงสุด 18 , 15 และ 21 ลำต่อครั้ง ตามลำดับ หรือ เรือขนาดกลาง/ใหญ่ 6, 5 และ 7 ลำต่อครั้ง ตามลำดับ การศึกษาปริมาณการใช้ประโยชน์ของกิจกรรมดำน้ำพบว่า เฉพาะเกาะยักษ์เล็กเท่านั้นที่มีจำนวนนักดำน้ำเกินขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพและมีจำนวนเรือเกินกว่าหุ่นจอดเรือที่จัดไว้ให้

บุญส่ง นันทอง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ในเกาะลันตา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการบริการมากที่สุดและผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ ภูมิฐานะ และอาชีพแตกต่างกัน ทำให้ปัจจัย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัญหาในการใช้บริการที่พัก นั้นพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้บริการที่พักในอำเภอ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ประสบปัญหาสุขภาพจากขยะทั้งทัศนียภาพและการรบกวนของกลิ่น บริเวณที่พักมากที่สุด รองลงมาคือ ความไม่เข้าใจในการสื่อสารของพนักงาน และคุณภาพ การให้บริการของพนักงาน ตามลำดับ

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สืบเนื่องจากบริบทของพื้นที่ศึกษาและประเด็นปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การที่หมู่เกาะลันตาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงมีความเป็นธรรมชาติทรัพยากรทั้งทางบกและทางทะเล มีศักยภาพดึงดูดใจสูง และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องประกอบกับปัจจัยด้านการเดินทาง การก่อสร้างสะพานเชื่อมกับแผ่นดินใหญ่ ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว แต่ในทางการบริหารจัดการแล้วยังไม่ได้มีแผนการจัดการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังไม่ได้มีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งปัญหาขยะ น้ำเสีย และภูมิทัศน์ทางกายภาพที่มีการขยายตัวของเมือง รวมไปถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงอาศัยกระบวนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1.1 พื้นที่ศึกษาและขอบเขตการศึกษาเชิงเนื้อหา

การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวในโครงการนี้กำหนดพื้นที่ศึกษาในจุดท่องเที่ยวหลักของเกาะลันตาใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งที่ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติและนอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา สำหรับข้อมูลของพื้นที่ศึกษาในรายละเอียดนั้น พบว่าหมู่เกาะลันตาเป็นแหล่งรวมทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาดที่โดดเด่นมีชื่อเสียงมายาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความงดงามทางธรรมชาติ ความเงียบสงบและความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศใต้ทะเล นอกจากเกาะรอก และเกาะไหง แล้ว การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลตามการกระจายของแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะลันตาใหญ่ดังภาพที่ 3.1 ซึ่งประกอบด้วย

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด ประกอบด้วยหาดทราย 10 หาด ได้แก่

1.1) **หาดคอกวาง** เป็นหาดแรกทางเหนือสุดของเกาะลันตาใหญ่ มีลักษณะเป็นแหลมโค้งรูปเสี้ยวพระจันทร์ สามารถมองเห็นทะเลได้ทั้ง 2 ฝั่ง ทั้งฝั่งตะวันตก และฝั่งตะวันออกจะมีลักษณะเป็นปากอ่าวกั้นด้วยปูนซีเมนต์คล้ายเขื่อน ส่วนที่แคบที่ของแหลมมีความกว้างประมาณ 300 เมตร ฝั่งตะวันตกสามารถเดินเลียบชายหาดและลงเล่นน้ำได้หาดจะเป็นทรายปนโคลน พื้นที่เป็นลักษณะลาดเท

ภาพที่ 3.1 พื้นที่ศึกษาและจุดเก็บข้อมูล

1.2) **หาดคลองดาว** เป็นหาดที่มีทรายขาวเนียน เป็นแนวยาวประมาณ 3 กิโลเมตร มีความปลอดภัยเหมาะสำหรับการลงเล่นน้ำ เป็นที่ตั้งของโรงแรมตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชนบ้านศาลาด่าน

1.3) **หาดพระแอะหรือลองบีช (Long Beach)** เป็นหาดที่ตั้งอยู่ถัดจากหาดคลองดาว หาดทรายมีสีขาวอมน้ำตาลอ่อนมีความเนียนละเอียดและมีทิวสนเรียงรายขนานกับชายหาดมีความยาวประมาณ 4 กิโลเมตร สามารถลงเล่นน้ำได้มีสวนสาธารณะบรรยากาศร่มรื่นเหมาะสำหรับการนั่งพักผ่อน ชมวิว บริเวณรอยต่อที่เชื่อมกับหาดคลองโขงสามารถลงดำน้ำตื้น (Snorkeling) ได้

1.4) **หาดคลองโขง** เป็นหาดที่เชื่อมต่อจากหาดพระแอะ หน้าหาดจะมีต้นเตยทะเลขึ้นเรียงรายขนานตลอดแนวชายหาดยาวประมาณ 3 กิโลเมตรเศษ ทะเลหาดคลองโขงจะมีโขดหินเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถลงเล่นน้ำทะเลได้ จะเหมาะกับการชมวิวในยามพระอาทิตย์

1.5) **หาดคลองโตบ** เป็นหาดที่อยู่ถัดจากหาดคลองโขงไม่กี่กิโลเมตร ชายหาดเป็นเม็ดทรายหยาบสีน้ำตาลอมเข้ม หาดคลองโตบเป็นหาดเล็กๆติดริมถนน หน้าหาดจะมีโขดหินตลอดแนวชายหาด ไม่สามารถลงเล่นน้ำได้ เหมาะแก่การแวะนั่งพักผ่อนบรรยากาศและชมพระอาทิตย์ตก

1.6) หาดคลองนิน เป็นหาดค่อนข้างยาว ห่างจากบ้านศาลาด่านประมาณ 20 กิโลเมตร ตลอดแนวหาดจะมีโรงแรม ร้านอาหารเป็นจำนวนมาก ชายหาดคลองนินจะมีทรายขาว สะอาดเนียนละเอียด น้ำทะเลมีสีฟ้าสดใส หาดทรายมีความลาดชันไม่มากสามารถลงเล่นน้ำได้ เป็นที่ตั้งของหาดซึ่งตั้งอยู่กลางเกาะพอดี สามารถเดินทางไปเที่ยวถ้ำและน้ำตกได้สะดวกกว่าหาดอื่นๆ

1.7) หาดบากันเตียง เป็นหาดที่ต่อเนื่องกับหาดคลองนิน มีหาดทรายขาวละเอียดและน้ำทะเลสวยใส ที่หัวและท้ายหาดขนานด้วยเนินเขา ตัวหาดมีลักษณะเป็นครึ่งวงกลมโค้งมน ชายหาดค่อยๆ ลาดลงทะเล เหมาะสำหรับการลงเล่นน้ำ บรรยากาศเงียบสงบ อ่าวบากันเตียงเป็นอีกหนึ่งหาดที่มีทิวทัศน์งดงาม มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา

1.8) หาดคลองจาก เป็นหาดเล็กๆ หาดตัวโค้งรีเหมือนเสี้ยวพระจันทร์ หาดทรายละเอียดและสะท้อนแสง มีการทำประมงท้องถิ่น หาดคลองจากอยู่ใกล้กับทางที่ไปสู่ น้ำตกสายเล็กๆ ในเกาะลันตา จึงมีบางคนเรียกหาดแห่งนี้ว่า หาดน้ำตก

1.9) หาดไม้ไผ่ หรือ Last Beach เป็นหาดสุดท้ายก่อนถึงแหลมโตนดหรือแหลมอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา นักท่องเที่ยวบางคนเรียกหาดนี้ว่า Bamboo Bay เนื่องจากมีป่าไผ่อยู่จำนวนมาก สามารถชมวิวของเกาะลันตาได้จากมุมสูง หาดทรายสีขาว และมีภูเขาสูงโอบล้อม

1.10) แหลมโตนด ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา เป็นที่ตั้งของประการการเก่าแก่ที่ทางอำเภอลันตาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของทางเกาะ ลักษณะเด่นชัดของแหลมโตนดคือ ตัวแหลมจะยื่นออกนอกทะเลมีหาดตะโหนดทางด้านทิศตะวันออก และ หาดหินงามทางทิศตะวันตก ซึ่งมีหินกลมมนหลายขนาดหลากสีส่นและลวดลายอยู่เต็มทั้งหาด เหตุที่เรียกว่าแหลมโตนดเนื่องจากเมื่อขึ้นไปชมทิวทัศน์บนประการการ จะสามารถมองเห็นต้นตาลโตนดผุดขึ้นอยู่เรียงรายตลอดแนวชายทะเล

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทเกาะ

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา ประกอบด้วย 25 เกาะ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1) กลุ่มเกาะรอก ประกอบด้วย เกาะรอกนอก และเกาะรอกใน มีภูมิประเทศเป็นหินผาส่งชันมีโขดหินที่ถูกกัดกร่อนมาเป็นเวลานานอยู่ทางทิศเหนือ ด้านที่หันสู่ทิศตะวันตกเป็นหน้าผาทอดยาว ด้านหน้าของเกาะมีความยาวประมาณ 2.4 กิโลเมตร ยอดเขาที่สูงที่สุด สูง 208 เมตรจากระดับน้ำทะเล ส่วนเกาะรอกนอกเป็นเกาะที่มีขนาดใกล้เคียงกับเกาะรอกใน ยอดเขาที่สูงที่สุด สูง 156 เมตรจากระดับน้ำทะเล บริเวณระหว่างช่องเขาจะมีที่ราบขนาดกว้างอยู่ 2 แห่ง คือ ช่องเขาหาดทะเล และอ่าวมานไทร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 83,750 ไร่ หรือ 134 ตารางกิโลเมตร

2.2) กลุ่มเกาะห้า (เกาะตุนลิมา) และเกาะหินแดง ประกอบด้วยเกาะเล็กๆ 5 เกาะ มีที่ราบเล็กน้อยบนยอดเขาของเกาะที่มีพื้นที่มาก 2 เกาะ และอีก 3 เกาะที่เหลือมีลักษณะเหมือนหินโผล่พ้นน้ำ ไม่มีพื้นที่ราบ ลักษณะทางธรณีของกลุ่มเกาะนี้ เป็นหินปูนในหินชุดราชบุรีในยุคเพอร์เมียนช่วงล่าง-ช่วงกลาง มีช่วงอายุ 280-230 ล้านปี บริเวณเกาะหินแดง หินม่วงในกลุ่มนี้นับเป็นแหล่งดำนานานาชาติ ซึ่งเป็นแหล่งดำน้ำที่อยู่ในแนวน้ำลึก พื้นดินมีความลาดชันสูง ถัดจากจุดดำน้ำไปไม่มากนักเป็นทะเลลึก โดยมีความลึกมากกว่า 200 ฟุตขึ้นไป น้ำทะเลค่อนข้างใส

2.3) กลุ่มเกาะไหง ประกอบด้วย เกาะไหง และเกาะม้า ด้านหน้าเกาะทางทิศตะวันออกของเกาะไหงประกอบด้วยหาดทรายยาวเหยียด ทิศใต้ลักษณะเป็นอ่าว ด้านตะวันตกตอนเหนือมีลักษณะเป็นเขาสูงชัน ยอดเขาสูงที่สุด สูง 198 เมตรจากระดับน้ำทะเล สำหรับเกาะม้ามามีลักษณะเหมือนหินโผล่พ้นน้ำ ไม่มีพื้นที่ราบ สภาพทางธรณีของกลุ่มเกาะนี้โดยรวมมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มเกาะรอก

2.4) กลุ่มหมู่เกาะลันตา ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อยจำนวน 16 เกาะ ได้แก่ เกาะลันตาใหญ่ เกาะตะละเบ็ง เกาะไม้ซำ เป็นต้น ลักษณะภูมิประเทศของเกาะลันตาใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน และค่อนข้างลาดชัน ที่ราบปรากฏเฉพาะบริเวณชายหาดทางตอนใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ไปจนถึงบริเวณตอนกลางของเกาะที่มีความลาดชันมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 100 เมตร ไปจนถึงยอดเขาสูงที่สุดตอนกลางของพื้นที่ที่มีความสูง 488 เมตร บนเกาะลันตาใหญ่มีลำธารน้ำไหลซึ่งมีน้ำไหลอยู่หลายแห่ง แต่มักขาดน้ำในช่วงฤดูแล้ง โดยมีลำธารเพียง 3 สาย ที่มีน้ำไหลอยู่ตลอดปี ได้แก่ คลองจาก คลองน้ำจืด และคลองนิน

3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิต

เกาะลันตาเป็นพื้นที่พหุวัฒนธรรมซึ่งนับได้ว่าเป็นศูนย์รวมความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้านที่มีประวัติความเป็นมายาวนานและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข แต่ละชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นแตกต่างกันดังนี้

3.1) ชุมชนเมืองเก่าศรีรายา (Lunta Old Town Community) เป็นศูนย์กลางเมืองเดิมของอำเภอเกาะลันตา ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางทางฝั่งตะวันออกของเกาะลันตาใหญ่ ปัจจุบันอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิในปี พ.ศ. 2547 ทางเราได้ตัดสินใจย้ายว่าการอำเภอเกาะลันตาไปตั้งอยู่ที่เกาะลันตาน้อย ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอเกาะลันตาเก่าเป็นสถานที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้ถึงชีวิตความเป็นอยู่ ประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวศรีรายา ที่ยังคงอนุรักษ์บ้านไม้โบราณซึ่งเป็นเรือนแถวไม้หน้าแคบที่ยื่นยาวลึกออกไปในทะเล และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามวิถีชีวิตของชาวศรีรายา และวิถีชีวิต

สงบงามของชาวไทย-จีน ชาวไทย-มุสลิม ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน จึงทำให้ชุมชนเมืองเก่าศรีราชาถูกเรียกขานว่า “บ้านยาว”

3.2) ชุมชนชาวเล: อูรักลาโว้ย แต่เดิมชาวเล หรือที่ถูกเรียกว่า ยิปซีทะเล (Sea Gypsy) เป็นคนกลุ่มแรกๆ มาตั้งถิ่นฐานบนเกาะลันตา ปัจจุบันชาวเลได้ตั้งรกรากอาศัยอยู่เป็นหลักแหล่งในหลายพื้นที่บนหมู่เกาะลันตา ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอูรักลาโว้ย (Urak Lawoi) ซึ่งมีการตั้งถิ่นฐาน 2 กลุ่มคือ อูรักลาโว้ย บ้านสังกาอู เป็นกลุ่มอูรักลาโว้ยที่ใหญ่ที่สุด ตั้งอยู่ที่หัวแหลมสุดทางทิศใต้ของเกาะลันตา หรือที่เรียกว่า “ชาวไทยใหม่” โดยทั่วไปชาวเลไม่นับถือศาสนา แต่นับถือภูตผีและบรรพบุรุษ ภายในหมู่บ้านสังกาอูสามารถพบเห็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเล ทั้งในเรื่องความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพทางการประมง นอกจากนี้ในชุมชนยังมีประเพณีที่สำคัญคือ “ประเพณีลอยเรือ” โดยพิธีนี้เป็นเรื่องของความเชื่อที่ยึดกันมาเกี่ยวกับการต่อโชคชะตาและความสงบสุขภายในหมู่บ้าน

กลุ่มที่สองคือ อูรักลาโว้ย บ้านโต๊ะบาหลิว ตั้งอยู่บริเวณท่าเรือเกาะลันตา ในพื้นที่ ต.ศาลาด่าน เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฟื้นฟูวิถีเผ่าชนคนแห่งทะเล ชุมชนโต๊ะบาหลิวเป็นชุมชนที่รักสงบ เรียบง่าย ประกอบอาชีพประมงมาตั้งแต่บรรพบุรุษ มีประเพณี ภาษาพูด และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ด้วยลักษณะบ้านเรือนที่เป็นไม้ ใต้ถุนสูง แต่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายทะเลที่น้ำทะเลท่วมถึง มีประเพณีลอยเรือ “ปลาจึก” ซึ่งเป็นเรือเล็กขนาดประมาณ 2X6 ฟุต ทำจากไม้ระกำ ใช้ผ้าดิบเป็นใบเรือ พร้อมตกแต่งลวดลายสวยงาม ในเรือประดับด้วยไม้แกะสลักเป็นรูปคนและสัตว์ พิธีลอยเรือจัดขึ้น 2 ครั้งในเดือน 6 (พฤษภาคม) และเดือน 11 (ตุลาคม) ระหว่างวันขึ้น 13 ค่ำถึงแรม 1 ค่ำ โดยจะมีการร้องรำทำเพลงเน้นบรรยากาศสนุกสนานไปจนรุ่งเช้าจะมีการลอดเรือ นอกจากนี้โต๊ะบาหลียังมีกีฬาพื้นบ้านที่เรียกว่า “มวยทะเล” ซึ่งมักจะแข่งขันและจัดเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากงานลอยเรือปลาจึกข้างต้น

3.3) บ้านทุ่งหยีเพ็ง ตั้งชื่อตาม โต๊ะหยีเพ็ง ซึ่งเป็นคนแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน โดยได้อพยพหนีภัยมาจากมาเลเซีย ไทรบุรี เป็นชุมชนมุสลิมที่ประกอบอาชีพทำประมง รองลงมาคือ ยางพารา โดยในอดีตคนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเผาถ่าน จากการสัมปทานป่าโกงกางทำให้คนส่วนใหญ่ผูกพันกับอาชีพนี้มายาวนานก่อนที่จะมีการประกาศปิดป่า ปัจจุบันยังมีหลุมถ่าน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้เผาถ่านลงเหลืออยู่บนเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนในพื้นที่บ้านทุ่งหยีเพ็ง จุดเด่นคือป่าชายเลนขนาดใหญ่กว่า 2,000 ไร่ ที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวอย่างมาก โดยนักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชนบ้านทุ่งหยีเพ็งด้วยการล่องเรือหางยาวหรือพายเรือคายัคชมความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน แวะเยี่ยมชมพื้นที่แปลงปลูกหญ้าทะเลพร้อมเรียนรู้การหาหอยในแบบประมงพื้นบ้าน ก่อนกลับเข้าฝั่ง ระหว่างเส้นทางจะพบกับปู้ามดาบซึ่งมีสีส้มสวยงามปรกติจะพบทั้งสีขาว แดง เหลือง ฟ้ำ รวมไปถึงนกนานาชนิดที่อยู่อาศัยใน

พื้นที่ป่าชายเลน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเด่นของที่นี่คือการปลูกหญ้าทะเล สาธิตการทำบ้านปลา ชมทางเดินศึกษาธรรมชาติ และชมศูนย์ฝึกลิง ทั้งนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถเยี่ยมชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์กะปิทุ่งหยีเพ็ง สาธิตการทำขนมจีนเส้นสด และชมการคว่ไม้ตะม่อม่วงหิมพานต์ในชุมชน

3.5) ชุมชนเกาะปอ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เป็นเกาะบริวารขนาดเล็กแห่งหนึ่งของหมู่ เกาะลันตา ตั้งอยู่ไม่ไกลเดินทาง 15 นาทีโดยการนั่งเรือหางยาวจากชุมชนเมืองเก่าศรีราชา ชุมชนเกาะปอประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีการกำหนดกฎระเบียบสำหรับการท่องเที่ยวขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เพื่อป้องกันการทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม อาทิ ให้แต่งตัวในชุดที่สุภาพไม่ขัดต่อหลักคำสอนของศาสนา ไม่ให้มีการ จำหน่าย จ่าย แจก และ ดื่มสุรา หรือ สิ่งมีนเมาในเขตพื้นที่ชุมชนและที่สาธารณะของชุมชน ไม่ให้มีการแสดงออกในเชิงขู่สาวในลักษณะที่ไม่เหมาะสมในเขตชุมชนและที่สาธารณะ เป็นต้น ดังนั้น นักท่องเที่ยวจึงต้องทำความเข้าใจกับกฎเกณฑ์และหลักการต่าง ๆ ให้เข้าใจ ปัจจุบัน ชุมชนเกาะปออาศัยรวมกันในหนึ่งหมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 116 ครัวเรือน 387 คน นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชนชาวประมง ชมเครื่องมือการหาปลาภูมิปัญญาชาวบ้านที่ทำกันในชุมชน และชิมขนมท้องถิ่นเกาะปอ หรือ ขนมจ๊กก๊อก และชมความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติด้วยการขึ้นชมกับค้างคาวแม่ไก่และนกเงือก ในช่วงเวลาที่น้ำทะเลลดระดับลง นักท่องเที่ยวสามารถลงไปตกกล้วยา หรือหมึกสาย หรือภาษาท้องถิ่นได้เรียกว่า “ตัวไวยวาย” โดยเกาะปอมีผู้ให้บริการโฮมสเตย์รองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้างคืนบนเกาะปอ รวมทั้งการท่องเที่ยวแบบไปกลับสามารถรับประทานอาหารกลางวัน และชมการแสดงลิเกฮูลู

ทั้งนี้กำหนดจุดเก็บข้อมูลรายละเอียดดังตารางที่ 3.1 รวมทั้งสิ้น 11 แห่ง

ตารางที่ 3.1 จุดเก็บข้อมูล ประชากร และขนาดตัวอย่างของการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา

ประเภทของขีดความสามารถ ในการรองรับทางการ ท่องเที่ยว	จุดเก็บข้อมูล											ประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขอบเขตเชิงเนื้อหา
	ชุมชนศาลาด่าน	ชุมชนศรีรายา	บ้านห้วยเพ็ง	หาดคลองดาว	หาดคลองพระและ	หาดคลองนิน	หาดบ้านก้นเตี้ย	กลุ่มเกาะรอก	เกาะไข่	เกาะม้า	เกาะห้า			
1. ด้านกายภาพและ สิ่งอำนวยความสะดวก	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	N/A	N/A	- ขนาดเนื้อที่ประกอบ กิจกรรม - ระดับการใช้ประโยชน์ - จำนวนและความจุสิ่ง อำนวยความสะดวก - ปริมาณน้ำใช้
2. ด้านจิตวิทยา	/	/	/	/	/	/	/	/	/			นักท่องเที่ยวชาว ไทยและต่างชาติ	400	- ความรู้สึกแออัดต่อจำนวน นักท่องเที่ยว - ความรู้สึกแออัดต่อ สิ่งก่อสร้าง

ตารางที่ 3.1 จุดเก็บข้อมูล ประชากร และขนาดตัวอย่างของการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา (ต่อ)

ประเภทของขีด ความสามารถในการ รองรับทางการท่องเที่ยว	จุดเก็บข้อมูล											ประชากร	ขนาดตัวอย่าง	ขอบเขตเชิงเนื้อหา
	ชุมชนศาลาด่าน		ชุมชนศาลาด่าน		ชุมชนศาลาด่าน		ชุมชนศาลาด่าน		ชุมชนศาลาด่าน		ชุมชนศาลาด่าน			
3. ด้านสังคมวัฒนธรรม	/	/	/	/	/	/	/					ครั้วเรือนในท้องถิ่น - เทศบาลตำบลศาลา ด่าน (474) - ตำบลศาลาด่าน (4,451) - ตำบลเกาะลันตา ใหญ่ (2,730)	380	- ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรของคน ท้องถิ่น - ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ - ความรู้สึกแออัดต่อจำนวน นักท่องเที่ยว
4. ด้านเศรษฐกิจ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยว	สุ่มตัวอย่าง ร้อย ละ 20 ของ ผู้ประกอบการ ทั้งหมด	แยกประเภทและขนาดธุรกิจ ศึกษา - ระดับการใช้ประโยชน์ที่ เหมาะสมจากต้นทุนและ รายรับจากการท่องเที่ยว - ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยใช้ตัวคุณทวิของการ ท่องเที่ยว

3.1.2 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลเบื้องต้นของหมู่เกาะลันตา

ศึกษานโยบายและวัตถุประสงค์หลักในการบริหารจัดการของพื้นที่หรือแหล่งเที่ยว รวมทั้งวิสัยทัศน์ของผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวถึงแนวทางในอนาคตเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์ทิศทางการพัฒนา โอกาส และสิ่งที่เอื้อหรือส่งผลต่อความรุนแรงของผลกระทบทางการด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการกำหนดประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวควรได้รับจากจุดท่องเที่ยวแต่ละแห่ง และในภาพรวมของทั้งเกาะลันตาใหญ่ โดยการประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครั้งที่ 1

3.1.2.1 กำหนดปัจจัยชีวิตและเกณฑ์ในการตัดสินใจ ศึกษาปัจจัยชีวิตและเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการติดตามผลกระทบจากการท่องเที่ยว โดยปัจจัยชีวิตและเกณฑ์ดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนไว้ได้ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันภาคธุรกิจก็สามารถที่จะมีกำไรจากการประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยชีวิตนี้นั้นส่วนหนึ่งมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครั้งที่ 1

3.1.2.2 การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ ขีดความสามารถด้านกายภาพ (PCC) เป็นการพิจารณาถึงระดับการใช้ประโยชน์ด้านท่องเที่ยวที่เน้นขนาดเนื้อที่ซึ่งใช้ในการรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่งๆเป็นหลัก โดยพิจารณาจากขนาดเนื้อที่และค่ามาตรฐานด้านขนาดเนื้อที่ซึ่งกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทต้องการเพื่อเอื้อให้การประกอบกิจกรรมนั้นๆเป็นไปอย่างมีคุณภาพ หน่วยในการวัดของค่ามาตรฐานด้านขนาดเนื้อที่เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ จำนวนเนื้อที่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวนั้นๆ ต่อรายบุคคล หรือ หน่วยของอุปกรณ์ หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกหลัก สำหรับการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ ต่อช่วงเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ การศึกษาการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา กำหนดพื้นที่ศึกษาในจุดท่องเที่ยวหลักของหมู่เกาะลันตา มีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

1) อุปกรณ์การศึกษา ประกอบด้วย

- ภาพถ่ายทางอากาศ
- เครื่องมือนับจำนวนนักท่องเที่ยว
- แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลการกระจายการใช้ประโยชน์ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ
- แบบฟอร์มนับจำนวนห้องพักและจำนวนผู้พักค้างที่รับได้สูงสุด

- แบบฟอร์มนับจำนวนและประเภทเรือที่เข้า-ออกจุดดำน้ำ และชายหาด เกาะรอก และเกาะไหงในช่วงเวลาต่างๆ
- แบบสอบถามนักท่องเที่ยวถึงความต้องการในการใช้พื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท

2) การรวบรวมข้อมูล

2.1) กิจกรรมการพักค้าง

- (1) นับจำนวนโรงแรมและที่พักประเภทอื่นๆ พร้อมความจุของห้องพัก ณ พื้นที่ศึกษา
- (2) บันทึกปริมาณน้ำใช้ในสถานประกอบการ โรงแรมที่พักต่างๆ และในชุมชนโดยขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการและแบบสอบถามประชาชนท้องถิ่นในการให้ข้อมูล
- (3) ศึกษาอัตราการผลิตน้ำประปาสำหรับการอุปโภคสำหรับพื้นที่เทศบาลตำบลลาดาน ตำบลลาดาน และตำบลเกาะลันตาใหญ่ และแหล่งน้ำจัดเพื่อการอุปโภคของเกาะรอกและเกาะไหง
- (4) บันทึกจำนวนผู้พักค้างเพื่อพิจารณาแนวโน้มการใช้ประโยชน์กับจำนวนห้องพักที่มี โดยขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการให้ข้อมูล

2.2) กิจกรรมชายหาด

- (1) กำหนดพื้นที่ศึกษาชายหาดรวม 6 แห่ง ได้แก่ ชายหาดคลองดาว คลองพระแอะ คลองนิน บากันเตียง ชายหาดเกาะรอก และชายหาดเกาะไหง
- (2) หาขนาดพื้นที่ของชายหาดและพื้นที่เล่นน้ำชายหาด พิจารณาจากน้ำขึ้นสูงสุดและน้ำลดสูงสุด
- (3) สอบถามนักท่องเที่ยวถึงความต้องการในการใช้พื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท ประกอบกับข้อมูล www.nps.gov/lame/planning/tables/tableb1.htm
- (4) สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกปัจจุบันตามชายหาดต่างๆ คุณภาพและความพอเพียง อัตราการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกนั้นๆ
- (5) ในพื้นที่ศึกษาชายหาดทั้ง 6 แห่ง ทำการบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมชายหาด ประเภทของกิจกรรม และระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมโดยเฉลี่ย เพื่อพิจารณาแนวโน้มระดับการใช้ประโยชน์กิจกรรมชายหาดและความเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ (ผลกระทบด้านพื้นที่ใช้สอยในการประกอบกิจกรรมชายหาด ต่อขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ) โดยทำการสุ่มตัวอย่างวันที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมบนชายหาดในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (ธันวาคม-เมษายน) อย่างน้อยเดือนละ 7 วัน

รวม 35 วัน โดยจะกระจายการสู่มั่วอย่างทั้งวันธรรมดาและวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

2.3) กิจกรรมดำน้ำตื้น

(1) กำหนดพื้นที่ศึกษาจุดดำน้ำรวม 4 แห่ง ได้แก่ จุดดำน้ำเกาะรอก เกาะไหง เกาะห้า และ เกาะม้า

(2) หาขนาดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมดำน้ำของจุดดำน้ำแต่ละแห่ง นับจำนวนทุ่นจอดเรือแยกตามประเภทของทุ่นในแต่ละจุดดำน้ำ

(3) กำหนดขนาดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมการดำน้ำตื้นประมาณ 100 ตร.ม/คน โดยอ้างอิงจากรายงานการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวแนวปะการัง หมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด ที่ศึกษาโดย ดร.ชนิ เอ็มพันธุ์ และคณะ (2549)

(4) ในพื้นที่ศึกษาจุดดำน้ำทั้ง 4 แห่ง ทำการบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมดำน้ำ จำแนกชาวไทยและชาวต่างชาติ ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมโดยเฉลี่ย เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของปริมาณการใช้ประโยชน์กิจกรรมดำน้ำต่อขนาดพื้นที่ดำน้ำ (ผลกระทบด้านพื้นที่ใช้สอยในการประกอบกิจกรรมดำน้ำ) และจำนวนเรือในแต่ละจุดดำน้ำ (ผลกระทบด้านความเพียงพอของทุ่นจอดเรือต่อปริมาณเรือที่เข้ามาใช้ประโยชน์ต่อช่วงเวลา) โดยทำการสู่มั่วอย่างวันที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมดำน้ำในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (พฤศจิกายน - มกราคม)

3.1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก

1) คำนวณหาจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่พื้นที่สามารถรองรับได้ต่อวันในแต่ละจุดท่องเที่ยว(ชายหาดและจุดดำน้ำ) การคำนวณ PCC มีสูตรดังนี้

$$PCC = \frac{A \times Rf}{a} \quad (1)$$

A = จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมท่องเที่ยว นั้น ๆ ได้ ใช้ข้อมูลจากแผนที่การกระจายการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว

a = จำนวนเนื้อที่ที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้เพื่อประกอบกิจกรรม หน่วยคือพื้นที่ ต่อ คน ขึ้นอยู่กับประเภทเขตการท่องเที่ยว (ROS)

Rf = จำนวนรอบที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ตามช่วงเวลาที่กำหนด

PCC = ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ หน่วยคือ จำนวนคนต่อแหล่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2) ศึกษาความสามารถในรองรับทางการท่องเที่ยวด้านปริมาณน้ำ โดยเปรียบเทียบปริมาณความต้องการใช้น้ำกับอัตราการผลิตน้ำประปาในเขตเทศบาลทั้งในปัจจุบัน และอนาคตในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว และอัตราการใช้น้ำบนเกาะต่างๆกับปริมาณความสามารถในการ ดึงน้ำมาจากแหล่งธรรมชาติและ/หรือการเก็บกักน้ำไว้ใช้

3) คำนวณหาจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สิ่งอำนวยความสะดวกสามารถ รองรับได้ต่อวันในแต่ละจุดท่องเที่ยว (ที่พัก ชายหาด และจุดดำน้ำ) โดยคำนวณจากความสุขของ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เปิดให้บริการในแต่ละจุดท่องเที่ยว ประเมินค่าระดับการใช้ประโยชน์สูงสุด ที่สิ่งอำนวยความสะดวกสามารถรองรับได้โดยรวมในแต่ละจุดท่องเที่ยว

3.1.2.4 การประเมินระดับการใช้ประโยชน์ปัจจุบันภายใต้ขีดความสามารถใน การรองรับด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการใช้ ประโยชน์ปัจจุบัน กับขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ โดย

(1) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถในการ รองรับด้านกายภาพ โดยจำแนกระดับการใช้ประโยชน์ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อย หมายถึง มีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยกว่า 50% ตามค่า PCC จากสมการ (1) ระดับปานกลาง >50-80% และ ระดับมาก >80% เกณฑ์ดังกล่าวคำนวณจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ได้จากค่า PCC ในจุดท่องเที่ยว แต่ละจุดที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ศึกษา

(2) เปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยที่ได้จากการบันทึกและสำรวจกับเกณฑ์ ข้างต้น เพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการใช้ประโยชน์ปัจจุบัน กับขีดความสามารถในการ รองรับด้านกายภาพและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ประเภทของข้อมูลและจุดที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินขีดความสามารถทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก

จุดเก็บข้อมูล	ขนาดเนื้อที่ประกอบกิจกรรม	ขนาดเนื้อที่ที่ต้องการใช้ในการประกอบกิจกรรมต่อหน่วย	ระดับการใช้ประโยชน์ (จำนวน/ปริมาณการใช้ประโยชน์)	จำนวนห้องพักและนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถรับได้	ความหนาแน่นของพื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างหรือมีการพัฒนา	ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำใช้ต่อเดือนของอบต. (ลบ.ม.)	จำนวนทุนจดทะเบียน จุดดำน้ำ	จำนวนเรือ ณ จุดดำน้ำ
เกาะลันตาใหญ่								
1. ชุมชนบ้านศาลาด่าน								
- สถานประกอบการ/ชุมชน			/	/	/	/		
- พื้นที่ชายหาด	-	-	-	-	-		-	-
2. หาดคลองดาว								
- สถานประกอบการ/ชุมชน			/	/	/	/		
- พื้นที่ชายหาด	/	/	/					
3. หาดคลองพระแอะ								
- สถานประกอบการ/ชุมชน			/	/	/	/		
- พื้นที่ชายหาด	/	/	/					
4. หาดคลองนิน								
- สถานประกอบการ/ชุมชน			/	/	/	/		
- พื้นที่ชายหาด	/	/	/					

ตารางที่ 3.2 ประเภทของข้อมูลและจุดที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินขีดความสามารถทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

จุดเก็บข้อมูล	ขนาดเนื้อที่ประกอบกิจกรรม	ขนาดเนื้อที่ที่ต้องการใช้ในการประกอบกิจกรรมต่อหน่วย	ระดับการใช้ประโยชน์ (จำนวน/ปริมาณการใช้ประโยชน์)	จำนวนห้องพักและนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถรับได้	ความหนาแน่นของพื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างหรือมีการพัฒนา	ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำใช้ต่อเดือนของอบต. (ลบ.ม.)	จำนวนทุนจดทะเบียน จุดดำน้ำ	จำนวนเรือ ณ จุดดำน้ำ
5. หาดบกกันเตียง								
- สถานประกอบการ/ชุมชน			/	/	/	/		
- พื้นที่ชายหาด	/	/	/					
6. บ้านทุ่งหยีเพ็ง								
- สถานประกอบการ/ชุมชน			/	/	/	/		
7. เกาะรอกใน-เกาะรอกนอก								
- สถานที่กางเต็นท์	/	/	/			/		
- ที่พัก				/	/	/		
- พื้นที่ชายหาด	/	/	/					
- พื้นที่เล่นน้ำชายหาด	/	/	/					
- พื้นที่จอดเรือ	/	/						
- กิจกรรมดำน้ำ	/	/	/				/	/

ตารางที่ 3.2 ประเภทของข้อมูลและจุดที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินขีดความสามารถทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

จุดเก็บข้อมูล	ขนาดเนื้อที่ประกอบกิจกรรม	ขนาดเนื้อที่ที่ต้องการใช้ในการประกอบกิจกรรมต่อหน่วย	ระดับการใช้ประโยชน์ (จำนวน/ปริมาณการใช้ประโยชน์)	จำนวนห้องพักและนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถรับได้	ความหนาแน่นของพื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างหรือมีการพัฒนา	ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำใช้ต่อเดือนของอบต. (ลบ.ม.)	จำนวนทุนจดทะเบียน จุดดำน้ำ	จำนวนเรือ ณ จุดดำน้ำ
8. เกาะไหง								
- สถานประกอบการ/ชุมชน			/	/	/	/		
- พื้นที่ชายหาด	/	/	/					
- พื้นที่เล่นน้ำชายหาด	/	/	/					
- พื้นที่จอดเรือ	/	/						
- กิจกรรมดำน้ำ	/	/	/				/	/
9. เกาะห้า								
- กิจกรรมดำน้ำ	/	/	/				/	/
10.เกาะม้า								
- กิจกรรมดำน้ำ	/	/	/				/	/

ตารางที่ 3.3 การประเมินระดับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพและด้านสิ่งแวดล้อม

จุดท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว ที่สำรวจพบ	ค่า PCC	ระดับขีดความสามารถด้านกายภาพ		
			Below CC (<50% ของ ค่า PCC)	Approach &At CC (50-80% ของค่า PCC)	Exceed CC (>80% ของค่า PCC)
1. ชุมชนศาลาด่าน					
- ที่พัก					
- ปริมาณน้ำใช้					
2. หาดคลองตาว					
- ที่พัก					
- ปริมาณน้ำใช้					
- ชายหาด					
3. คลองพระแอะ					
- ที่พัก					
- ปริมาณน้ำใช้					
- ชายหาด					
4. หาดคลองนิน					
- ที่พัก					
- ปริมาณน้ำใช้					
- ชายหาด					
5. หาดบกกันเตียง					
- ที่พัก					
- ปริมาณน้ำใช้					
- ชายหาด					
6. ชุมชนบ้านหิ่เพ็ง					
- ที่พัก					
- ปริมาณน้ำใช้					
7. ชุมชนศรีรายา					
- ที่พัก					
- ปริมาณน้ำใช้					

ตารางที่ 3.3 การประเมินระดับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพและด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก(ต่อ)

จุดท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยวที่สำรวจพบ	ค่า PCC	ระดับขีดความสามารถด้านกายภาพ		
			Below CC (<50% ของ ค่า PCC)	Approach &At CC (50-80% ของค่า PCC)	Exceed CC (>80% ของค่า PCC)
8. เกาะรอกใน-เกาะรอกนอก					
- ที่พัก					
- ชายหาด					
- จุดดำน้ำ					
9. เกาะไหง					
- ที่พัก					
- ชายหาด					
- จุดดำน้ำ					
CC รวมด้าน กายภาพของหมู่ เกาะลันตา					

3.2.2.5 การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา

ขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา คือ จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่ง ที่ยังคงให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวได้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อขีดความสามารถด้านนี้ ได้แก่ จำนวนคนที่พบเห็น ความรู้สึกแออัด ประเภทหรือลักษณะพฤติกรรมของคนที่พบเห็น และบริเวณที่พบเห็นคนกลุ่มอื่น การวัดขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยาในโครงการวิจัยนี้จะดำเนินการโดยการวัดความรู้สึกที่มีต่อความหนาแน่นของจำนวนคนต่อพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง และ ความรู้สึกมีต่อความหนาแน่นของสิ่งก่อสร้างในจุดท่องเที่ยวต่อพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง โดยวัดในเชิงคุณภาพโดยให้ค่าความรู้สึกแออัดตั้งแต่ 0 ถึง 9 ทั้งนี้ การศึกษาการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยาของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา กำหนดพื้นที่ศึกษาในจุดท่องเที่ยวหลักของหมู่เกาะลันตา ทั้งที่ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติและนอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

1) อุปกรณ์การศึกษา ประกอบด้วย

- แบบสอบถามนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยคำถามระดับความรู้สึกแอ็ดที่มีต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและต่อสิ่งก่อสร้างในพื้นที่
- เครื่องมือนับจำนวนนักท่องเที่ยว
- แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลการกระจายการใช้ประโยชน์ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

2) ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ แบบไม่ทราบจำนวนประชากร

ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)z^2}{e^2}$$

เมื่อ	n	=	จำนวนขนาดตัวอย่าง
	p	=	ค่าสัดส่วนที่ต้องการสุ่ม (กำหนดเท่ากับ 0.40)
	z	=	ค่าคะแนนมาตรฐาน ณ ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ (= 1.96 เมื่อกำหนดค่าความเชื่อมั่นในการทดสอบคือ 95 %)
	e	=	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (= 0.05 หรือ 5 %)

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คำนวณได้ดังนี้

$$n = \frac{0.40(1-0.60)(1.96)^2}{(0.05)^2} = 368.79$$

นั่นคือ การศึกษาความรู้สึกแอ็ดของนักท่องเที่ยวต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและสิ่งก่อสร้างในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว นั้น ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวนไม่ต่ำกว่า 369 ตัวอย่าง แต่เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนและความผิดพลาดของการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างแบบสะดวกจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีการใช้ประโยชน์จุดท่องเที่ยวที่กำหนดเป็นพื้นที่ศึกษา ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน โดยใช้สัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ 30:70 ซึ่งได้จากคำนวณสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลัน

ตา ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2558 ถึงเดือน เมษายน 2559 จากฐานข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2559)

3) วิธีการศึกษา

(1) กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา คือ ความรู้สึกแออัดของนักท่องเที่ยว ซึ่งใช้ค่าคะแนนจริงที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกแออัดบริเวณที่ประกอบการท่องเที่ยว โดยกำหนดค่าคะแนนตั้งแต่ 0-9 โดย 0 เท่ากับไม่รู้สึกแออัด ถึง 9 เท่ากับรู้สึกแออัดมากที่สุด ตามลำดับ

(2) สร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูลขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา ทำการทดสอบแบบสอบถามและปรับปรุงแบบสอบถาม

(3) รวบรวมข้อมูล ความรู้สึกแออัดของนักท่องเที่ยวและข้อมูลอื่นๆเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถาม

(4) นับจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่ประกอบกิจกรรมในช่วงระยะเวลาเดียวกันกับที่นักท่องเที่ยวได้ตอบแบบสอบถาม สังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในระหว่างการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยว

(5) ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(6) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่ประกอบกิจกรรมในช่วงระยะเวลาเดียวกันกับที่นักท่องเที่ยวได้ตอบแบบสอบถาม ไปหาความสัมพันธ์เชิงเส้นกับข้อมูลระดับของความแออัดที่นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถาม เมื่อมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 ก็ใช้สมการเส้นตรงดังกล่าวในการคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในแต่ละระดับความแออัด นำจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่คาดคะเนจากสมการเส้นตรงในแต่ละระดับความแออัดมากำหนดเป็นเกณฑ์จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ขีดความสามารถด้านจิตวิทยาจะยอมรับได้ในแต่ละระดับในแต่ละจุดท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ยอมรับได้ คือจำนวนนักท่องเที่ยวที่ระดับความแออัดที่กำหนดร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประชุมกำหนดปัจจัยและเกณฑ์ในการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับฯ

3.2.2.6 การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อช่วงเวลาที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวจนชุมชนเกิดความรู้สึกอึดอัดและส่งผลกระทบต่อ

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน การศึกษาการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่เกาะลันตา กำหนดพื้นที่ศึกษาในจุดท่องเที่ยวหลักของหมู่เกาะลันตา มีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

1) อุปกรณ์การศึกษา ประกอบด้วย

- แบบสัมภาษณ์ประชาชนท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนครัวเรือน ประกอบด้วยคำถามผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น ระดับความรู้สึกแออัดของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อจำนวนนักท่องเที่ยว
- เครื่องมือนับจำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชน
- แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลการกระจายการใช้ประโยชน์ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน
- อุปกรณ์เครื่องเขียน

2) ประชากรและจำนวนตัวอย่าง

ประชากรคือครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลศาลาด่าน ตำบลศาลาด่าน และตำบลเกาะลันตาใหญ่ ดังตารางที่ 3.4 ใช้ข้อมูล พ.ศ. 2559 จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ระบบสถิติทางการทะเบียน http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_m.php สืบค้น ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2559 จำนวนรวมเท่ากับ 7,655 ครัวเรือน

ตารางที่ 3.4 จำนวนประชากรจำแนกตามเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่ ปี พ.ศ. 2559 และจำนวนตัวอย่าง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	พ.ศ. 2559		ขนาดตัวอย่าง (ครัวเรือน)
	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร	
1.เทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่	474	1,199	25
2.อบต.เกาะลันตาใหญ่	2,730	6,366	136
3.อบต.ศาลาด่าน	4,451	6,452	221
รวม	7,655	14,017	380

จากข้อมูลของการสุ่มตัวอย่างระดับครัวเรือน โดยใช้สูตรยามาเน กำหนดให้ค่า $e = 0.05$ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

นั่นคือ การศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อประชาชนท้องถิ่น ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ จำนวนไม่ต่ำกว่า 380 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างแบบสะดวกจากในหมู่บ้านที่ใกล้พื้นที่ศึกษา ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายน และใช้จำนวนนักท่องเที่ยวที่นับจากการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น

3) วิธีการศึกษา

(1) กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคมวัฒนธรรม คือ ความรู้สึกแออัดของประชาชนท้องถิ่นต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนท้องถิ่น

(2) สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(3) รวบรวมข้อมูลผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อประชาชนท้องถิ่นด้านสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์

(4) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้จำนวนนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ได้จากการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพและด้านจิตวิทยา หาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวและผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจต่อชุมชนท้องถิ่นที่เกิดขึ้น

3.2.2.7 ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ
ขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ เป็นการพิจารณาถึงความเหมาะสมของระดับการใช้ประโยชน์หรือจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการก่อให้เกิดผลตอบแทนทางธุรกิจหรือด้านเศรษฐกิจสูงสุด โดยพิจารณาข้อมูลการลงทุน รายได้ ผลตอบแทน แรงงาน การสร้างงาน การกระจายรายได้ รวมไปถึงปรากฏการณ์ทางสังคมที่เป็นผลมาจากการท่องเที่ยว ค่าครองชีพ ความเสี่ยงในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ในการศึกษาครั้งนี้ทำการรวบรวมข้อมูลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในภาคธุรกิจ และต้นทุนในการดำเนินการและการลงทุนด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม วัดทั้งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมที่ได้รับจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งวิธีการที่ใช้วัดผลประโยชน์ทางตรงและทางอ้อมนั้นเป็นวิธีที่ใช้กันมากจากการวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดทางด้านการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่คุ้มค่ามาประยุกต์ในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ กำหนดพื้นที่ศึกษาในจุดท่องเที่ยวหลักของหมู่เกาะลันตา ทั้งที่ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติและนอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ที่มีการลงทุนทางธุรกิจและได้รับผลตอบแทน มีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

1) อุปกรณ์การศึกษา ประกอบด้วย

- แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ได้รับจากการท่องเที่ยว
- อุปกรณ์เครื่องเขียน

2) ประชากรในการศึกษา

ประชากรในการศึกษา คือผู้ลงทุนและได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ขนาดตัวอย่าง

3) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- (1) กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ
- (2) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง
- (3) สร้างแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
- (4) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการ
- (5) การวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- (6) การวิเคราะห์ โดยการศึกษาระดับการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมทางเศรษฐกิจ (optimal use) ทางการท่องเที่ยว จะใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และนำผลมาคำนวณ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทางเศรษฐกิจโดยวัดทั้งจากทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

ก่อนที่ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับรูปแบบการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ผลกระทบทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยา ขีดความสามารถในการรองรับ และแนวทางการป้องกันผลกระทบดังกล่าวและการจัดการในที่ประชุมซึ่งประกอบไปด้วยผู้ที่มีส่วนได้เสียทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานบริหารจัดการเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตลอดจนรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ผู้วิจัยกำหนด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย (ภาคผนวก 1 – 7) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาคผนวก 1 แบบสัมภาษณ์ชุมชนท้องถิ่นบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ภาคผนวก 2 แบบสำรวจความหนาแน่นและการใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวก

ภาคผนวก 3 แบบบันทึกขนาดพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว

ภาคผนวก 4 แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ภาคผนวก 5 แบบสำรวจผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ภาคผนวก 6 แบบบันทึกระดับความรู้สึกแออัดและความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยผลการศึกษาปรากฏตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1** ประเภทของกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา
- ตอนที่ 2** ข้อมูลกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบด้านจิตวิทยาในพื้นที่หมู่เกาะลันตา
- ตอนที่ 3** ข้อมูลกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่เกาะลันตา
- ตอนที่ 4** ขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางท่องเที่ยวด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่หมู่เกาะลันตา
- ตอนที่ 5** ขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา
- ตอนที่ 6** แนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว

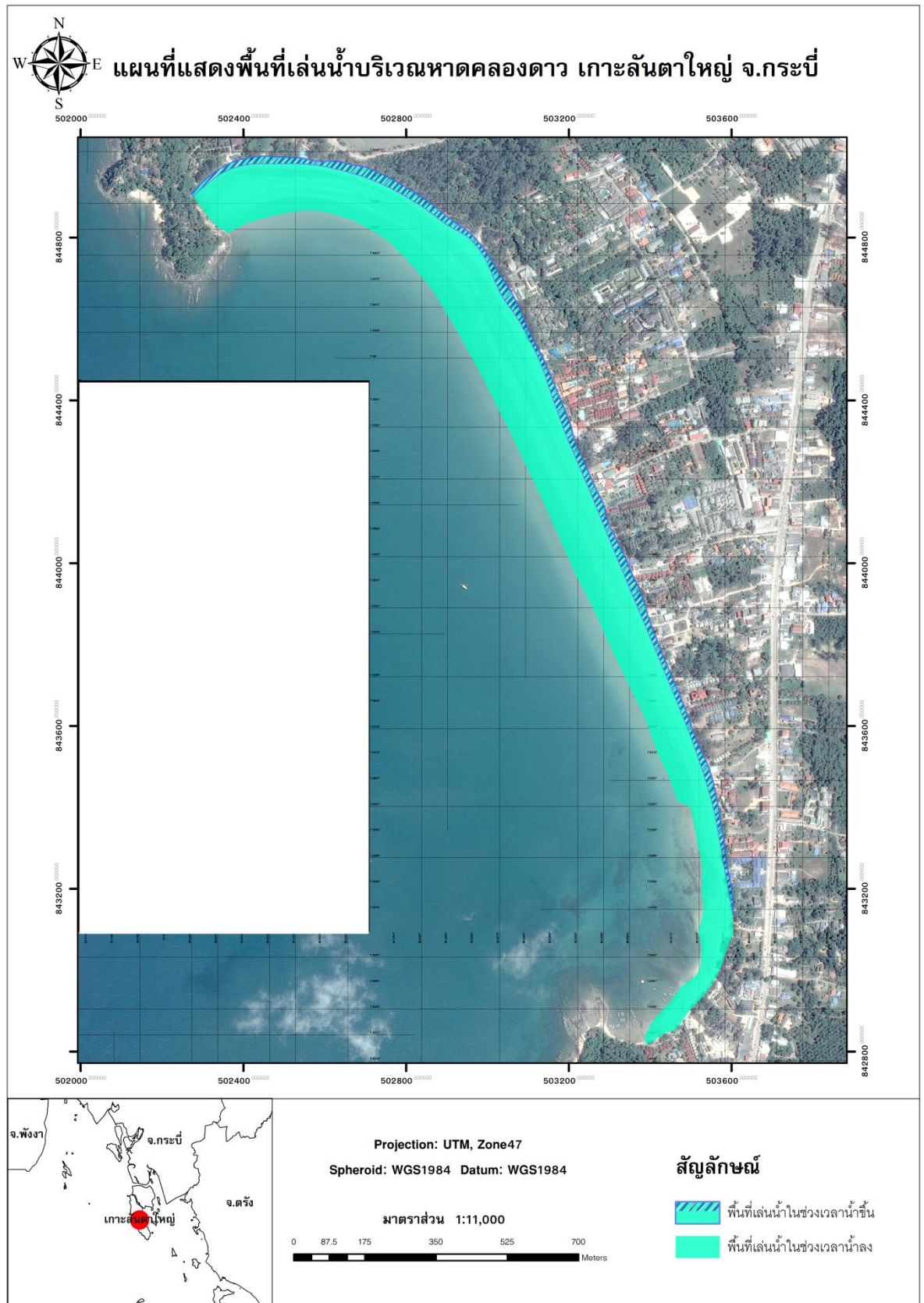
การกำหนดขีดความสามารถทางกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ มุ่งที่จะวิเคราะห์ระดับของผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวและอื่นๆที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งในที่นี้คือพื้นที่หมู่เกาะลันตา เพื่อกำหนดผลกระทบทั้ง 6 ด้าน (ผลกระทบทางด้านกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านน้ำใช้ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจ) การกำหนดผลกระทบสูงสุดทางการท่องเที่ยวที่สามารถยอมให้เกิดขึ้นได้ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา ได้ทำการเปรียบเทียบปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวปัจจุบันว่าก่อให้เกิดผลกระทบแต่ละด้านเกินขีดความสามารถในการรองรับด้านนั้นๆ หรือไม่ โดยการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดปัจจัยชี้วัดผลกระทบไว้ 6 ด้าน เพื่อกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อคนต่อครั้งหรือต่อช่วงเวลาที่สามารถรองรับการใช้ประโยชน์ในด้านกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก น้ำใช้ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ประเภทของกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

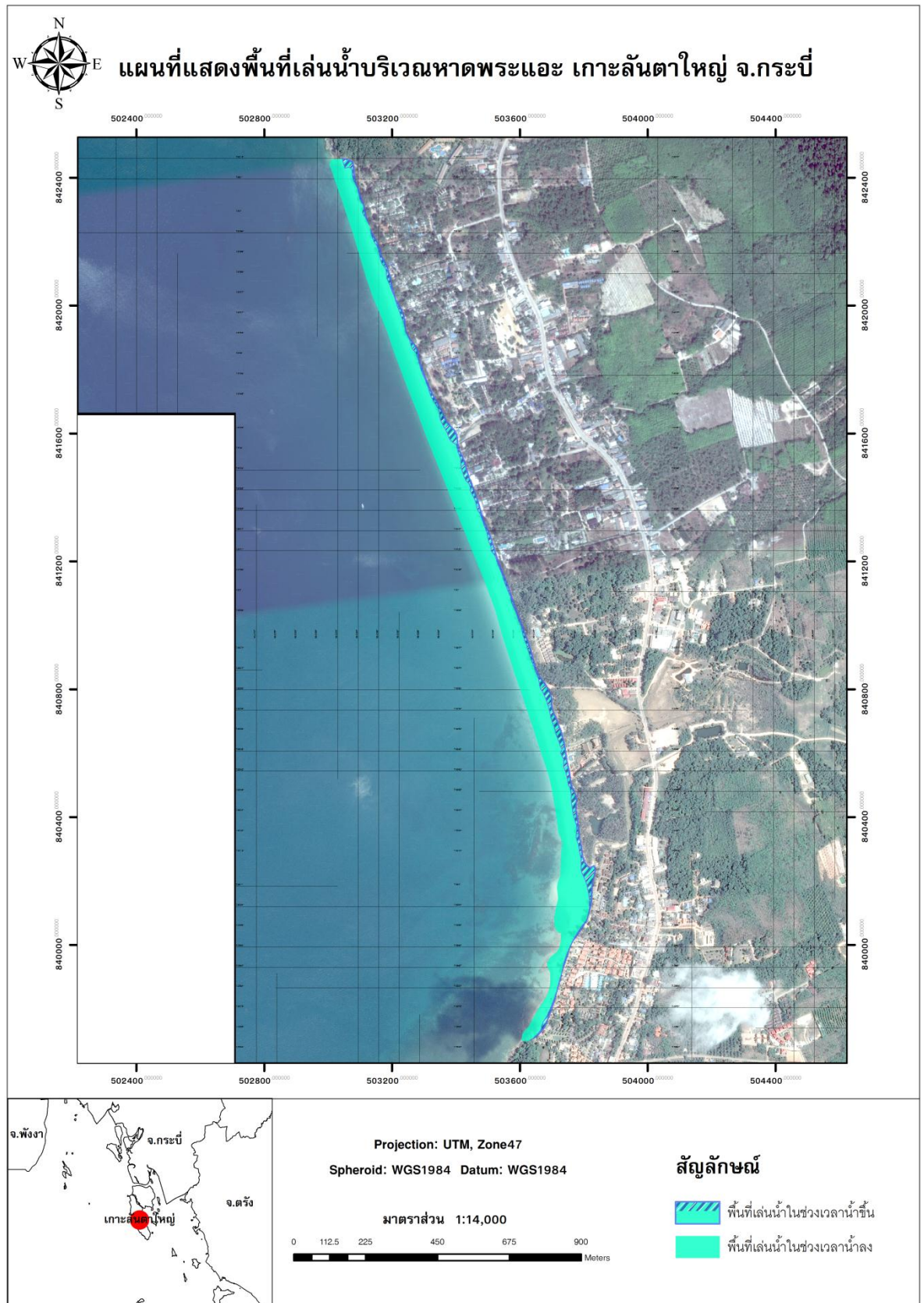
4.1 ลักษณะพื้นที่การใช้ประโยชน์ทางกายภาพของพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4.1.1 ขนาดพื้นที่ใช้ประโยชน์

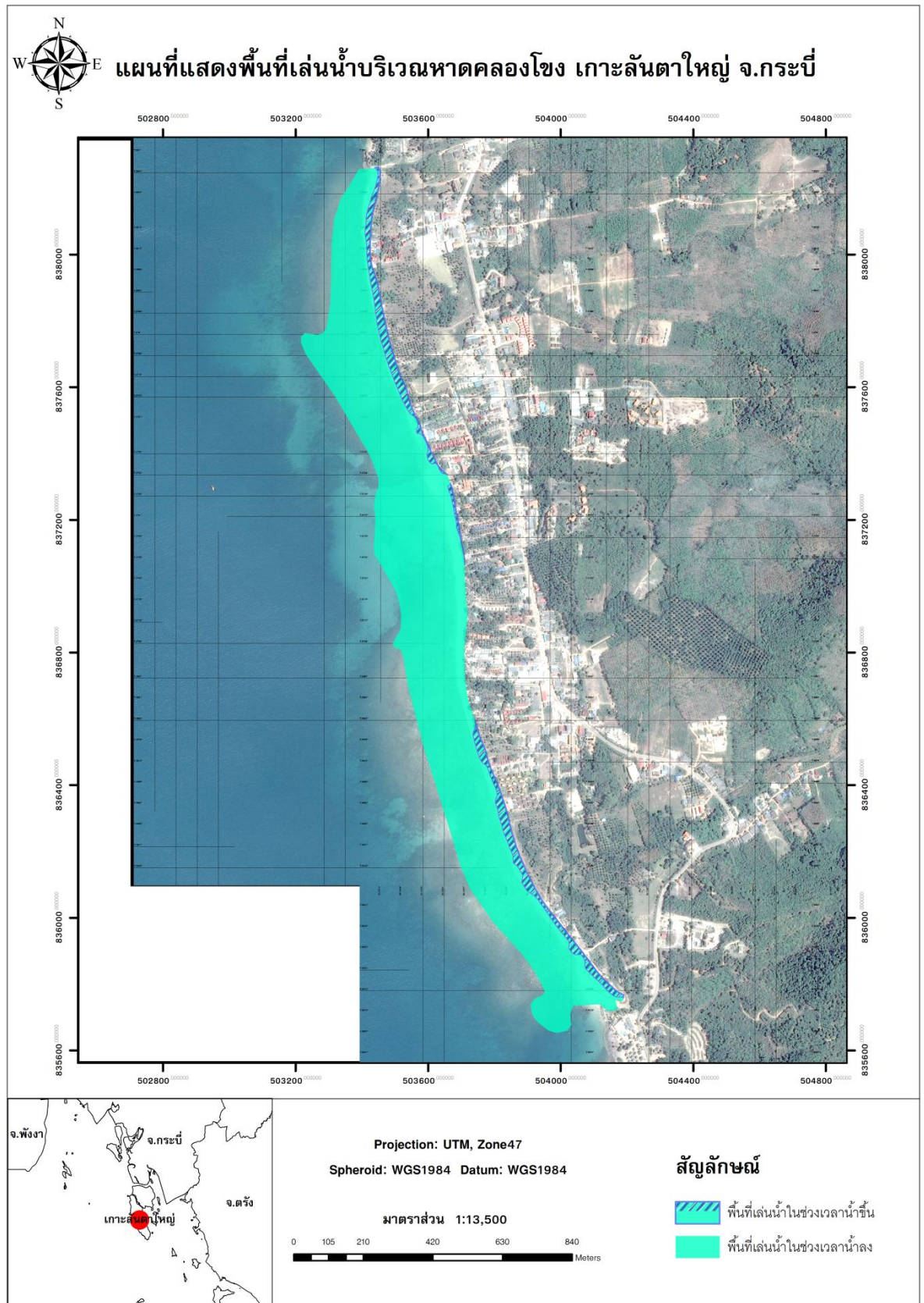
การศึกษาขนาดพื้นที่ใช้ประโยชน์ที่รองรับการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณหาด และเกาะในขอบเขตพื้นที่หมู่เกาะลันตาครั้งนี้ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ประเภท คือ พื้นที่ชายหาดในช่วงเวลาน้ำขึ้นสูงสุด พื้นที่ชายหาดในช่วงเวลาน้ำลงสูงสุด และพื้นที่เล่นน้ำทะเลในช่วงเวลาน้ำขึ้นสูงสุด และพื้นที่เล่นน้ำทะเลในช่วงเวลาน้ำลงสูงสุด พบว่าช่วงเวลาน้ำขึ้นสูงสุด หาดคลองนิมมีพื้นที่ชายหาดมากที่สุดเท่ากับ 43,850.00 ตารางเมตร (4.39 เฮกเตอร์) รองลงมาคือ หาดคลองดาว และหาดคลองโขง เท่ากับ 40,665.87 ตารางเมตร (4.07 เฮกเตอร์) และ 35,266.21 ตารางเมตร (3.53 เฮกเตอร์) ตามลำดับ และหาดคลองโขงมีพื้นที่น้ำทะเลมากที่สุด เท่ากับ 881,432.87 ตารางเมตร (88.14 เฮกเตอร์) รองลงมาคือ หาดคลองดาว และหาดคลองนิม เท่ากับ 383,026.17 ตารางเมตร (38.30 เฮกเตอร์) และ 258,468.49 ตารางเมตร (25.85 เฮกเตอร์) ตามลำดับ ช่วงเวลาน้ำลงสูงสุด หาดคลองดาวมีพื้นที่ชายหาดมากที่สุด เท่ากับ 208,446.00 ตารางเมตร (20.84 เฮกเตอร์) รองลงมาคือ หาดพระแอะ และเกาะไหง เท่ากับ 137,718.78 ตารางเมตร (13.77 เฮกเตอร์) และ 81,627.22 ตารางเมตร (8.16 เฮกเตอร์) ตามลำดับ และหาดคลองโขงมีพื้นที่น้ำทะเลมากที่สุด เท่ากับ 846,166.66 ตารางเมตร (84.62 เฮกเตอร์) รองลงมาคือ เกาะไหง และหาดคลองดาว เท่ากับ 379,579.75 ตารางเมตร (37.96 เฮกเตอร์) และ 342,360.30 ตารางเมตร (34.24 เฮกเตอร์) ตามลำดับ ลักษณะทางกายภาพของชายหาดส่วนใหญ่เป็นแนวชายหาดทอดยาว มีบริเวณหาดทรายสำหรับประกอบกิจกรรมอาบแดด โดยแต่ละพื้นที่มีลักษณะดังภาพที่ 4.1 – 4.11

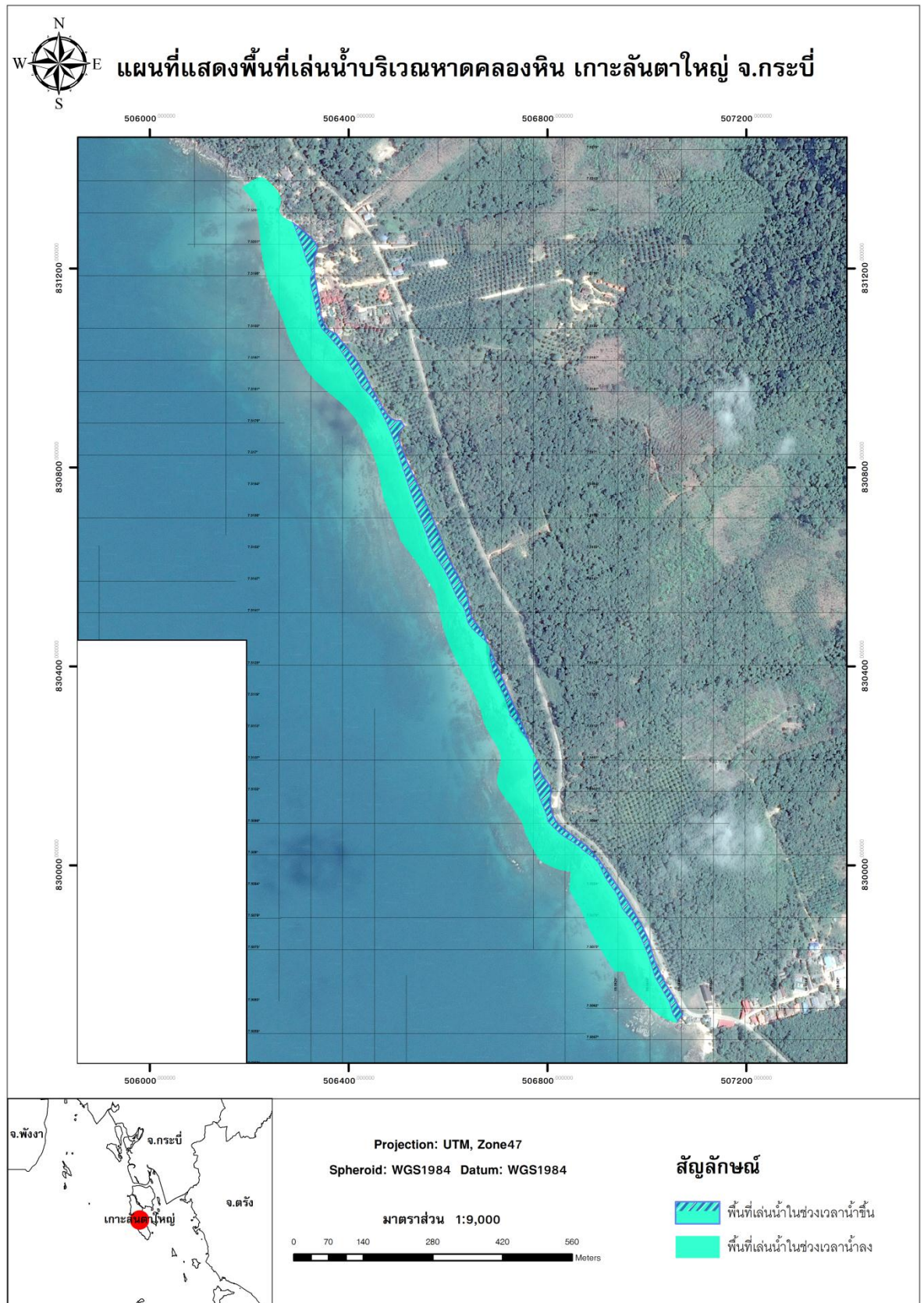
ภาพที่ 4.1 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณหาดคลองดาว

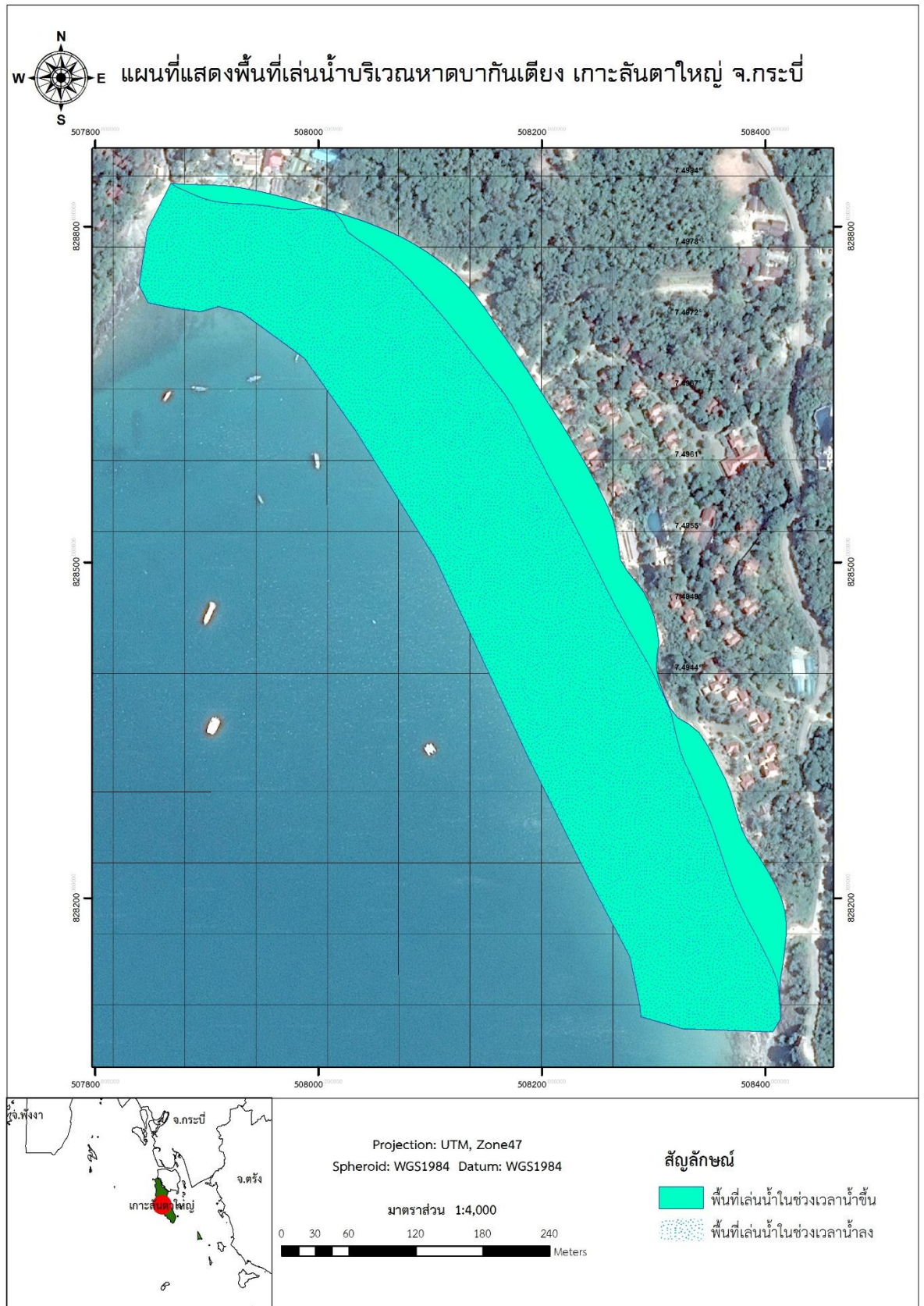
ภาพที่ 4.2 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณหาดพระแอะ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

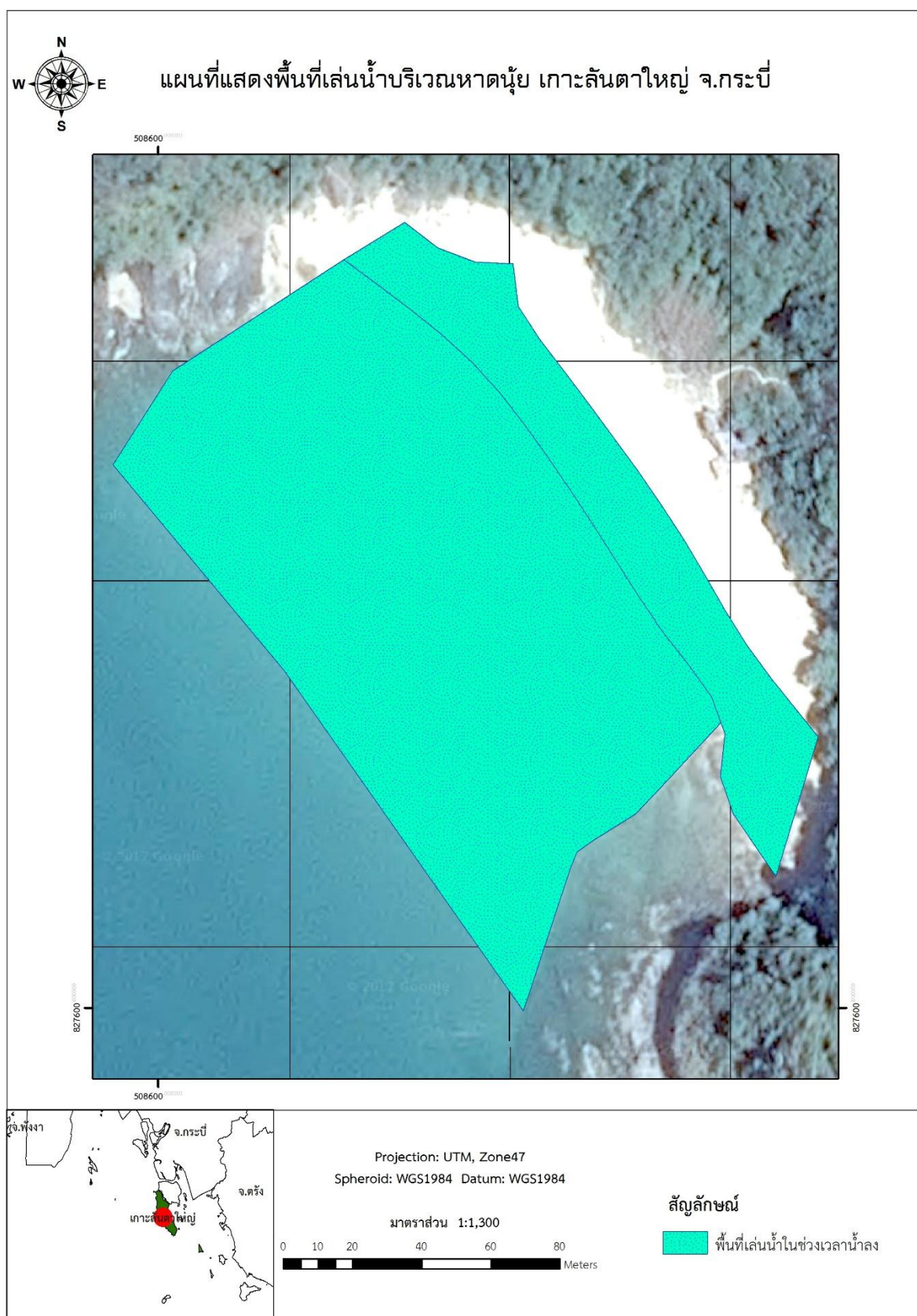
ภาพที่ 4.3 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณหาดคลองโขง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

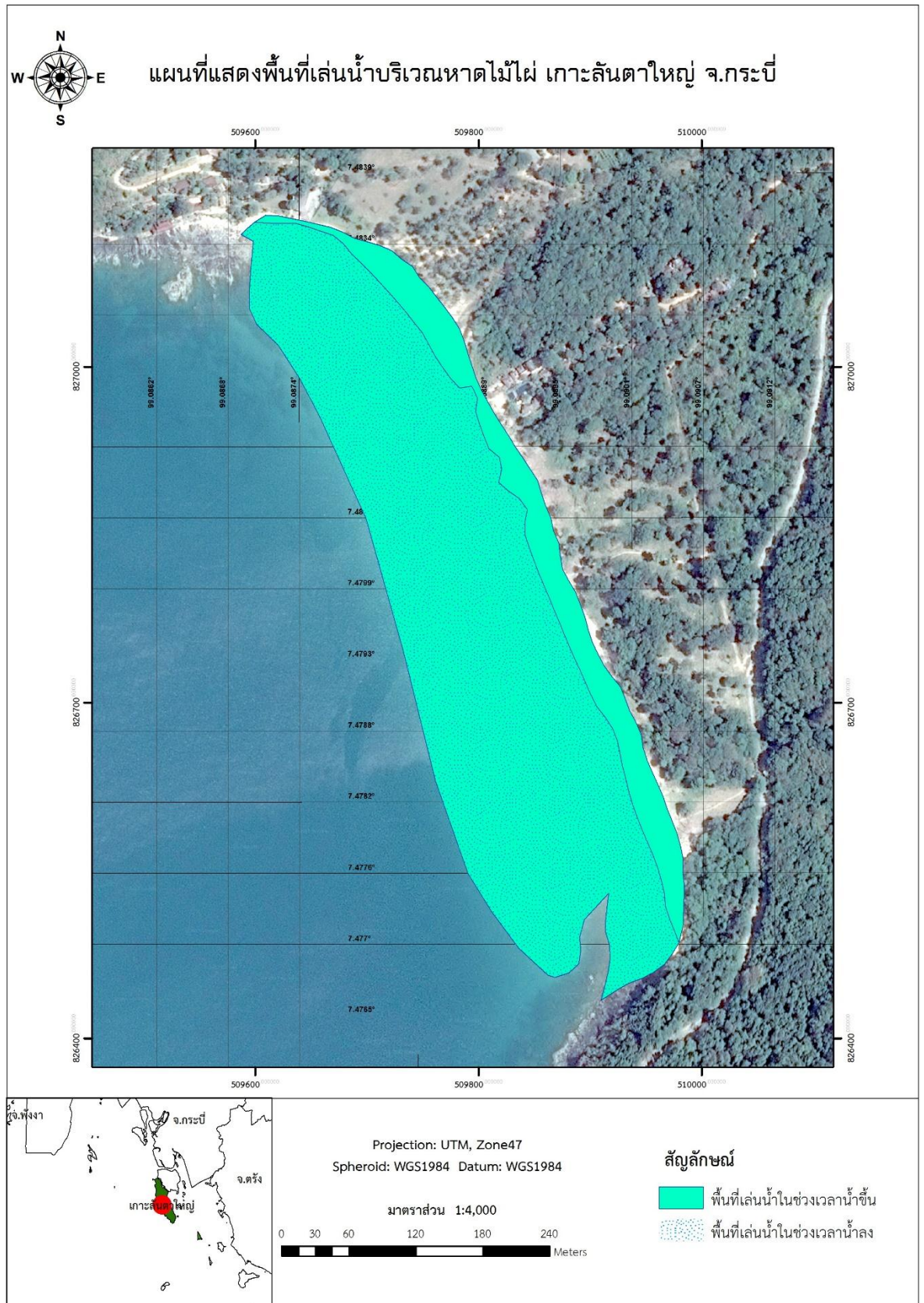
ภาพที่ 4.4 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณหาดคลองหิน อำเภอกะลันตา จังหวัดกระบี่

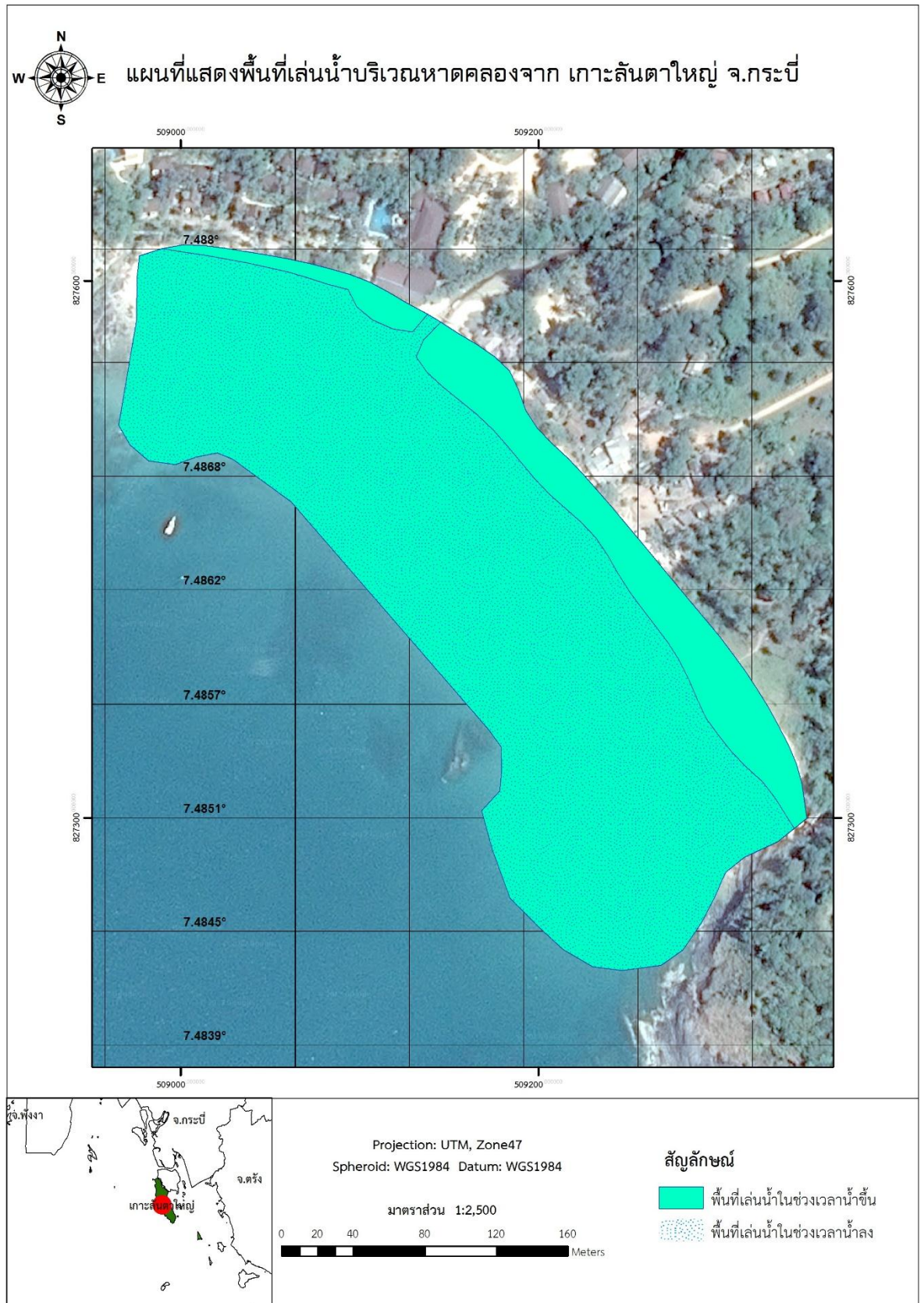
ภาพที่ 4.5 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณหาดปากันเตียง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

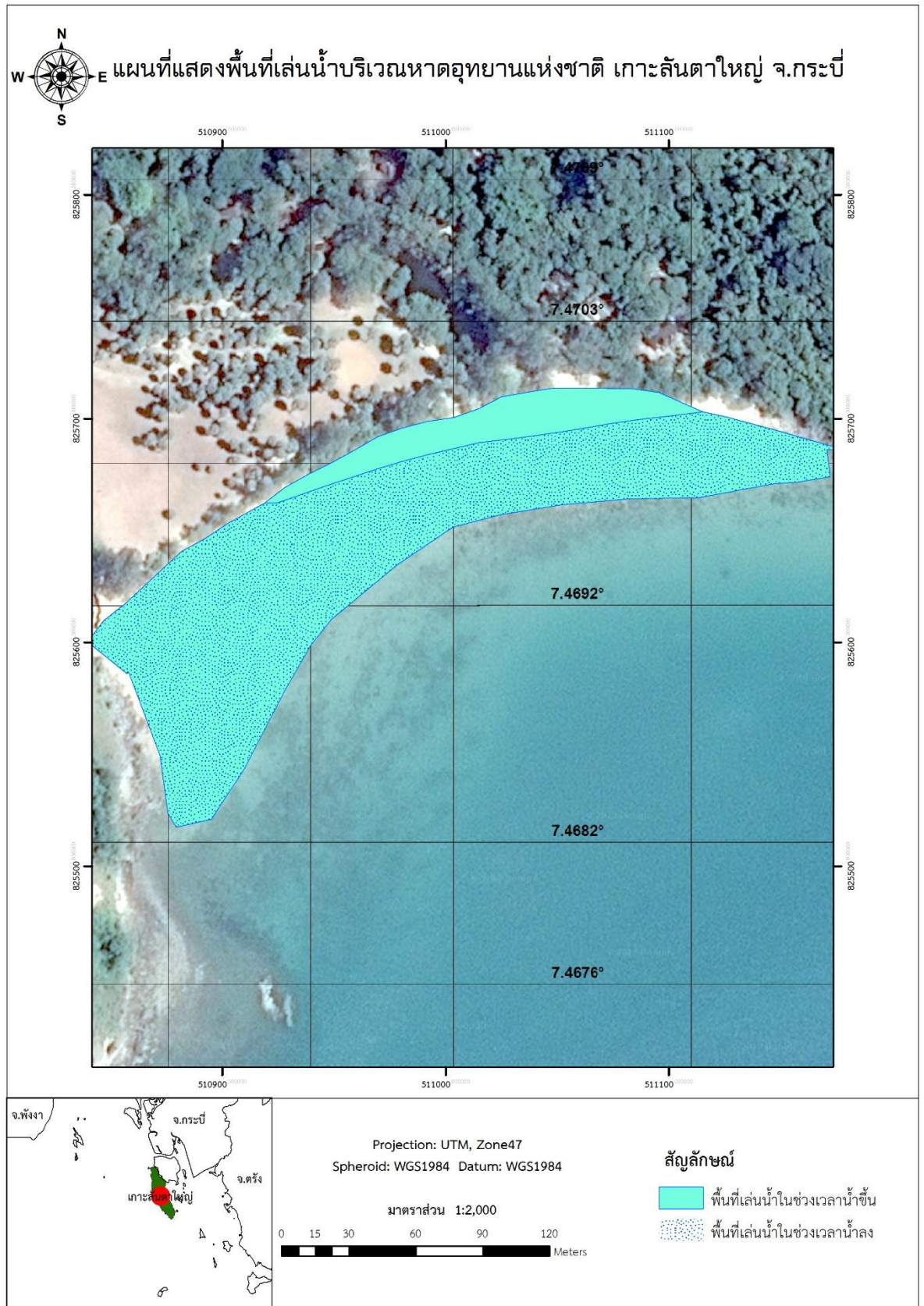
ภาพที่ 4.6 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณอ่าวนุ้ย อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

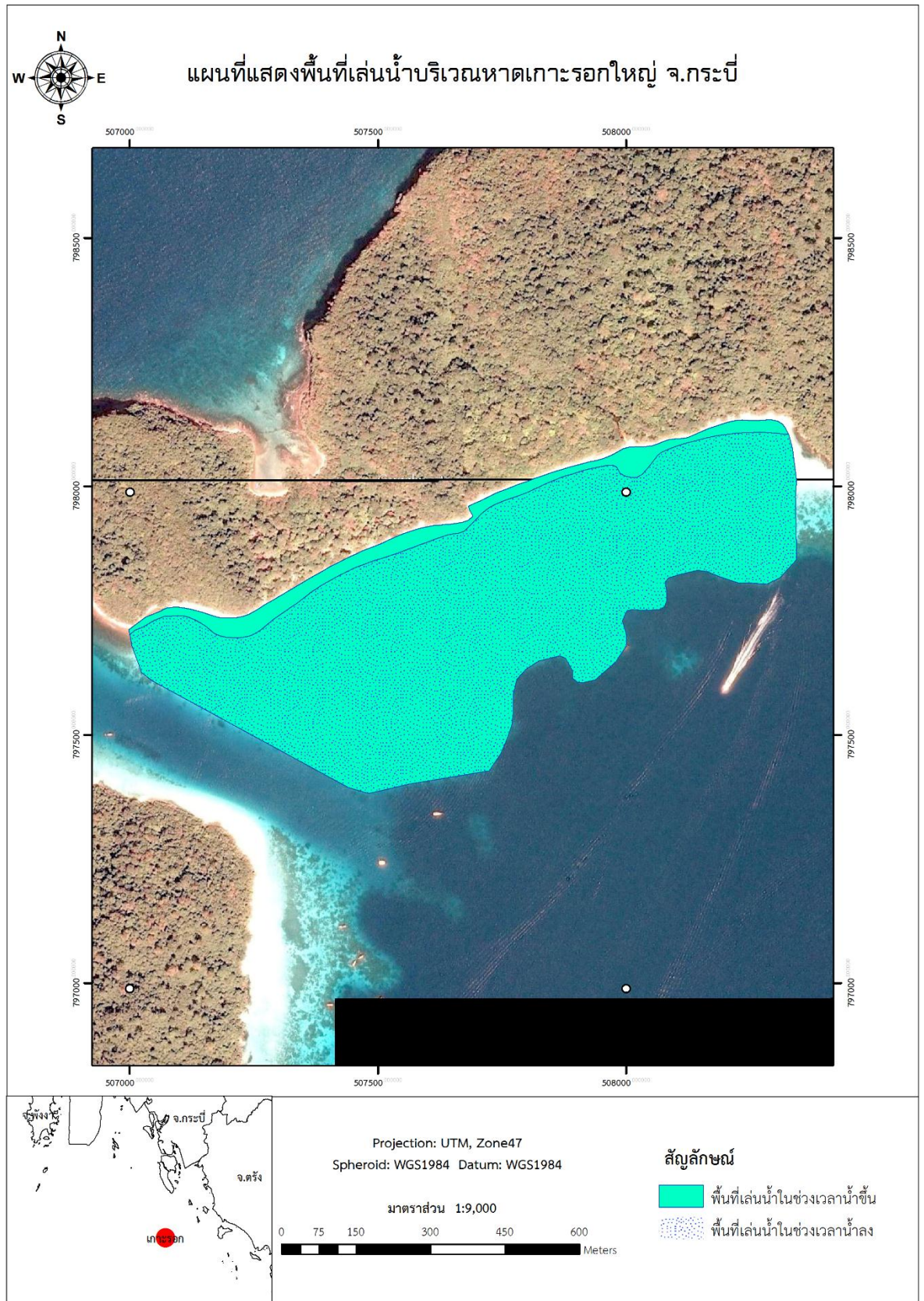
ภาพที่ 4.7 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณหาดไม้ไผ่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 4.8 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณหาดคลองจาก อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 4.9 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณแหลมโตนด อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 4.10 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณเกาะรอก อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 4.11 แผนที่แสดงพื้นที่เล่นน้ำ บริเวณเกาะไหง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

4.1.2 ลักษณะและความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์

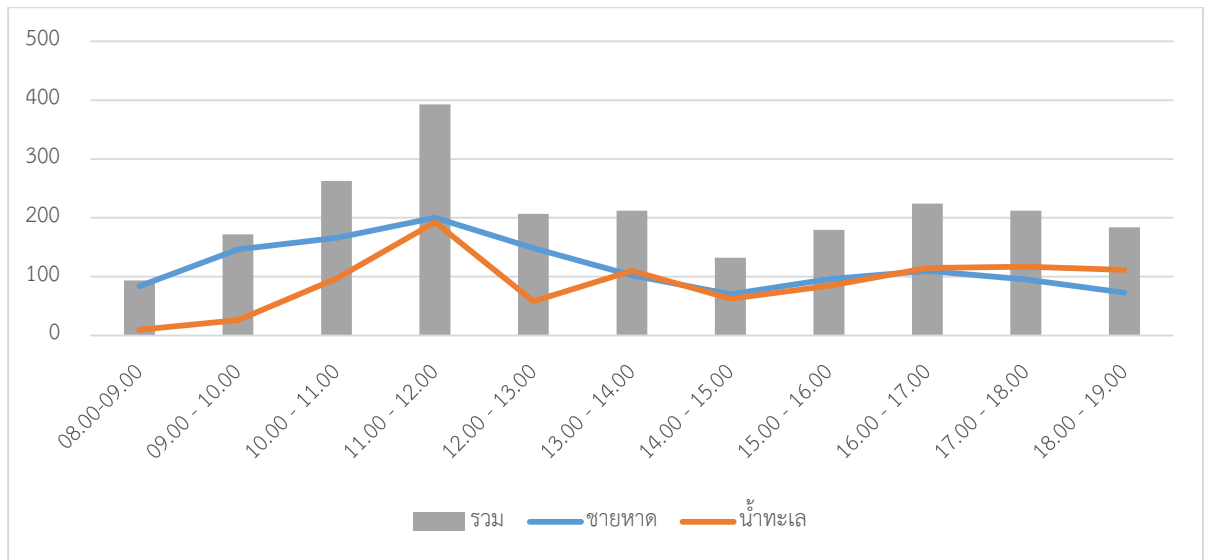
สำหรับปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะล้านตานั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มระดับความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในช่วงวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) และในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ซึ่งมีระดับความเข้มข้นในการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) หาดคลองดาว

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณหาดคลองดาว ช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันธรรมดา เท่ากับ 2,196 คนต่อวัน (200 คนต่อชั่วโมง) และ 1,591 คนต่อวัน (177 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ

วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 11.00-12.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 320 คน รองลงมาคือ 17.00-18.00 น. และ 16.00-17.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 220 และ 209 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,101 คน/วัน (92 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 193 คน รองลงมาคือ 18.00-19.00 น. เท่ากับ 187 คน เนื่องจากเป็นหาดที่สามารถชมพระอาทิตย์ตกได้สวยงาม และ 10.00-11.00 น. เท่ากับ 145 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 490 คน/วัน (54 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุดคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 127 คน รองลงมาคือ 17.00-18.00 น. เท่ากับ 88 คน และ 16.00-17.00น. เท่ากับ 73 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 10.00-11.00น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 344 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. และ 12.00-13.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 339 และ 311 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,859 คน/วัน (169 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 10.00-11.00 น. เท่ากับ 314 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 273 คน และ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 266 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 337 คน/วัน (31 คน/ชั่วโมง) โดยช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุดคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 66 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 46 คน และ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 45 คน ตามลำดับ ดังภาพที่ 4.12

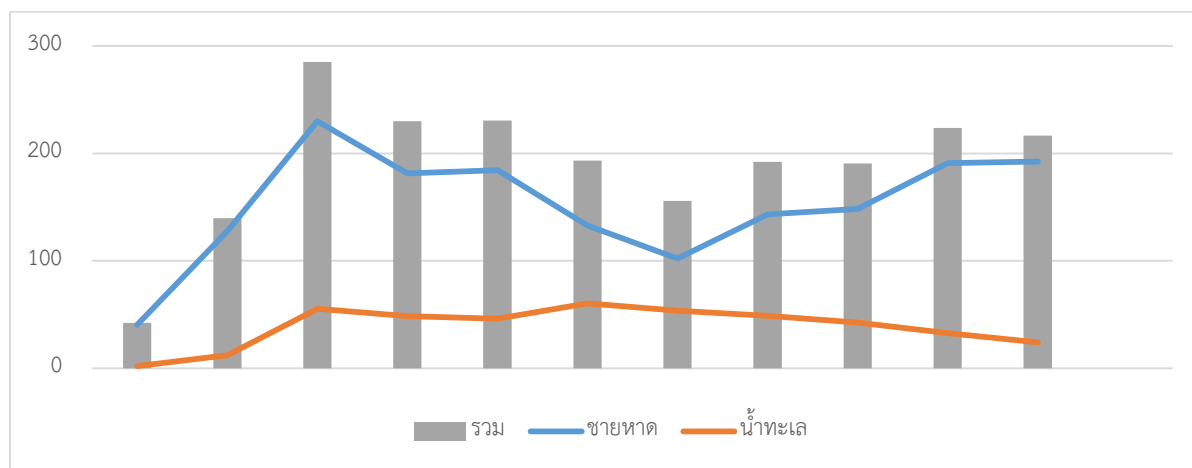
ภาพที่ 4.12 ความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละบริเวณในช่วงเวลาบริเวณหาดคลองดาว

2) หาดพระแอะ

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณหาดพระแอะ ช่วงวันธรรมดามีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันหยุดสุดสัปดาห์เท่ากับ 2,026 คนต่อวัน (225 คนต่อชั่วโมง) และ 1,992 คนต่อวัน (181 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ โดยในวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 17.00-18.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 276 คน รองลงมาคือ 10.00-11.00 น. และ 18.00-19.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 251 และ 234 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,477 คน/วัน (164 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 17.00-18.00 น. เท่ากับ 233 คน รองลงมาคือ 18.00-19.00 น. เท่ากับ 197 คน โดยกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบในช่วงเวลาดังกล่าวคือการชมพระอาทิตย์ตก และ 10.00-11.00 น. เท่ากับ 182 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 549 คน/วัน (61 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมในน้ำทะเลมากที่สุดคือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 88 คน รองลงมาคือ 15.00-16.00 น. เท่ากับ 74 คน และ 14.00-15.00 น. เท่ากับ 70 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 10.00-11.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 320 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. และ 12.00-13.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 241 และ 231 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,703 คน/วัน (155 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 10.00-11.00 น. เท่ากับ 278 คน รองลงมาคือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 195 คน และ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 193 คน ตามลำดับ และมีการใช้

ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 289 คน/วัน (26 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมในทะเลมากที่สุดคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 48 คน รองลงมาคือ 10.00-11.00 น. เท่ากับ 42 คน และ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 36 คน ตามลำดับ ดังภาพที่ 4.13

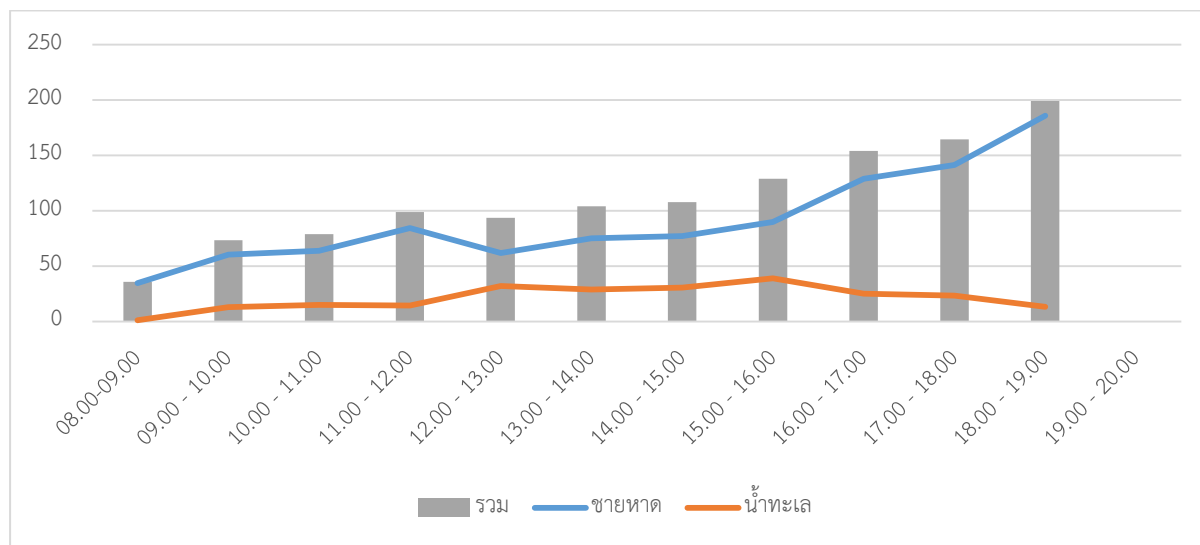
ภาพที่ 4.13 ความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละบริเวณในช่วงเวลาบริเวณหาดพระเอะ

3) หาดคลองโขง

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณหาดคลองโขง ช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันธรรมดาเท่ากับ 1,288 คนต่อวัน (117 คนต่อชั่วโมง) และ 1,081 คนต่อวัน (120 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ โดยวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 18.00-19.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 255 คน รองลงมาคือ 17.00-18.00 น. และ 15.00-16.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 133 และ 131 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 842 คน/วัน (94 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 18.00-19.00 น. เท่ากับ 244 คน รองลงมาคือ 17.00-18.00 น. เท่ากับ 31 คน และ 16.00-17.00 น. เท่ากับ 83 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 239 คน/วัน (27 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมในน้ำทะเลมากที่สุดคือ 15.00-16.00 น. เท่ากับ 54 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 39 คน และ 17.00-18.00 น. เท่ากับ 31 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 16.00-17.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 200 คน รองลงมาคือ 17.00-18.00 น. และ 18.00-19.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 196 และ 144 คน ตามลำดับ โดยพบว่านักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,081 คน/วัน (120 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 17.00-18.00 น. เท่ากับ 181 คน รองลงมาคือ

16.00-17.00 น. เท่ากับ 175 คน และ 18.00-19.00 น. เท่ากับ 128 คน ตามลำดับ และมีนักท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมในน้ำทะเลเท่ากับ 218 คน/วัน (20 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมในทะเลมากที่สุดคือ 14.00-15.00 น. เท่ากับ 34 คน รองลงมาคือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 33 คน และ 16.00-17.00 น. เท่ากับ 25 คน ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 4.14

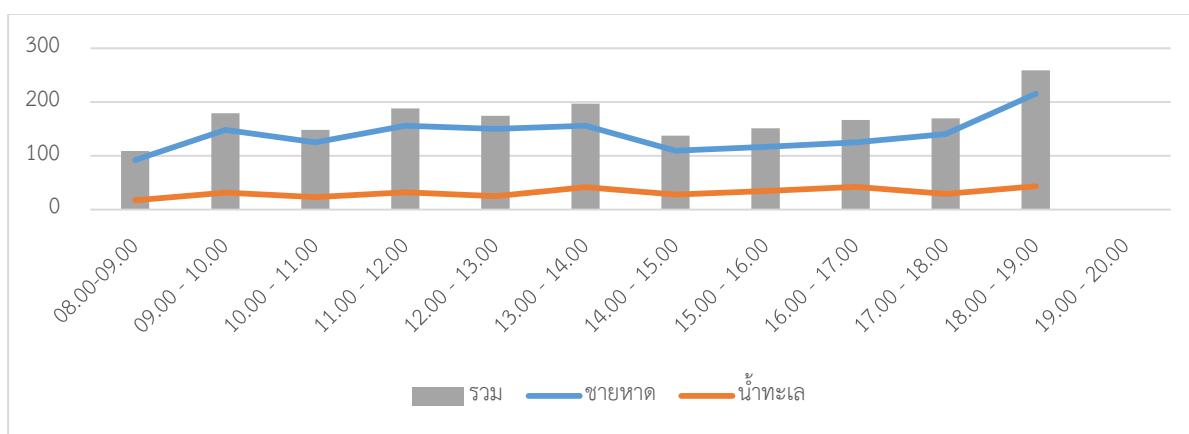
ภาพที่ 4.14 ความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละบริเวณในช่วงเวลาบริเวณหาดคลองโขง

3) หาดคลองนิน

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณหาดคลองนิน ช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันธรรมดาเท่ากับ 1,826 คนต่อวัน (166 คนต่อชั่วโมง) และ 1,650 คนต่อวัน (183 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ ส่วนวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 18.00-19.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 372 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. และ 11.00-12.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 188 และ 179 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,329 คน/วัน (148 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 18.00-19.00 น. เท่ากับ 295 คน รองลงมาคือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 146 คน และ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 144 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 321 คน/วัน (36 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมในน้ำทะเลมากที่สุดคือ 18.00-19.00 น. เท่ากับ 77 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 49 คน และ 16.00-17.00 น. เท่ากับ 44 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 13.00-14.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 207 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. และ 17.00-18.00 น.

มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 198 และ 194 คน ตามลำดับ โดยพบว่านักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,501 คน/วัน (136 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 173 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 169 คน และ 17.00-18.00 น. เท่ากับ 166 คน ตามลำดับ และมีนักท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมในน้ำทะเล เท่ากับ 325 คน/วัน (30 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมในทะเลมากที่สุดคือ 15.00-16.00 น. เท่ากับ 49 คน รองลงมาคือ 16.00-17.00 น. เท่ากับ 40 คน และ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 34 คน ตามลำดับ รายละเอียดดัง ภาพที่ 4.15

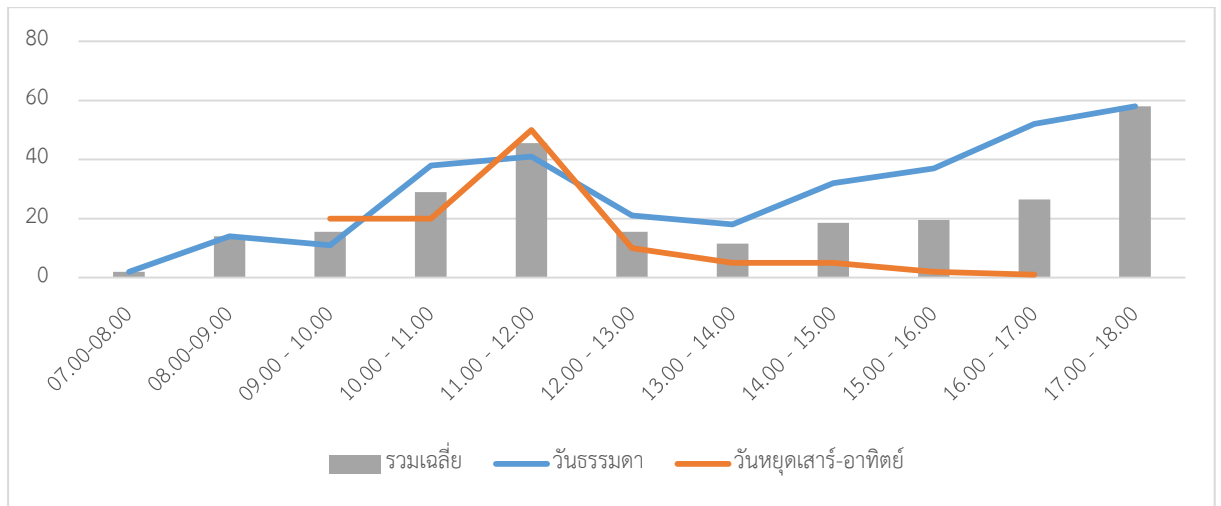
ภาพที่ 4.15 ความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละบริเวณในช่วงเวลาบริเวณหาดคลองนิน

6) หาดบกกันเตียง

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณหาดบกกันเตียง ช่วงวันธรรมดา มีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันหยุดสุดสัปดาห์ เท่ากับ 308 คนต่อวัน (34 คนต่อชั่วโมง) และ 113 คนต่อวัน (11 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ

วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 17.00-18.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 58 คน รองลงมาคือ 16.00-17.00 น. และ 11.00-12.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 52 และ 41 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 11.00-12.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 50 คน รองลงมาคือ 09.00-10.00 น. และ 10.00-11.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากัน เท่ากับ 20 คน ตามลำดับ รายละเอียดดัง ภาพที่ 4.16

ภาพที่ 4.16 ความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละบริเวณในช่วงเวลาบริเวณหาดบ่ากันเดียว

7) อ่าวนุ้ย

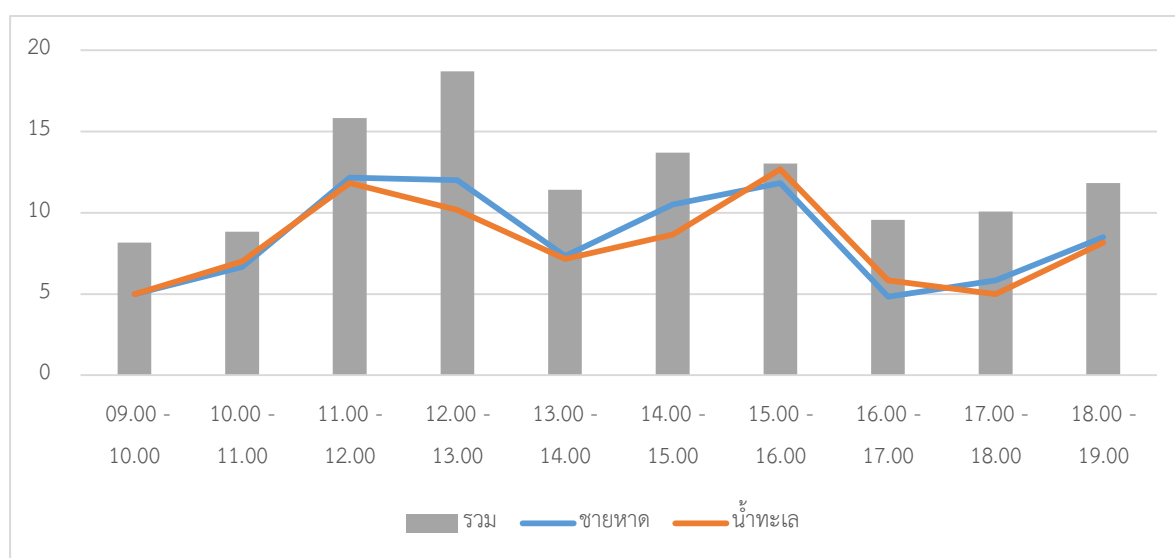
ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณอ่าวนุ้ยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงวันธรรมดา วันหยุดสุดสัปดาห์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยพบว่า วันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันธรรมดา และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เท่ากับ 158 คนต่อวัน (16 คนต่อชั่วโมง) 121 คนต่อวัน (12 คนต่อชั่วโมง) และ 84 คนต่อวัน (8 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ

วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 12.00-13.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 21 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. และ 13.00-14.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 16 และ 13 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 71 คน/วัน (7 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 15 คน รองลงมาคือ 10.00-11.00 น. เท่ากับ 8 คน และ 09.00-10.00 น. 12.00-13.00 และ 15.00-16.00 เท่ากัน คือ 7 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 77 คน/วัน (8 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมในน้ำทะเลมากที่สุดคือ 15.00-16.00 น. เท่ากับ 18 คน รองลงมาคือ 14.00-15.00 น. เท่ากับ 12 คน และ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 10 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 11.00-12.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 24 คน รองลงมาคือ 18.00-19.00 น. และ 12.00-13.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 22 และ 21 คน ตามลำดับ โดยพบว่านักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 96 คน/วัน (10 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 15.00-16.00 น. เท่ากับ 17 คน รองลงมาคือ 14.00-15.00 น. เท่ากับ 15 คน และ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 14 คน ตามลำดับ และมีนักท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมในน้ำทะเลเท่ากับ

87 คน/วัน (9 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมในทะเลมากที่สุดคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 20 คน รองลงมาคือ 18.00-19.00 น. เท่ากับ 17 คน และ 15.00-16.00 น. เท่ากับ 10 คน ตามลำดับ

วันหยุดนักขัตฤกษ์ ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 12.00-13.00น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 15 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. และ 15.00-16.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 14 และ 12 คน ตามลำดับ โดยพบว่านักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 88 คน/วัน (9 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 16 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. และ 15.00-16.00 เท่ากัน คือ 13 คน และ 14.00-15.00 น. เท่ากับ 12 คน ตามลำดับ และมีนักท่องเที่ยวที่ทำกิจกรรมในน้ำทะเลเท่ากับ 81 คน/วัน (8 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมในทะเลมากที่สุดคือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 15 คน รองลงมาคือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 13 คน และ 15.00-16.00 น. เท่ากับ 11 คน ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 4.17

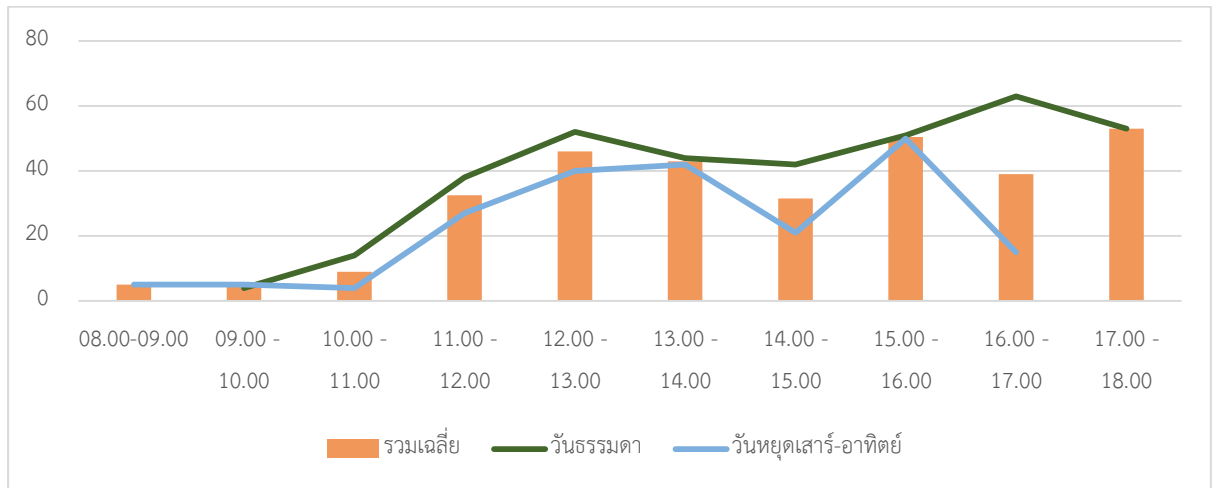
ภาพที่ 4.17 ความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละบริเวณในช่วงเวลาบริเวณอ่าวนุ้ย

8) หาดไม้ไผ่

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณหาดไม้ไผ่ ช่วงวันธรรมดามีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันหยุดสุดสัปดาห์เท่ากับ 361 คนต่อวัน (40 คนต่อชั่วโมง) และ 209 คนต่อวัน (23 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ

วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 16.00-17.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 63 คน รองลงมาคือ 17.00-18.00 น. และ 12.00-13.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 53 และ 52 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 15.00-16.00น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 50 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. และ 12.00-13.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 42 และ 40 คน ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 4.18

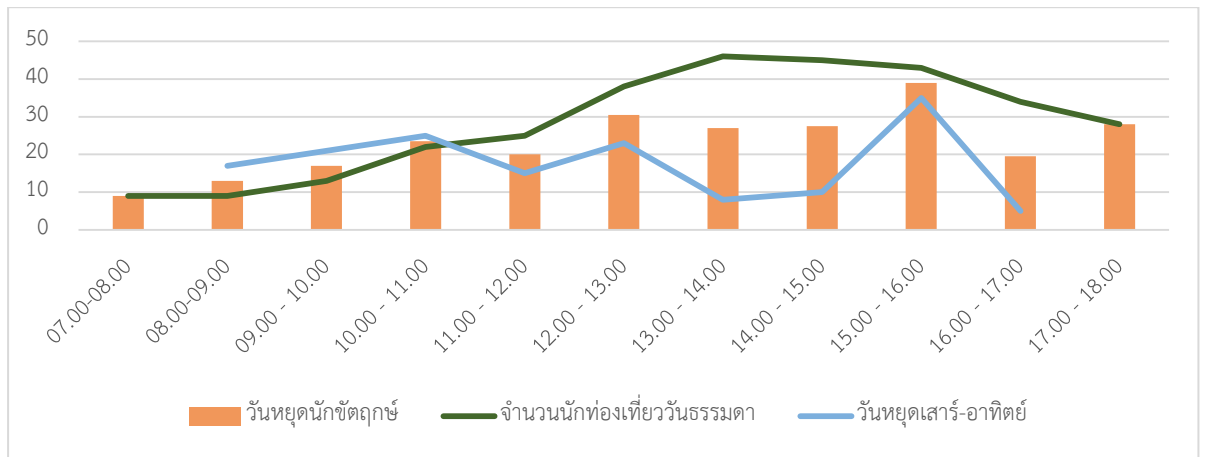
ภาพที่ 4.18 ความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ในแต่ละบริเวณในช่วงเวลาบริเวณหาดไม้ไผ่

9) หาดคลองจาก

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณหาดคลองจาก ช่วงวันธรรมดามีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันหยุดสุดสัปดาห์เท่ากับ 312 คนต่อวัน (28 คนต่อชั่วโมง) และ 159 คนต่อวัน (18 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ

วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 13.00-14.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 46 คน รองลงมาคือ 14.00-15.00 น. และ 15.00-16.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 45 และ 43 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 15.00-16.00น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 35 คน รองลงมาคือ 10.00-11.00 น. และ 12.00-13.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 25 และ 23 คน ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 4.19

ภาพที่ 4.19 แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยรวมบริเวณหาดคลองจากแต่ละช่วงเวลา

10) แหลมโตนด

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณแหลมโตนด ช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันธรรมดาเท่ากับ 298 คนต่อวัน (33 คนต่อชั่วโมง) และ 110 คนต่อวัน (12 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ

วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 12.00-13.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 28 คน รองลงมาคือ 16.00-17.00 น. และ 13.00-14.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 21 และ 17 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 14.00-15.00น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 71 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. และ 16.00-17.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 42 และ 40 คน ตามลำดับ

11) เกาะรอก

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณเกาะรอก พบว่า วันหยุดสุดสัปดาห์มีจำนวนการใช้ประโยชน์มากกว่าวันธรรมดา เท่ากับ 1,469 คนต่อวัน (245 คนต่อชั่วโมง) และ 1,562 คนต่อวัน (223 คนต่อชั่วโมง) ตามลำดับ

วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 12.00-13.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 602 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. และ 13.00-14.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 435 และ 293 คน ตามลำดับ โดยพบว่าการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจกรรมบริเวณชายหาด เฉลี่ยเท่ากับ 953 คน/วัน (159 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 364 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 276 คน และ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 211 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการ

ประกอบกิจกรรมในทะเลเฉลี่ย เท่ากับ 516 คน/วัน (86 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมในน้ำทะเลมากที่สุดคือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 238 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 159 คน และ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 82 คน ตามลำดับ

วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 13.00-14.00น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 417 คน รองลงมาคือ 12.00-13.00 น. และ 11.00-12.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 386 และ 265 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่าการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,007 คน/วัน (144 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 274 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 267 คน และ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 192 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมในน้ำทะเลเท่ากับ 555 คน/วัน (79 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมในทะเลมากที่สุดคือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 150 คน รองลงมาคือ 14.00-15.00 น. เท่ากับ 114 คน และ 12.00-13.00 น. เท่ากับ 112 คน ตามลำดับ (ตารางที่ 4.11)

ปริมาณเรือที่เข้ามาใช้ประโยชน์บริเวณเกาะรอกแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงเช้า (09.00-11.00 น.) และ ช่วงบ่าย (11.00-14.00 น.) โดยพบว่า เรือจะเข้ามาในวันหยุดสุดสัปดาห์ เท่ากับ 31 ลำต่อวัน (16 ลำต่อช่วงเวลา) และ วันธรรมดา 21 ลำต่อวัน (11 ลำต่อช่วงเวลา) ตามลำดับ เรือจะเข้ามาในบริเวณเกาะรอกมากที่สุดในช่วงเช้า เฉลี่ย 23 ลำต่อช่วงเวลา มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 392 คนต่อช่วงเวลา และช่วงบ่าย เฉลี่ย 3 ลำต่อช่วงเวลา มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 66 คนต่อช่วงเวลา โดยในแต่ละวันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาที่เกาะรอกเฉลี่ยวันละ 458 คน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจากมากที่สุดในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ มีจำนวนเฉลี่ย 473 คนต่อวัน (126 คนต่อช่วงเวลา) สำหรับวันธรรมดามีนักท่องเที่ยวเฉลี่ย 443 คนต่อวัน (116 คนต่อช่วงเวลา) ดังตาราง 4.1

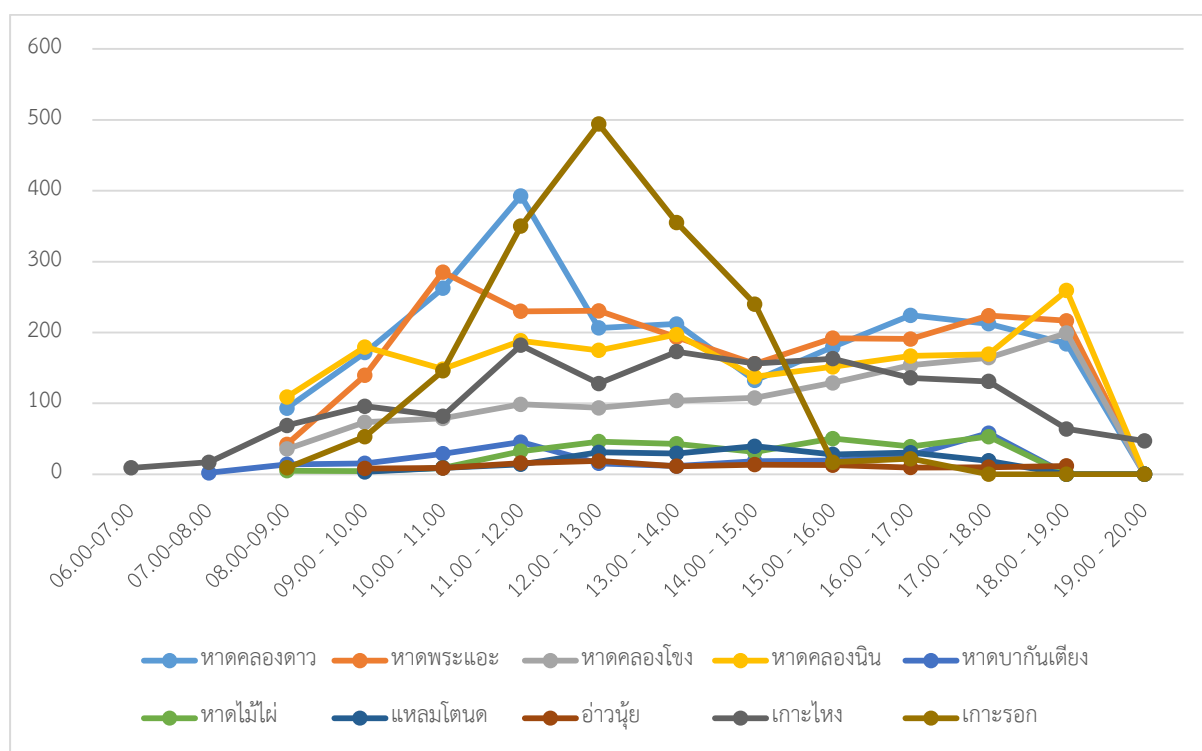
ตารางที่ 4.1 จำนวนเรือบริเวณเกาะรอก อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

เวลา	วันธรรมดา		วันเสาร์-อาทิตย์		เฉลี่ย	
	จำนวนเรือ	จำนวนคน	จำนวนเรือ	จำนวนคน	จำนวนเรือ	จำนวนคน
19.00-11.00	18	359	28	426	23	392
11.00-14.00	3	84	3	47	3	66
รวม	21	443	31	473	26	458
เฉลี่ย	11	116	16	126	13	229

13) เกาะไหง

ปริมาณการใช้ประโยชน์บริเวณเกาะไหง พบว่า ช่วงเวลาที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ 11.00-12.00 น. โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 182 คน รองลงมาคือ 13.00-14.00 น. และ 15.00-16.00 น. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย เท่ากับ 173 และ 163 คน ตามลำดับ โดยพบว่าโดยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมบริเวณชายหาดเฉลี่ย เท่ากับ 1,234 คน/วัน (88 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือ 13.00-14.00 น. เท่ากับ 153 คน รองลงมาคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 150 คน และ 14.00-15.00 น. เท่ากับ 141 คน ตามลำดับ และมีการใช้ประโยชน์ในการกิจกรรมในน้ำทะเลเท่ากับ 555 คน/วัน (79 คน/ชั่วโมง) ช่วงเวลาที่มีการประกอบกิจกรรมในทะเลมากที่สุดคือ 17.00-18.00 น. เท่ากับ 35 คน รองลงมาคือ 16.00-17.00 น. เท่ากับ 33 คน และ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 32 คน ตามลำดับ

จากที่กล่าวมาแล้ว ถ้าพิจารณารวมทุกพื้นที่ พบว่า ช่วงเวลาที่มีการใช้ประโยชน์มากที่สุดคือ 11.00-12.00 น. เท่ากับ 1,550 คนรองลงมาคือ 12.00-13.00 และ 13.00-14.00 เท่ากับ 1,439 และ 1,330 คน ตามลำดับ ดังภาพที่ 4.20

ภาพที่ 4.20 กราฟเปรียบเทียบจำนวนการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามพื้นที่

4.1.3 ลักษณะและความเข้มข้นทางการใช้ประโยชน์การท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม

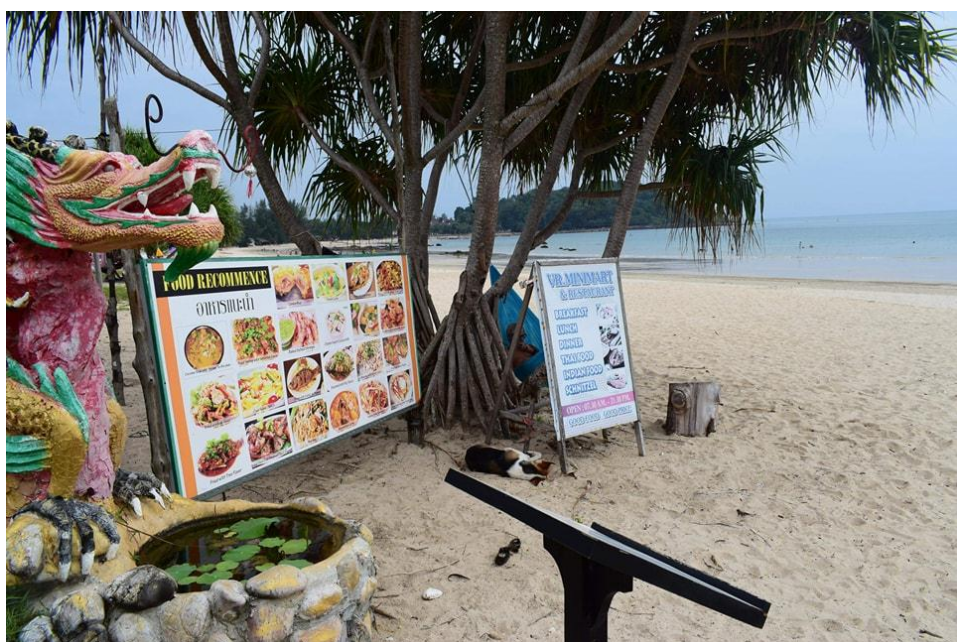
การศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะการใช้ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาพักค้างในพื้นที่เกาะลันตานี้ จะเข้าพักที่บริเวณหาดคลองดาว และ หาดคลองพระแอะ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่ใกล้ท่าเรือหลักของเกาะลันตา และ การใช้ประโยชน์จะกระจายนักท่องเที่ยวไปยังหาดคลองนิน และหาดบากันเตียตามลำดับ จากการสำรวจพบว่า สถานประกอบการ และ จำนวนของห้องพัก ที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มากที่สุด คือ หาดคลองดาว มีสถานประกอบการ สูงถึง 39 สถานประกอบการ จำนวนห้องพักมากที่สุด ถึง 1,350 ห้อง 3,852 นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้ ถึง 2,700 คนต่อวัน รองลงมาคือ หาดคลองพระแอะ มีสถานประกอบการ 34 สถานประกอบการ และ จำนวนห้องพัก 1,170 ห้อง นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้ 2,340 คนต่อวัน และ หาดคลองนิน มีสถานประกอบการ 17 สถานประกอบการ จำนวนห้องพัก 485 ห้อง นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้ 970 คนต่อวัน ส่วนพื้นที่ตอนท้ายเกาะนั้น นักท่องเที่ยวจะเข้าไปในสถานประกอบการ บริเวณหาดบากันเตีย ซึ่งมี จำนวน 9 สถานประกอบการ และ จำนวนห้องพัก 272 ห้อง และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้ ถึง 554 คน ซึ่งบรรยากาศ ตอนท้ายเกาะนั้น จะเงียบสงบ มีป่าธรรมชาติที่สมบูรณ์ หากแต่มีข้อจำกัด ในเรื่องพื้นที่ราบ และติดกับ เขตอุทยานแห่งชาติ

ร้านอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ที่มาเยือน เกาะลันตา พบว่า หาดคลองนิน เป็นสถานที่ที่รองรับนักท่องเที่ยว ในด้านการรับประทานอาหารมากที่สุด มีร้านอาหาร 14 ร้าน และสามารถนั่งได้ 844 ที่นั่ง รองลงมาคือ หาดคลองพระแอะ มีจำนวน 20 ร้าน และสามารถนั่งได้ 751 ที่นั่ง และ ชุมชนศรีรายา มีร้านอาหาร 16 ร้าน และสามารถนั่งได้ 617 ที่นั่ง ซึ่งบรรยากาศในการเข้ารับประทานอาหารใน 3 แหล่งค่อนข้างคล้ายคลึงกัน คือการได้รับประทานอาหาร พร้อมกับการชมวิวทิวทัศน์ของทะเล ไปด้วย ในส่วนท้ายเกาะ บริเวณหาดบากันเตีย ยังมีร้านอาหาร ที่ให้บริการถึง 10 ร้าน และสามารถนั่งได้ 427 ที่นั่ง

ส่วนสิ่งแวดล้อมด้านอื่นๆ ที่รองรับนักท่องเที่ยว นั้น พบว่า การที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเกาะลันตาแล้ว นักท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังเกาะต่างๆได้ โดยสามารถใช้จุดลงเรือ ที่ชุมชนศาลาด่าน ชุมชนศรีรายา และหาดคลองพระแอะ ซึ่งหากนักท่องเที่ยวต้องการได้รับความสะดวกในการใช้บริการทางเรื่อนั้น พบว่า ชุมชนศาลาด่าน จะเหมาะสมมากที่สุดที่มี ที่นั่งพักรอเรือ และที่เย็นคอย ลานจอดรถ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงถึง 307 คน และ ชุมชนศรีรายาก็กำลังปรับปรุงท่าเรืออยู่เพื่อสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น จากปกติ ตอนนี้ มีพื้นที่ยื่นรอประมาณ 50 คน และ สวนสาธารณะ หาดคลองพระแอะ ก็เป็นอีกจุด ที่พร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะออกไปท่องเที่ยวทางเรือ ซึ่งบริเวณดังกล่าวก็มีศาลาพักผ่อน ม้านั่งพักรอ ห้องน้ำ ลานจอดรถ ที่พร้อมคอยให้บริการนักท่องเที่ยว ประมาณ 200 คน ในปัจจุบัน

ชุมชนทุ่งหิ่เพ็ง เกาะลันตา ก็ได้พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ต้องการเรียนรู้วิถีชุมชน กับการจัดการป่าชายเลน โดยกำหนดเป็นเส้นทางศึกษารัชมชาติ ที่พักแบบ home stay ร้านอาหาร ท่าเทียบเรือ และอื่นไว้พร้อมเช่นเดียวกัน

ส่วนการนักท่องเทียวที่ต้องการการท่องเทียวในเขตอุทยานแห่งชาติเกาะลันตา ทางอุทยานก็ ไม่พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเข้าไปมาก เช่น พื้นที่เกาะรอก มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เพียงแค่ ร้านค้าสวัสดิการ ห้องน้ำ ชาย-หญิง โต๊ะเก้าอี้ ม้านั่ง และเส้นทางศึกษารัชมชาติ ซึ่งสามารถ รองรับนักท่องเทียวได้ ประมาณ 400 คน เพื่อกคงความเป็นธรรมชาติให้กับพื้นที่ในเขตอุทยาน แห่งชาติ โดยมีรายละเอียดของแต่ละแหล่งดังตารางที่ 4.2 – 4.4

บรรยากาศร้านอาหารที่ตั้งอยู่บริเวณหาดคลองดาว ที่เป็นจุดให้ผู้สำรวจลงไปและจอดรถ สะดวกที่สุด มีที่จอดรถกว้างสามารถรองรับได้กว่า 30 คัน มีรูปประติมากรรมตัวมังกร อยู่ด้านหน้า และเป็นรีสอร์ทที่มีการเปิดให้บริการมานานแล้ว

ห้องพักเป็นหลัง สร้างกระจายอยู่บริเวณริมหาดคลองดาว ที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่มีเที่ยว
เกาะลันตา บรรยากาศร่มรื่น สวยงาม

นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการบริเวณหาดคลองดาวจะนิยม นำเสื่อมาปูนอนเล่น อาบแดด บางจุดมีต้นไม้
ใหญ่ให้ร่มเงา และ สนามวอลเลย์บอล ไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้บริการ

ชุดมานั่งและเก้าอี้มีไว้สำหรับนักท่องเที่ยวอาบแดด นอนเล่น และมีกิจกรรมการเล่นของแต่ละชาติ เช่น การต้อบิงโก เป็นต้น โดยร้านอาหารภายในรีสอร์ทมีไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่พักภายใน และผู้มาใช้บริการจากภายนอก รวมถึงร้านขนม สินค้าเบ็ดเตล็ดก็มีให้บริการด้วย

บริการการนวดแบบแผนไทย เป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างชาติมาก พื้นที่ของคลองดาวรีสอร์ท มีบริการนวดให้กับนักท่องเที่ยวโดยเจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(1) หาดพระแอะ

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลรายละเอียดปริมาณและการกระจายของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดพระแอะ
อ.เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ที่	รายการสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ขนาดเนื้อที่ (ม. ²)	ความจุ (คน/พท.)	อัตราการใช้ ประโยชน์	ลักษณะการใช้ ประโยชน์
1	ห้องน้ำ (ชาย-หญิง-คน พิการ)	1 จุด หญิง 3 ห้อง ชาย 3 ห้อง	32 ตรม.	10 คน	80-120 คน/วัน	ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ หนาแน่นช่วงที่เรื่อนำ เที่ยวกลับมาจากทริป ดำน้ำในหมู่เกาะต่างๆ เช่น เกาะรอก เกาะ ห้า ฯลฯ คือ 15.00 – 17.00
2	ศาลาพักผ่อน	4 จุด	64 ตรม.	32 คน	80 คน / วัน	นั่งพักผ่อน ปิกนิก
3	ที่จอดรถยนต์	3 จุด	450 ตรม.	30 คัน	วันละ 60-90 คัน	จอดรถยนต์
4	ที่จอด รถจักรยานยนต์	2 จุด	400 ตรม.	100 คัน	วันละ 150-200 คัน	จอดมอเตอร์ไซด์
5	ถังขยะ	10 ถัง	10 ตรม.	5 ลบม.	เก็บทุกวันเช้า- เย็น	ทิ้งขยะ ไม่แยกถัง
6	ม้านั่ง	4 จุด	8 ตรม.	8 คน	4-6 คน ต่อ จุด ม้านั่ง	นั่งพักผ่อน
7	เครื่องเล่นสวน สุขภาพ	6 จุด	24 ตรม.	24 คน	เบาบาง ขาดการ ใช้ประโยชน์	ออกกำลังกาย
8	ลานกิจกรรม (สนามฟุตบอล)	1 จุด	250 ตรม.	50 คน	วันละ 50 คน	เล่นฟุตบอล ประชาชนทั่วไป
9	สนามตระกร้อ	1 จุด	40 ตรม.	6 คน	ใช้พื้นที่ทับลาน จอดรถ	เล่นตะกร้อ แต่ เปลี่ยนเป็นจอดรถ

สภาพทั่วไปของหาดคลองพระแอะ

พื้นที่หาดคลองพระแอะ ช่วงหลังปีใหม่มีนักท่องเที่ยวเบาบาง การใช้ประโยชน์ ปานกลางบรรยากาศที่นักท่องเที่ยวใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมบริเวณหาดคลองพระแอะ

ห้องน้ำ บริเวณหาดคลองพระแอะ มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ประโยชน์ค่อนข้างสูง ภายหลังกักท่องเที่ยวเมื่อกลับจากการประกอบกิจกรรมดำน้ำและท่องเที่ยวหมู่เกาะต่างๆ สภาพพื้นที่ควรมีการปรับปรุงบริเวณเพื่อให้ดูร่มรื่นเป็นระเบียบเรียบร้อย ภูมิทัศน์สวยงาม

- ปัญหาสำคัญของห้องน้ำ บริเวณหาดคลองพระแอะ คือปริมาณน้ำจืดที่นำมาใช้ หากเป็นช่วงเทศกาลและมึงานสำคัญในพื้นที่
- ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ต้องใช้รถดับเพลิง บรรจุน้ำมาส่ง อาจจะส่งผลถึงความสะอาดของห้องน้ำและคุณภาพน้ำกระทบกับนักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการในระยะยาวต่อไป
- ถึงขยะ บริเวณหาดคลองพระแอะ มีจำนวนมากพอสำหรับการรองรับการใช้บริการหากเป็นช่วงเทศกาลและมึงานสำคัญในพื้นที่ ปริมาณขยะอาจจะล้นถึงส่งผลกระทบต่อพื้นที่รอบๆ บริเวณได้ รอบการจัดเก็บอาจจะถี่ขึ้น และวันหยุดอาจจะต้องเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และหน่วยงานในท้องถิ่นควรหาสถานที่ฝังกลบหรือเผาทำลายที่ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในเกาะได้

ที่จอดรถมอเตอร์ไซด์อยู่ตรง ทางโค้งทางเข้า อาจจะไม่สะดวกกับรถยนต์ที่เข้ามารับส่งนักท่องเที่ยว และใช้พื้นที่ชายหาด ควรมีการย้ายตำแหน่งที่เหมาะสม ที่สะดวกกับนักท่องเที่ยวและผู้ใช้มอเตอร์ไซด์เป็นยานพาหนะในการใช้พื้นที่

ลานจอดรถยนต์ มีการนำอุปกรณ์การเล่นตระกร้อเข้ามาใช้ในพื้นที่ทำให้รถที่นั่งท่องเที่ยวมาจอดไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร พื้นลานจอดรถควรมีการกวาดใบไม้ ให้สะอาดสวยงามเหมาะกับการจอดรถ และควรหาสถานที่หรือตำแหน่งวางอุปกรณ์สนามให้อยู่นอกลาน

ศาลาพักผ่อนในสวนสาธารณะบริเวณหาดคลองพระแอะ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่คนขับรถรับส่งนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวในชุมชน จะใช้ประโยชน์มากกว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติ

หาดคลองพระแอะ จะเป็นจุดบริการรับส่งเรือนักท่องเที่ยวไปเกาะต่างๆ ช่วงเช้าและ บ่ายจะแออัด ในแต่ละวัน เนื่องจากมีรถรับส่งนักท่องเที่ยวเข้ามายังพื้นที่เป็นจำนวนมาก

ชุดม้านั่งหินอ่อน ไร้รองรับนักท่องเที่ยว มีจำนวนน้อยและไม่ค่อยได้รับการพัฒนาพื้นที่รอบๆบริเวณ ให้เหมาะแก่การนั่งพักผ่อนสถานที่และอุปกรณ์กำลังกายของสวนสุขภาพ ขาดการดูแล เสื่อมโทรมและไม่มี การใช้ประโยชน์ มาเป็นเวลานาน

(2) หาดบกกันเตี้ยง

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลรายละเอียดปริมาณและการกระจายของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดบกกันเตี้ยง อ.เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ที่	รายการสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ขนาดเนื้อที่(ม. ²)	ความจุ(คน/พท.)	อัตราการใช้ประโยชน์	ลักษณะการใช้ประโยชน์
1	ที่จอดรถยนต์	1 จุด	30 ตรม.	2 คัน	วันละ 10-20 คัน	เป็นพื้นที่สำหรับขยายถนน วางถังขยะ สามารถจอดรถยนต์ได้ 2 คัน ปกติ จอดริมถนน ทำให้การสัญจรค่อนข้างแคบ หากนักท่องเที่ยวใช้เส้นทางสัญจรเยอะจะส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุได้
2	ที่จอดรถจักรยานยนต์	1 จุด	30 ตรม.	15 คัน	วันละ 30-40 คัน	เป็นทางคอนกรีต ที่ทางอบต.ขยายเพื่อให้รถจักรยานยนต์ ลงมาจอดริมถนน ที่เป็นทางระบายน้ำลงมาจากภูเขา เชื่อมต่อคนละฝั่งถนนกับจุดที่วางขยะ บางครั้งเมื่อฝนตกหนัก น้ำชะล้างพัดพาขยะลงมาด้วย ทำให้ที่จอดรถ รกระเกะระกะด้วยขยะ
3	ถังขยะ	6 ถัง	6 ตรม.	3 ลบ.ม.	ความจุประมาณ 3-6 ลบ.ม.ต่อวัน	ปกติจะมีรถเก็บขยะของอบต.มาทำการเก็บออกไปทุกวัน หากแต่ในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาก ขยะจะล้นถังขยะลงบนพื้นทำให้ภูมิทัศน์ไม่สวยงาม
4.	ประติมากรรมไม้ไผ่	1 จุด	4 ตรม.	-	-	เป็นที่หมายตา ของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการร้านอาหาร ที่ตั้งอยู่ริมหาด และเป็นจุดถ่ายรูปให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเดินเล่นริมชายหาด

สภาพทั่วไปของหาดบากันเตียง

หาดบากันเตียง เป็นหาดที่ขาวสะอาด มีบรรยากาศ เงียบสงบ มีสภาพธรรมชาติค่อนข้าง เหมาะ
สำหรับ กิจกรรมอาบแดด เล่นน้ำทะเล ด้านท้ายของเกาะจะมีโขดหินและหน้าผา สีสันดี ตัดกับสีครามของ
น้ำทะเล และสีขาวนวลของน้ำทะเล

นักท่องเที่ยว ตอนเช้าจะออกมาวิ่ง ออกกำลังกาย และชมพระอาทิตย์ขึ้นและตก เหมาะสำหรับ
นักท่องเที่ยวที่มาเป็นครอบครัว และคู่รัก หาดนี้เป็นที่ตั้งของโรงแรมห้าดาว คือพิมัลย์รีสอร์ทแอนด์สปา

สภาพธรรมชาติสองข้างทางด้านหลัง หาดบากันเตียงจะค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีสายลำธารเล็กๆ ไหล
ลงมาจากภูเขา ในวันที่ฝนตกหนัก ได้นำกิ่งไม้ และเศษขยะมาทับถม บริเวณที่จอดรถยนต์ และที่จอดรถ
มอเตอร์ไซด์ ทำให้เกิดทัศนียภาพที่อุจาด ไม่พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาแวะชมภูมิทัศน์ริมหาด

ผักบุ้งทะเล เป็นพืชพรรณริมทะเล ที่ขึ้นปกคลุมพื้นที่ มีความอุดมสมบูรณ์ ถือเป็นธรรมชาติ
ผู้ประกอบการริมหาดใช้เพิงไม้ไผ่ลงคามุงจาก สำหรับนั่งพักผ่อน และการพรางแดด

ด้านหน้าผา โขดหินท้ายหาดบากันเตียง ขณะนี้กำลังเปิดพื้นที่ ก่อสร้างอาคาร ร้านอาหารเพื่อรองรับ
นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยม ชายหาด จากการสำรวจเบื้องต้นพบสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณ หาดบากันเตียง
ดังนี้

1. **ที่จอดรถยนต์** ใช้พื้นที่ไหล่ถนนคอนกรีต เส้นทางภายในเกาะสู่ อุทยานแห่งชาติเกาะลันตา ปกติทาง อบต.ใช้สำหรับวางถังขยะ ในเวลาปกติ สามารถจอดรถยนต์ได้ 2 คัน การจอดรถยนต์ริมถนน ทำให้การสัญจรค่อนข้างแคบ หากนักท่องเที่ยวใช้เส้นทางสัญจรหนาแน่น จะส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุได้

2. **ที่จอดรถมอเตอร์ไซด์** เป็นขอบทางถนนคอนกรีต ที่ทางอบต.ขยายเพื่อให้รถจักรยานยนต์ ลงมาจอดริมถนน ที่เป็นทางระบายน้ำลงมาจากภูเขา เชื่อมต่อคนละฝั่งถนนกับจุดที่วางขยะ บางครั้งเมื่อฝนตกหนัก น้ำชะล้างพัดพาขยะลงมาด้วย ทำให้ที่จอดรถ รกระเกะระกะด้วยขยะ

3.ถังขยะ ปกติจะมีรถเก็บขยะ ของอบต.มาทำการเก็บออกไปทุกวัน หากแต่ในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาก ขยะจะล้นถังขยะลงบนพื้นที่ริม ทำให้ภูมิทัศน์ไม่สวยงาม ปลิวกระจายและส่งกลิ่นเหม็นบริเวณพื้นที่ทางเข้า

4.ประติมากรรมไม้ไผ่ เป็นจุดดึงดูดสายตาของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการร้านอาหาร Same Same but Different ที่ตั้งอยู่ริมหาด และเป็นจุดถ่ายรูปให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเดินเล่นริมชายหาด

(3) เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติชุมชนบ้านทุ่งหิ่เพ็ง

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลรายละเอียดปริมาณและการกระจายของสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดปากันเตียง อ.เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ที่	รายการสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ขนาดเนื้อที่ (ม. ²)	ความจุ (คน/พท.)	อัตราการใช้ ประโยชน์	ลักษณะการใช้ประโยชน์
1	ซุ้มจำหน่ายบัตรและลานด้านหน้า	1 จุด	6 ตรม.	10 คน	วันละ 50-60 คน	ซุ้มจำหน่ายบัตรและลานด้านหน้าเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป่าชายเลนของชุมชนทุ่งหิ่เพ็ง สร้างขึ้นเพื่อรองรับการจำหน่ายบัตร เข้า-ออก โดยสร้างด้วยโครงสร้างไม้ไผ่และหลังคามุงจากดูกลมกลืนกับธรรมชาติ
2	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	1 จุด	930 ตรม.	100 คน	วันละ 50-60 คน	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป่าชายเลนของชุมชนทุ่งหิ่เพ็ง สร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ เดินชมป่าชายเลน ศึกษาชนิดของสัตว์และพรรณไม้ การเข้ามาล่องเรือร้านอาหารทะเล และการเรียนรู้วิถีชุมชนทุ่งหิ่เพ็ง
3	ศาลาพักผ่อน	3 จุด	30 ตรม.	12-15 คน	วันละ 50-60 คน	ศาลาพักผ่อนตั้งอยู่ระหว่างเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อให้นักท่องเที่ยวแวะพักผ่อน
4	สะพานข้ามคลอง	1 จุด	30 ตรม.	15 คน	วันละ 50-60 คน	สะพานข้ามคลองตั้งอยู่จุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อให้นักท่องเที่ยวข้ามไปยังอีกฝั่งได้สะดวก
5	ป้ายจุดเช็คอิน ทุ่งหิ่เพ็ง	1 จุด	6 ตรม.	50 คน	วันละ 50-60 คน	ป้ายจุดเช็คอิน ทุ่งหิ่เพ็งตั้งอยู่จุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาถ่ายรูป เพื่อแสดงถึงการมาเยือนทุ่งหิ่เพ็ง

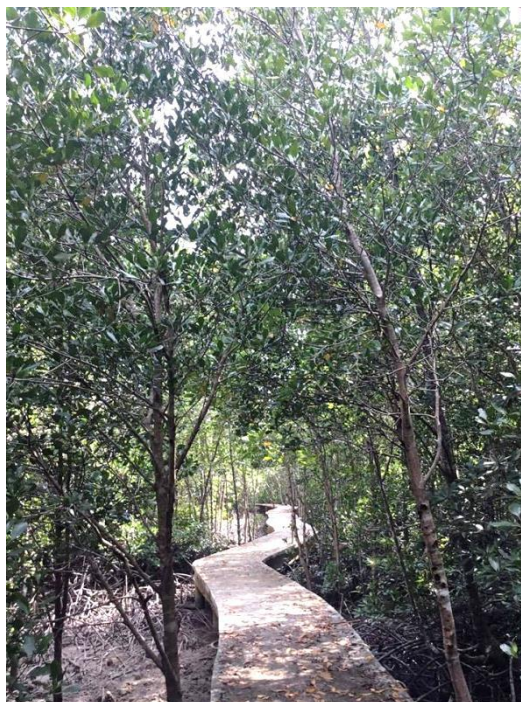
ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ที่	รายการสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ขนาดเนื้อที่ (ม. ²)	ความจุ (คน/พท.)	อัตราการใช้ ประโยชน์	ลักษณะการใช้ประโยชน์
6	ท่าเทียบเรือ ท่าเทียบเรือ	5 จุด	60 ตรม.	60 คน	วันละ 60-100 คน	ท่าเทียบเรือ ท่าเทียบเรือตั้งอยู่ภายในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนที่สามารถลงเรือได้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นจุดขึ้น-ลงของเรือ เพื่อความสะดวกในการมาเยือนท่าเทียบเรือ
7	โคมไฟสนาม	5 จุด	2.5 ตรม.	-	-	โครงสร้างเหล็กที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นโคมไฟส่องสว่างระหว่างทางเดิน ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
8	ป้ายบอกทางและการสื่อ ความหมาย	6 จุด	15 ตรม.	-	-	บริเวณด้านหน้าที่ทำการของชุมชน มีศาลาพักผ่อน ที่ประชุมของกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มในการออกมาให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยว พายเรือ ขี่จักรยาน ป่าชายเลน ปรากฏป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทางและการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อให้นักท่องเที่ยวและสมาชิกทราบถึงผลการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

สิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในเส้นทางศึกษารัชมชาติ ป่าชายเลนบ้านทุ่งหิเพ็ง

1. ชุมจำหน่ายบัตรและลานด้านหน้า ทางเข้าเส้นทางศึกษารัชมชาติ ป่าชายเลนของชุมชนทุ่งหิเพ็ง สร้างขึ้นเพื่อรองรับการจำหน่ายบัตรเข้าชมป่าชายเลน ตรงทางเข้า-ออก สร้างด้วยโครงสร้างไม้ไผ่ และหลังคา มุงจาก ดูกลมกลืนกับธรรมชาติ

2. เส้นทางศึกษารัชมชาติของป่าชายเลนทุ่งหิเพ็ง ขนาด กว้าง 1.5 เมตร ยาว 630 เมตร สร้าง เป็นเส้นรอบวง ล้อมผืนป่าเพื่อเข้าไปศึกษารัชมชาติของปูก้ามดาบและพรรณไม้ป่าชายเลน ให้นักท่องเที่ยว เดินทางเดียวไม่ให้สวนทาง เพราะเส้นทางแคบ ขาดจุดสื่อความหมายระหว่างเส้นทาง

3.ศาลาพักผ่อน ป่าชายเลนทุ่งห้วยเพ็ง ขนาด กว้าง 2 เมตร ยาว 3 เมตร สร้างเป็นรูปหกเหลี่ยม ใช้สำหรับเป็นจุดแวะพัก ระหว่างเส้นทาง มี 3 หลัง กระจายตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาธรรมชาติของพรรณไม้ป่าชายเลน เมื่อนั่งพักในจุดแวะพัก ขาดการสื่อความหมายภายในศาลาและระหว่างเส้นทางฯ

4.สะพานคอนกรีตข้ามคลอง ตั้งอยู่จุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อให้ นักท่องเที่ยวข้ามไปยังอีกฝั่งได้สะดวก ด้านทางเข้าและพื้นที่ด้านในของเส้นทางศึกษาธรรมชาติมีร้านขาย อาหารของสมาชิกในกลุ่มการท่องเที่ยวทุ่งห้วยเพ็ง และเรือนำเที่ยวชมป่าชายเลน

5.ท่าเทียบเรือท่งหิพิ้ง ตั้งอยู่ภายในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นจุดขึ้น-ลงของเรือ เพื่อความสะดวกในการมาเยือนท่งหิพิ้ง สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ ในการใช้เรือแคนู เรือคายัค พายชมป่าชายเลน และเรือหางยาว ในการที่จะออกไปชมความงามของทะเลภายนอก และบางร้านเรือหางยาวดัดแปลงเป็นร้านอาหาร เคลื่อนที่ พาชมธรรมชาติ พร้อมกับรับประทานอาหารในยามค่ำคืน

6.ป้ายจุดเช็คอินท่งหิพิ้ง ตั้งอยู่จุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาถ่ายรูป โดยการนำปูก้ามดาบ ซึ่งเป็นสัตว์ประจำถิ่น มาเป็นประติมากรรมด้านหน้า ทางเข้าเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพื่อแสดงถึงการมาเยือนท่งหิพิ้ง ชุมชนต้นแบบในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ของเกาะลันตา

7.คอมไฟส่องสว่าง โครงสร้างเหล็กที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นคอมไฟส่องสว่างระหว่างทางเดินในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีความรู้สึกแข็งกระด้างไม่กลมกลืนกับธรรมชาติ ของป่าชายเลน

8.ป้ายบอกทางและการสื่อความหมาย บริเวณด้านหน้าที่ทำการของชุมชนมีศาลาพักผ่อน ที่ประชุมของกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มในการออกมาให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยว พายเรือ ขี่เรือนำชม ป่าชายเลน ปรากฏป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทางและการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อให้นักท่องเที่ยวและสมาชิกทราบถึงผลการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบด้านจิตวิทยาในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

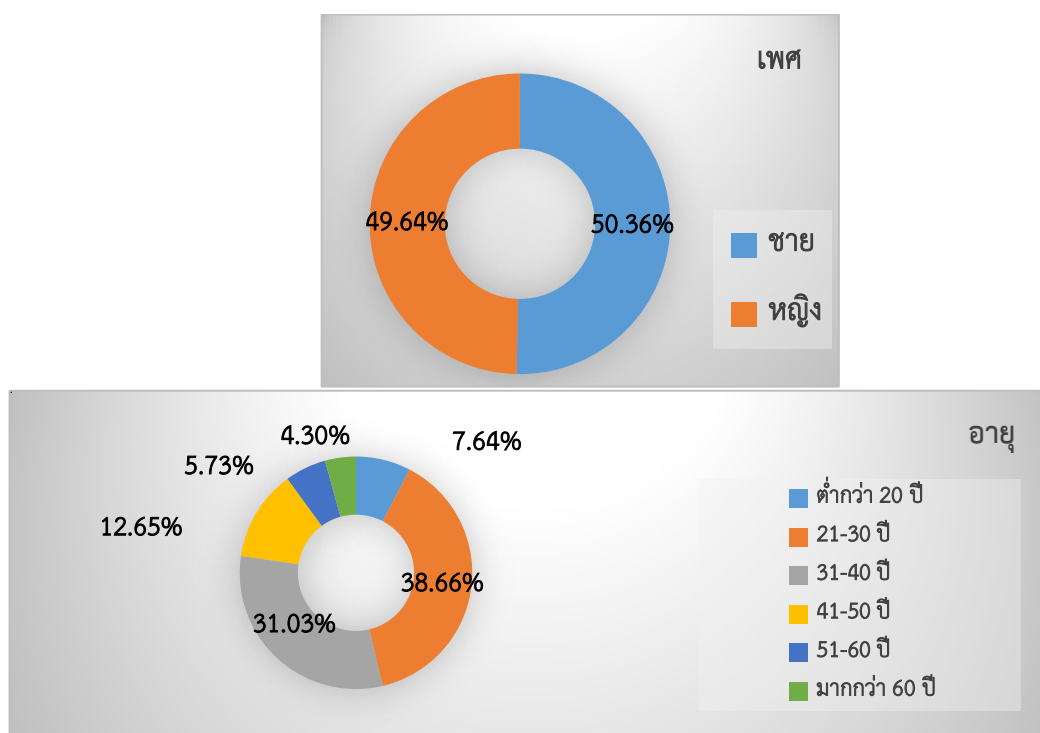
4.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลกระทบทางด้านจิตวิทยาของนักท่องเที่ยว

4.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลกระทบทางด้านจิตวิทยาของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

สำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบทางจิตวิทยานั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย จำนวน 380 ตัวอย่างและชาวต่างประเทศ 790 ตัวอย่าง กระจายตามช่วงเวลาที่ทำการศึกษาและแหล่งท่องเที่ยวที่ได้กำหนดให้เป็นจุดเก็บข้อมูลผลกระทบทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตาครั้งนี้ เป็นผลในส่วนของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางจิตวิทยา อันได้แก่ ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ประสบการณ์ที่ได้รับจริงในพื้นที่ ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ความรู้สึกแออัด การรับรู้เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยว และความต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

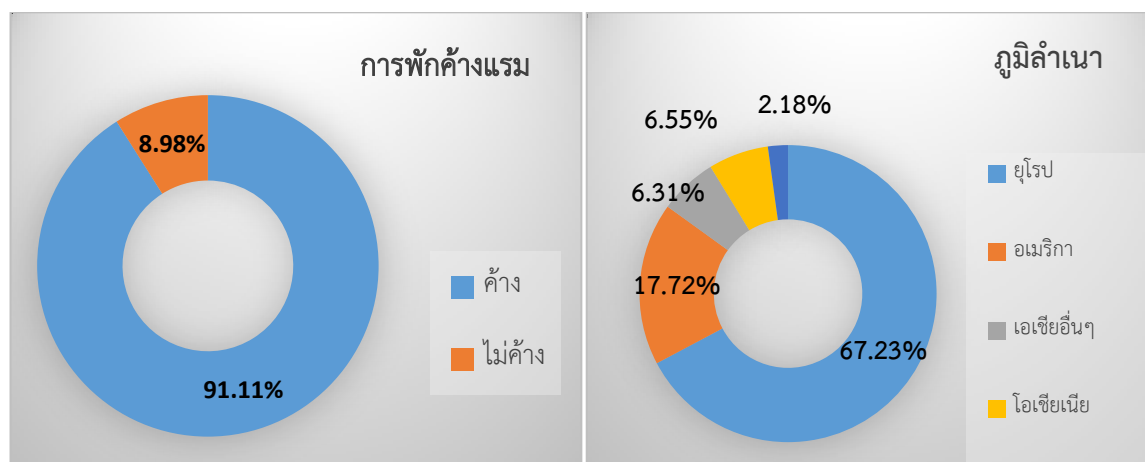
1) ปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 790 ตัวอย่างพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.90 และ 46.10 ตามลำดับ อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.66 รองลงมาคือ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.03 และกลุ่มอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.65 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 4.21

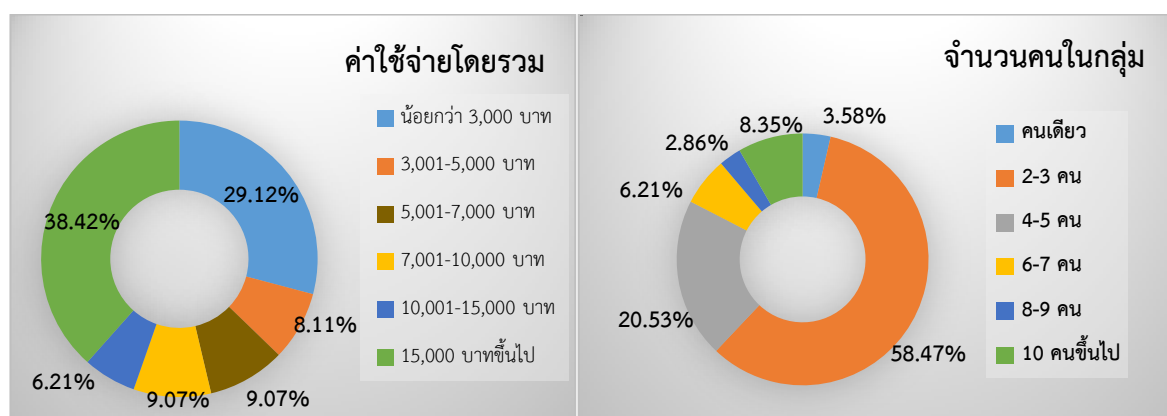
ภาพที่ 4.21 เพศและอายุของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ทั้งนี้พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในทวีปยุโรป มากกว่าครึ่งคือ คิดเป็นร้อยละ 67.23 รองลงมาคือ อเมริกา คิดเป็นร้อยละ 17.72 โอเชียเนีย คิดเป็นร้อยละ 6.55 มีทวีปเอเชียอยู่ ร้อยละ 8.59 และ โดยการพักค้างแรมของในเกาะลันตา คิดเป็นร้อยละ 91.11 และเป็นกลุ่มที่มาเข้าเย็นกลับ (One day trip) ร้อยละ 8.98 ซึ่งยังเป็นจำนวนที่ไม่มาก รายละเอียดดังภาพที่ 4.22

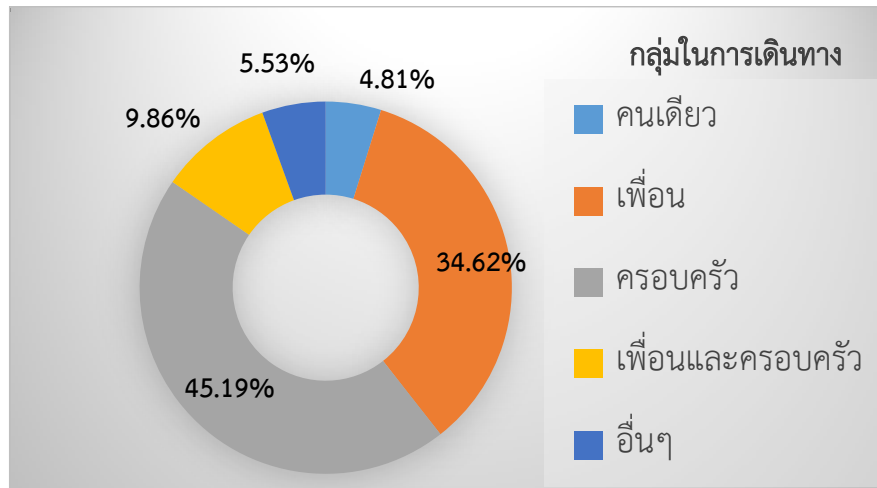
ภาพที่ 4.22 ภูมิลำเนาและการพักค้างของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.23 แสดงขนาดของกลุ่มซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีจำนวนคนในกลุ่มที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกันครั้งนี้ 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 58.47 รองลงมาคือ 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.53 มากกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.35 โดยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายโดยรวมในการมาเที่ยวครั้งนี้ มากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.42 รองลงมา ร้อยละ 29.12 มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 3,000 บาท อยู่ระหว่าง 5,001-7,000 บาท และ 7,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.07 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.11 และ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.21 ตามลำดับ

ภาพที่ 4.23 จำนวนคนในกลุ่มและค่าใช้จ่ายโดยรวมในการท่องเที่ยวเกาะลันตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

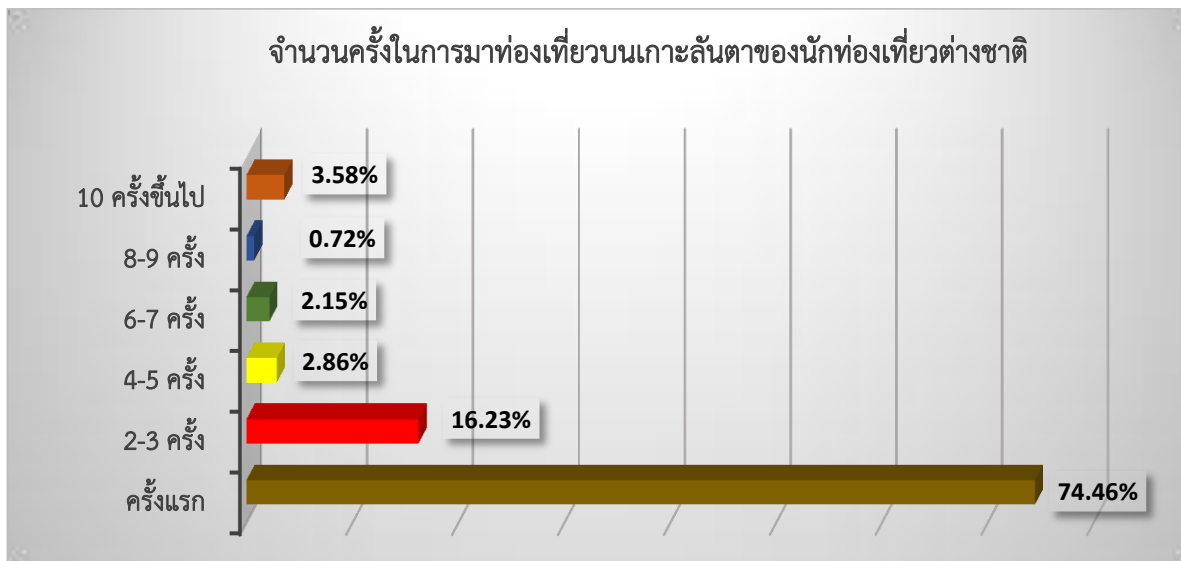
ผลการวิจัยในภาพที่ 4.24 แสดงประเภทกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ทั้งนี้พบว่า โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 45.19 รองลงมาคือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34.62 รองลงมาคือกลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว

ภาพที่ 4.24 ประเภทกลุ่มในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

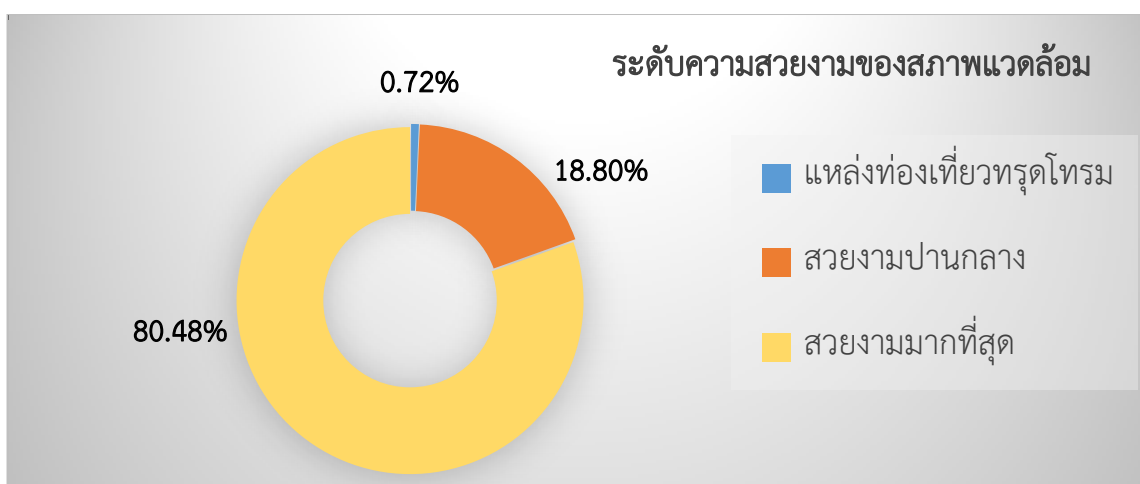
2) ปัจจัยทางด้านการประสบการณ์และการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตาของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดย ร้อยละ 74.46 เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรก รองลงมาคือเคยมาแล้ว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.23 และมากกว่า 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.58 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 4.25

ภาพที่ 4.25 ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวบนเกาะลันตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ส่วนการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้น จากภาพที่ 4.26 แสดงระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อความสวยงามของสภาพแวดล้อมในหมู่เกาะลันตา โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่ามี ความสวยงามอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.48 รองลงมาคือ มีความสวยงามปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.80 และแหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม คิดเป็นร้อยละ 0.72 ตามลำดับ

ภาพที่ 4.26 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อระดับความสวยงามของสภาพแวดล้อม

3) ระดับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่คาดหวังเปรียบเทียบกับที่ได้รับจริง

การวิเคราะห์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรให้กลุ่มตัวอย่างระบุว่ามีความเห็นต่อระดับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่คาดหวังจากการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตามากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ 5 = คาดหวังมากที่สุด 4 = คาดหวังมาก 3 = คาดหวังปานกลาง 2 = คาดหวังน้อย และ 1 = คาดหวังน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในระดับต่างดังนี้

ค่าเฉลี่ยระดับ 4.21 - 5.00 หมายถึง คาดหวังมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระดับ 3.41 - 4.20 หมายถึง คาดหวังมาก

ค่าเฉลี่ยระดับ 2.61 - 3.40 หมายถึง คาดหวังปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.81 - 2.60 หมายถึง คาดหวังน้อย

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.00 - 1.80 หมายถึง คาดหวังน้อยที่สุด

ผลการวิจัยในตารางที่ 4.5 แสดงสิ่งที่คาดหวังจะได้รับจากการท่องเที่ยวเกาะลันตาของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่คาดหวังประสบการณ์ทางด้านการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติสวยงาม ในระดับที่คาดหวังมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.05 , SD = 1.08) รองลงมาคือการได้ใช้เวลาร่วมกับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกัน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.19 , SD = 1.01) และการได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น พายคายัค ดำน้ำ ในระดับที่คาดหวังมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.69 , SD = 1.17) ซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการได้ชิมอาหารท้องถิ่น ได้ลองเมนูเฉพาะของเกาะลันตา รวมไปถึงการได้มีกิจกรรมถ่ายภาพสวยๆ มีจุดถ่ายภาพเก๋ๆ ให้ลงเฟสบุ๊กและอินสตาแกรม ในระดับคาดหวังมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.63 , SD = 1.29) และคาดหวังประสบการณ์สัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น ในระดับที่คาดหวังมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.51 , SD = 0.99) ตามลำดับในขณะเดียวกันประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศคาดหวังน้อยที่สุดในการเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะลันตาคือ การปาร์ตี้และความสนุก ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 2.93 , SD = 1.25) ได้เห็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหรูหรา ทันสมัย ในระดับที่คาดหวังปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 2.99 , SD = 1.20) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังต่อประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ประสบการณ์ที่คาดหวังจากการท่องเที่ยวเกาะลันตา	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับที่คาดหวัง
1. ได้ใช้เวลาร่วมกับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกัน	4.19	1.01	มาก
2. พักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติสวยงาม	4.05	1.08	มาก
3. มีโอกาสได้ทำกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น พายคายัค ดำน้ำ	3.69	1.17	มาก
3. การได้ชิมอาหารท้องถิ่น ได้ลองเมนูเฉพาะของเกาะลันตา	3.69	1.08	มาก
4. เน้นกิจกรรมถ่ายภาพสวยๆ มีจุดถ่ายภาพเก๋ๆให้ลงเฟสบุ๊กและอินสตาแกรม	3.63	1.29	มาก
5. สัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น	3.51	0.99	มาก
6. ได้ร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวสีเขียว พักโรงแรมสีเขียว	3.42	1.17	มาก
7. การช้อปปิ้ง ซื้อสินค้าพื้นเมือง อาหารทะเล	3.31	1.17	ปานกลาง
8. ได้เห็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหรรษา ทันสมัย	2.99	1.20	ปานกลาง
9. ปาร์ตี้และความสนุกสนาน	2.93	1.25	ปานกลาง

ผลการวิจัยในตารางที่ 4.6 แสดงประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้รับจริงจากการท่องเที่ยวเกาะลันตาในครั้งนี้ โดยประสบการณ์ที่ได้รับการตอบสนองในระดับที่มากกว่าความคาดหวังมากที่สุดคือด้านการสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น ในระดับที่คาดหวังมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.71 , SD = 0.96)

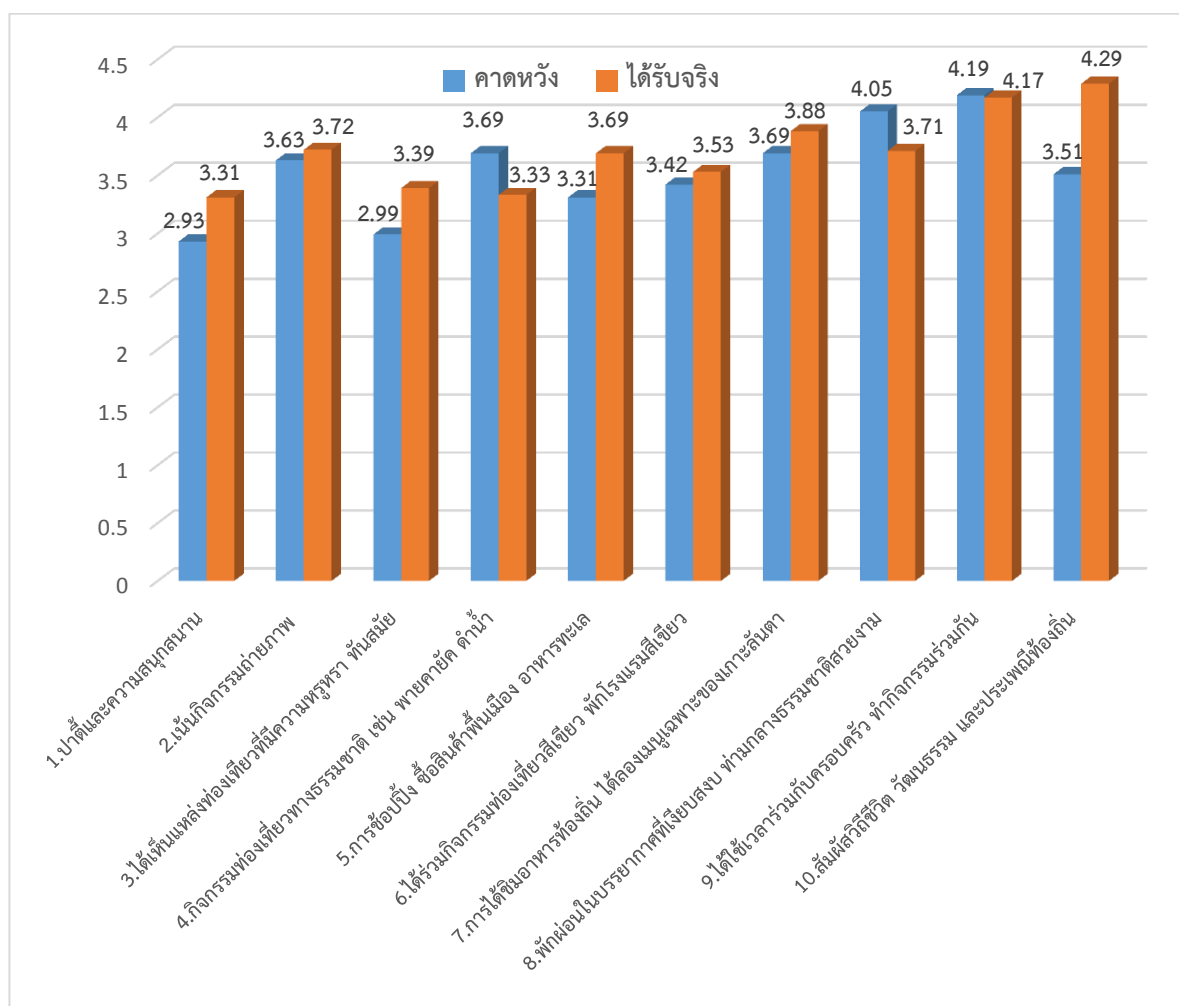
ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างได้รับกับการปาร์ตี้และความสนุก ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.31 , SD = 1.28) รองลงมาคือเน้นกิจกรรมถ่ายภาพสวยๆ มีจุดถ่ายภาพเก๋ๆให้ลงเฟสบุ๊กและอินสตาแกรม ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.72 , SD = 1.23) ได้ร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวสีเขียว พักโรงแรมสีเขียว ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.39 , SD = 1.19) ได้เห็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหรรษา ทันสมัย ในระดับที่คาดหวังปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.33 , SD = 1.17) มีโอกาสได้ทำกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น พายคายัค ดำน้ำ ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.69 , SD = 1.17) การช้อปปิ้ง ซื้อสินค้าพื้นเมือง อาหารทะเล ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.53 , SD = 1.11) การได้ชิมอาหารท้องถิ่น ได้ลองเมนูเฉพาะของเกาะลันตา ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.88 , SD = 1.00) พักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติสวยงาม ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.17 , SD = 0.96) ได้ใช้เวลาร่วมกับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกัน ในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.29 , SD = 0.94) และ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยของระดับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ได้รับจริงของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

สิ่งที่ได้รับจริงจากการท่องเที่ยวเกาะลันตาในครั้งนี้	ค่าเฉลี่ย	SD	สิ่งที่ได้รับจริง
1.ปาร์ตี้และความสนุกสนาน	3.31	1.28	ปานกลาง
2.สัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น	4.29	0.99	มาก
3.ได้ใช้เวลาร่วมกับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกัน	4.17	0.94	มากที่สุด
4.การได้ชิมอาหารท้องถิ่น ได้ลองเมนูเฉพาะของเกาะลันตา	3.88	1.00	มาก
5.เน้นกิจกรรมถ่ายภาพสวยๆ มีจุดถ่ายภาพเก๋ๆให้ลงเฟสบุ๊กและอินสตาแกรม	3.72	1.23	มาก
6.พักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติสวยงาม	3.71	0.96	มาก
7.การช้อปปิ้ง ซื้อสินค้าพื้นเมือง อาหารทะเล	3.69	1.11	มาก
8.ได้ร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวสีเขียว พักโรงแรมสีเขียว	3.53	1.19	ปานกลาง
9.ได้เห็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหรรษา ทันสมัย	3.39	1.17	ปานกลาง
10.มีโอกาสดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น พายคายัค ดำน้ำ	3.33	1.17	มาก

ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลกระทบทางจิตวิทยาและการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ การจัดการของพื้นที่นั้นๆ ว่าจะสามารถสนองตอบซึ่งประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคาดหวังได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจากการศึกษาในพื้นที่เกาะลันตาดังกล่าวข้างต้น พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่คาดหวังการได้ใช้เวลาร่วมกับครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ในระดับมากที่สุด (4.19) รองลงมาคือคาดหวังการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม ในระดับมากที่สุด (4.05) รองลงมาคือประสบการณ์ด้านการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ (3.69) ซึ่งผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มส่วนใหญ่ทางแหล่งท่องเที่ยวเริ่มที่จะไม่สามารถให้ประสบการณ์สำคัญที่นักท่องเที่ยวคาดหวังได้ ประสบการณ์ที่คาดหวังสูงกว่าประสบการณ์จริงที่ได้รับ ได้แก่ทางด้านการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม ประสบการณ์ด้านการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ ในขณะที่มีหลายประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวไม่ได้คาดหวังไว้มากนักแต่มีการให้บริการหรือนำเสนอเกินที่คาด ได้แก่ ประสบการณ์การได้สัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ซึ่งอาจเนื่องจากภาพลักษณ์เดิมของพื้นที่เน้นการท่องเที่ยวทางทะเล ธรรมชาติ การดำน้ำ เป็นหลัก นักท่องเที่ยวยังไม่รับรู้การท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจคือนักท่องเที่ยวไม่ได้

คาดหวังปาร์ตี้หรือความสนุกสนาน แต่กลับได้รับประสบการณ์นี้ ซึ่งทางแหล่งท่องเที่ยวควรต้องพิจารณาถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะบริหารจัดการและควบคุมดูแลต่อไป รายละเอียดดังภาพที่ 4.27

ภาพที่ 4.27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวคาดหวังและที่ได้รับจริงจากการเดินทางมาท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

4) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรให้กลุ่มตัวอย่างระบุว่ามีความเห็นต่อระดับความพึงพอใจจากการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งแบ่งเป็นกิจกรรมทางทะเล ชายหาดและกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น โดยกิจกรรมทางทะเลและชายหาดนั้นวิเคราะห์จากความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิทัศน์ การบริหารจัดการพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวพบบริเวณชายหาด และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆในพื้นที่ชายหาดบริเวณหมู่เกาะลันตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากน้อยเพียงใด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ 5 = พึงพอใจอย่างยิ่ง 4 = พึงพอใจมาก 3 = พึงพอใจปานกลาง 2 = พึงพอใจน้อย และ 1 = ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในระดับต่างดังนี้

ค่าเฉลี่ยระดับ 4.21 - 5.00 หมายถึง พึงพอใจอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ยระดับ 3.41 - 4.20 หมายถึง พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระดับ 2.61 - 3.40 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.81 - 2.60 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.00 - 1.80 หมายถึง ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง

ผลการศึกษาดังตารางที่ 4.7 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ มีระดับความพึงพอใจ ด้านสภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิทัศน์ขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัดสี่ของน้ำทะเล (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.79 , SD = 0.83) คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ไม่มีสิ่งปลูกสร้างบดบังในระดับความพึงพอใจมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.77 , SD = 0.87) สภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของหาดใน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.76 , SD = 0.77) โดยปัจจัยที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มนี้คือความพึงพอใจด้านความสะดวกสบายบริเวณชายหาด (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.27 , SD = 1.02)

ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศด้านการบริหารจัดการพื้นที่ โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทางด้านองค์ประกอบทางกายภาพ สภาพแวดล้อมของพื้นที่ โดยปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจในระดับมากคือ ด้านคุณภาพการคมนาคม การเข้าถึงหาด สภาพเส้นทาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.57 , SD = 0.90) รองลงมาคือ การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในระดับความพึงพอใจมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.49 , SD = 0.94) และด้านการให้บริการข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหาด เช่น ที่ตั้ง การเข้าถึง พึงพอใจมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.44 , SD = 0.86)

อย่างไรก็ตามสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าปัจจัยอื่นคือ ประเด็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะในระดับความพึงพอใจปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 2.84 , SD = 1.12) รองลงมาคือป้ายข้อมูล เช่น เตือนอันตราย แมงกะพรุน ฯลฯ ในระดับความพึงพอใจปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 2.92 , SD = 1.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ทะเลและชายหาดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความพึงพอใจ
สภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิทัศน์			
- สีของน้ำทะเล	3.79	0.83	พึงพอใจมาก
- คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ไม่มีสิ่งปลูกสร้างบดบัง	3.77	0.87	พึงพอใจมาก
- สภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของหาด	3.76	0.77	พึงพอใจมาก
- คุณภาพของทราย ขาว ละเอียด	3.69	0.86	พึงพอใจมาก
- ความสะอาดบริเวณชายหาด	3.27	1.02	พึงพอใจมาก
การบริหารจัดการพื้นที่			
- คุณภาพการคมนาคม การเข้าถึงหาด สภาพเส้นทาง	3.53	0.90	พึงพอใจมาก
- การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	3.49	0.94	พึงพอใจมาก
- ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหาด เช่น ที่ตั้ง การเข้าถึง	3.44	0.86	พึงพอใจมาก
- ป้ายข้อมูล เช่นเตือนอันตราย แมงกะพรุน ฯลฯ	2.92	1.10	พึงพอใจปานกลาง
- การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะ	2.84	1.12	พึงพอใจปานกลาง
จำนวนนักท่องเที่ยวพบบริเวณชายหาด	3.40	0.98	พึงพอใจปานกลาง
พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.60	0.87	พึงพอใจมาก

สำหรับระดับความพึงพอใจต่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนบริเวณหมู่เกาะลันตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่าทางด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและลักษณะทางภูมิทัศน์นั้น ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจต่ออัยาศัยไมตรีของชุมชนท้องถิ่น (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.21 , SD = 0.75) และคุณภาพของอาหารท้องถิ่น (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 4.02 , SD = 0.73) ในระดับพึงพอใจมาก ส่วนปัจจัยที่มีความพึงพอใจปานกลางคือด้านการคงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเดิม เช่น ทรงอาคาร สีสันแบบใน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.21 , SD = 0.80) และ ด้านความสะอาดของสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.04 , SD = 0.93) รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ส่วนความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการพื้นที่ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจต่อการบริการข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชน วัฒนธรรม มาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.49 , SD = 0.76) รองลงมาคือการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะในระดับความพึงพอใจปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 2.81 , SD = 0.99) คุณภาพพระบบป้าย เช่น ป้ายจราจร ป้ายบอกทาง ฯลฯ ในระดับความพึงพอใจปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.17 , SD = 0.90) การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในระดับความพึงพอใจ

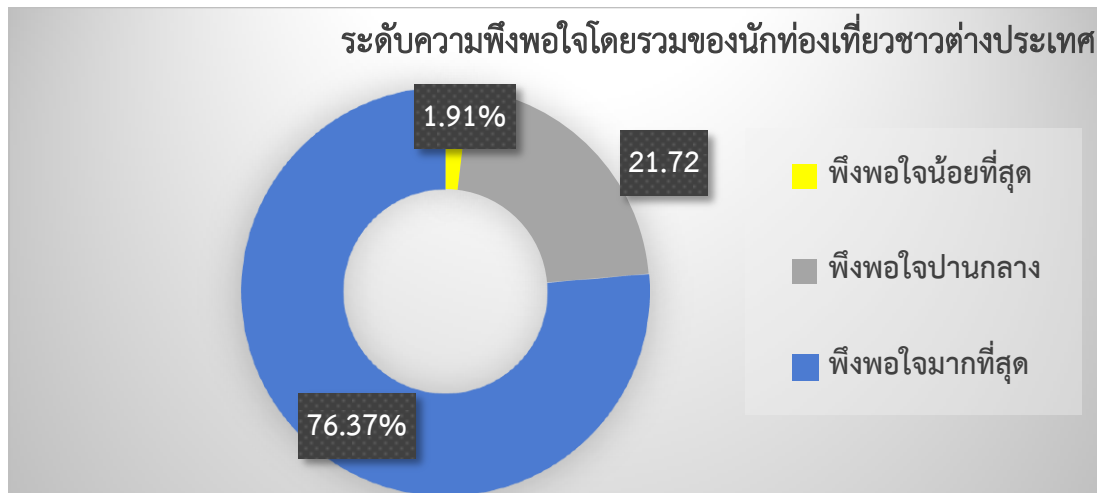
ปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.36 , SD = 0.83) และคุณภาพการคมนาคม การเข้าถึง สภาพเส้นทาง ในระดับความพึงพอใจปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.31 , SD = 0.81) ตามลำดับ ส่วนระดับความพึงพอใจของท่านจากการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนบริเวณหมู่เกาะลันตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ วิเคราะห์จากด้านจำนวนนักท่องเที่ยวที่พบเห็นในชุมชน พบว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.33 , SD = 0.94) และในด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.54 , SD = 0.84) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและลักษณะทางภูมิทัศน์			
- อธิยาศัยไมตรีของชุมชนท้องถิ่น	4.21	0.75	พึงพอใจมาก
- คุณภาพของอาหารท้องถิ่น	4.02	0.73	พึงพอใจปานกลาง
- คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ทิศนอูจาต ป้ายโฆษณาบดบัง	3.51	0.86	พึงพอใจมาก
- ยังคงสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเดิม เช่น ทรงอาคาร สี แบบ	3.21	0.80	พึงพอใจปานกลาง
- ความสะอาดของสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน	3.04	0.93	พึงพอใจปานกลาง
2. การบริหารจัดการพื้นที่			
- การบริการข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชน วัฒนธรรม	3.49	0.76	พึงพอใจมาก
- การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	3.36	0.83	พึงพอใจปานกลาง
- คุณภาพการคมนาคม การเข้าถึง สภาพเส้นทาง	3.31	0.81	พึงพอใจปานกลาง
- คุณภาพระบบป้าย เช่น ป้ายจราจร ป้ายบอกทาง ฯลฯ	3.17	0.9	พึงพอใจปานกลาง
- การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะ	2.81	0.99	พึงพอใจปานกลาง
3. จำนวนนักท่องเที่ยวที่พบในชุมชน	3.33	0.94	พึงพอใจปานกลาง
4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.54	0.84	พึงพอใจมาก

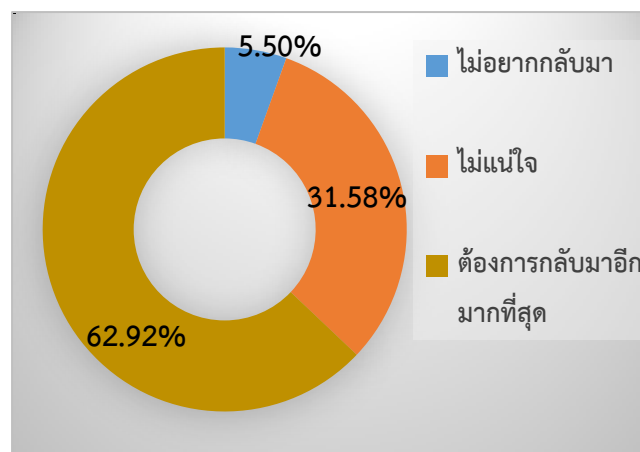
5) ความพึงพอใจโดยรวมและความต้องการย้ายแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการประกอบกิจกรรมในหมู่เกาะลันตาในระดับความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 76.73 รองลงมาคือพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.72 และพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.91 ตามลำดับดังภาพที่ 4.28

ภาพที่ 4.28 ระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อการประกอบกิจกรรมในหมู่เกาะลันตาของกลุ่มตัวนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

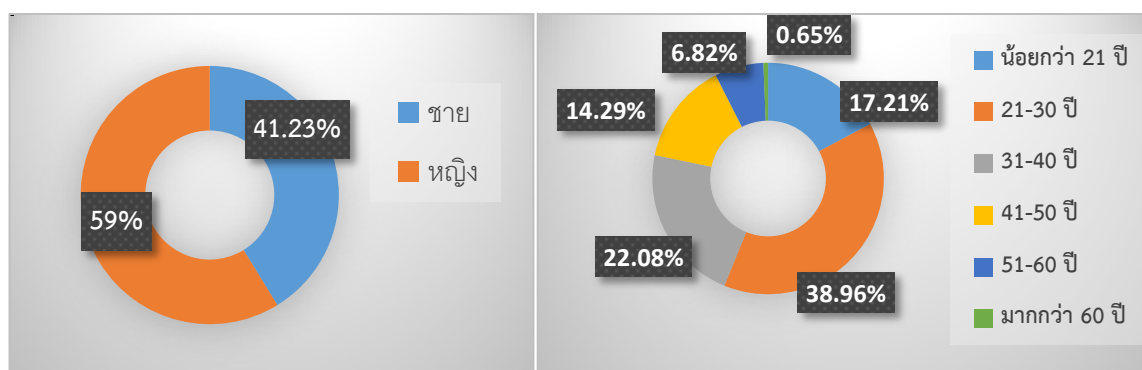
ส่วนปัจจัยที่ส่งผลถึงการเกิดผลกระทบทางจิตวิทยาที่รุนแรงคือแนวโน้มในการตัดสินใจย้ายแหล่งของนักท่องเที่ยวโดยวิเคราะห์จากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับโอกาสการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า โอกาสที่จะกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่วางแผนในอนาคตว่าจะกลับมาอีกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.92 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 31.58 และไม่ยากกลับมา คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ ดังภาพที่ 4.29

ภาพที่ 4.29 โอกาสในการตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในพื้นที่เกาะลันตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

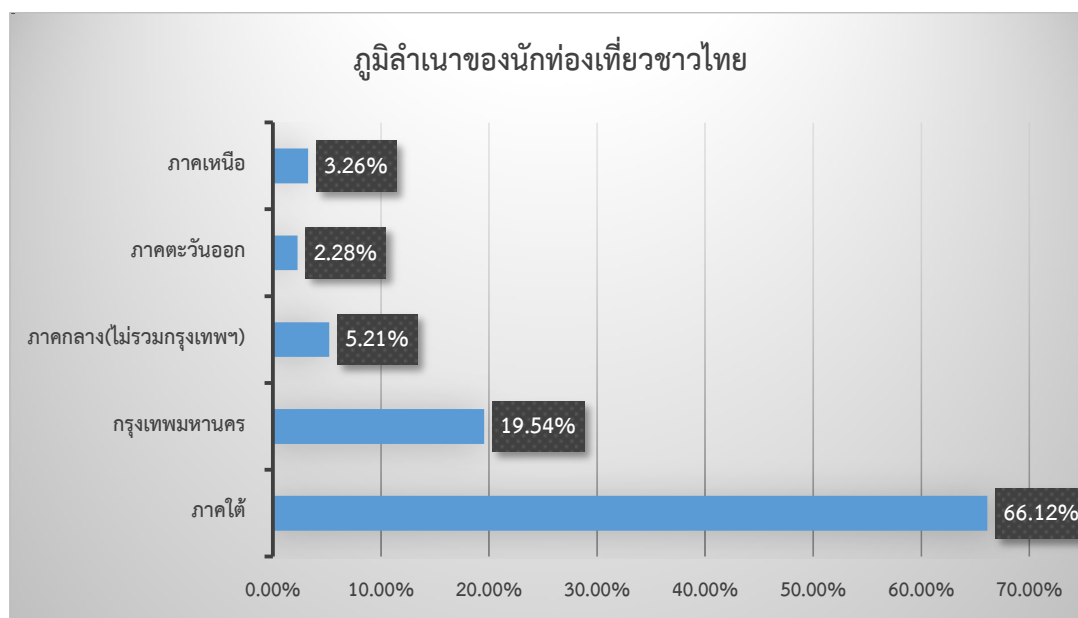
4.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลกระทบทางด้านจิตวิทยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 380 คนพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.0 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 32.18 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.96 และ 31 – 40 ปี ร้อยละ 22.08 และกลุ่มอายุ น้อยกว่า 21 รวมทั้งกลุ่ม 41 – 50 ปี ตามลำดับ ดังภาพที่ 4.30

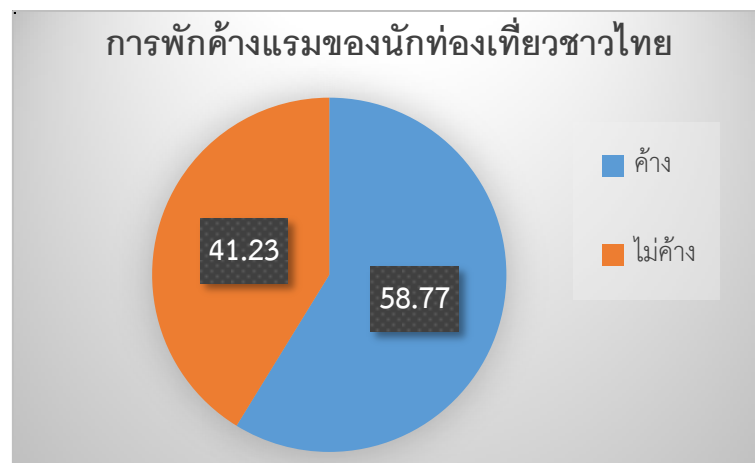
ภาพที่ 4.30 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามเพศและอายุ

ทั้งนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่างๆทางภาคใต้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 19.5 และจากจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลาง ตามลำดับ ดังรายละเอียดภาพที่ 4.31

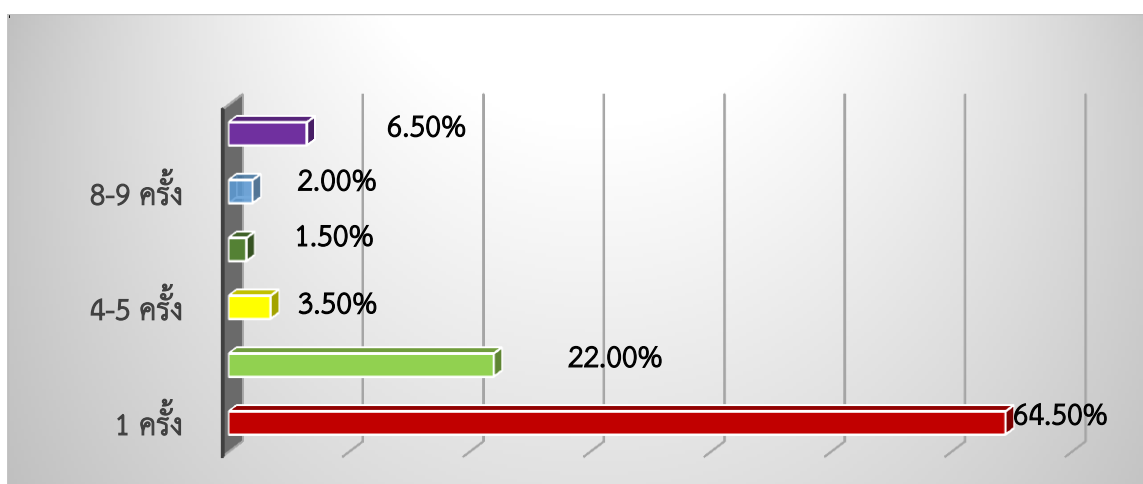
ภาพที่ 4.31 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกภูมิลำเนา

พฤติกรรมการพักค้างเป็นปัจจัยที่จะช่วยบ่งชี้ถึงระดับของผลกระทบจากการท่องเที่ยวเนื่องจากส่งผลต่อความเข้มข้นและลักษณะของการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีการพักค้างแรมในเกาะลันตาคิดเป็นร้อยละ 58.77 แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลคือการมีสะพานข้ามทำให้เกิดความสะดวกสบายในการกลับไปพักค้างในพื้นที่อื่นเช่นอ่าวนาง หรือตัวเมืองกระบี่มากขึ้นในปัจจุบัน ดังภาพที่ 4.32

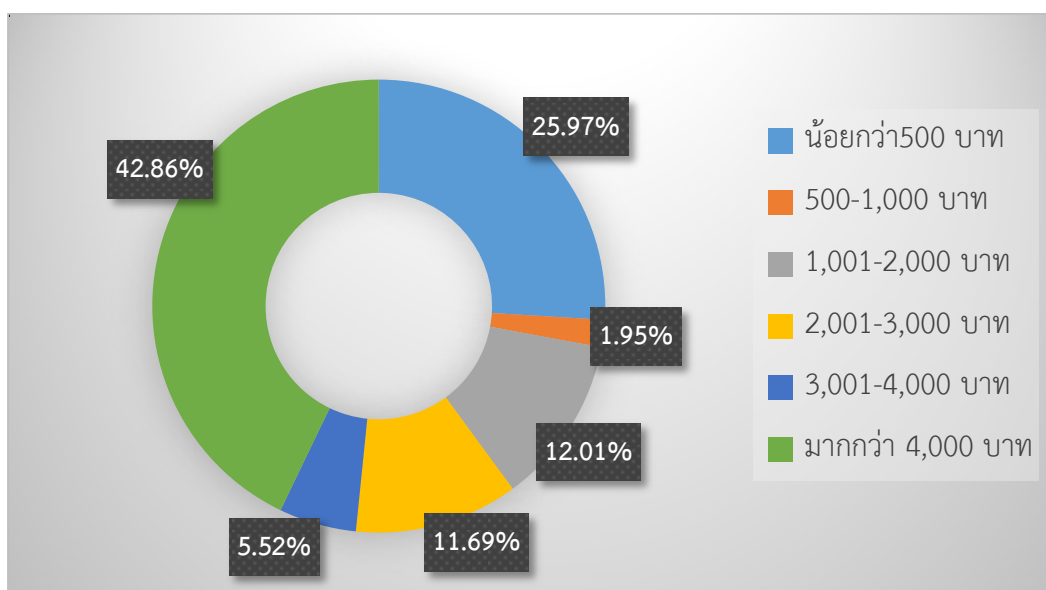
ภาพที่ 4.32 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกพฤติกรรมการพักค้างในเกาะลันตา

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเป็นกลุ่มขนาดเล็ก จำนวนสมาชิกในกลุ่ม 1-3 คนคิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมาคือจำนวน 4-5 คนคิดเป็นร้อยละ 24.9 ส่วนประสบการณ์ในการเดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่พบว่ามีนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.5 เพิ่งเคยมาที่เกาะลันตาเป็นครั้งแรก รองลงมาคือเคยมาแล้ว 2 -3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.0 รายละเอียดดังภาพที่ 4.33

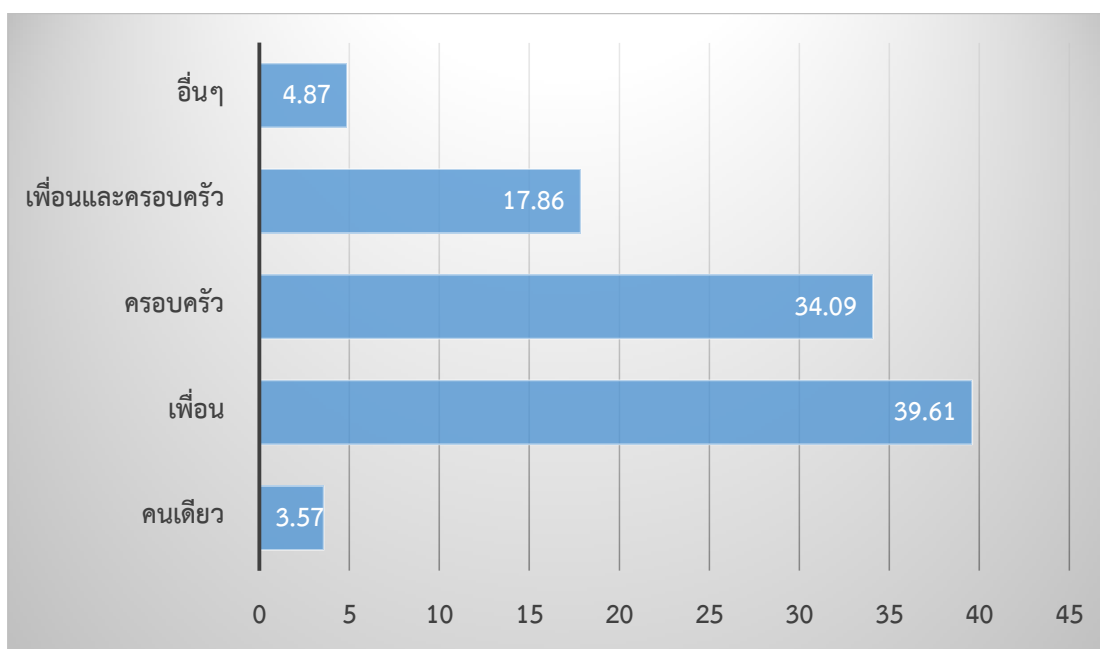
ภาพที่ 4.33 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเกาะลันตา

สำหรับพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นส่วนใหญ่จ่ายมากกว่า 4,000 บาทต่อทริปและกลุ่มที่ไม่พักค้างจะเป็นกลุ่มที่จ่ายน้อยกว่า 500 บาท รายละเอียดดังภาพที่ 4.34

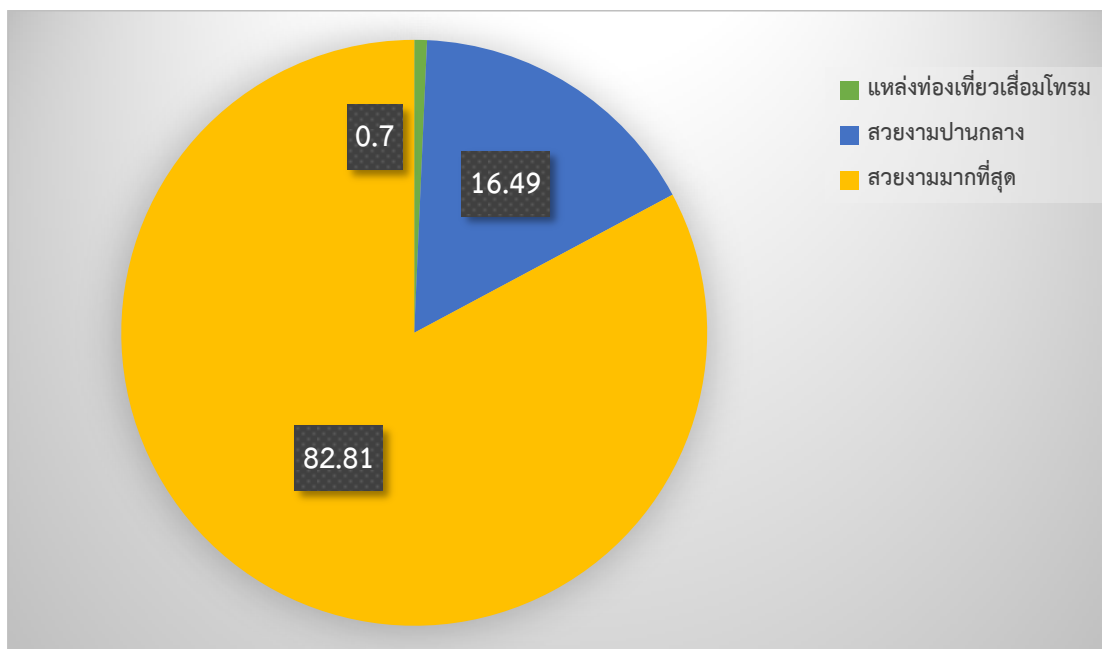
ภาพที่ 4.34 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวเกาะลันตา

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตาส่วนใหญ่ร้อยละ 39.61 เป็นกลุ่มเพื่อน รองลงมาคือกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 17.86 และกลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว ร้อยละ 17.86 ตามลำดับ ดังภาพที่ 4.35

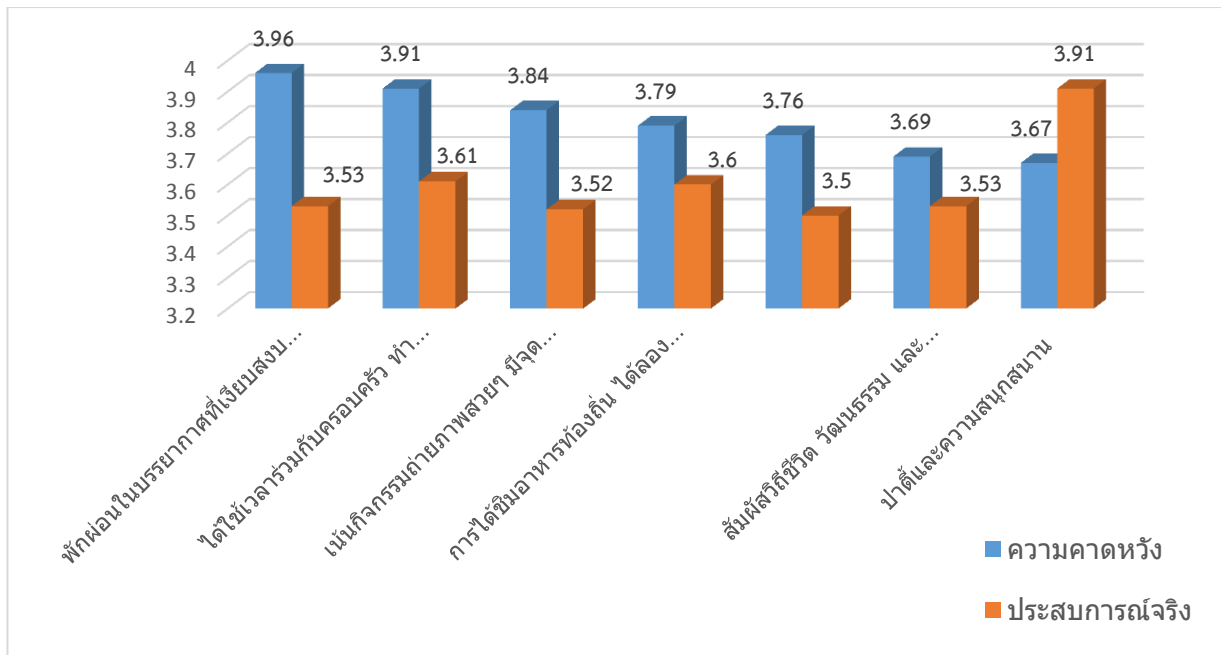
ภาพที่ 4.35 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามประเภทกลุ่มในการเดินทางท่องเที่ยวเกาะลันตา

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมในทิศทางที่ดีมาก คือ เห็นว่ามีความสวยงามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.81 โดยมีนักท่องเที่ยวชาวไทย ร้อยละ 0.7 ที่มีการรับรู้ถึงความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา ดังภาพที่ 4.36

ภาพที่ 4.36 การรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ทั้งนี้ในส่วนของการเปรียบเทียบความคาดหวังประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาพบว่า ส่วนใหญ่ทางพื้นที่ยังไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังที่นักท่องเที่ยวต้องการได้ ทั้งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คาดหวังการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติสวยงาม (ค่าเฉลี่ย 3.96) รองลงมาคือการใช้เวลาร่วมกับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 3.91) และการได้ถ่ายภาพสวยๆ การได้ชิมอาหารท้องถิ่น ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้รับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวตามความคาดหวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ และ การใช้เวลาร่วมกันครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามมีประเด็นสำคัญคือประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวไม่ได้คาดหวังมากนักจากเกาะลันตา แต่ได้รับการสนองตอบเกินความคาดหวังมากที่สุดคือประสบการณ์ทางด้านปาร์ตี้และความสนุกสนาน ดังภาพที่ 4.37 และตารางที่ 4.9

ภาพที่ 4.37 ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยคาดหวังเปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่ได้รับจริงในพื้นที่

ตารางที่ 4.9 ค่าคะแนนเฉลี่ยของประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคาดหวังและได้รับจริง

ประสบการณ์ทางท่องเที่ยวในเกาะลันตา	ที่คาดหวัง		ที่ได้รับจริง	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
พักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติสวยงาม	3.96	1.03	3.53	0.99
ได้ใช้เวลาอยู่กับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกัน	3.91	0.96	3.61	1.00
เน้นกิจกรรมถ่ายภาพสวยๆ มีจุดถ่ายภาพเก๋ให้ลงเฟสบุ๊ค	3.84	1.07	3.52	1.01
การได้ชิมอาหารท้องถิ่น ได้ลองเมนูเฉพาะของเกาะลันตา	3.79	1.05	3.60	1.07
มีโอกาสดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น พายคายัค ดำน้ำ	3.76	1.12	3.50	1.00
สัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น	3.69	.96	3.53	1.09
ปาร์ตี้และความสนุกสนาน	3.67	1.03	3.91	0.93

ในส่วนของความพึงพอใจซึ่งจะส่งผลอย่างมากต่อระดับผลกระทบทางจิตวิทยาของนักท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตานี้พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสี่ของห้าทะเล และสภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของหาด มากกว่าปัจจัยอื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 และ 3.64 ตามลำดับ ทั้งนี้ในกลุ่มสภาพทางกายภาพนั้นความสะอาดของชายหาดมีค่าคะแนนน้อยสุด 3.53 ส่วนทางด้าน

การบริหารจัดการนั้นมีค่าคะแนนโดยเฉลี่ยต่ำกว่าทางด้านสภาพแวดล้อม โดยทางด้านพื้นที่ชายหาดนั้น ปัจจัยด้านความสะอาดของชายหาดและป้ายข้อมูล เช่นเตือนอันตราย แมงกะพรุน มีความพึงพอใจน้อยกว่าปัจจัยอื่น ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ชายหาด สภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของหาด

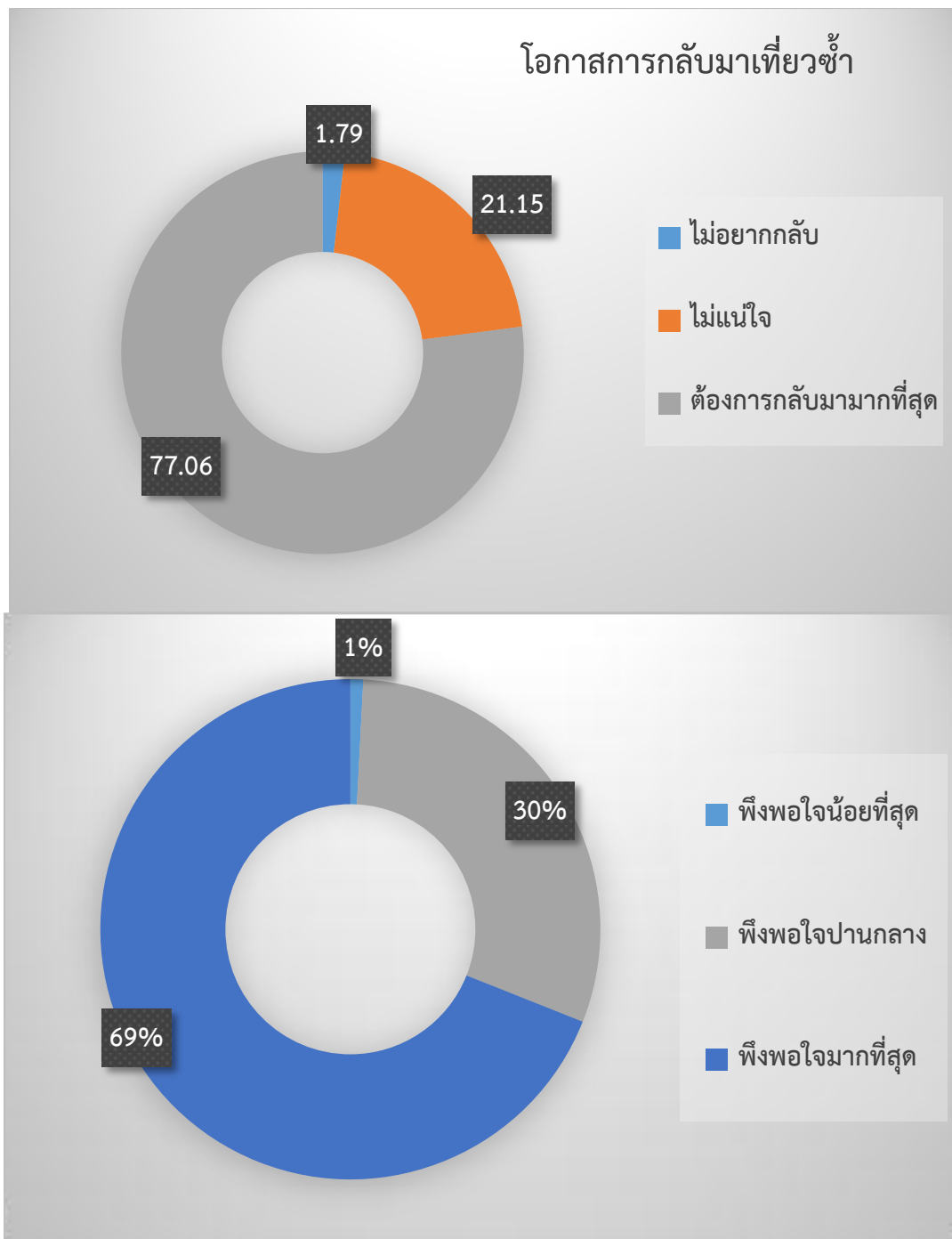
รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความพึงพอใจ
1.สภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิทัศน์			
สีของน้ำทะเล	3.76	0.99	ปานกลาง
สภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของหาด	3.64	0.93	ปานกลาง
คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ไม่มีสิ่งปลูกสร้างบดบัง	3.58	0.95	ปานกลาง
คุณภาพของทราย ขาว ละเอียด	3.57	1.00	ปานกลาง
ความสะอาดบริเวณชายหาด	3.53	0.94	ปานกลาง
2.การบริหารจัดการพื้นที่			
การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	3.42	1.06	ปานกลาง
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหาด เช่น ที่ตั้ง การเข้าถึง	3.39	0.98	ปานกลาง
คุณภาพการคมนาคม การเข้าถึงหาด สภาพเส้นทาง	3.37	1.07	ปานกลาง
การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะ	3.35	1.01	ปานกลาง
ป้ายข้อมูล เช่นเตือนอันตราย แมงกะพรุน ฯลฯ	3.24	1.07	ปานกลาง
3. จำนวนนักท่องเที่ยวพบบริเวณชายหาด	3.41	0.87	ปานกลาง
4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.41	0.86	ปานกลาง

สำหรับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวบนบกหรือในชุมชนท้องถิ่นนั้นพบว่าโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยจะน้อยกว่าการท่องเที่ยวในพื้นที่ทางทะเลและชายหาด ทั้งนี้ส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับปานกลาง ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจด้วยค่าคะแนนสูงกว่าปัจจัยอื่นคือด้านที่พักชุมชนและอรรถาศัยไมตรีของชุมชน ทั้งนี้ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่ได้ค่าคะแนนน้อยกว่าทุกปัจจัยคือทางด้าน คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ทัศนียภาพ ป้ายโฆษณาบดบัง และคุณภาพของอาหารท้องถิ่น และทางด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนนั้นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ในขณะเดียวกันปัจจัยที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจน้อยกว่าปัจจัยอื่นคือ คุณภาพการคมนาคม การเข้าถึง สภาพเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.11 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยจากการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ชุมชน และ วิถีชีวิตบริเวณหมู่เกาะลันตา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ ความคิดเห็น
1.สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและลักษณะทางภูมิทัศน์			
คุณภาพที่พัก	3.53	0.93	ปานกลาง
อธยาศัยไมตรีของชุมชนท้องถิ่น	3.53	1.00	ปานกลาง
การคงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเดิม	3.42	0.88	ปานกลาง
คุณภาพของอาหารท้องถิ่น	3.40	0.98	ปานกลาง
คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ทัศนอุจาด ป้ายโฆษณาบดบัง	3.37	1.02	ปานกลาง
2.การบริหารจัดการพื้นที่			
การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	3.37	1.02	ปานกลาง
การบริการข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชน วัฒนธรรม	3.31	0.91	ปานกลาง
คุณภาพระบบป้าย เช่น ป้ายจราจร ป้ายบอกทาง ฯลฯ	3.27	0.96	ปานกลาง
การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะ	3.26	0.98	ปานกลาง
คุณภาพการคมนาคม การเข้าถึง สภาพเส้นทาง	3.23	1.00	ปานกลาง
3.จำนวนนักท่องเที่ยวพบบริเวณชายหาด	3.41	0.87	ปานกลาง
4.พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ	3.35	0.84	ปานกลาง

ท้ายที่สุดแล้วสิ่งที่จะบ่งชี้ถึงการเกิดผลกระทบทางจิตวิทยาคือความพึงพอใจโดยรวมและการตัดสินใจย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวซึ่งจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 69.0 ลงลงมา ร้อยละ 30 พึงพอใจในระดับปานกลาง ดังภาพที่ 4.38 ซึ่งนอกจากนี้พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 77.06 มีแนวโน้มต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำ ยังไม่ต้องการย้ายแหล่งท่องเที่ยว แต่อีกร้อยละ 21.15 ให้ความเห็นว่ายังไม่แน่ใจ และอีก ร้อยละ 1.79 ต้องการที่จะย้ายแหล่งคือไม่กลับมาท่องเที่ยวอีกแล้ว

ภาพที่ 4.38 ร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตามความพึงพอใจโดยรวมและแนวโน้มในการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ข้อมูลกิจกรรม ลักษณะการใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4.3 ทศนคติและการรับรู้ถึงผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนในชุมชนท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จุดเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ผลกระทบทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา จำนวนทั้งสิ้น 592 ครัวเรือน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณติดชายทะเลหาดคลองพะเอะ ศาลาด่าน หาดคลองดาว หาดคลองนิน และชุมชนที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ได้แก่ บ้านทุ่งหยีเพ็ง และ ศรีรายา รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

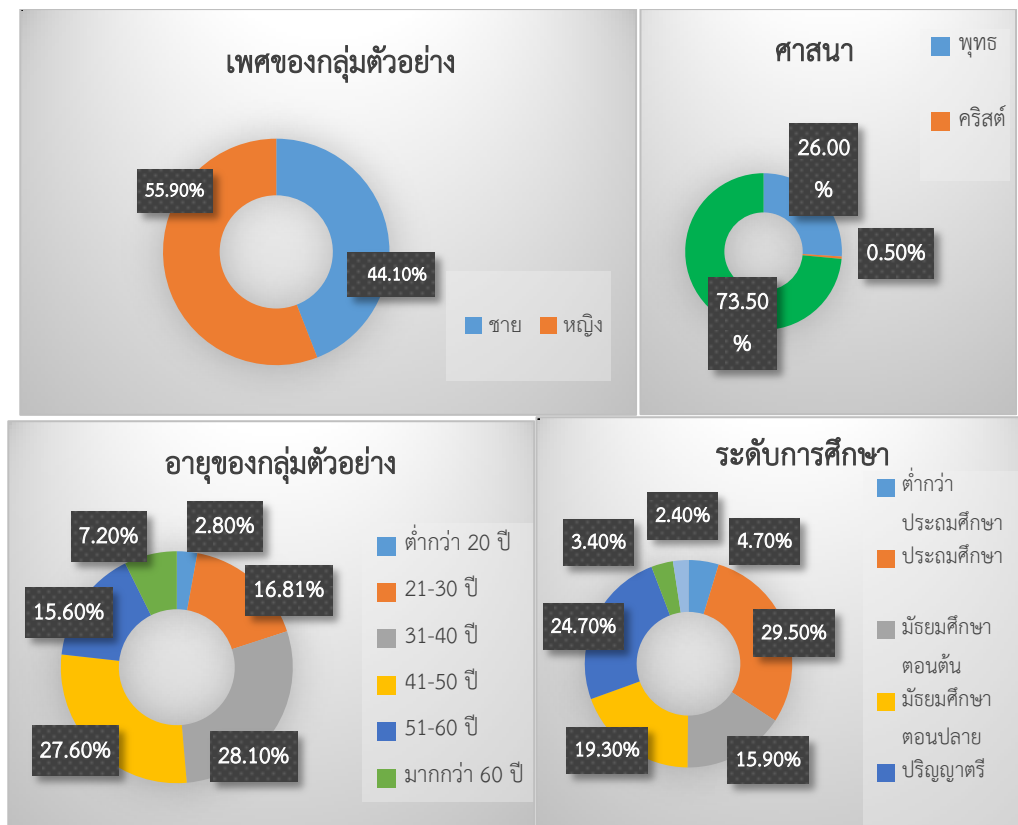
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวตัวอย่าง

ลำดับที่	รายชื่อชุมชน	จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนที่เก็บ แบบสอบถาม	ร้อยละ
1	ศาลาด่านและหาดคลองดาว	794	145	24.57
2	ศรีรายา	92	17	2.85
3	บ้านทุ่งหยีเพ็ง	305	56	9.44
4	หาดคลองพะเอะ	1346	247	41.65
5	หาดคลองนิน	474	87	14.67
6	หาดบากันเตียง	221	40	6.84
รวม		3,232	592	100.00

ตัวแทนครัวเรือนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทางด้านทัศนคติและผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.90 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.10 ซึ่งเป็นกลุ่มอายุ 31- 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.10 รองลงมา คือ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.60 และกลุ่มอายุ 21-30 ปี มีอยู่ร้อยละ 16.81 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 42 ปี ทั้งนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.50 นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมาคือศาสนาพุทธ ร้อยละ 26.00 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 29.50 รองลงมาคือปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 24.70 และมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 19.30 ตามลำดับ ที่รายละเอียดดังตารางที่ 4.13 และภาพที่ 4.39

ตารางที่ 4.13 ข้อมูลลักษณะทางสังคมประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางสังคมประชากร	ร้อยละ	จำนวน
เพศ		
ชาย	44.10	260
หญิง	55.90	329
รวม	100	589
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	2.80	16
21-30 ปี	16.81	110
31-40 ปี	28.10	166
41-50 ปี	27.60	162
51-60 ปี	15.60	92
มากกว่า 60 ปี	7.20	43
รวม	100	589
ค่าเฉลี่ย	41.75	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	12.567	
ศาสนา		
พุทธ	26.00	154
คริสต์	0.50	3
อิสลาม	73.50	435
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4.70	28
ประถมศึกษา	29.50	174
มัธยมศึกษาตอนต้น	15.90	94
มัธยมศึกษาตอนปลาย	19.30	114
ปริญญาตรี	24.70	146
สูงกว่าปริญญาตรี	3.40	20
อื่นๆ	2.4	14

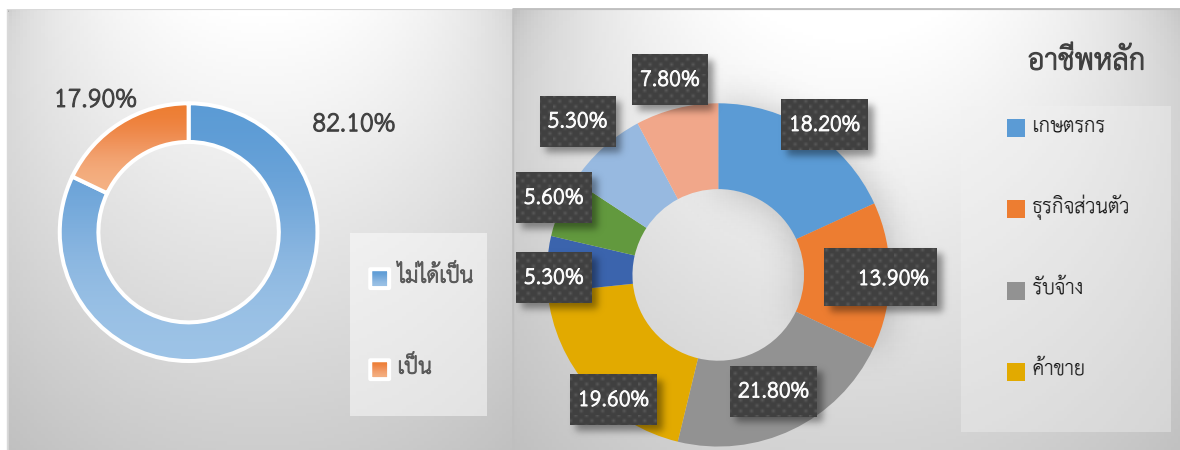

ภาพที่ 4.39 ปัจจัยทางด้านเพศ อายุ ศาสนาและระดับการศึกษาของของกลุ่มตัวอย่าง

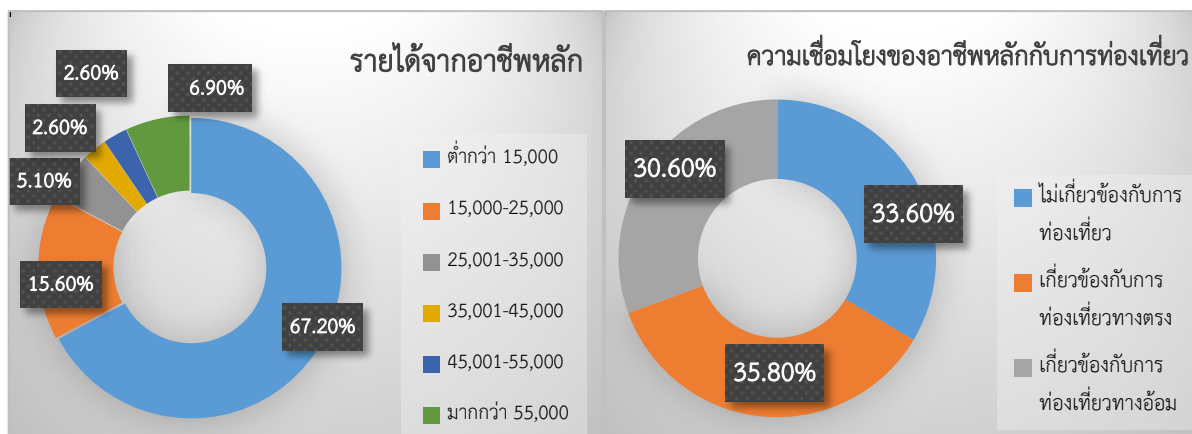
จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา คิดเป็นร้อยละ 82.10 มีเพียงร้อยละ 17.90 เท่านั้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 21.80 มากที่สุด รองลงมา คือ ค้าขาย ร้อยละ 19.60 โดยลำดับสามคืออาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 18.20 ตามลำดับ โดยอาชีพหลักเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางตรง คิดเป็นร้อยละ 35.80 รองลงมาคือไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 33.60 และเกี่ยวข้องทางอ้อมคิดเป็นร้อยละ 30.60 ตามลำดับด้านรายได้พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้หลักเฉลี่ย 33,255 บาท มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 67.20 รองลงมาคือ 15,001-25,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 15.60 บาท และมีรายได้มากกว่า 50,001 บาทคิดเป็นร้อยละ 6.90 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.14 ภาพที่ 4.40 และภาพที่ 4.41

ตารางที่ 4.14 ข้อมูลการเป็นสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยว อาชีพหลัก ความเชื่อมโยงของอาชีพหลักกับการท่องเที่ยวและรายได้จากอาชีพหลัก

ข้อมูลการประกอบอาชีพ	ร้อยละ	จำนวน
การเป็นสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยว		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	82.10	467
เป็นสมาชิกกลุ่ม	17.90	102
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	18.20	101
ธุรกิจส่วนตัว	13.90	78
รับจ้าง	21.80	121
ค้าขาย	19.60	109
บริษัททัวร์	5.30	29
ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว(แท็กซี่ ,สามล้อ)	5.60	31
ข้าราชการ	8.00	44
อื่นๆ (ท่องเที่ยวชุมชน, พนักงานโรงแรม, สปา, รัฐวิสาหกิจ)	7.80	43
อาชีพหลักเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือไม่		
ไม่เกี่ยวข้อง	33.60	180
เกี่ยวข้องทางตรง	35.80	192
เกี่ยวข้องทางอ้อม	30.60	164
รายได้จากอาชีพหลัก		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	67.20	340
15,001 – 25,000 บาท	15.60	79
25,001 – 35,000	5.10	26
35,001 – 45,000	2.60	13
45,001 – 55,000	2.60	13
มากกว่า 55,001	6.90	35
ค่าเฉลี่ย	33255	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.475	

ภาพที่ 4.40 การเป็นสมาชิกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและอาชีพหลัก

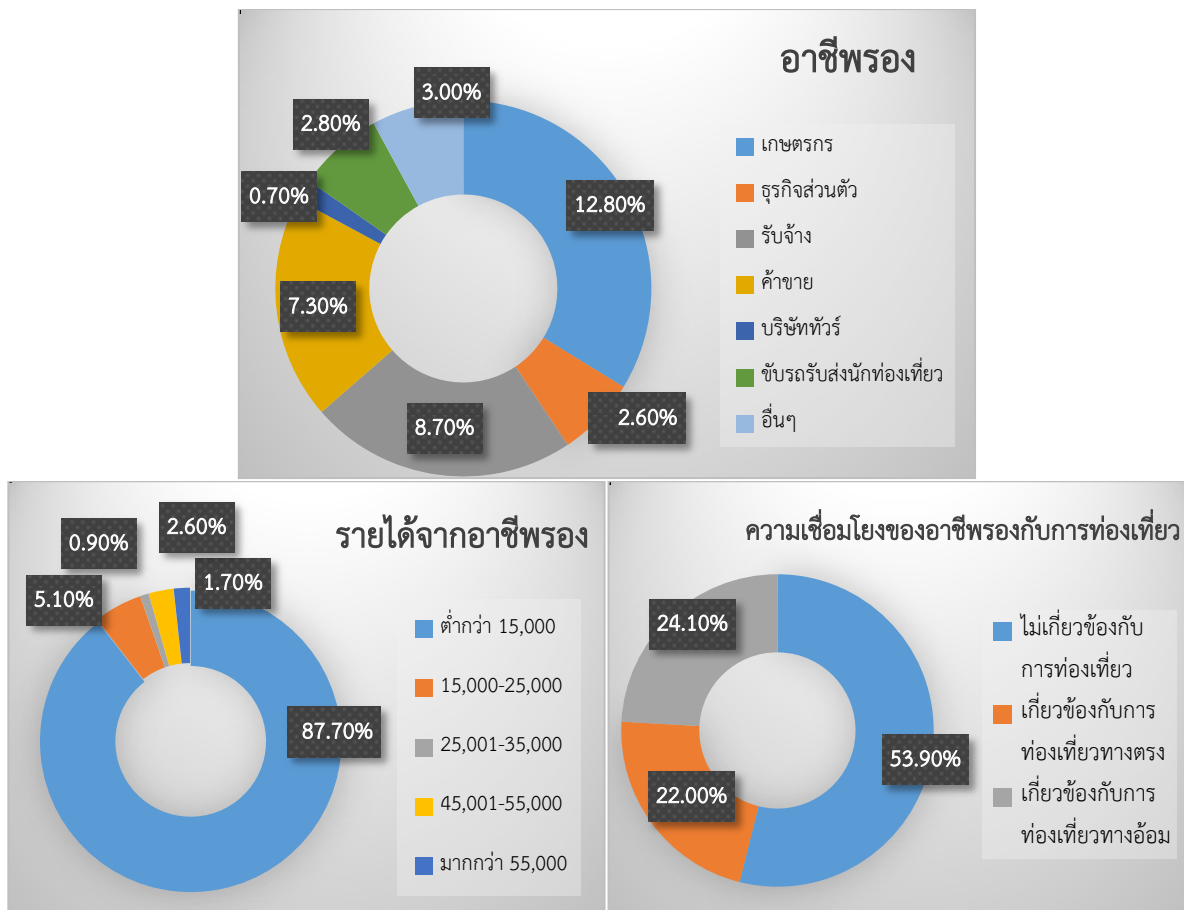

ภาพที่ 4.41 ความเกี่ยวข้องของอาชีพหลักกับการท่องเที่ยว และรายได้จากอาชีพหลัก

ผลการวิจัยในตารางที่ 4.15 และภาพที่ 4.42 หากพิจารณาถึงอาชีพเสริมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมคิดเป็นร้อยละ 60.00 มีอาชีพเสริมเพียงร้อยละ 40.00 ได้แก่อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 12.80 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 8.70 และอาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 7.30 ส่วนใหญ่อาชีพเสริมไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 53.90 รองลงมาคือ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 24.10 และร้อยละ 22.00 เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว ตามลำดับ ด้านรายได้ที่ได้จากอาชีพเสริมพบว่า มีรายได้เฉลี่ย 7,653 บาทและมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 87.70 รองลงมา 15,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.10 และ 45,001-55,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 2.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ข้อมูลอาชีพเสริม ความเชื่อมโยงของอาชีพเสริมกับการท่องเที่ยวและรายได้จากอาชีพเสริม

ข้อมูลทางอาชีพ	ร้อยละ	จำนวน
อาชีพรอง		
ไม่มีอาชีพรอง	60.00	254
เกษตรกร	12.80	54
ธุรกิจส่วนตัว	2.60	11
รับจ้าง	8.70	37
ค้าขาย	7.30	31
บริษัททัวร์	0.70	3
ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว (แท็กซี่ สามล้อ)	2.80	12
อื่นๆ (ท่องเที่ยวชุมชน, อบต., รัฐวิสาหกิจ)	3.00	13
อาชีพรองเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือไม่		
ไม่เกี่ยวข้อง	53.90	159
เกี่ยวข้องทางตรง	22.00	65
เกี่ยวข้องทางอ้อม	24.10	71
รายได้จากอาชีพรอง		
ต่ำกว่า 15000 บาท	87.70	210
15001 – 25000 บาท	5.10	12
25001 - 35000	0.90	2
35001 - 45000	-	
45001 - 55000	2.60	6
มากกว่า 55001	1.70	4
ค่าเฉลี่ย	7,653	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.553	

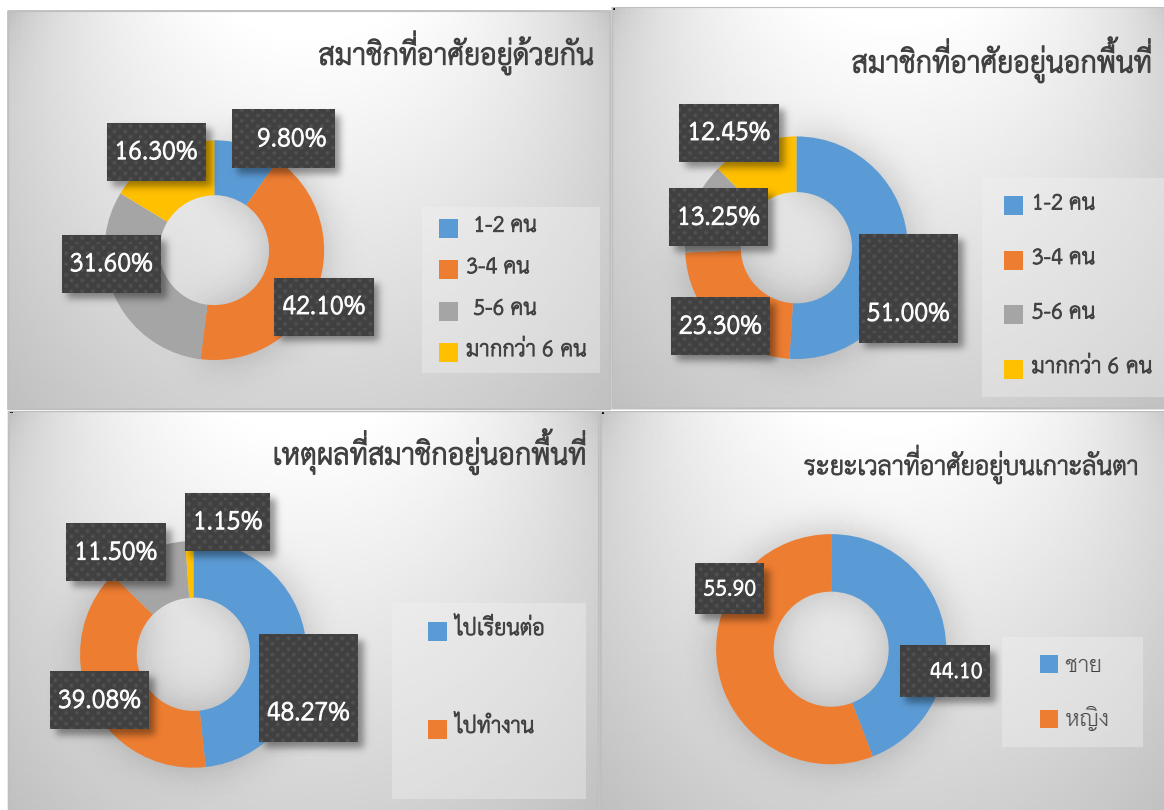

ภาพที่ 4.42 อาชีพเสริมความเกี่ยวข้องของอาชีพเสริมกับการท่องเที่ยว และรายได้จากอาชีพเสริม

ผลการศึกษาจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกัน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 รองลงมา 5-6 คน คือ คิดเป็นร้อยละ 31.60 และมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 ส่วนสมาชิกที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมา 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 และ 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 ตามลำดับ โดยเหตุผลที่สมาชิกอาศัยอยู่นอกพื้นที่เนื่องจากไปเรียนต่อ คิดเป็นร้อยละ 48.27 รองลงมาไปทำงานร้อยละ 39.08 และย้ายตามครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 11.50 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในเกาะลันตาเป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 31 ปี และส่วนใหญ่อาศัยอยู่นานมากกว่า 30 ปีคิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.10 และ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.10 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.16 และภาพที่ 4.43

ตารางที่ 4.16 ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือน	ร้อยละ	จำนวน
สมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกัน		
1-2 คน	9.80	56
3-4 คน	42.10	239
5-6 คน	31.60	180
มากกว่า 6 คน	16.30	92
จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่		
1-2 คน	51.00	127
3-4 คน	23.30	58
5-6 คน	13.25	33
มากกว่า 6 คน	12.45	31
เหตุผลที่สมาชิกอยู่นอกพื้นที่		
ไปเรียนต่อ	48.27	42
ไปทำงาน	39.08	3.4
ย้ายตามครอบครัว	11.50	10
เกณฑ์ทหาร	1.15	1
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่บนเกาะลันตา		
น้อยกว่า 5 ปี	6.90	39
6-10 ปี	11.10	63
11-15 ปี	6.3	36
16-20 ปี	6.50	37
21-25 ปี	9.5	54
26-30 ปี	14.10	80
มากกว่า 30 ปี	45.50	258
ค่าเฉลี่ย	30.46	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	17.451	

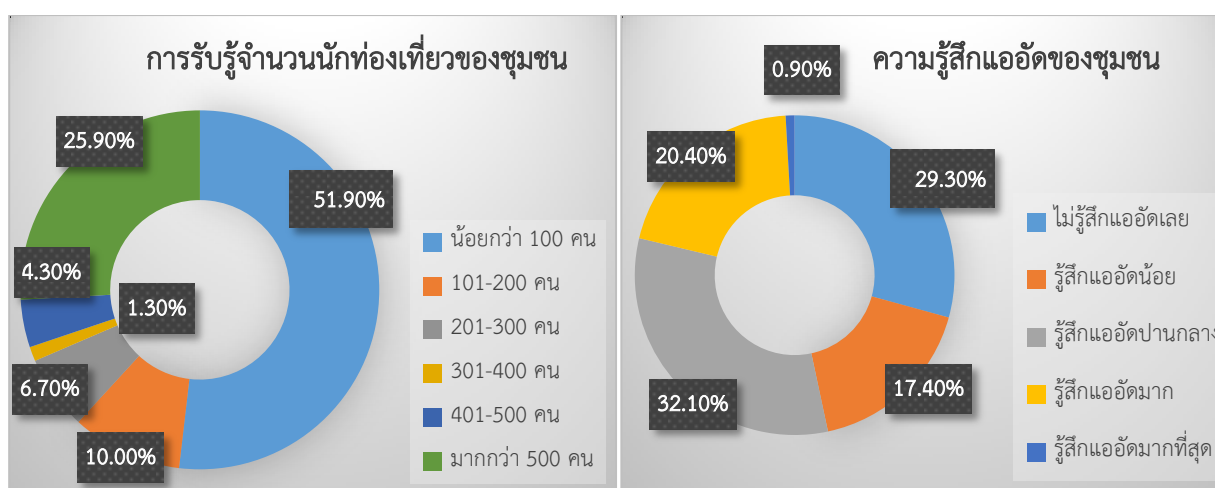

ภาพที่ 4.43 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่ และระยะเวลาการอยู่อาศัยของครัวเรือนในพื้นที่เกาะลันตา

จากตารางที่ 4.17 และภาพที่ 4.44 ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน ต่อวัน โดยส่วนใหญ่เห็นว่ามียกท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน จำนวนน้อยกว่า 100 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90 รองลงมามากกว่า 500 คนคิดเป็นร้อยละ 25.90 และ 101-200 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าจำนวนดังกล่าว ส่งผลกระทบทำให้เกิดความรู้สึกแออัดในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 32.10 รองลงมาคือไม่รู้สึกแออัดเลยคิดเป็นร้อยละ 29.30 ในขณะที่มีบางส่วนที่รู้สึกแออัดมากคิดเป็นร้อยละ 20.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 การรับรู้เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาและความรู้สึกแออัดของชุมชน

จำนวนและความรู้สึกแออัด	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	จำนวน
การรับรู้จำนวนนักท่องเที่ยว		
น้อยกว่า 100 คน	51.90	280
101-200 คน	10.00	54
201-300 คน	6.70	36
301-400 คน	1.30	7
401-500 คน	4.30	23
มากกว่า 500 คน	25.90	140
ความรู้สึกแออัด		
ไม่รู้สึกแออัดเลย	29.30	16.70
รู้สึกแออัดน้อย	17.40	99
รู้สึกแออัดปานกลาง	32.10	182
รู้สึกแออัดมาก	20.40	116
รู้สึกแออัดมากที่สุด	0.90	5

ภาพที่ 4.44 จำนวนนักท่องเที่ยวที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ และความรู้สึกแออัดต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

ปัจจัยทางด้านทัศนคติของตัวแทนครัวเรือนเป็นสิ่งที่ช่วยบ่งชี้ถึงผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางด้านสังคม วัฒนธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยดังตารางที่ 4.18 พบว่าจากประเด็นย่อย 15 ประเด็นนั้นชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบกับการท่องเที่ยวมีค่าระดับความคิดเห็นทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยทัศนคติในเชิงบวกที่มีค่าสูงสุดคือ จำนวนนักท่องเที่ยวมีผลโดยตรงต่อรายได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย

= 3.33, SD = 1.451) รองลงมาคือ การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้เยาวชนในชุมชนได้พัฒนาทักษะทางด้านภาษา (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.28, SD = 1.393) และ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.15, SD = 1.234) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นนักท่องเที่ยวที่ดี ให้เกียรติสถานที่ และชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.15, SD = 1.140) ตามลำดับ

ในขณะที่ทัศนคติเชิงลบที่มีค่าคะแนนมากที่สุดคือ นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.39, SD = 1.288) รองลงมาคือ การมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีสถานประกอบการจากภายนอกเข้ามามากขึ้นด้วย (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.29, SD = 1.319) และการมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้การประกอบอาชีพของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 3.27, SD = 1.260) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยของทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะลันตา

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
ทัศนคติเชิงบวก			
1. จำนวนนักท่องเที่ยวมีผลโดยตรงต่อรายได้	3.33	1.451	ปานกลาง
2. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน	3.15	1.234	ปานกลาง
3. การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้เยาวชนในชุมชนได้พัฒนาทักษะทางด้านภาษา	3.28	1.393	ปานกลาง
4. นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นนักท่องเที่ยวที่ดี ให้เกียรติสถานที่ และชุมชน	3.15	1.140	ปานกลาง
5. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ศึกษาเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนก่อนที่จะมาท่องเที่ยวในพื้นที่	3.14	1.035	ปานกลาง
ทัศนคติเชิงลบ			
6. นักท่องเที่ยวที่มากันเป็นจำนวนมาก มักส่งเสียงดังรบกวน	3.08	1.170	ปานกลาง
7. การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้การประกอบอาชีพของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	3.27	1.260	ปานกลาง
8. การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้เยาวชนเปลี่ยนวัฒนธรรมการแต่งกายไปจากเดิม	3.09	1.155	ปานกลาง
9. การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม เพิ่มมากขึ้น	3.10	1.137	ปานกลาง
10. นักท่องเที่ยวไม่ค่อยอุดหนุนร้านค้าของประชาชนท้องถิ่น	2.94	1.205	ปานกลาง
11. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้ คนในชุมชนเข้าถึงทรัพยากรใน	3.13	1.147	ปานกลาง

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
พื้นที่ได้น้อยลง (หาดทราย ทะเล)			
12. การมีนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนประสบปัญหาการเข้าถึงสาธารณูปโภค (ประปา ไฟฟ้า การคมนาคม)	2.88	1.203	ปานกลาง
13. นักท่องเที่ยวมักเอายยะเข้ามาทิ้งบนเกาะ	3.12	1.243	ปานกลาง
14. การมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีสถานประกอบการจากภายนอกเข้ามามากขึ้นด้วย	3.29	1.319	ปานกลาง
15. นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน	3.39	1.288	ปานกลาง

ผลการวิจัยในตารางที่ 4.19 แสดงผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวใน 3 ด้านได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจโดยระบุตัวเลขระดับผลกระทบตั้งแต่ระดับผลกระทบทางบวก คือ ตัวเลข 1 และ 2 ระดับผลกระทบทางลบ คือตัวเลข -1 และ -2 และไม่มีผลกระทบ คือ 0 พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านการเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค โดยส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นผลกระทบเชิงลบ โดยเฉพาะค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปา (ต่อเดือน/ปี) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.31, SD = 0.936) และ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.31, SD = 0.913) รองลงมาคือ ระบบน้ำประปา/บาดาล (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.24, SD = 0.994) และระบบไฟฟ้า (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.09, SD = 1.008) ตามลำดับ ส่วนประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง ระบุว่า มีผลกระทบเชิงลบในประเด็นการคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.26, SD = 1.071) รองลงมาคือการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.18, SD = 0.890) ตามลำดับ สำหรับ ประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านสภาพภูมิทัศน์ โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัญหาขยะ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -1.03, SD = 1.019) รองลงมาคือ การจัดการขยะ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.51, SD = 1.225) และสภาพทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.26, SD = 1.071) ตามลำดับ

ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านยาเสพติด โดยส่วนใหญ่ เห็นว่าเป็นผลกระทบเชิงลบ โดยเฉพาะการซื้อขายยาเสพติด (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.84, SD = 0.900) รองลงมาคือ การติดยาเสพติดของคนในท้องถิ่น (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.09, SD = 0.918) ส่วนประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านอาชญากรรม โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง ระบุว่า มีผลกระทบเชิงลบใน ประเด็นอุบัติเหตุ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.96, SD = 0.931) รองลงมาคือ การลักขโมย (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.65, SD = 0.855) และการจี้ ปล้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.43, SD = 0.754) ตามลำดับ สำหรับประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านประชากรแฝง/นักลงทุนจากภายนอก โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ปัญหาแรงงานต่างด้าว (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.43, SD = 0.909) รองลงมาคือ ผู้อพยพเข้ามาทำงาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.41, SD = 0.930) และผู้ประกอบการภายนอก (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.38, SD = 1.059) ตามลำดับ ขณะที่ประเด็นความสัมพันธ์ภายในครอบครัว/สังคม พบว่า ส่วนใหญ่จะเห็นว่าเป็นผลกระทบเชิง

บวกโดยเฉพาะความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 0.42, SD = 0.887) รองลงมาคือความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 0.11, SD = 0.950) และความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งส่งผลกระทบต่อเชิงลบในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.04, SD = 0.850) ส่วนประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านการรักษาพยาบาล โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีผลกระทบต่อเชิงลบในประเด็นจำนวนผู้รับการรักษา (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.30, SD = 0.825) รองลงมาคือราคาค่ารักษาพยาบาล (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.29, SD = 0.859) และปริมาณการรองรับผู้ป่วย (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.26, SD = 0.912) ตามลำดับ สำหรับประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านวัฒนธรรม โดยส่วนใหญ่มีการรับรู้ผลกระทบต่อเชิงลบในเรื่องพฤติกรรม/ค่านิยมของเด็กและเยาวชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.38, SD = 0.829) รองลงมาคือ การแต่งกาย พฤติกรรม/ค่านิยมของคนในสังคม และการคงอยู่ของประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.24, SD = 0.807) (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.24, SD = 0.966) และ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.24, SD = 0.876) ตามลำดับ ส่วนประเด็นผลกระทบด้านความภาคภูมิใจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้เชิงบวกในทุกด้านโดยเฉพาะความภาคภูมิใจในทรัพยากร (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 0.45, SD = 1.007) รองลงมาคือความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 0.29, SD = 1.048) และความภาคภูมิใจในตนเอง (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 0.20, SD = 1.029) ตามลำดับ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวเรื่องค่าครองชีพ โดยมีทั้งประเด็นเชิงบวกและเชิงลบ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ส่งผลกระทบต่อชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 0.22, SD = 1.200) รองลงมาคือ ภาระหนี้สิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = 0.19, SD = 1.271) ในขณะที่ราคาสินค้าและบริการส่งผลกระทบต่อเชิงลบ (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.20, SD = 1.176) รองลงมาคือราคาที่ดินและการซื้อขายที่ดิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.06, SD = 1.193) และรายจ่าย (ค่าคะแนนเฉลี่ย = -0.05, SD = 1.226) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.19 ผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยวตามการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นผลกระทบ	ค่าเฉลี่ย	SD
ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม		
การเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค		
- ระบบไฟฟ้า	-0.09	1.008
- ค่าไฟฟ้า (ต่อเดือน/ปี)	-0.31	0.936
- ระบบน้ำประปา/บาดาล	-0.24	0.994
- ค่าน้ำประปา (ต่อเดือน/ปี)	-0.31	0.913
- ระบบการคมนาคม	-0.07	1.149
ทรัพยากรธรรมชาติ		
- การใช้ประโยชน์จากทะเลและชายหาด	-0.15	0.972

ประเด็นผลกระทบ	ค่าเฉลี่ย	SD
- การใช้ประโยชน์จากบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว	-0.09	1.036
- การใช้ประโยชน์จากป่าไม้	-0.18	0.890
- การคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ	-0.26	1.071
สภาพภูมิทัศน์		
- สภาพทรัพยากรธรรมชาติ	-0.26	1.071
- ปริมาณขยะ	-1.03	1.019
- การจัดการขยะ	-0.51	1.225
ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านสังคม		
ยาเสพติด		
- การติดยาเสพติดของคนในท้องถิ่น	-0.09	0.918
- การซื้อขายยาเสพติด	-0.84	0.900
อาชญากรรม		
- การลักขโมย	-0.65	0.855
- การจี้ ปล้น	-0.43	0.754
- อุบัติเหตุ	-0.96	0.931
ประชากรแฝง/นักท่องเที่ยวจากภายนอก		
- ผู้ประกอบการภายนอก	-0.38	1.059
- ผู้อพยพเข้ามาทำงาน	-0.41	0.930
- แรงงานต่างด้าว	-0.43	0.909
- จำนวนบ้านเช่า หอพัก	-0.18	1.013
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว/สังคม		
- การย้ายถิ่น	-0.15	0.813
- ความสัมพันธ์ในครอบครัว	-0.04	0.850
- ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม	0.11	0.950
- ความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว	0.42	0.887
การรักษาพยาบาล		
- ราคาการรักษาพยาบาล	-0.29	0.859
- จำนวนผู้รับการรักษา	-0.30	0.825
- ปริมาณการรองรับผู้ป่วย	-0.26	0.912
วัฒนธรรม		
- การแต่งกาย	-0.24	0.807
- พฤติกรรม/ค่านิยมเด็กและเยาวชน	-0.38	0.829

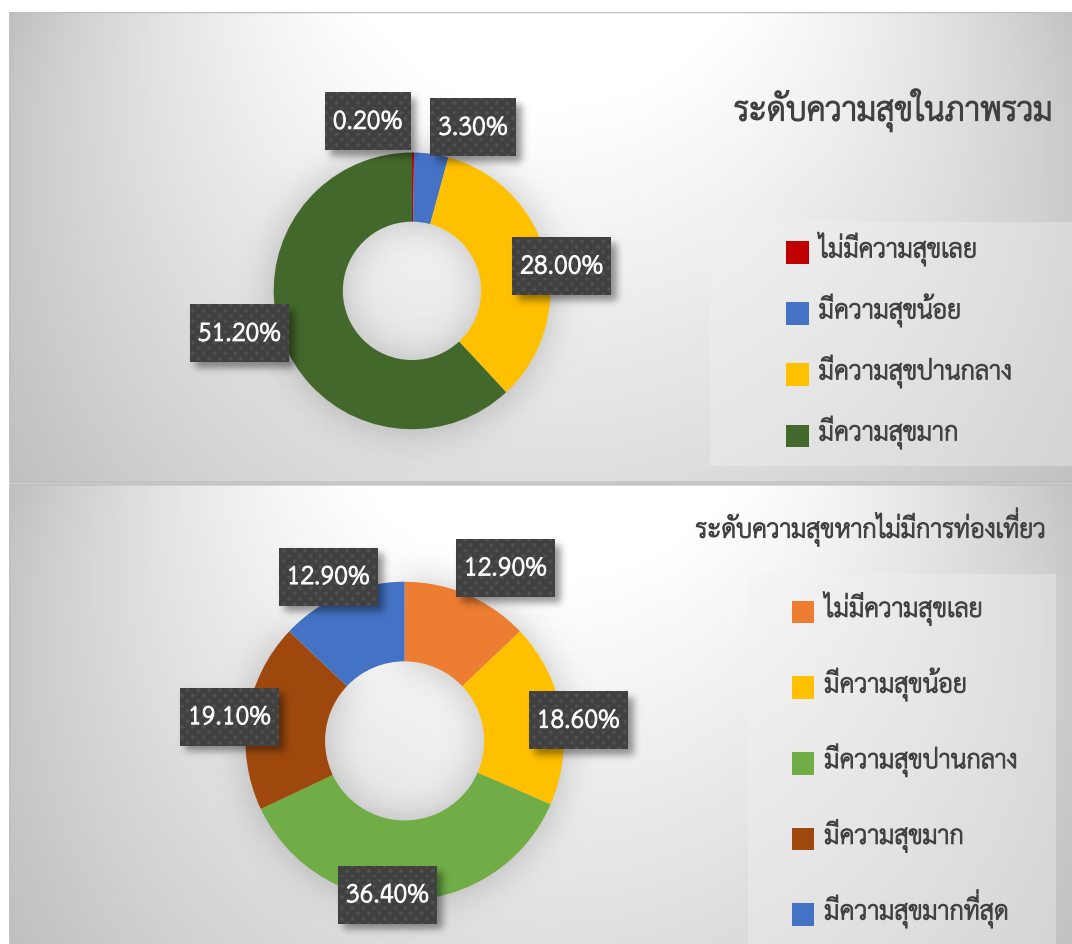
ประเด็นผลกระทบ	ค่าเฉลี่ย	SD
- พฤติกรรม/ค่านิยมของคนในสังคม	-0.24	0.966
- การคงอยู่ของประเพณีวัฒนธรรม	-0.24	0.876
ความภาคภูมิใจ		
- ความภาคภูมิใจในทรัพยากร	0.45	1.007
- ความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต	0.29	1.048
- ความภาคภูมิใจในตนเอง	0.20	1.029
ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ		
ค่าครองชีพ		
- ราคาที่ดิน และการซื้อขายที่ดิน	-0.06	1.193
- ราคาสินค้าและบริการ	-0.20	1.176
- รายได้	0.22	1.200
- รายจ่าย	-0.05	1.226
- หนี้สิน	0.19	1.271

จากผลการศึกษาตารางที่ 4.20 และภาพที่ 4.45 ผลการศึกษาระดับความสุขในภาพรวมของชุมชนตัวอย่างในพื้นที่เกาะลันตา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสุขในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.20 รองลงมาคือ ระดับความสุขปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.00 และระดับความสุขน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.30 ซึ่งหากไม่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตาระดับความสุขของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความสุขปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.42 รองลงมาคือ ระดับความสุขมาก คิดเป็นร้อยละ 19.10 และระดับความสุขน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 ผลการศึกษาระดับความสุขในภาพรวมของชุมชนในพื้นที่เกาะลันตา

ระดับความสุข	ค่าเฉลี่ย	จำนวน
ความสุขในภาพรวม		
- ไม่มีความสุขเลย	0.20	1
- มีความสุขน้อย	3.30	19
- มีความสุขปานกลาง	28.00	163
- มีความสุขมาก	51.20	297
- มีความสุขมากที่สุด	-	
ระดับความสุขหากไม่มีการท่องเที่ยว		
- ไม่มีความสุขเลย	12.90	75

- มีความสุขน้อย	18.60	108
- มีความสุขปานกลาง	36.40	211
- มีความสุขมาก	19.10	111
- มีความสุขมากที่สุด	12.90	75

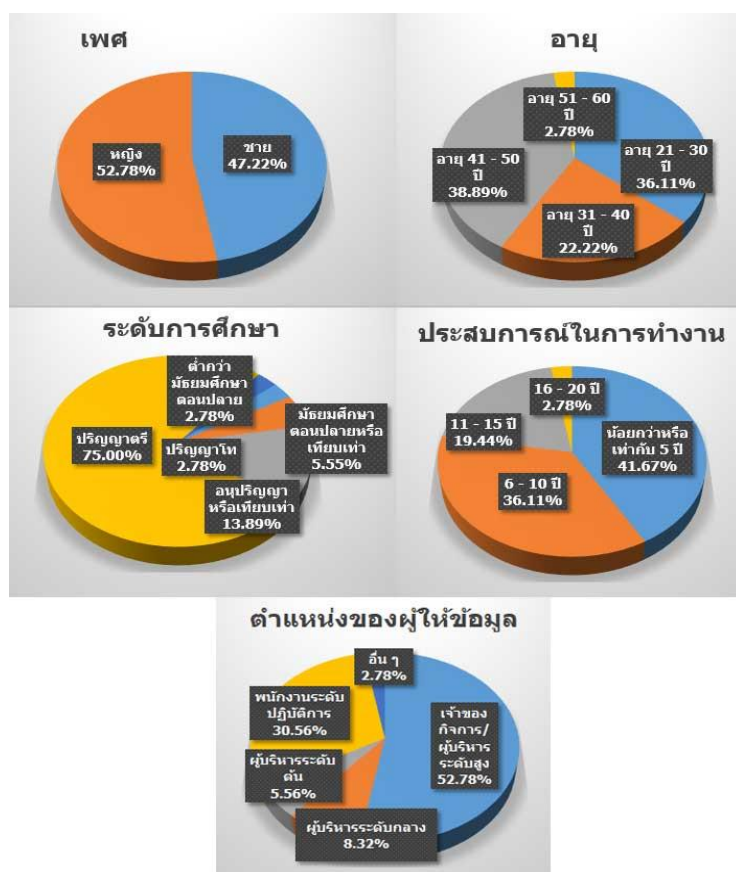
ภาพที่ 4.45 ระดับความสุขในภาพรวมและระดับความสุขหากไม่มีการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

4.4 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พัก ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1) ข้อมูลการดำเนินการของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา

ภาพที่ 4.46 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมและที่พักมากกว่าครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 52.78 เป็นเพศหญิง โดยที่เหลือน้อยลง 47.22 เป็นเพศชาย โดยผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีอายุ 41 – 50 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาคือ อายุ 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.11 อายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.22 และอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.78 ตามลำดับ

ภาพที่ 4.46 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมและที่พัก

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.46 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 13.89 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 5.55 และ ปริญญาโทและต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.78

ตามลำดับ ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมและที่พัก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่พบมากที่สุดมีประสิทธิภาพทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.11 ระยะเวลา 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.44 และ 16 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.78 ตามลำดับ ทั้งนี้ ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมที่พักมากกว่าครึ่งเป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 52.78 รองลงมาคือ พนักงานระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 30.56 ผู้บริหารระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.32 และ ผู้บริหารระดับต้น คิดเป็นร้อยละ 5.56 ตามลำดับ

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.47 แสดงข้อมูลการดำเนินงานของธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา มีจำนวนห้องพักเฉลี่ย 34.42 ห้อง โดยมีราคาห้องพักในช่วง High Season 3,413.24 บาท และมีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยในช่วง High Season ร้อยละ 80.75 และมีราคาห้องพักในช่วง Low Season 1,723.44 บาท และมีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยในช่วง Low Season ร้อยละ 34.10 โดยธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา มีรายได้จากร้านอาหารเฉลี่ย 1,852,000.00 บาท และรายได้อื่น ๆ อีก 2,747,000.00 บาทต่อปี โดยอายุเฉลี่ยของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา คือ 10.30 หรือ 10 ปี 3 เดือน 15 วัน

ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมและที่พัก		
	จำนวนห้องพักในโรงแรมเฉลี่ย (ห้อง)	34.42
	ค่าห้องพักช่วง High Season (บาท)	3,413.24
	อัตราการเข้าพักเฉลี่ย (%)	80.75
	ค่าห้องพักช่วง Low Season (บาท)	1,723.44
	อัตราการเข้าพักเฉลี่ย (%)	34.10
	รายได้จากร้านอาหาร (บาทต่อปี)	1,852,000.00
	รายได้อื่น ๆ (บาทต่อปี)	2,747,000.00
	ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ (ปี)	10.30

ภาพที่ 4.47 ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.48 แสดงค่าใช้จ่ายและข้อมูลแรงงานของธุรกิจ โดยธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีค่าใช้จ่ายด้านวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารเฉลี่ยต่อปี 990,346.15 บาท โดยวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 45.94 ของวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด ธุรกิจโรงแรมและ

ที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีแรงงานเฉลี่ย 25.65 คน โดยพนักงานหรือแรงงานในธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ที่เป็นคนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 84.47 มีค่าแรงงานเฉลี่ย 13,893.62 บาทต่อเดือน ทั้งนี้มีการนำเงินรายได้ไปต่อเติมธุรกิจหรือลงทุนอื่น ๆ เพิ่มเติมในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 26.18

ข้อมูลด้านต้นทุนของธุรกิจโรงแรมและที่พัก		
	ค่าใช้จ่ายในด้านวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารเฉลี่ยต่อปี (บาท)	990,346.15
	สัดส่วนร้อยละวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารในท้องถิ่นต่อวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด (%)	45.94
	จำนวนแรงงาน/ลูกจ้างในธุรกิจ (คน)	25.65
	สัดส่วนของพนักงานหรือแรงงานในธุรกิจที่เป็นคนท้องถิ่นต่อพนักงานหรือแรงงานทั้งหมด (%)	84.47
	อัตราค่าจ้างแรงงานโดยเฉลี่ย (บาทต่อเดือน)	13,893.62
	สัดส่วนในการนำเงินรายได้ไปต่อเติมธุรกิจหรือลงทุนอื่น ๆ เพิ่มเติมในจังหวัด (%)	26.18

ภาพที่ 4.48 ค่าใช้จ่ายและข้อมูลแรงงานของธุรกิจโรงแรมในเกาะลันตา

ภาพที่ 4.49 แสดงข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตาจังหวัดกระบี่ มีปริมาณขยะเฉลี่ยเดือนละ 1,154.84 กิโลกรัม โดยมีการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการกำจัดขยะเฉลี่ยปีละ 16,471.03 บาท ซึ่งมีพื้นที่เฉลี่ยในการจัดการกับขยะ 117.78 ตารางเมตร มีค่าใช้จ่ายน้ำประปาเฉลี่ยเดือนละ 2,162.33 บาท โดยธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีสระว่ายน้ำส่วนกลางเฉลี่ย จำนวน 0.96 สระ พื้นที่เฉลี่ยต่อสระ 91.35 ลูกบาศก์เมตร และมีจำนวนสระว่ายน้ำบริเวณห้องพัก 1.64 บ่อ ขนาดพื้นที่ต่อสระ 0.48 ลูกบาศก์เมตร มีการใช้จ่ายในการจัดการเกี่ยวกับน้ำเสียเฉลี่ย 7,480.77 บาทต่อปี มีจำนวนถังบำบัดน้ำเสีย (ถัง DOS) เฉลี่ย 6.68 ถัง โดยน้ำเสียที่ถูกปล่อยสู่ธรรมชาติเฉลี่ย ร้อยละ 17.10 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลในการดำเนินธุรกิจในสัดส่วนร้อยละ 70.36 และมีค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าเฉลี่ยเดือนละ 46,031.25 บาท

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมและที่พัก

	ปริมาณขยะต่อเดือน (กก.)	1,154.84
	งบประมาณในการจัดการด้านขยะต่อปี (บาท)	16,471.03
	พื้นที่สำหรับการจัดการขยะ (ตร.ม.)	117.78
	ค่าใช้จ่ายด้านน้ำประปาต่อเดือน (บาท)	2,162.33
	จำนวนสระว่ายน้ำส่วนกลาง (สระ)	0.96
	ขนาดพื้นที่ (ลบ.ม.)	91.35
	จำนวนสระว่ายน้ำเฉพาะห้องพัก (สระ)	1.64
	ขนาดพื้นที่ (ลบ.ม.)	0.48
	ค่าใช้จ่ายการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อปี (บาท)	7,480.77
	จำนวนถังบำบัดน้ำเสีย (ถัง)	6.68
	สัดส่วนน้ำเสียที่ปล่อยลงสู่ธรรมชาติ (%)	17.10
	สัดส่วนการใช้น้ำบาดาลในธุรกิจ (%)	70.36
	ค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าต่อเดือน (บาท)	46,031.25

ภาพที่ 4.49 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมและที่พัก

โดยธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีการจัดการเกี่ยวกับขยะและน้ำเสีย ดังแสดงในภาพที่ 4.50 ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีการบำบัดน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 75.00 และมีจุดแยกขยะในธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 86.11 ทั้งนี้ ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีการใช้น้ำบาดาล คิดเป็นร้อยละ 50.00

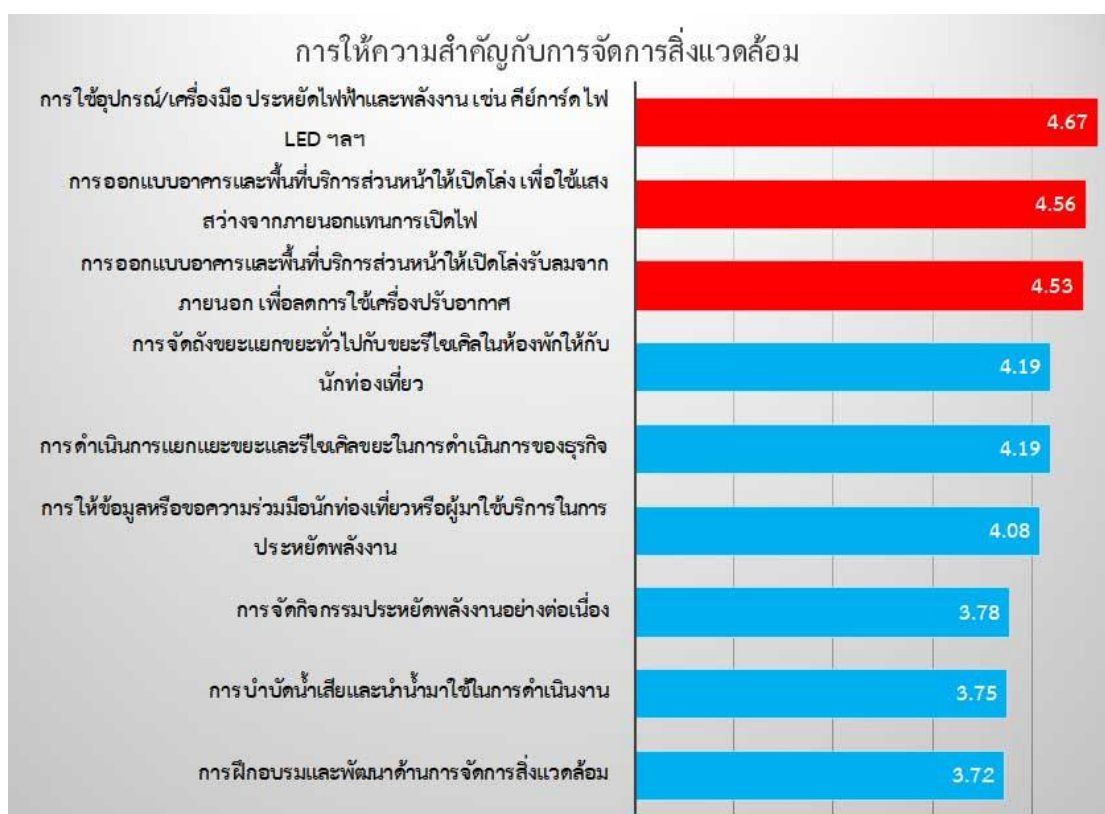
ภาพที่ 4.50 การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมและที่พัก

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.51 แสดงถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีปัญหาด้านขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัญหาที่ธุรกิจมีการแยกขยะแล้วแต่ผู้รับผิดชอบกำจัดขยะมีการนำไปรวมกันมากที่สุดในส่วนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 70.37 รองลงมาคือ ขาดความรู้ที่จะต่อยอดในการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 37.04 ไม่ได้รับผลประโยชน์จากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 33.33 และนักท่องเที่ยวต้องการความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 25.93 ตามลำดับ

ภาพที่ 4.51 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.52 พบว่า ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีการให้ความสำคัญกับการใช้อุปกรณ์/เครื่องมือประหยัดไฟฟ้าและพลังงาน เช่น คีย์การ์ด ไฟ LED ฯลฯ มากเป็นอันดับที่หนึ่งในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67) รองลงมาคือ การออกแบบอาคารและพื้นที่บริการส่วนหน้าให้เปิดโล่งเพื่อใช้แสงสว่างจากภายนอกแทนการเปิดไฟในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56) การจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านการออกแบบอาคารและพื้นที่บริการส่วนหน้าให้เปิดโล่งรับลมจากภายนอกเพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.53) การจัดถังขยะแบบแยกขยะทั่วไปกับขยะรีไซเคิลในห้องพักให้กับนักท่องเที่ยวและการดำเนินการแยกขยะและรีไซเคิลขยะในการดำเนินการของธุรกิจในระดับมากในระดับคะแนนเท่ากัน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19) การให้ข้อมูลรวมถึงขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวในการประหยัดพลังงานในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08) การจัดกิจกรรมประหยัดพลังงานอย่างต่อเนื่องในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78) การบำบัดน้ำเสียและนำน้ำมาใช้ในการดำเนินงานในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75) และการฝึกอบรมและพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.52 การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา

โดยภาพที่ 4.53 แสดงให้เห็นถึงการให้คุณค่าด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ให้คุณค่ากับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับธุรกิจโรงแรมและที่พักในระดับมากที่สุดมากเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.58) รองลงมาคือ ความสะอาดที่เป็นมาตรฐานสากลในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.53)

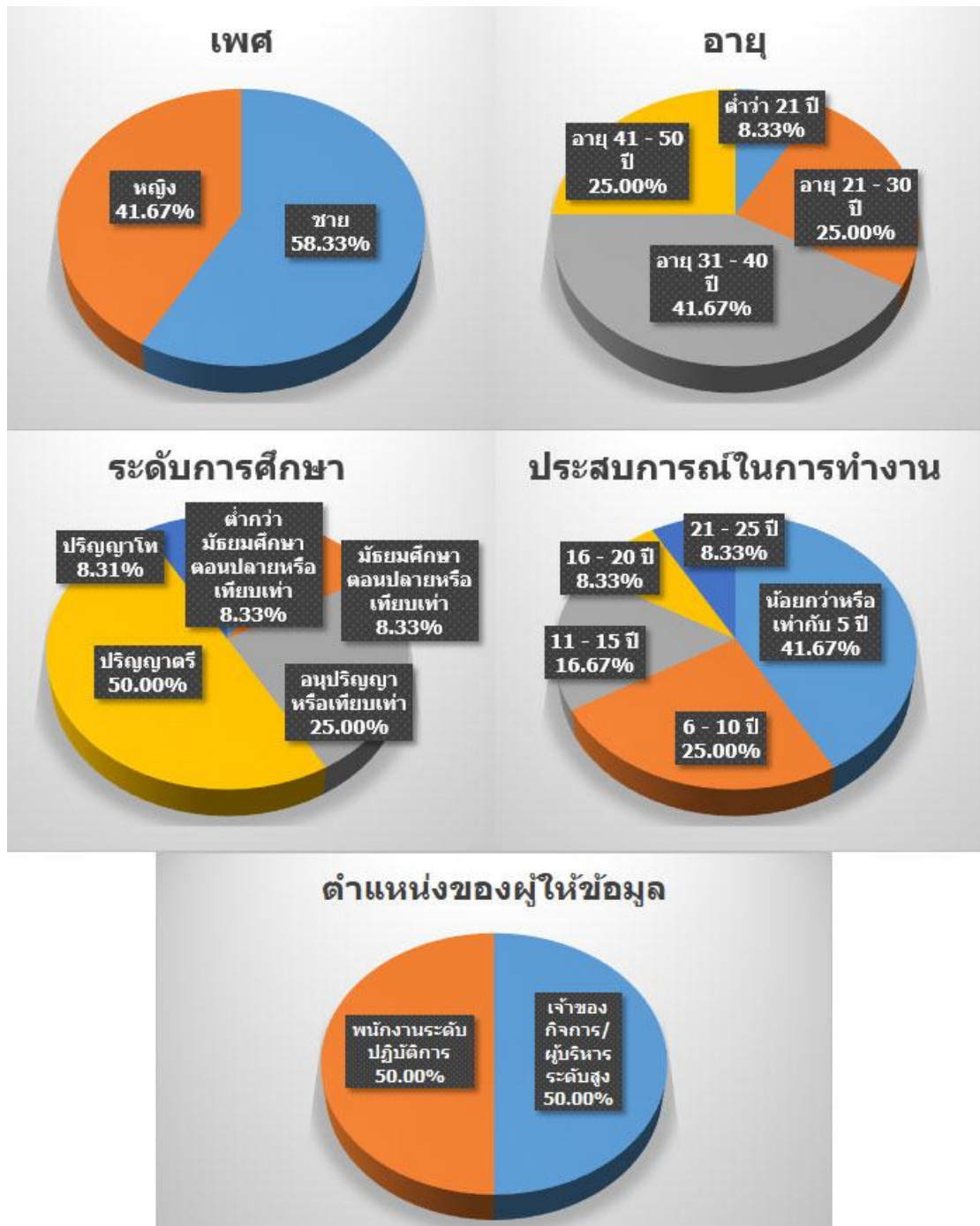
ความปลอดภัยด้านการจัดการเชื้อเพลิง ก๊าซและสารพิษในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.47) และการลดผลกระทบต่อระบบนิเวศในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.42) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.53 การให้คุณค่ากับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา

2) ข้อมูลการดำเนินการของธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา

ภาพที่ 4.54 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจนำเที่ยวมากกว่าครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 58.33 เป็นเพศชาย โดยที่เหลือน้อยลง 41.67 เป็นเพศหญิง โดยผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีอายุ 31 – 40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ อายุ 21 – 30 ปี และ อายุ 41 – 50 ปี ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และต่ำกว่า 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.33 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลมีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 25.00 โดยที่เหลือไม่แตกต่างกันมากนัก ประสพการณ์ในการทำงานของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจนำเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่พบมากที่สุดมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 ระยะเวลา 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ 16 – 20 ปี และ 21 – 25 ปี ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ตามลำดับ ทั้งนี้ ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมที่พักมากกว่าครึ่งเป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง และพนักงานระดับปฏิบัติการ ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

ภาพที่ 4.54 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจน้ำเขียว

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.55 พบว่า ธุรกิจน้ำเขียวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีจำนวนเรือที่ให้บริการเฉลี่ย 6 ลำ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยลำละ 29.25 คน โดยมีราคาค่าบริการช่วง High Season ราคา 1,900 บาท อัตราการใช้บริการเฉลี่ย ร้อยละ 81.11 ราคาค่าบริการในช่วง Low Season ราคา 1,143.75 บาท อัตราการใช้บริการช่วง Low Season ร้อยละ 43.12 มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี 4,086 คน ค่าบริการเฉลี่ย 714.29 บาทต่อคน รายได้อื่น ๆ จำนวน 185,000 บาท โดยธุรกิจน้ำเขียวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีอายุกิจการเฉลี่ย 8.67 หรือ 9 ปี 8 เดือน 1 วัน

ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจน้ำเขียว		
	จำนวนเรือที่ให้บริการเฉลี่ย (ลำ)	6.00
	ค่าบริการช่วง High Season (บาท)	1,900.00
	อัตราการให้บริการเฉลี่ย (%)	81.11
	ค่าบริการช่วง Low Season (บาท)	1,143.75
	อัตราการให้บริการเฉลี่ย (%)	43.12
	จำนวนนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการเฉลี่ย (คนต่อปี)	4,086.00
	ราคาเฉลี่ยต่อคน (บาทต่อคน)	714.29
	ความสามารถในการรองรับเฉลี่ย (คนต่อลำ)	29.25
	รายได้อื่น ๆ ต่อปี (บาท)	185,000.00
	ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ (ปี)	8.67

ภาพที่ 4.55 ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจน้ำเขียว

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.56 พบว่า ธุรกิจน้ำเขียวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีค่าใช้จ่ายด้านวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ย 87,500 บาทต่อปี โดยวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดเป็นการจัดหาจากภายนอกเกาะลันตา ธุรกิจน้ำเขียวในเกาะลันตามีจำนวนแรงงานหรือลูกจ้างเฉลี่ย 5.20 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 91.11 เป็นคนท้องถิ่น มีค่าแรงเฉลี่ยเดือนละ 15,944.44 บาท และมีการนำเงินไปลงทุนเพิ่มเติมในจังหวัด ร้อยละ 48.00

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.57 พบว่า ธุรกิจน้ำเขียวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีปริมาณขยะเฉลี่ยเดือนละ 40.63 กิโลกรัม โดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะเฉลี่ยปีละ 532.50 บาท มีพื้นที่จัดการขยะประมาณ 35 ตารางเมตร มีค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงเดือนละ 46,500 บาท ค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย 733.33 บาทต่อปี โดยธุรกิจมีการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียเฉลี่ย 2.33 ถัง โดยมีการปล่อยน้ำเสียลงพื้นที่ธรรมชาติร้อยละ 35 ของน้ำทั้งหมด โดยมีการใช้น้ำบาดาลเพียงร้อยละ 13.33 และมีค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน 1,880.00 บาท

ข้อมูลด้านต้นทุนของธุรกิจนำเที่ยว

	ค่าใช้จ่ายในด้านวัสดุ อุปกรณ์เฉลี่ยต่อปี (บาท)*	87,500.00
	สัดส่วนร้อยละวัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่นต่อวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด (%)	100.00
	จำนวนแรงงาน/ลูกจ้างในธุรกิจ (คน)	5.20
	สัดส่วนของพนักงานหรือแรงงานในธุรกิจที่เป็นคนท้องถิ่นต่อพนักงานหรือแรงงานทั้งหมด (%)	91.11
	อัตราค่าจ้างแรงงานโดยเฉลี่ย (บาทต่อเดือน)	15,944.44
	สัดส่วนในการนำเงินรายได้ไปต่อเติมธุรกิจหรือลงทุนอื่น ๆ เพิ่มเติมในจังหวัด (%)	48.00

* เฉพาะวัสดุที่ใช้ในสำนักงาน และบนเรือนำเที่ยว

ภาพที่ 4.56 ข้อมูลด้านต้นทุนของธุรกิจนำเที่ยว

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนำเที่ยว

	ปริมาณขยะต่อเดือน (กก.)	40.63
	งบประมาณในการจัดการด้านขยะต่อปี (บาท)	532.50
	พื้นที่สำหรับจัดการขยะ (ตร.ม.)	35.00
	ค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเดือน (บาท)	46,500.00
	ค่าใช้จ่ายการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อปี (บาท)	733.33
	จำนวนถังบำบัดน้ำเสีย (ถัง)	2.33
	สัดส่วนน้ำเสียที่ปล่อยลงสู่ธรรมชาติ (%)	35.00
	สัดส่วนการใช้น้ำบาดาลในธุรกิจ (%)	13.33
	ค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าต่อเดือน (บาท)	1,880.00

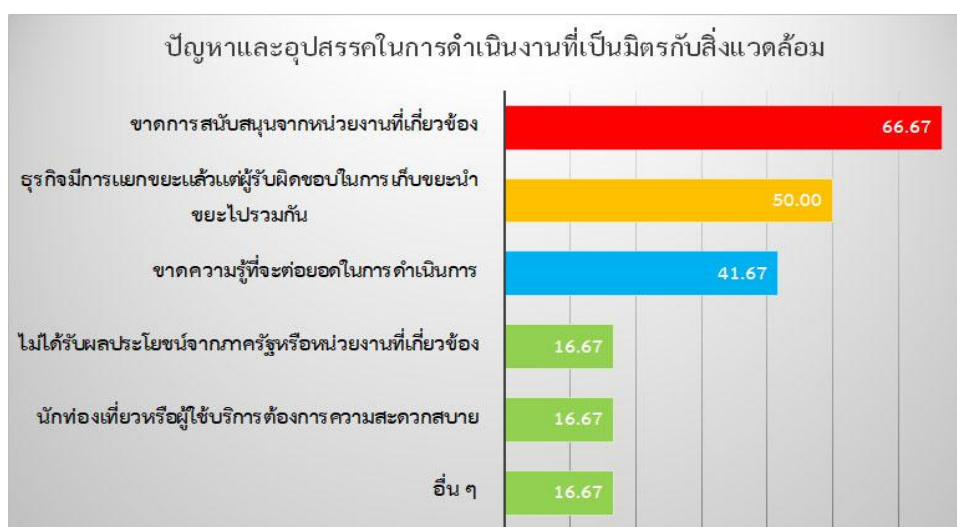
ภาพที่ 4.57 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนำเที่ยว

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.58 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นธุรกิจนำเที่ยวส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 91.67 มีการใช้น้ำบาดาล คิดเป็นร้อยละ 50.00 จุดแยกขยะในธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีการบำบัดน้ำเสีย ร้อยละ 41.67 ตามลำดับ ทั้งนี้ ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตายินดีที่จะจ่ายเงินเพื่อสิ่งแวดล้อมเฉลี่ยเดือนละ 883.33 บาท

ภาพที่ 4.58 ร้อยละของธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตาในการบำบัดน้ำเสียและการแยกขยะ

ภาพที่ 4.59 แสดงให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัญหาที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวพบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ธุรกิจมีการแยกขยะแล้วแต่ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขยะนำขยะไปรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ขาดความรู้ที่จะต่อยอดในการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ไม่ได้รับผลประโยชน์จากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการต้องการความสะดวกสบาย ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.59 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนำเที่ยว

ภาพที่ 4.60 แสดงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยการวางแผนเส้นทางนำเที่ยวที่มีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุดมากเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55) การจัดเก็บขยะทุกชิ้นจากผู้ใช้บริการเพื่อจัดการในจุดที่เหมาะสม ไม่ทิ้งไว้ตามทาง/เกาะในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.18) การให้ข้อมูลหรือขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวหรือผู้มาใช้บริการในการประหยัดพลังงานหรือท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00) การเลือกใช้นานพาหนะที่ประหยัดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.91) และการจัดเตรียมถุงขยะหรือถังขยะแยกขยะทั่วไปกับขยะรีไซเคิลในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.64) ตามลำดับ ทั้งนี้ สิ่งที่ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การฝึกอบรมและพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมประหยัดพลังงานอย่างต่อเนื่อง และการใช้บรรจุภัณฑ์อาหารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการใช้โฟมหรือพลาสติก แสดงให้เห็นว่า ธุรกิจนำเที่ยวให้ความสำคัญกับประหยัดพลังงานกับการจัดการขยะ แต่ในด้านการวางแผนหรือบริหารจัดการ อาทิ การฝึกอบรม การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึก หรือการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติ ธุรกิจนำเที่ยวให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย

ภาพที่ 4.60 การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา

ภาพที่ 4.61 แสดงผลการวิจัยเกี่ยวกับการให้คุณค่าด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนำเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ให้คุณค่ากับการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับธุรกิจจากการจัดการสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสัดส่วนเท่ากันในระดับ

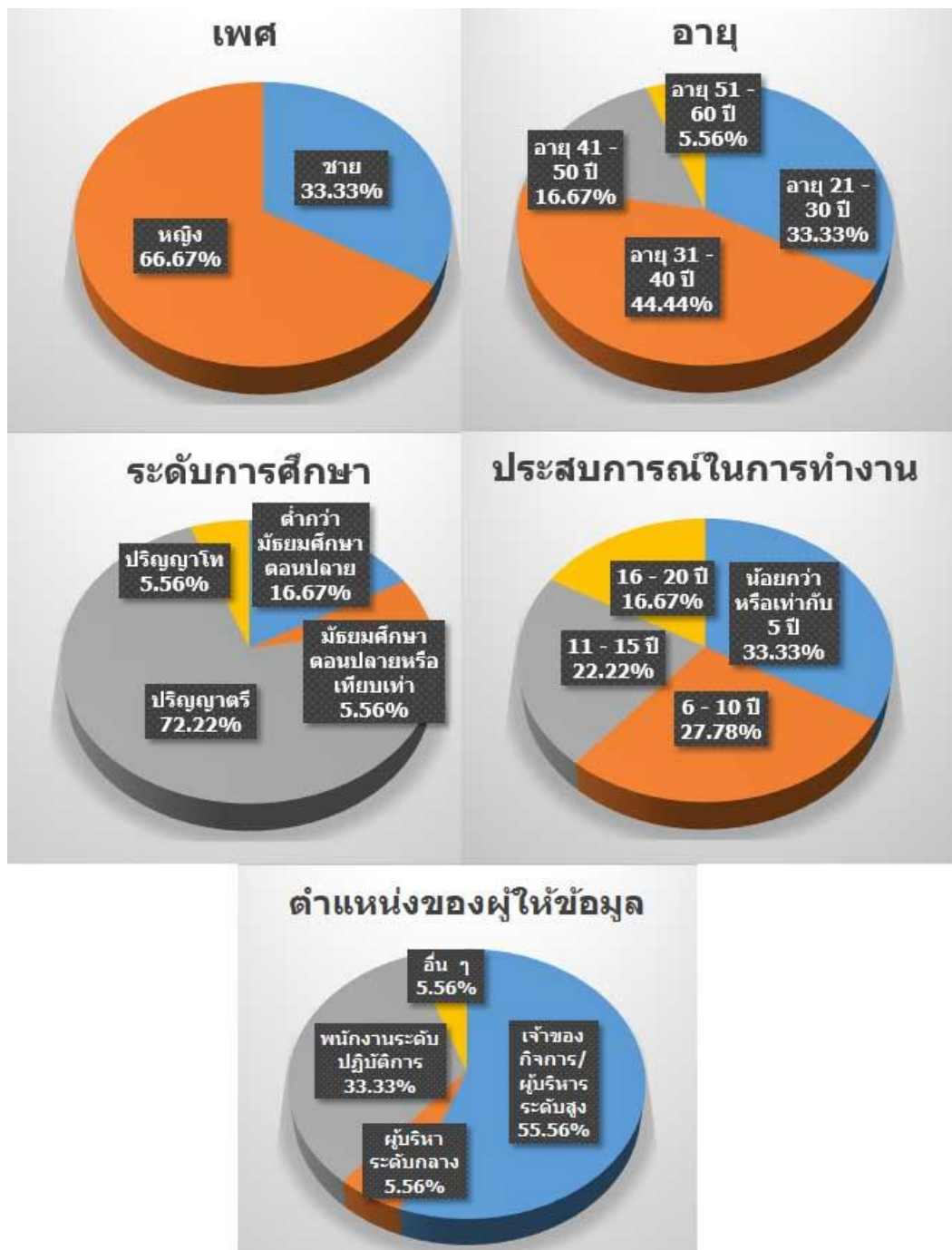
มากที่สุด มากเป็นอันดับหนึ่ง (คะแนนเฉลี่ย 4.25) รองลงมาคือ การใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นธุรกิจที่ดีในระดับคะแนนเท่ากันในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.61 การให้คุณค่ากับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา

3) ข้อมูลการดำเนินการของธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา

ภาพที่ 4.62 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจร้านอาหารส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เป็นเพศหญิง โดยที่เหลือน้อยละ 33.33 เป็นเพศชาย โดยผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีอายุ 31 – 40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ อายุ 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ อายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.67 โดยผู้ให้ข้อมูลมีระดับการศึกษาปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 72.22 รองลงมาคือ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 16.67 โดยที่เหลือน้อยแตกต่างกันมากนัก ประสพการณ์ในการทำงานของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจร้านอาหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่พบมากที่สุดมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.78 ระยะเวลา 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.22 ตามลำดับ ทั้งนี้ ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจร้านอาหารมากกว่าครึ่งเป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ พนักงานระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

ภาพที่ 4.62 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจร้านอาหาร

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.63พบว่า ธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีจำนวนโต๊ะอาหารที่ให้บริการเฉลี่ย 19.50 โต๊ะ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยโต๊ะละ 4.56 คน โดยมีราคาค่าบริการช่วง High Season ราคา 174.56 บาท อัตราการใช้บริการเฉลี่ย ร้อยละ 86.67 ราคาค่าบริการในช่วง Low Season ราคา 110.78 บาท อัตราการใช้บริการช่วง Low Season ร้อยละ 77.06 ค่าบริการเฉลี่ย 117.00 บาทต่อคน มีรายได้จากสินค้าที่ระลึก 1,416.44 บาทต่อปี และมีรายได้อื่น ๆ จำนวน 2,749.88 บาทต่อปี โดยธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีอายุกิจการเฉลี่ย 10.17 หรือ 10 ปี 2 เดือน 1 วัน

ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจร้านอาหาร		
	จำนวนโต๊ะอาหารที่ให้บริการเฉลี่ย (โต๊ะ)	19.50
	ค่าบริการช่วง High Season (บาทต่อคน)	174.56
	อัตราการให้บริการเฉลี่ย (%)	86.67
	ค่าบริการช่วง Low Season (บาทต่อคน)	110.78
	อัตราการให้บริการเฉลี่ย (%)	77.06
	ราคาค่าอาหารเฉลี่ยต่อคน (บาท)	117.00
	จำนวนนักท่องเที่ยวต่อโต๊ะ (คน)	4.56
	รายได้สินค้าที่ระลึกต่อปี (บาท)	1,416.44
	รายได้อื่น ๆ ต่อปี (บาท)	2,749.88
	ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ (ปี)	10.17

ภาพที่ 4.63 ข้อมูลด้านการดำเนินงานของธุรกิจร้านอาหาร

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.64 พบว่า ธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีค่าใช้จ่ายด้านวัสดุ อุปกรณ์เฉลี่ยและค่าวัตถุดิบปรุงอาหาร 644,160 บาทต่อปี โดยวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 69.61 ของวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด ธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตามีจำนวนแรงงานหรือลูกจ้างเฉลี่ย 18 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 90.17 เป็นคนท้องถิ่น มีค่าแรงเฉลี่ยเดือนละ 8,091.78 บาท และมีการนำเงินไปลงทุนเพิ่มเติมในจังหวัดร้อยละ 74.56

โดยผลการวิจัยในภาพที่ 4.65 พบว่า ธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีปริมาณขยะเฉลี่ยเดือนละ 451.61 กิโลกรัม โดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะเฉลี่ยปีละ 2,050.77 บาท มีพื้นที่จัดการขยะประมาณ 17 ตารางเมตร มีค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงเดือนละ 4,024 บาท ค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย 6,300.00 บาทต่อปี โดยธุรกิจมีการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียเฉลี่ย 1.14 ถัง โดยมีการปล่อยน้ำเสียลงพื้นที่ธรรมชาติร้อยละ 51.60 ของน้ำทั้งหมด โดยมีการใช้น้ำบาดาลร้อยละ 65.00 และมีค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน 6,221.43 บาท

ข้อมูลด้านต้นทุนของธุรกิจร้านอาหาร

	ค่าใช้จ่ายในด้านวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหาร เฉลี่ยต่อปี (บาท)	644,160.00
	สัดส่วนร้อยละวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารใน ท้องถิ่นต่อวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด (%)	69.61
	จำนวนแรงงาน/ลูกจ้างในธุรกิจ (คน)	18.00
	สัดส่วนของพนักงานหรือแรงงานในธุรกิจที่เป็น คนท้องถิ่นต่อพนักงานหรือแรงงานทั้งหมด (%)	90.17
	อัตราค่าจ้างแรงงานโดยเฉลี่ย (บาทต่อเดือน)	8,091.78
	สัดส่วนในการนำเงินรายได้ไปต่อเติมธุรกิจหรือ ลงทุนอื่น ๆ เพิ่มเติมในจังหวัด (%)	74.56

ภาพที่ 4.64 ข้อมูลด้านต้นทุนของธุรกิจร้านอาหาร

ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหาร

	ปริมาณขยะต่อเดือน (กก.)	451.67
	งบประมาณในการจัดการด้านขยะต่อปี (บาท)	2,050.77
	พื้นที่สำหรับจัดการขยะ (ตร.ม.)	17.00
	ค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเดือน (บาท)	4,024.00
	ค่าใช้จ่ายการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อปี (บาท)	6,300.00
	จำนวนถังบำบัดน้ำเสีย (ถัง)	1.14
	สัดส่วนน้ำเสียที่ปล่อยลงสู่ธรรมชาติ (%)	51.60
	สัดส่วนการใช้น้ำบาดาลในธุรกิจ (%)	65.00
	ค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าต่อเดือน (บาท)	6,221.43

ภาพที่ 4.65 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหาร

ผลการวิจัยในภาพที่ 4.66 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นธุรกิจร้านอาหารส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีจุดแยกขยะในธุรกิจ รองลงมาคือ มีการใช้น้ำบาดาล คิดเป็นร้อยละ 77.78 ยินดีที่จะจ่ายเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 66.67 และร้อยละ 61.11 มีการบำบัดน้ำเสีย ตามลำดับ ทั้งนี้ ธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตายินดีที่จะจ่ายเงินเพื่อสิ่งแวดล้อมเฉลี่ยเดือนละ 153.78 บาท

ภาพที่ 4.66 ร้อยละของธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตาในการบำบัดน้ำเสียและการแยกขยะ

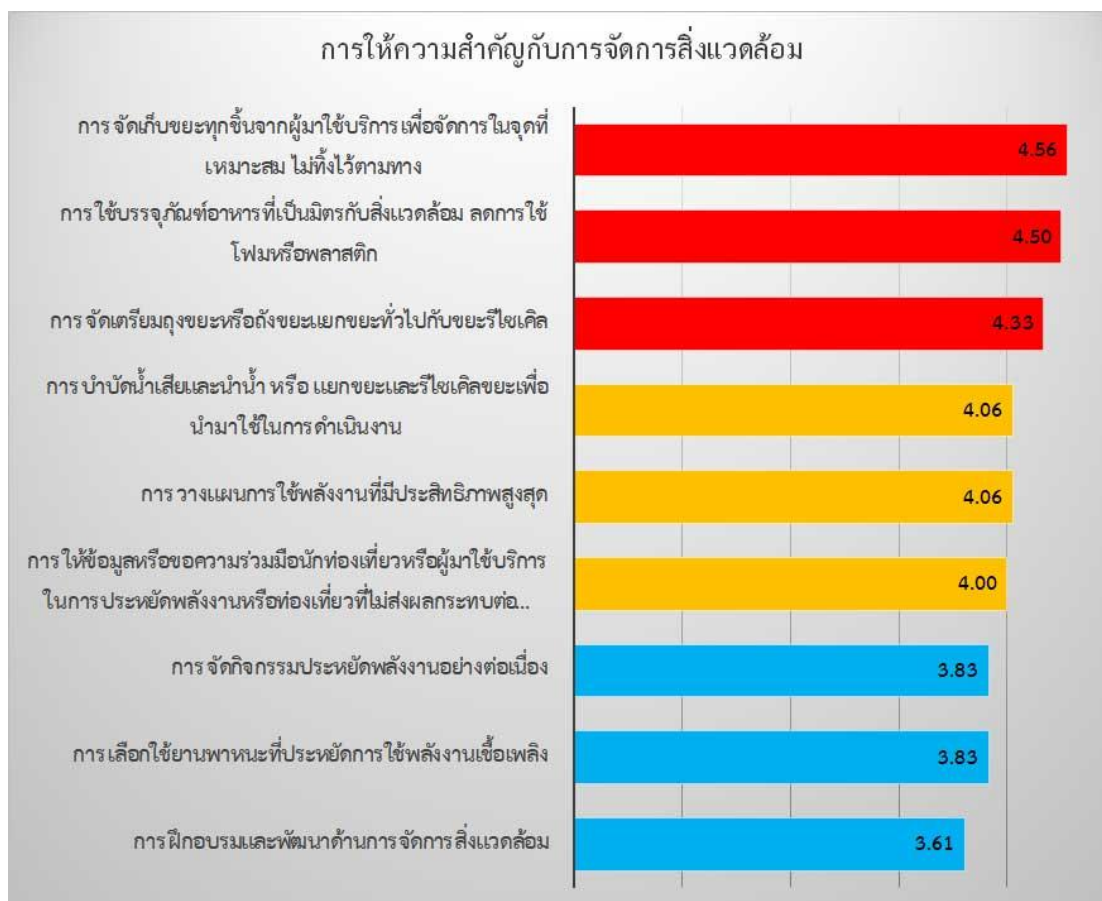
ภาพที่ 4.67 แสดงให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัญหาที่ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารพบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาคือ ธุรกิจมีการแยกขยะแล้วแต่ผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บขนานำขยะไปรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 44.44 นักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการต้องการความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 38.89 ขาดความรู้ที่จะต่อยอดในการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ ไม่ได้รับผลประโยชน์จากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 22.22 และ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.67 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหาร

ภาพที่ 4.68 แสดงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยการจัดเก็บขยะทุกชิ้นจากผู้ให้บริการเพื่อจัดการในจุดที่เหมาะสม ไม่ทิ้งไว้ตามทางหรือเกาะในระดับมากที่สุดมากเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55) รองลงมาคือ การใช้บรรจุภัณฑ์อาหารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการใช้โฟมหรือพลาสติก ในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50) การจัดเตรียมถุงขยะ หรือถังขยะแยกขยะทั่วไปกับขยะรีไซเคิลในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33) การบำบัดน้ำเสียและนำน้ำหรือแยกขยะและรีไซเคิลขยะเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน และการวางแผนการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพในสัดส่วนเท่ากัน ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06)

ทั้งนี้ สิ่งที่ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญ 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การฝึกอบรมและพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้ยานพาหนะที่ประหยัดพลังงาน และการจัดกิจกรรมการประหยัดพลังงานอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่า ธุรกิจนำเที่ยวให้ความสำคัญกับ การฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกค่อนข้างน้อย

ภาพที่ 4.68 การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา

ภาพที่ 4.69 แสดงผลการวิจัยเกี่ยวกับการให้คุณค่าด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหาร ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ให้คุณค่ากับการลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ และใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในระดับคะแนนเท่ากันในระดับมากที่สุด มากเป็นอันดับหนึ่ง (คะแนนเฉลี่ย 4.56) รองลงมาคือ ความสะอาดในระดับมาตรฐานสากล และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับคะแนนเท่ากันในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50) และการเป็นแบบที่ดีด้านธุรกิจสีเขียวในระดับมากที่สุด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.69 การให้คุณค่ากับการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา

ตอนที่ 4 ขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทาง
ท่องเที่ยวด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4.5 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพในพื้นที่หมู่เกาะ ลันตา

4.5.1 ขีดความสามารถรองรับสูงสุดทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical Carrying Capacity: PCC) เป็นการประเมินจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ขนาดพื้นที่ทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จะสามารถรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้โดยไม่เกิดผลกระทบ และในขณะเดียวกัน กิจกรรมท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี โดยขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพจะแตกต่างกันตามลักษณะของกิจกรรมท่องเที่ยวและประเภทของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผันแปรไปตามช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum) หรือประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวต้องการในแต่ละพื้นที่ คิดเป็นจำนวนคนต่อขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนใช้ในการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภท ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้คำนวณขีดความสามารถรองรับทางกายภาพ ในที่นี้ก็คือ ขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนใช้ในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในแต่ละช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (ภาคผนวก ก) ขนาดพื้นที่จริงจากการวัดในการรองรับกิจกรรมท่องเที่ยว โดยมีหน่วยวัดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวที่พื้นที่จะรองรับได้สูงสุดในช่วงเวลาเดียวกัน (People At One Time: PAOT) และสามารถหาขีดความสามารถสูงสุดต่อวันได้ โดยนำระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้ในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวมาคำนวณร่วมกัน

การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวัดขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวใช้ในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักในพื้นที่เกาะลันตาทุกประเภท ครอบคลุมพื้นที่ตัวอย่างที่กำหนดทั้งในพื้นที่บนเกาะและกิจกรรมดำน้ำในพื้นที่ทางทะเล อาศัยค่ามาตรฐานด้านขนาดเนื้อที่เพื่อรองรับกิจกรรมนันทนาการ (Outdoor Recreation Space Standards) เป็นขนาดเนื้อที่ที่นักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลใช้ในการประกอบกิจกรรมเป็นรายการกิจกรรม ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้ในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภท

แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรม	ช่วงชั้นโอกาส ด้านนันทนาการ*	ขนาดพื้นที่ (ตารางเมตร)
แหล่งท่องเที่ยวชุมชน	เดินเล่น/ซื้อของ	-	20
แหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติ (ทะเลและชายหาด)	ชายหาด	R	20
		RN	30
		SPM	50
	ว่ายน้ำ	-	50
	ดำน้ำตื้น	-	50
	กีฬาทางน้ำ	-	50

ที่มา: ดัดแปลงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541)

หมายเหตุ: Urban (U) แหล่งท่องเที่ยวประเภทเมือง
Rural (R) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท
Roaded Natural (RN) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทพัฒนา
Semi-Primitive Motorized (SPM) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์
Semi-primitive Non-Motorized (SPNM) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์
Primitive (P) แหล่งท่องเที่ยวประเภทสันโดษ
- หมายถึง ไม่ระบุช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ

สำหรับช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการในบริเวณเกาะลันตาจำนวน 9 แห่ง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท (Rural) คิดเป็นร้อยละ 66.67 และแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทพัฒนา (Roaded Natural: RN) ซึ่งได้แก่ เกาะโหลงและหาดบากันเตียง คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยพบว่าเกาะห้า เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-primitive Non-Motorized : SPNM) และเกาะรอกเป็น แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Motorized : SPM)

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท ได้แก่ ศาลาด่าน ศรีรายา ทุ่งหิเียง และหาดคลองดาว (Rural: R) ผลการศึกษาพบว่า หาดคลองดาวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด

แบ่งเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ทำกิจกรรมชายหาด เท่ากับ 2,034 คนต่อช่วงเวลา กิจกรรมว่ายน้ำ เท่ากับ 5,665 คนต่อช่วงเวลา และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้รวม 7,699 คนต่อช่วงเวลา แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทกึ่งธรรมชาติ ได้แก่ หาดพระแอะ คลองนิน บากันเตียง และเกาะไหง พบว่า เกาะไหงสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดเท่ากับ 4,353 คนต่อช่วงเวลา รองลงมาคือ หาดพระแอะ เท่ากับ 4,249 คนต่อช่วงเวลา และหาดคลองนิน เท่ากับ 3,924 คนต่อช่วงเวลา แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติสันโดษใช้ยานยนต์ ได้แก่ เกาะรอก พบว่า เกาะรอกสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เท่ากับ 7,101 คนต่อช่วงเวลา (ตารางที่ 4.2 และ ตารางที่ 4.3) หากพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับการใช้ประโยชน์การท่องเที่ยวด้านกายภาพต่อวัน (Physical caring capacity: PCC) ซึ่งสามารถคำนวณได้จาก จำนวนนักท่องเที่ยวต่อช่วงเวลา คูณด้วยจำนวนรอบในการประกอบกิจกรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้ใน 1 วัน จากการศึกษาระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ด้วยแบบสอบถามพบว่า นักท่องเที่ยวมีเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ เท่ากับ 3.97 ชั่วโมง (ประมาณ 4 ชั่วโมง) และจากการสังเกตพบว่า สามารถแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยวในเกาะลันตาตามช่วงเวลาการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ได้ดังนี้

1. **ประเภทที่ 1** ได้แก่ บริเวณ หาดคลองดาว หาดพระแอะ หาดคลองโขง หาดคลองนิน หาดบากันเตียง หาดคลองจาก เกาะรอก และการไหง มีการใช้ประโยชน์ ตั้งแต่เวลา 06.00 – 20.00 น. รวม 14 ชั่วโมง เนื่องจากพื้นที่ที่สามารถเข้าออกได้ง่าย ติดถนนหลัก หรือนักท่องเที่ยวพักค้างอยู่บริเวณหน้าหาด ดังนั้นเมื่อนำจำนวนชั่วโมงทั้งหมดที่สามารถประกอบกิจกรรมได้ หารด้วยระยะเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรม (4 ชั่วโมง) จะสามารถใช้ประโยชน์ในบริเวณนี้ประมาณรวม 3.5 รอบต่อวัน

2. **ประเภทที่ 2** ได้แก่ บริเวณอ่าวนุ้ย หาดไม้ไผ่ สามารถใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่เวลา 06.00-19.00 น. รวม 13 ชั่วโมง เนื่องจากพื้นที่ห่างจากถนนหลัก และไม่มีสถานประกอบการร้านค้าใกล้เคียง ทำให้หลังพระอาทิตย์ตกดินบริเวณดังกล่าวจะมีมืด อาจเป็นอันตรายได้ ดังนั้นเมื่อนำจำนวนชั่วโมงทั้งหมดที่สามารถประกอบกิจกรรมได้ หารด้วยระยะเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรม (4 ชั่วโมง) จะสามารถใช้ประโยชน์ในบริเวณนี้ประมาณ 3.25 รอบต่อวัน

3. **ประเภทที่ 3** ได้แก่ บริเวณแหลมโตนดเป็นพื้นที่ราชการมีเวลาเปิดปิดทำการที่ค่อนข้างแน่นอน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่เวลา 06.00-17.00 น. รวม 11 ชั่วโมง ดังนั้นเมื่อนำจำนวนชั่วโมงทั้งหมดที่สามารถประกอบกิจกรรมได้ หารด้วยระยะเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรม (4 ชั่วโมง) จะสามารถใช้ประโยชน์ในบริเวณนี้ประมาณ 2.75 รอบต่อวัน

4. **ประเภทที่ 4** ได้แก่ เกาะรอก โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่เวลา 09.00-15.00 น. รวม 6 ชั่วโมง ดังนั้นเมื่อนำจำนวนชั่วโมงทั้งหมดที่สามารถประกอบกิจกรรมได้ หาร

ด้วยระยะเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรม (4 ชั่วโมง) จะสามารถใช้ประโยชน์ในบริเวณนี้ประมาณ 1.5 รอบต่อวัน แต่ในความเป็นจริงปัจจุบันนักท่องเที่ยวมาถึงเกาะรอกตั้งแต่ 11:00 น. และกลับประมาณ 15:00 น. รวม 4 ชั่วโมง จึงสามารถใช้ประโยชน์ได้เพียง 1 รอบต่อวันและจากการสอบถามระยะเวลาในการใช้ประโยชน์บริเวณจุดดำน้ำของนักท่องเที่ยวด้วยแบบสอบถาม พบว่านักท่องเที่ยวใช้เวลาในการดำน้ำประมาณ 30 นาที / รอบ จุดดำน้ำเปิดตั้งแต่ 9:00 -15:00 น. รวม 6 ชั่วโมง ดังนั้นเมื่อนำจำนวนชั่วโมงทั้งหมดที่สามารถประกอบกิจกรรมได้ หารด้วยระยะเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรม (30 นาที) จะสามารถใช้ประโยชน์ในบริเวณนี้ประมาณ 12 รอบต่อวัน

ข้อมูลดังกล่าวนำมาใช้ในการคำนวณค่า PCC สูงสุดต่อวันได้ โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PCC = \frac{A \times Rf}{a} \quad (1)$$

A = จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมท่องเที่ยว นั้น ๆ ได้

a = จำนวนเนื้อที่ที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้เพื่อประกอบกิจกรรม หน่วยคือ พื้นที่ ต่อ คน ขึ้นอยู่กับประเภทเขตการท่องเที่ยว (ROS)

Rf = จำนวนรอบที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ตามช่วงเวลาที่กำหนด

PCC = ชีตความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ หน่วยคือ จำนวนคนต่อแหล่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ผลการคำนวณแสดงในตารางที่ 4.22 และ ตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.22 ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพต่อหนึ่งช่วงเวลา (PAOT) ของแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะล้านตาใหญ่

จุดท่องเที่ยว	ROS	ขนาดพื้นที่ (ตาราง เมตร) ^A	ขนาดเนื้อ ที่ต่อคน (ตร.ม/ คน) ^a	ค่าขีดความสามารถ รองรับสูงสุดด้าน กายภาพ(PCC สูงสุดคน, PAOT)	จำนวนรอบ การใช้ ประโยชน์ ^{Rf}	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุดด้าน กายภาพ (PCC สูงสุดต่อวัน (คน/วัน)
หาดคลองดาว	R			7,698	3.5	26,943
ชายหาด		40,665	20	2,033	3.5	7,116
ทะเล		283,231	20	5,665	3.5	19,828
หาดพระแอะ	RN			4,249	3.5	14,872
ชายหาด		25,647	30	855	3.5	2,993
ทะเล		169,684	50	3,394	3.5	11,879
หาดคลองโขง	RN			10,287	3.5	36,005
ชายหาด		35,280	30	1,176	3.5	4,116
ทะเล		455,550	50	9,111	3.5	31,889
หาดคลองนิน	RN			3,924	3.5	13,734
ชายหาด		43,850	30	1,462	3.5	5,117
ทะเล		123,092	50	2,462	3.5	8,617
หาดบากันเตียง	RN			2,126	3.5	7,441
ชายหาด		21,905	30	730	3.5	2,555
ทะเล		69,788	50	1,396	3.5	4,886
อ่าวนุ้ย	SPM			530	3.25	1,723
ชายหาด		14,800	50	296	3.25	962
ทะเล		11,700	50	234	3.25	761

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

จุดท่องเที่ยว	ROS	ขนาดพื้นที่ (ตาราง เมตร) ^A	ขนาดเนื้อที่ ต่อคน (ตร.ม/คน) ^a	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุดด้าน กายภาพ(PCC สูงสุดคน, PAOT)	จำนวนรอบ การใช้ ประโยชน์ ^{Rf}	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุดด้าน กายภาพ (PCC สูงสุดต่อวัน (คน/วัน)
คลองจาก	SPM			1,982	3.5	6,442
ชายหาด		16,050	50	321	3.5	1,043
ทะเล		34,550	50	691	3.5	2,246
หาดไม้ไผ่	SPM			1,011	3.25	3,286
ชายหาด		27,350	50	547	3.25	1,778
ทะเล		71,750	50	1,435	3.25	4,664
แหลมโดนด	RN			346	2.75	952
ชายหาด		2,580	30	86	2.75	237
ทะเล		13,000	50	260	2.75	715
รวมทั้งเกาะลันตา ใหญ่				32,153		75,393

หมายเหตุ: Rural (R) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท
 Roaded Natural (RN) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทพัฒนา
 Semi-Primitive Motorized (SPM) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์
 A จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมท่องเที่ยววันนั้น ๆ ได้
 a จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมท่องเที่ยววันนั้น ๆ ได้
 PAOT จำนวนคนที่สามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่ต่อช่วงเวลา (A/a)
 Rf จำนวนรอบที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ตามช่วงเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 4.23 ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพต่อหนึ่งช่วงเวลา (PAOT) ของพื้นที่เกาะรอก เกาะไหง และเกาะห้า ในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา

จุดท่องเที่ยว	ROS	ขนาดพื้นที่ (ตาราง เมตร) ^A	ขนาดเนื้อ ที่ต่อคน (ตร.ม./คน) ^a	ค่าขีดความสามารถ รองรับสูงสุดด้าน กายภาพ(PCC สูงสุด คน, PAOT)	จำนวนรอบ การใช้ ประโยชน์ ^{Rf}	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุดด้าน กายภาพ (PCC สูงสุดต่อวัน (คน/ วัน)
เกาะรอก	SPM	354,950		7,099	1	7,099
ชายหาด		34,800	50	696	1	696
ทะเล		256,100	50	5,122	1	5,122
จุดดำน้ำ		64,050	50	1,281	12	15,372
เกาะไหง	RN	159,180		4,354	3.25	14,151
ชายหาด		81,630	30	2,721	3.25	8,843
ทะเล		65,300	50	1,306	3.25	4,245
จุดดำน้ำ		12,250	50	245	12	2,940
เกาะห้า	SPNM	136,600		2,732	12	32,784
ทะเล		124,850	50	2,497	12	29,964
จุดดำน้ำ		11,750	50	235	12	2,820

หมายเหตุ: Rural (R) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท
 Roaded Natural (RN) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทพัฒนา
 Semi-Primitive Motorized (SPM) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์
 Semi-primitive Non-Motorized (SPNM) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์
 A จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมท่องเที่ยววันนั้น ๆ ได้
 a จำนวนเนื้อที่ซึ่งสามารถใช้รองรับกิจกรรมท่องเที่ยววันนั้น ๆ ได้
 PAOT จำนวนคนที่สามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่ต่อช่วงเวลา (A/a)
 Rf จำนวนรอบที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ตามช่วงเวลาที่กำหนด

4.5.2 การกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ระดับผลกระทบของขีดความสามารถรองรับการ ท่องเที่ยวด้านกายภาพ

ในการวิเคราะห์ระดับผลกระทบของขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว
ด้านกายภาพในปัจจุบันของหมู่เกาะลันตา ใช้เกณฑ์ระดับผลกระทบดังตารางที่ 4.24 และ ตารางที่
4.25 ตามลำดับ ทั้งนี้ ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า ระดับผลกระทบน้อยหรือการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้าน
กายภาพยังไม่เกินขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยว คือ จำนวนคนที่ใช้พื้นที่ควรมีจำนวนน้อยกว่า
ร้อยละ 50 ของค่า PCC สูงสุด ระดับผลกระทบปานกลาง ซึ่งหมายถึงการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้าน
กายภาพเกือบจะถึงขีดความสามารถสูงสุดที่ขนาดพื้นที่จะรองรับได้ นั่นคือ จำนวนคนที่ใช้พื้นที่มี
จำนวนตั้งแต่ ร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 80 ของค่า PCC สูงสุด ส่วนระดับผลกระทบรุนแรง หมายถึงการใช้
ประโยชน์ท่องเที่ยวด้านกายภาพที่เกินขีดความสามารถสูงสุดที่ขนาดพื้นที่จะรองรับได้ นั่นคือ
จำนวนคนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมากกว่า ร้อยละ 80 ของค่า PCC สูงสุด การกำหนด
เกณฑ์เช่นนี้ มีความเหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะและระบบนิเวศที่มี
ความเปราะบาง เนื่องจากเป็นพื้นที่อ่อนไหวต่อการถูกทำลาย การกำหนดค่าผลกระทบไว้ต่ำกว่า
ค่า PCC สูงสุดจึงมีความเหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงของความผันแปรหรือความไม่แน่นอนจาก
สถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการกำหนดระดับผลกระทบจาก PCC ด้วยวิธีการนี้ จำเป็นจึงมี
การติดตามถึงผลที่เกิดขึ้นของการกำหนดเกณฑ์เช่นนี้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ Adaptive
management และวิธีการนี้ได้นำมาใช้ในการกำหนดเกณฑ์ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับขีดความสามารถ
รองรับการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.24 เกณฑ์ระดับผลกระทบของขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ
ชายหาดบริเวณเกาะลันตาใหญ่

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีดความสามารถ รองรับสูงสุดด้าน กายภาพ (PCC สูงสุด)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์เมื่อคำนึงถึงขนาดเนื้อที่		
		ผลกระทบน้อยหรือต่ำ กว่าขีดความสามารถ รองรับฯ	ผลกระทบปานกลาง หรือใกล้เคียงขีด ความสามารถรองรับฯ	ผลกระทบสูง หรือ เกิน ขีดความสามารถรองรับ ฯ
		<50% ของค่า PCC สูงสุด	50-80% ของค่า PCC สูงสุด	>80% ของค่า PCC สูงสุด
หาดคลองดาว (R)	7,698	<3,849	3,849-6,158	>6,158
ชายหาด	2,033	<1,017	1,017-1,626	>1,626
ทะเล	5,665	<2,833	2,833-4,532	>4,532
หาดพระแอะ(RN)	4,249	<2,125	2,125-3,399	>3,399
ชายหาด	855	<428	428-684	>684
ทะเล	3,394	<1,697	1,697-2,715	>2,715
หาดคลองโขง(RN)	10,287	<5,144	5,144-8,230	>8,230
ชายหาด	1,176	<588	588-941	>941
ทะเล	9,111	<4,556	4,556-7,289	>7,289
หาดคลองนิน(RN)	3,924	<1,962	1,962-3,139	>3,139
ชายหาด	1,462	<731	731-1,170	>1,170
ทะเล	2,462	<1,231	1,231-1,970	>1,970
หาดบากันเตียง (RN)	2,126	<1,063	1,063-1,701	>1,701
ชายหาด	730	<365	365-584	>584
ทะเล	1,396	<698	698-1,117	>1,117

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีดความสามารถรองรับ สูงสุดด้านกายภาพ (PCC สูงสุด)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์เมื่อคำนึงถึงขนาดเนื้อที่		
		ผลกระทบน้อยหรือต่ำกว่าขีดความสามารถ รองรับฯ	ผลกระทบปานกลาง หรือ ใกล้เคียงขีดความสามารถ รองรับฯ	ผลกระทบสูง หรือ เกินขีด ความ สามารถรองรับฯ
		<50% ของค่า PCC สูงสุด	50-80% ของค่า PCC สูงสุด	>80% ของค่า PCC สูงสุด
ชายหาด	730	<365	365-584	>584
ทะเล	1,396	<698	698-1,117	>1,117
อ่าวน้ำย (SPM)	530	<265	265-424	>424
ชายหาด	296	<148	148-237	>237
ทะเล	234	<117	117-187	>187
คลองจาก (SPM)	1,982	<991	991-1,586	>1,586
ชายหาด	321	<161	161-257	>257
ทะเล	691	<346	346-553	>553
หาดไม้ไผ่ (SPM)	1,011	<506	506-809	>809
ชายหาด	547	<274	274-438	>438
ทะเล	1,435	<718	718-1,148	>1,148
แหลมโดนด (RN)	346	<173	173-277	>277
ชายหาด	86	<43	43-69	>69
ทะเล	260	<130	130-208	>208
รวมทั้งเกาะลันตา ใหญ่	32,153	<16,077	16,077-25,722	>25,722

ตารางที่ 4.25 เกณฑ์ระดับผลกระทบของขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ ชายหาดและจุดดำน้ำบริเวณพื้นที่เกาะรอก เกาะไหง และเกาะห้า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีดความสามารถรองรับสูงสุดด้านกายภาพ (PCC สูงสุด)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์เมื่อคำนึงถึงขนาดเนื้อที่		
		ผลกระทบน้อยหรือต่ำกว่าขีดความสามารถรองรับ	ผลกระทบปานกลาง หรือ ใกล้ถึงขีดความสามารถรองรับ	ผลกระทบสูง หรือ เกินขีดความสามารถรองรับ
		<50% ของค่า PCC สูงสุด	50-80% ของค่า PCC สูงสุด	>80% ของค่า PCC สูงสุด
เกาะรอก (SPM)	7,099	<3,550	3,550-5,679	>5,679
ชายหาด	696	348	348-557	>557
ทะเล	5,122	<2,561	2,561-4,098	>4,098
จุดดำน้ำ	1,281	<640	640-1,025	>1,025
เกาะไหง (RN)	4,354	<2,177	2,177-3,483	>3,483
ชายหาด	2,721	<1,361	1,361-2,177	>2,177
ทะเล	1,306	<653	653-1,045	>1,045
จุดดำน้ำ	245	<123	123-196	>196
เกาะห้า (SPNM)	2,732	1,366	1,366 – 2,186	2,186
ทะเล	2,497	1,249	1,249 – 1,998	1,998
จุดดำน้ำ	235	118	118 - 188	188

4.5.3 ลักษณะการใช้ประโยชน์และระดับของผลกระทบที่เกิดขึ้น

จากผลการศึกษากิจกรรมและลักษณะการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามบริเวณชายหาดของเกาะลันตา ได้แก่ หาดคลองดาว หาดพระแอะ หาดคลองโฆง หาดคลองนิน หาดภายในที่ทำการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา เกาะรอก เกาะไหง โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 กลุ่มตัวอย่าง ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ คิดเป็นร้อยละ 89.10 และชาวไทยคิดเป็นร้อยละ 10.90 โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเกาะลันตาส่วนใหญ่เดินทางมาจากทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 89.32 รองลงมาจากทวีปอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 6.82 และทวีปเอเชีย คิดเป็นร้อยละ 2.37 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมา ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.00 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเพียงร้อยละ 10.00 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.60 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 44.40 สำหรับช่วงอายุของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.22 รองลงมา ช่วงอายุระหว่าง 15-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.96 และ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.66 ปี ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 4.26

ตารางที่ 4.26 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวตามลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร

n=385

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทนักท่องเที่ยว		
ชาวไทย	42	10.90
ชาวต่างชาติ	343	89.10
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ		
ทวีปยุโรป	301	89.32
ทวีปเอเชีย	8	2.37
ทวีปแอฟริกา	2	0.59
ทวีปอเมริกา	23	6.82
ทวีปออสเตรเลีย	3	0.89
นักท่องเที่ยวชาวไทย		
ภาคใต้	31	77.50
ภาคกลาง	5	12.50
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4	10.00
เพศ		
ชาย	208	55.60
หญิง	166	44.40
อายุ		
15-25 ปี	73	19.00
16-35 ปี	151	39.20
36-45 ปี	61	15.80
45-55 ปี	60	15.60
56-65 ปี	19	4.90
มากกว่า 65 ปี	21	5.50

ผลการศึกษาขนาดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำในขณะท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะลันตา พบว่ากิจกรรมที่นักท่องเที่ยวประกอบมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมว่ายน้ำ คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาคือกิจกรรมอาบแดด กิจกรรมเดิน วิ่ง และกิจกรรมชมวิวทิวทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 64.9 , 61.4 และ 58.2 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเกตของนักวิจัยในพื้นที่ และจากการสังเกตสามารถประมาณสัดส่วนของการประกอบกิจกรรมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้เป็น 30:25:25:20 ตามลำดับ โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการขนาดพื้นที่ในการทำกิจกรรมกิจกรรม

ว่ายน้ำเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 27.21 ตารางเมตร (S.D.=77.325) รองลงมาคือกิจกรรมดำน้ำ เท่ากับ 19.00 ตารางเมตร (S.D.=15.185) และกิจกรรมเดินวิ่งริมชายหาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.57 ตารางเมตร (S.D.=35.345) ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้พื้นที่น้อยที่สุดคือกิจกรรมชมวิวิททัศน์ ซึ่งมีค่าเท่ากับกิจกรรมโยคะ เท่ากับ 5.00 ตารางเมตร (S.D.=6.429 และ S.D.=0.000) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการประกอบกิจกรรมสูงสุดคือ พายเรือคายัค เท่ากับ 3.00 ชั่วโมง รองลงมาคือกิจกรรมออกกำลังกาย Body weight Exercise เท่ากับ 2.54 ชั่วโมง (S.D.=2.497) และ วอลเลย์บอล เท่ากับ 2.38 ชั่วโมง (S.D.=1.94) ส่วนกิจกรรมที่ใช้เวลาน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.40 ชั่วโมง (S.D.=1.263) คือกิจกรรมว่ายน้ำ ดังตารางที่ 4.27

ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการท่องเที่ยวโดยกิจกรรมต่าง ๆ นั้น พบว่ามีการกระจายตามช่วงเวลาและแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งทั้งหมดมีการใช้พื้นที่หนาแน่นขึ้นเรื่อยๆตั้งแต่ประมาณ 9:00 น. เป็นต้นไป และใช้ประโยชน์หนาแน่นที่สุดในช่วง 11:00-12:00 น. ยกเว้นหาดพระเอะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้หาดสูงสุดในช่วง 10:00-11:00 น.

เมื่อพิจารณาจำนวนคนที่ประกอบกิจกรรมจริงในพื้นที่ (ตารางที่ 4.28) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ผลกระทบของขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพที่กำหนดในตารางที่ 4.24 และตารางที่ 4.25 พบว่ายังไม่มีพื้นที่ใดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเกินกว่าค่า PAOT ทางกายภาพ นั่นคือผลกระทบยังมีน้อยหรือจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยของพื้นที่ประกอบกิจกรรมและระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเกาะลันตา

กิจกรรม	ร้อยละการประกอบกิจกรรม	ขนาดพื้นที่ (ตารางเมตร)		ระยะเวลา (ชั่วโมง)	
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
เดิน วิ่งบนชายหาด	61.4	12.57	35.345	1.68	1.315
ว่ายน้ำ	74.7	27.21	77.325	1.40	1.263
อาบแดด	64.9	6.93	9.025	2.17	1.452
ชมวิวิททัศน์	58.2	5.00	6.429	2.10	1.861
วอลเลย์บอลชายหาด	3.4	9.50	14.207	2.38	1.949
Body weight Exercise	2.9	5.25	6.551	2.54	2.497
คายัค	0.3	-	-	3.00	-
ดำน้ำ	2.3	19.00	15.185	2.18	1.066
โยคะ	0.8	5.00	-	1.00	-

ตารางที่ 4.28 จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตากระจายตามช่วงเวลาการใช้ประโยชน์

เวลา	หาด คลองดาว	หาด พระเอะ	หาด คลองโฆง	หาด คลองนิน	หาด บากันเตียง	หาดไม้ไผ่	แหลมโตนด	อ่าวนุ้ย	เกาะโหลง	เกาะรอก	เกาะห้า	รวม
06.00-07.00	5	3	3	4	2	1	1	1	9	0	0	29
07.00-08.00	24	19	17	23	5	3	1	1	17	0	0	110
08.00-09.00	93	42	36	109	14	5	2	2	69	20	2	394
09.00 - 10.00	172	140	73	180	16	5	4	8	96	53	11	758
10.00 - 11.00	263	285	79	149	29	9	9	9	82	146	29	1,089
11.00 - 12.00	393	230	99	188	46	33	14	16	182	350	70	1,621
12.00 - 13.00	207	231	94	175	16	46	31	19	128	494	99	1,540
13.00 - 14.00	212	193	104	197	12	43	30	11	173	355	71	1,401
14.00 - 15.00	132	156	108	138	19	32	40	14	156	240	48	1,083
15.00 - 16.00	180	192	129	152	20	51	28	13	163	17	3	948
16.00 - 17.00	224	191	154	167	27	39	31	10	136	22	2	1,003
17.00 - 18.00	212	224	165	170	58	53	19	10	131	0	0	1,042
18.00 - 19.00	184	217	199	259	0	0	0	12	64	0	0	935
19.00 - 20.00	0	0	0	0	0	0	0	0	47	0	0	47
รวม	2,301	2,123	1,260	1,911	264	320	210	126	1,453	1,697	335	12,000
เฉลี่ยต่อชั่วโมง	164	152	90	137	19	23	15	10	104	121	24	857

4.6 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4.6.1 ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมและเกณฑ์การประเมินผลกระทบ

ผลการศึกษาค่าขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อม (Facility Carrying Capacity: FCC) โดยวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมพื้นฐานที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ห้องสุขา และที่จอดรถ รวมถึงทุนจอตเรือในกรณีที่มีการสัญจรทางน้ำ มีหน่วยวัดแตกต่างกันตามประเภทของสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ทุนจอตเรือมีหน่วยวัดเป็นจำนวนเรือที่ทุนจอตเรือจะรองรับได้สูงสุดในช่วงเวลาเดียวกัน (PAOT) ผลปรากฏดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวของสิ่งแวดล้อมหลักบนเกาะลันตาใหญ่ เกาะรอก และเกาะไหง

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุด ด้านกายภาพ (FCC สูงสุด)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์เมื่อคำนึงถึง สิ่งแวดล้อม		
		ผลกระทบน้อย หรือ ต่ำกว่าขีดความ สามารถรองรับฯ	ผลกระทบปานกลาง หรือใกล้เคียงขีด ความสามารถรองรับฯ	ผลกระทบสูง หรือ เกิน ขีดความ สามารถ รองรับฯ
		<50% ของค่า FCC สูงสุด	50-80% ของค่า FCC สูงสุด	>80% ของค่า FCC สูงสุด
คลองดาว				
ที่พัก (คน/คืน)	6,368	<3,184	3,184 - 5,095	>5,095
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	1,717	<859	859 - 1,374	>1,374
ห้องสุขา (คน/ชม.)	48	<24	24 - 38	>38
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	60	<30	30 - 48	>48
ชุมชนศรีรายา				
ที่พัก (คน/คืน)	238	<119	119 - 191	>191
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	617	<309	309 - 494	>494
ห้องสุขา (คน/ชม.)	60	<30	30 - 48	>48
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	50	<25	25 - 40	>40

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุด ด้านกายภาพ (FCC สูงสุด)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์เมื่อคำนึงถึง สิ่งแวดล้อม		
		สิ่งแวดล้อม		
		ผลกระทบน้อย หรือ ต่ำกว่าขีดความ สามารถรองรับฯ	ผลกระทบปานกลาง หรือใกล้เคียงขีด ความสามารถรองรับฯ	ผลกระทบสูง หรือ เกิน ขีดความ สามารถ รองรับฯ
		<50% ของค่า FCC สูงสุด	50-80% ของค่า FCC สูงสุด	>80% ของค่า FCC สูงสุด
บ้านทุ่งหิเเพ้ง				
ที่พัก (คน/คืน)	20	<10	10 - 16	>16
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	100	<50	50 - 80	>80
ห้องสุขา (คน/ชม.)	48	<24	24 - 38	>38
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	15	<8	8 - 12	>12
หาดคลองพระแอะ				
ที่พัก (คน/คืน)	1,222	<611	611 - 978	>978
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	751	<376	376 - 601	>601
ห้องสุขา (คน/ชม.)	120	<60	60 - 96	>96
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	90	<45	45 - 72	>72
หาดคลองนิน				
ที่พัก (คน/คืน)	1,836	<918	918 - 1,469	>1,469
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	844	<422	422 - 675	>675
ห้องสุขา (คน/ชม.)	-	-	-	-
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	-	-	-	-
หาดปากันเตียง				
ที่พัก (คน/คืน)	1,190	<595	595 - 952	>952
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	200	<100	100-160	>160
ห้องสุขา (คน/ชม.)	-	-	-	-
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	-	-	-	-

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุด ด้านกายภาพ (FCC สูงสุด)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์เมื่อคำนึงถึง สิ่งแวดล้อม		
		สิ่งอำนวยความสะดวก		
		ผลกระทบน้อย หรือ ต่ำกว่าขีดความ สามารถรองรับฯ	ผลกระทบปานกลาง หรือใกล้เคียงขีด ความสามารถรองรับฯ	ผลกระทบสูง หรือ เกิน ขีดความ สามารถ รองรับฯ
		<50% ของค่า FCC สูงสุด	50-80% ของค่า FCC สูงสุด	>80% ของค่า FCC สูงสุด
แหลมไตนด				
ที่พัก (คน/คืน)	16	<8	8 - 13	>13
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	28	<14	14-22	>22
ห้องสุขา (คน/ชม.)	144	<72	72-115	>115
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	60	<30	30-48	>48
อื่นๆ				
ที่พัก (คน/คืน)	1,350	<675	675-1,080	>1,080
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	620	<310	310-495	>495
ห้องสุขา (คน/ชม.)	-	-	-	-
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	60	<30	30-48	>48
เกาะลันตาใหญ่ (รวม)				
ที่พัก (คน/คืน)	12,240	<6,120	6,120-9,792	>9,792
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	4,877	<2,438	2,438-3,902	>3,902
ห้องสุขา (คน/ชม.)	420	<210	210-336	>336
ที่จอดรถ (คัน, PAOT)	335	<168	168-268	>268
เกาะรอก				
ที่พัก (คน/คืน)	48	<24	24 - 39	>39
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	66	<33	33 - 53	>53
ห้องสุขา (คน/ชม.)	300	<150	150 - 240	>240
พุนจอดเรือ (ลูก, PAOT)	37	<16	16 - 26	>26
พุนขนาดเล็ก (สีขาว)	23	<11	11-18	>18
พุนกลาง (สีส้มแดง)	10	<5	5-8	>8
พุนขนาดใหญ่ (สีเหลือง)	4	<2	2-3	>3

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีด ความสามารถ รองรับสูงสุด ด้านกายภาพ (FCC สูงสุด)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์เมื่อคำนึงถึง สิ่งแวดล้อม		
		ผลกระทบน้อย หรือ ต่ำกว่าขีดความ สามารถรองรับ	ผลกระทบปานกลาง หรือใกล้เคียงขีด ความสามารถรองรับ	ผลกระทบสูง หรือ เกิน ขีดความ สามารถ รองรับ
		<50% ของค่า FCC สูงสุด	50-80% ของค่า FCC สูงสุด	>80% ของค่า FCC สูงสุด
เกาะไหง				
ที่พัก (คน/คืน)	864	<432	432 - 692	>692
ร้านอาหาร (คน/ชม.)	1,065	< 533	533 - 852	>852
พุนจอดเรือ (ลูก, PAOT)	11	<6	6 - 9	>9

หมายเหตุ 1. อัตราการใช้ห้องสุขาของนักท่องเที่ยวคือ เฉลี่ยคนละ 5 นาที ดังนั้นใน 1 ชั่วโมง ห้องสุขา 1 ห้อง รองรับการใช้ประโยชน์ได้ 12 คน

4.6.2 การใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว

1) ประเภทที่พัก

ปริมาณการใช้ประโยชน์ที่พักประมาณการจากอัตราเข้าพัก ดังตารางที่ 4.30 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า คลองดาวและศาลาด่านมีอัตราการเข้าพักที่เกินเกณฑ์ขีดความสามารถรองรับด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ มีแนวโน้มของการขยายตัวของจำนวนห้อง/จำนวนที่พักเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวนิยมเข้าพักตามหาดดังกล่าวสูงมาก รองลงมาคือ ชุมชนศรีรายา และหาดบากันเตี้ยตามลำดับ ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ควรให้ความสำคัญกับการดูแลให้จำนวนห้องพักไม่เกิดการขยายตัวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันปริมาณที่พักในพื้นที่เหล่านี้มีจำนวนค่อนข้างมากอยู่แล้ว แต่ควรประชาสัมพันธ์ให้เกิดการกระจายตัวของการพักค้างไปยังหาดอื่นๆ เช่น หาดคลองนิน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในทางเศรษฐกิจแล้ว จำนวนห้องพักที่มีการเข้าใช้ประโยชน์ในอัตราที่สูงจัดว่าเป็นเรื่องที่ดี ดังนั้น การศึกษาเรื่องขีดความสามารถรองรับด้านที่พักนี้ จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องอื่นๆควบคู่กันไปด้วย เช่น ความแออัดทางกายภาพของที่พักในปัจจุบัน โดยพิจารณาอัตราส่วนพื้นที่ที่มีการพัฒนาต่อพื้นที่ว่างสีเขียว (Green open space) ในอัตราร้อยละที่สีเขียวควรจะมีมากกว่าพื้นที่พัฒนา โดยคำนึงถึงเป้าหมาย (Lanta go green) อย่างแท้จริง

ตารางที่ 4.30 อัตราการการเข้าพัก จำแนกตามจุดท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ลำดับที่	พื้นที่หาด/เกาะ	อัตราการเข้าพัก (ร้อยละ)	จำนวนคนเข้าพัก
1	คลองดาว-ศาลาด่าน	88.5	5636
2	พระแอะ	86.18	2251
3	หาดคลองนิน	80.54	2958
4	หาดบากันเตียง	84.62	2014
5	ชุมชนศรีรายา	79.95	381
6	แหลมโตนด	59.89	19
	เกาะลันตาใหญ่ (รวม)	79.90	13259
7	เกาะไหง	54.66	945
8	เกาะรอก	20.0	19
รวม			14,223

2) ร้านอาหาร

จากการศึกษาพบว่าร้านอาหารส่วนใหญ่มีผู้ใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นตั้งแต่ 10:00 น. เป็นต้นไป (ตารางที่ 4.31) แต่เนื่องจากร้านอาหารมีค่อนข้างมากและกระจายตามหาดต่างๆอย่างทั่วถึง และมีความหลากหลาย ทั้งประเภทของอาหารและราคา นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ตามที่ต้องการ ดังนั้น ในพื้นที่ศึกษาจึงไม่มีปัญหาเรื่องร้านอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการ

3) ห้องสุขา

จากการศึกษาพบว่าห้องน้ำสาธารณะมีค่อนข้างจำกัด แต่ส่วนใหญ่ให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้ห้องสุขาได้ในร้านอาหาร จุดท่องเที่ยวที่มีปัญหาเรื่องห้องสุขาไม่เพียงพอ คือ หาดพระแอะ ช่วงเวลา 16:00-17:00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่เรือท่องเที่ยวเกาะต่างๆกลับเข้าฝั่งที่เกาะลันตาใหญ่ และเกาะรอก ช่วงเวลา 11:00-14:00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวขึ้นบนเกาะเพื่อรับประทานอาหารกลางวัน (ตารางที่ 4.32)

4) ที่จอดรถและท่อนจอดเรือ

ผลการศึกษาปริมาณการใช้ประโยชน์ที่จอดรถและท่อนจอดเรือกระจายตามช่วงเวลาต่างๆ แสดงในตารางที่ 4.33 พบว่าพื้นที่จอดรถบนเกาะลันตามีค่อนข้างจำกัดและไม่เป็นระเบียบเท่าที่ควร ส่วนท่อนจอดเรือตามเกาะต่างๆและจุดดำน้ำพบว่ามีความหนาแน่นในช่วงเช้าประมาณ 10-11 น. และช่วงบ่ายประมาณ 14-15 น. แต่ยังสามารถรับเรือที่เข้ามาใช้ประโยชน์ได้

4.6.3 การประเมินผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม

สะดวก

ผลการประเมินระดับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสะดวกเรื่องที่พัก ร้านอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ และท่อน้ำทิ้ง แสดงในตารางที่ 4.34 พบว่าที่พัก มีระดับการใช้ประโยชน์ที่เกินจำนวนที่รองรับได้ ร้านอาหารพบเฉพาะที่แหลมไทรทองและเกาะรอก ซึ่งความเป็นจริงแล้วเกาะรอกนั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังรับประทานอาหารเช้าในบริเวณที่จัดไว้กลางแจ้ง โดยผู้ประกอบการเรือทัวร์เป็นผู้จัดการนำอาหารมาและเก็บกลับไปทุกครั้ง นักท่องเที่ยวยังรับประทานอาหารเช้าในบริเวณที่จัดไว้ ซึ่งเป็นโต๊ะ/ม้านั่งชั่วคราวและนักท่องเที่ยวบางส่วนนั่งลงบนพื้นทราย ส่วนห้องสุขาพบว่าเกาะรอกมีปริมาณสิ่งแวดล้อมสะดวกไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงตั้งแต่ 11:00-14:00 น. ส่วนพื้นที่จอดรถพบว่ามีปัญหาไม่เพียงพอเกือบทุกแห่ง ตั้งแต่หาดคลองดาว-ศาลาด่าน หาดพระแอะ หาดคลองนิน บากันเตียง แต่พบความไม่เพียงพอในบางช่วงเวลาเท่านั้น บริเวณจุดดำน้ำ เกาะรอก เกาะไหง พบว่าท่อน้ำทิ้งมีปริมาณ 3,158 ลิตร

ตารางที่ 4.31 อัตราการใช้บริการร้านอาหาร จำแนกตามพื้นที่และช่วงเวลา

FCCสูงสุด (คน/ชม.) เวลา	หาดคลองดาว	หาดพระแอะ	หาดคลองนิน	หาดบากันเตียง	แหลมไตนด	เกาะไหง	เกาะรอก
	1,717	751	844	200	28	1,065	66
06.00-07.00	5	3	4	1	1	9	2
07.00-08.00	24	19	23	2	1	17	2
08.00-09.00	93	42	109	14	2	69	9
09.00 - 10.00	172	140	180	16	4	96	53
10.00 - 11.00	263	285	149	29	9	82	146
11.00 - 12.00	393	230	188	46	14	182	350
12.00 - 13.00	207	231	175	16	31	128	494
13.00 - 14.00	212	193	197	12	30	173	355
14.00 - 15.00	132	156	138	19	40	156	240
15.00 - 16.00	180	192	152	20	28	163	17
16.00 - 17.00	224	191	167	27	31	136	22
17.00 - 18.00	212	224	170	58	19	131	11
18.00 - 19.00	184	217	259	37	5	64	2
19.00 - 20.00	167	195	231	35	2	47	2
รวม	2,468	2,318	2,142	332	217	1,453	1,705
เฉลี่ยต่อชั่วโมง	176	166	153	24	16	104	122

ตารางที่ 4.32 อัตราการใช้บริการห้องสุขา (คน/ชม.) จำแนกตามพื้นที่และช่วงเวลา

FCC สูงสุด (คน/ชม.) เวลา	หาดพระแอะ	แหลมโตนด	เกาะรอก	รวม
	120	144	300	1,044
06.00-07.00	1	4	2	7
07.00-08.00	8	8	2	18
08.00-09.00	17	11	9	36
09.00 - 10.00	56	14	50	120
10.00 - 11.00	114	16	139	269
11.00 - 12.00	92	19	333	443
12.00 - 13.00	92	28	469	590
13.00 - 14.00	77	27	337	441
14.00 - 15.00	62	36	228	326
15.00 - 16.00	77	25	16	118
16.00 - 17.00	134	28	21	183
17.00 - 18.00	45	17	10	72
18.00 - 19.00	43	9	2	54
19.00 - 20.00	39	5	2	45
รวม	857	246	1,620	2,723
เฉลี่ยต่อชั่วโมง	18	116	194	363

หมายเหตุ : หมายถึงช่วงเวลาที่เกินขีดความสามารถรองรับได้

ตารางที่ 4.33 อัตราการใช้บริการที่จอดรถและพ่นจอดเรือ จำแนกตามพื้นที่และช่วงเวลา

FCC (คัน,ลำ, PAOT) เวลา	หาดคลองดาว (รถ)	หาดพระแอะ (รถ)	หาดคลองนิน (รถ)	หาดปากันเตียง (รถ)	แหลมโดนด (รถ)	เกาะโหลง (ลำ)	เกาะรอก (ลำ)	เกาะห้า (ลำ)
	60	90	0	0	60	22	74	15
06.00-07.00	5	3	4	1	1	9	2	0
07.00-08.00	24	19	23	2	1	17	2	0
08.00-09.00	93	42	109	14	2	69	9	2
09.00 - 10.00	172	140	180	16	4	96	53	11
10.00 - 11.00	263	285	149	29	9	82	146	29
11.00 - 12.00	393	230	188	46	14	182	350	70
12.00 - 13.00	207	231	175	16	31	128	494	99
13.00 - 14.00	212	193	197	12	30	173	355	71
14.00 - 15.00	132	156	138	19	40	156	240	48
15.00 - 16.00	180	192	152	20	28	163	17	3
16.00 - 17.00	224	191	167	27	31	136	22	2
17.00 - 18.00	212	224	170	58	19	131	11	0
18.00 - 19.00	184	217	259	37	5	64	2	0
19.00 - 20.00	167	195	231	35	2	47	2	0
รวม	2,468	2,318	2,142	332	217	1,453	1,705	341
เฉลี่ยต่อชั่วโมง	329	309	286	44	29	194	227	24

หมายเหตุ : หมายถึงช่วงเวลาที่เกินขีดความสามารถรองรับได้

ตารางที่ 4.34 ผลการประเมินขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม

พื้นที่	ผลการประเมินขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม				
		ที่พัก (คน/คืน)	ร้านอาหาร (คน/ชม)	ห้องสุขา (คน/ชม)	ลานจอดรถ
หาดคลองดาว-ศาลาด่าน	ค่าการใช้ประโยชน์	5,222	393	ไม่มีห้องสุขาสาธารณะ	393
	ระดับผลกระทบ	Exceeding	Below	-	Exceeding
พระแอะ	ค่าการใช้ประโยชน์	2,090	285	134	285
	ระดับผลกระทบ	Exceeding	Below	Exceeding	Exceeding
คลองนิน	ค่าการใช้ประโยชน์	2,223	259	ไม่มีห้องสุขาสาธารณะ	259
	ระดับผลกระทบ	Exceeding	Below	-	Exceeding
ปากันเตียง	ค่าการใช้ประโยชน์	1,681	58	ไม่มีห้องสุขาสาธารณะ	58
	ระดับผลกระทบ	Exceeding	Below	-	Exceeding
แหลมโดนด	ค่าการใช้ประโยชน์	12	40	36	40
	ระดับผลกระทบ	Below	Exceeding	Below	At / Approaching
เกาะรอก	ค่าการใช้ประโยชน์	19	494	469	-
	ระดับผลกระทบ	Below	Exceeding	Exceeding	-
เกาะไหง	ค่าการใช้ประโยชน์	945	182	ไม่มีห้องสุขาสาธารณะ	-
	ระดับผลกระทบ	Exceeding	Below	-	-
เกาะห้า (จุดดำน้ำ)	ค่าการใช้ประโยชน์	ไม่มีการพักค้าง	ไม่มีร้านอาหาร	ไม่มีห้องสุขาสาธารณะ	-
	ระดับผลกระทบ	-	-	-	-

4.7 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านปริมาณน้ำใช้ ในพื้นที่หมู่เกาะ ลันตา

4.7.1 เกาะลันตาใหญ่

เนื่องจากพื้นที่ศึกษาเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะดังนั้นทรัพยากรที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาและรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคือ “ปริมาณน้ำอุปโภค บริโภค” ทั้งนี้เนื่องด้วยแหล่งน้ำจืด รูปแบบ และปริมาณการใช้ประโยชน์ย่อมส่งผลโดยตรงต่อขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ซึ่งสำหรับเกาะลันตาใหญ่ได้กำหนดตัวชี้วัดเป็นปริมาณน้ำประปาที่กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยวใช้ ซึ่งจากข้อมูลของการประปาส่วนภูมิภาค (2560) ระบบการผลิตน้ำประปาในพื้นที่เกาะลันตามีขนาดกำลังผลิตวันละ 2,400 ลูกบาศก์เมตร หรือ 2,400,000 ลิตร จึงกำหนดเป็นค่าสูงสุดของขีดความสามารถรองรับด้านน้ำอุปโภคประเภทน้ำประปาและจำแนกระดับผลกระทบจากการใช้น้ำประปบบนเกาะลันตาออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับน้อย ยังไม่เกินขีดความสามารถด้านน้ำประปา ระดับปานกลาง หมายถึง ขีดความสามารถรองรับด้านน้ำประปาเกือบใกล้ถึงค่าที่สูงสุดที่กำลังการผลิตจะดำเนินการได้ และผลกระทบระดับสูง หมายถึง การใช้น้ำอยู่ในขั้นวิกฤติเกินขีดความสามารถในการผลิตน้ำประปาของเกาะลันตาใหญ่ ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 ขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านน้ำใช้บนเกาะลันตาใหญ่

จุดท่องเที่ยว	ค่าขีดความสามารถรองรับสูงสุดด้าน น้ำใช้ จากกำลังน้ำประปาที่ผลิตได้ (ลิตร/วัน)	เกณฑ์ผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ เมื่อคำนึงถึงกำลังการผลิตน้ำประปา		
		ผลกระทบน้อย หรือ ต่ำกว่าขีด ความสามารถรองรับ ๑	ผลกระทบปานกลาง หรือใกล้ถึงขีด ความสามารถรองรับ ๑	ผลกระทบสูง หรือ เกินขีดความ สามารถรองรับ๑
		<1,200,000 ลิตร/วัน	1,200,000 – 1,920,000 ลิตร/วัน	>1,920,000 ลิตร/วัน
เกาะลันตาใหญ่	2,400,000		1,281,734 (อัตราการใช้น้ำ ประปาคำนวณ จากค่าน้ำ)	

จากการศึกษาปริมาณการใช้น้ำประปาต่อเดือนของเกาะลันตาใหญ่จากค่าน้ำประปาที่ผู้ใช้จ่ายให้กับหน่วยงานผลิตและจัดการน้ำประปา พบว่าปริมาณการใช้น้ำประปาดำบลเกาะลันตาใหญ่เฉลี่ย 3,200 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน ในขณะที่ตำบลศาลาด่านมีปริมาณการใช้น้ำ 21,660 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ หรือศรีราชา อยู่ที่ 13,592 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน โดยมีประชากรรวมทั้งประชาชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และประชากรแฝง ในพื้นที่ตำบลเกาะลันตาใหญ่จำนวน 10,328 คน ตำบลศาลาด่านจำนวน 21,042 คน และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ จำนวน 1,425 คน (ตารางที่ 4.36) เมื่อคิดเป็นสัดส่วนการใช้น้ำ พบว่าในพื้นที่ตำบลศาลาด่านใช้น้ำประปามากที่สุด เนื่องจากมีสถานประกอบการ เช่นโรงแรม รีสอร์ท ที่พัก ร้านค้า ร้านอาหาร และการบริการต่างๆ ค่อนข้างมาก ทั้งสัดส่วนประชากรและนักท่องเที่ยวก็สูงกว่าเขตอื่นๆ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า เทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่มีอัตราการใช้น้ำสูงรองเป็นอันดับสอง แม้ว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวพักค้างไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวเข้าไปเย็นกลับ (Day Use) ที่นิยมไปพักค้างที่ศาลาด่าน แต่ศรีราชาซึ่งตั้งอยู่ในเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่เป็นจุดท่องเที่ยวสำคัญที่นักท่องเที่ยวแวะมารับประทานอาหาร ชมวิถีชีวิต และร้านค้าต่างๆ จึงทำให้สัดส่วนการใช้น้ำสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ ที่มีนักท่องเที่ยวและประชากรมากกว่านั่นเอง

อย่างไรก็ดี การศึกษานี้ได้ประมาณการปริมาณน้ำใช้จากตัวเลขผู้ใช้น้ำไว้ด้วย โดยได้กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลัก 3 กลุ่มคือ กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มประชากรแฝงในพื้นที่เกาะลันตา ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวพักค้างเฉลี่ยในฤดูกาลท่องเที่ยว ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2560 ถึง เมษายน 2561 จำนวน 12,520 คน/วัน จำนวนประชากร 14,337 คน ประชากรแฝง ประมาณ 5,984 คน/วัน รวมผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำในพื้นที่เกาะลันตาที่พักค้างประมาณทั้งสิ้น 32,841 คน/วัน จากการศึกษาพบว่าตัวเลขปริมาณน้ำจากการประมาณการจากจำนวนผู้ใช้น้ำมีสูงกว่าปริมาณน้ำประปา ซึ่งอธิบายได้ว่า มีแหล่งน้ำอื่นๆ นอกเหนือจากน้ำประปาที่ผู้ใช้น้ำสามารถนำน้ำมาใช้ได้ จากการสังเกตพบว่าประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยส่วนใหญ่ใช้น้ำทั้งจากน้ำประปา น้ำบาดาล หรือน้ำฝน โดยสัดส่วนของการใช้น้ำอื่นๆ มีประมาณ ร้อยละ 48 ของปริมาณน้ำใช้ทั้งหมดที่คำนวณจากผู้ใช้น้ำ เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำประปาที่ใช้ (1,281,734 ลิตร/วัน) เปรียบเทียบกับกำลังการผลิตน้ำประปาจากตารางที่ 4.35 พบว่า ยังไม่เกินขีดความสามารถรองรับด้านน้ำประปา โดยอยู่ในระดับเกือบเข้าใกล้ขีดความสามารถหรือกำลังการผลิตน้ำประปาของเกาะลันตาใหญ่ จึงควรหามาตรการในการจัดการเพื่อรองรับปัญหาน้ำอุปโภคในอนาคต โดยเฉพาะเมื่อแหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นแหล่งน้ำเสริมของเกาะลันตาใหญ่อาจขาดแคลนมากขึ้น เนื่องจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตารางที่ 4.36 จำนวนผู้ใช้น้ำเฉลี่ยและปริมาณน้ำอุปโภคประมาณการจากจำนวนผู้ใช้น้ำและค่าน้ำประปา

พื้นที่	จำนวนผู้ใช้น้ำเฉลี่ย (คน)			ปริมาณน้ำอุปโภค (ลิตร/วัน)	
	รวม	นักท่องเที่ยว พักค้าง	ประชากรแฝง และประชากร ท้องถิ่น	คำนวณจากปริมาณ ผู้ใช้น้ำ	คำนวณจาก ค่าน้ำประปา
ตำบลเกาะลันตาใหญ่	10,328	3,026	7,302	332,860+365,100 =697,960	106,667
ตำบลศาลาด่าน	21,042	9,240	11,802	1,016,400+590,100 =1,606,500	722,000
เทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่	1,425	238	1,187	26,180+130,570 =156,750	453,067
ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะลันตา (แหลม โตนด)	672	16	30	1,760+3,300 =5,060	ไม่มีข้อมูล
รวมเกาะลันตาใหญ่	32,841	12,520	20,321	2,466,270	1,281,734*
เกาะรอก	707	689 (พักค้าง+ ไม่พักค้าง)	18	35,350	ไม่มีข้อมูล
เกาะไหง	973	691	282	107,030	ไม่มีข้อมูล

หมายเหตุ: 1. เกาะลันตาใหญ่: นักท่องเที่ยวใช้น้ำประมาณ 110 ลิตร/คน/วัน ประชากรท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบล ใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน และประชากรชนบททั่วไปใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน

2. เกาะรอก: นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะรอกใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน

3. เกาะไหง: นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการบนเกาะไหงใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน

4.7.2 เกาะรอก

เกาะรอกเป็นจุดท่องเที่ยวประเภทเกาะขนาดเล็กที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา มีปัญหาเรื่องน้ำใช้มาตั้งแต่ในอดีตเมื่อครั้งเกาะรอกยังไม่เป็นที่นิยมมากเหมือนในปัจจุบัน แหล่งน้ำสำคัญของเกาะรอกคือน้ำซับ ซึ่งต่อมาทางอุทยานแห่งชาติได้พัฒนาจุดบ่อบาดาลลึกประมาณ 20 เมตร และสูบน้ำขึ้นเก็บไว้ในแทงค์ปูนขนาดใหญ่ความจุ 200,000 ลิตร ปัจจุบันเกาะรอกโดยอุทยานแห่งชาติ

หมู่เกาะลันตามีการบริหารจัดการน้ำโดยสูบน้ำจากบ่อบาดาล 2 ครั้ง/วัน ช่วงเช้าตั้งแต่ 7:00 น. - 11:00 น. และช่วงเย็น 16:00 น. - 19:00 น. ในช่วงต้นฤดูกาลท่องเที่ยวจะสูบน้ำได้ปริมาณ 30,000 ลิตร/วัน ส่วนช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยวจะสูบน้ำได้น้อยลง คือ 25,000 ลิตร/วัน ซึ่งแท่งน้ำขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นมานั้น โดยปกติแล้วไม่เคยได้รับน้ำเต็มตามความจุที่มี ยกเว้นในช่วงสั้นๆของต้นฤดูกาลท่องเที่ยว

การกำหนดขีดความสามารถสูงสุดด้านปริมาณน้ำใช้บนเกาะรอกจึงกำหนดจากอัตราการสูบน้ำต่ำสุดในช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยว นั่นคือ วันละ 25,000 ลิตร นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยใช้น้ำบนเกาะรอกประมาณ 50 ลิตร/คน/วัน (รวมน้ำที่ใช้ในการทำความสะดวกในห้องน้ำและสถานที่ต่าง ๆ) ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะรองรับได้เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำใช้คือ 500 คน/วัน (ตารางที่ 4.37)

ตารางที่ 4.37 ขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านน้ำใช้บนเกาะรอก

ปัจจัยชี้วัด	ค่าขีดความสามารถรองรับสูงสุดด้านน้ำใช้จากปริมาณน้ำบาดาลที่สูบขึ้นมาใช้ได้	เกณฑ์ผลกระทบการใช้ประโยชน์น้ำบนเกาะรอก		
		ผลกระทบน้อยหรือ ต่ำกว่าขีดความสามารถรองรับ	ผลกระทบปานกลางหรือใกล้เคียงขีดความสามารถรองรับ	ผลกระทบสูงหรือ เกินขีดความสามารถรองรับ
ปริมาณน้ำใช้ที่สูบขึ้นต่อวัน	25,000 ลิตร/วัน	<12,500 ลิตร/วัน	1,2500–20,000 ลิตร/วัน	>20,000 ลิตร/วัน
ปริมาณคนที่มีปริมาณน้ำสามารถรองรับได้	500 คน/วัน	250 คน/วัน	250-400 คน/วัน	400 คน/วัน

หมายเหตุ: นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะรอกใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน

เมื่อพิจารณาปริมาณน้ำที่นักท่องเที่ยวใช้ รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะแล้ว พบว่า มีปริมาณน้ำใช้เฉลี่ย 35,350 ลิตรต่อวัน จากจำนวนผู้ใช้น้ำเฉลี่ย 707 คน/วัน ซึ่งปัจจุบันเกินขีดความสามารถรองรับด้านปริมาณน้ำใช้ไปแล้วในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อุทยานแห่งชาติได้กำหนดมาตรการยกเลิกการพักค้างบนเกาะตั้งแต่กลางฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นต้นไป เพื่อลดผลกระทบด้านข้อจำกัดน้ำใช้ และขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวในการประหยัดน้ำบนเกาะ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอัตราค่าการสูบน้ำขึ้นมาใช้นั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรอยู่ที่ 400 คน/วัน

ตอนที่ 5 ขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4.8 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว ด้านจิตวิทยา ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4.8.1 ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับการท่องเที่ยวทางจิตวิทยา

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา (Psychological Carrying Capacity) สำหรับพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ใช้ระดับการรับรู้ถึงความแออัดของนักท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว ตามช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (ROS) เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา

ระดับผลกระทบและขีดความสามารถในการรองรับได้ (Levels of Impact and Capacity Levels)	ผลกระทบทางจิตวิทยา	
	ความรู้สึกแออัดต่อจำนวนนักท่องเที่ยว Rural, Roaded Natural Modified	ความรู้สึกแออัดต่อจำนวนนักท่องเที่ยว SPM (เกาะรอก)
ผลกระทบน้อย ถึง ไม่มีผลกระทบหรือต่ำกว่า ขีดความสามารถรองรับ (No to Low impact or Below Carrying Capacity)	0.0 - 3.0 ไม่แออัด-แออัดน้อย	0.0 - 3.0 ไม่แออัด-แออัดน้อย
ผลกระทบปานกลาง หรือ เกือบถึงขีดความสามารถรองรับ (Medium impact /At and Approaching Carrying Capacity)	3.1 - 6.0 แออัดปานกลาง-ค่อนข้างมาก	3.1 - 5.0 แออัดปานกลาง-ค่อนข้างมาก
ผลกระทบสูง หรือ เกินขีดความสามารถรองรับ (High impact or Exceeding Carrying Capacity)	>6.0 แออัดมาก	>5.0 แออัดมาก

หมายเหตุ : ระดับความรู้สึกแออัดวัดเป็น 10 ระดับ จาก 0-9 โดย 0 เท่ากับไม่รู้สึกแออัด ถึง 9 เท่ากับรู้สึกแออัดมากที่สุด

4.8.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบและขีดความสามารถในการรองรับทางด้านการท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่าขีดความสามารถในการรองรับทางด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวพบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีการรับรู้ความรู้สึกแออัดเกินขีดความสามารถในการรองรับคือ เกาะรอก ส่วนบริเวณศาลาด่าน หาดคลองดาว และหาดพระแอะยังอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับ ที่เหลือนั้นยังไม่มีผลกระทบทางจิตวิทยาคือบริเวณหาดบากันเตียง ศรีรายา แหลมโตนดและหาดคลองโขง ดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 ผลการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา

จุดท่องเที่ยว	ROS	การรับรู้ความรู้สึกแออัดเฉลี่ย	ผลการวิเคราะห์
เกาะรอก	SPM	5.14	Exceeding Carrying Capacity
ศาลาด่าน	R	3.75	Approaching Carrying Capacity
หาดคลองดาว	RN	3.53	Approaching Carrying Capacity
หาดพระแอะ	RN	3.40	Approaching Carrying Capacity
หาดบากันเตียง	RN	3.00	Below Carrying Capacity
ศรีรายา	R	2.98	Below Carrying Capacity
แหลมโตนด	RN	2.33	Below Carrying Capacity
หาดคลองโขง	RN	2.20	Below Carrying Capacity
เฉลี่ยรวม		3.17	-

หมายเหตุ: Rural (R) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท
 Roaded Natural (RN) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทพัฒนา
 Semi-Primitive Motorized (SPM) แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์

4.9 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

4.9.1 ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ใช้การรับรู้ระดับผลกระทบของประชาชนท้องถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม

ระดับผลกระทบและขีดความสามารถในการรองรับได้ (Levels of Impact and Capacity Levels)	ผลกระทบต่อประชาชนท้องถิ่น		
	มิติด้านสิ่งแวดล้อม	มิติด้านสังคม	มิติด้านเศรษฐกิจ
ผลกระทบน้อย ถึง ไม่มีผลกระทบ หรือต่ำกว่าขีดความสามารถรองรับฯ (No to Low impact or Below Carrying Capacity)	0 ไม่มีผลกระทบ	0 ไม่มีผลกระทบ	0 ไม่มีผลกระทบ
ผลกระทบปานกลาง หรือ เกือบถึงขีดความสามารถรองรับฯ (Medium impact/At and Approaching Carrying Capacity)	-0.1 ถึง - 1.0 ผลกระทบปานกลาง	-0.1 ถึง 1.0 ผลกระทบปานกลาง	-0.1 ถึง 1.0 ผลกระทบปานกลาง
ผลกระทบสูง หรือ เกินขีดความสามารถรองรับฯ (High impact or Exceeding Carrying Capacity)	-1.1 ถึง -2.0 ผลกระทบรุนแรง	-1.1 ถึง -2.0 ผลกระทบรุนแรง	-1.1 ถึง -2.0 ผลกระทบรุนแรง

หมายเหตุ: มาตรฐานระดับผลกระทบตั้งแต่ 0 ถึง -2

4.9.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนในชุมชนท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวจุดเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ผลกระทบทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา จำนวนทั้งสิ้น 592 ครัวเรือน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณติดชายทะเลหาดคลองพะแอะ ศาลาด่าน หาดคลองดาว หาดคลองนิน และชุมชนที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ได้แก่ บ้านทุ่งหยีเพ็ง และศรีรายา รายละเอียดดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 ผลการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคม
วัฒนธรรมหมู่เกาะลันตา

รายชื่อชุมชน	มิติของผลกระทบต่อประชาชนท้องถิ่น		
	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านสังคม	ด้านเศรษฐกิจ
ศาลาด่าน	-0.31	-0.14	0.29
ศรีรายา	-0.37	-0.34	0.24
บ้านทุ่งหยีเพ็ง	-0.11	-0.12	0.30
หาดพะแอะ	-0.38	0.42	0.07
หาดคลองนิน	-0.34	-0.10	0.00
เกาะปอ	0.12	0.03	0.00
คลองโตน	-0.14	-0.52	0.23
โตะบาหลิว	-0.14	0.05	0.32

หมายเหตุ: = ไม่เกิดผลกระทบ/ต่ำกว่าขีดความสามารถในการรองรับ
 = ผลกระทบปานกลาง/ เกือบถึงขีดความสามารถในการรองรับ

4.10 ขีดความสามารถในการรองรับทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา

4.10.1 ขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยใช้จำนวนนักท่องเที่ยวต่อคืนที่ต้องมีเพื่อให้ดำเนินการได้ทางธุรกิจด้านที่พัก ในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่ เกาะรอก และเกาะไหง ดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 เกณฑ์ระดับผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

ระดับผลกระทบและขีดความสามารถในการรองรับได้ (Levels of Impact and Capacity Levels)	จำนวนนักท่องเที่ยว/คืน ที่ต้องมีเพื่อให้ดำเนินการได้ทางธุรกิจด้านที่พัก		
	เกาะลันตาใหญ่ (คน/คืน)	เกาะรอก	เกาะไหง (คน/คืน)
ผลกระทบน้อย ถึง ไม่มีผลกระทบหรือต่ำกว่าขีดความสามารถรองรับ (No to Low impact or (Below Carrying Capacity) (80%)	>10,872	N/A	>691
ผลกระทบปานกลาง หรือ เกือบถึงขีดความสามารถรองรับ (Medium impact /At and Approaching Carrying Capacity) (60-80%)	8,154-10,872	N/A	518-691
ผลกระทบสูง หรือ เกินขีดความสามารถรองรับ (High impact or Exceeding Carrying Capacity) (>60%)	<8,154	N/A	<518

หมายเหตุ: จำนวนจากอัตราการเข้าพักที่ผู้ประกอบการบนเกาะลันตาใหญ่และเกาะไหง ไม่ต่ำกว่าอัตราการเข้าพักในปี พ.ศ. 2560 ที่ 76.16%

4.10.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบและขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในแต่ละจุดท่องเที่ยว และทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับผลกระทบปรากฏผลดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 อัตราการการเข้าพัก จำแนกตามจุดท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ปี 2560

ลำดับที่	พื้นที่หาด/เกาะ	อัตราการเข้าพัก (ร้อยละ)	จำนวนคนเข้าพัก	ผลการวิเคราะห์
1	คลองดาว-ศาลา ด่าน	85.5	2,090	
2	พระแอะ	80.00	5,222	
3	หาดคลองนิน	60.54	2,223	
4	หาดบากันเตียง	70.62	1,681	
5	ชุมชนศรีรายา	78.0	156	
6	แหลมโตนด	45.69	15	
เกาะลันตาใหญ่ (รวม)		74.9*	11,387	Below CC
7	เกาะไหง	54.66	945	Below CC
8	เกาะรอก	20.0	19	ไม่วิเคราะห์ CC ทาง เศรษฐกิจ

หมายเหตุ: การศึกษา CC ทางเศรษฐกิจไม่คิดในส่วนของอุทยานแห่งชาติ ดังนั้น *จึงไม่รวมตัวเลข
นักท่องเที่ยวที่แหลมโตนดซึ่งเป็นส่วนของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา

ตอนที่ 6 แนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว

สำหรับแนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตานัน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย และผลการเสวนา “วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา จากมุมมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง” และการประชุมนำเสนอข้อมูลโครงการให้กับทางพื้นที่วิจัย โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมคือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น ที่ร่วมให้ข้อมูลในประเด็นความต้องการพัฒนาพื้นที่และความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจในพื้นที่หมู่เกาะลันตา นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้กำหนดแนวทางโดยเป็นผลมาจากการศึกษาในครั้งนี้ดังต่อไปนี้

4.11 ผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยว

จากการการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อทบทวนสถานการณ์การท่องเที่ยวบนเกาะลันตา ทั้งในด้านบวก และด้านลบ บนพื้นฐานการวางเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะลันตา โดยสามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้ (ภาพที่ 4.70 และภาพที่ 4.71)

1. ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากไม่มีมาตรการหรือการวางแผนใช้ประโยชน์ทรัพยากรซึ่งทำให้การเข้าถึงทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นไปได้ง่าย เกิดการใช้ทรัพยากรกระจุกในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล จุดดำน้ำ เกาะต่างๆ ในฤดูกาลท่องเที่ยว ทั้งที่มีทรัพยากรที่สมบูรณ์ หลายหลายทั้งทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรม

ภาพที่ 4.70 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

2. แนวโน้มจะมีการเปลี่ยนโครงสร้างของตลาดการท่องเที่ยวในอนาคตหากไม่มีการจัดการควบคุมปริมาณ จัดการสภาพแวดล้อมให้คงความเป็นธรรมชาติ และรักษาไว้ซึ่งประเพณี วิถีชีวิตท้องถิ่น เนื่องจาก

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป และสแกนดิเนเวีย หรือนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มาพักค้างบนเกาะเป็นเวลานาน รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวจีนกลุ่มครอบครัว ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ซึ่งกลุ่มหลักนี้ส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ในสภาพแวดล้อมที่มีธรรมชาติสวยงาม การเติบโตขึ้นของการท่องเที่ยวที่ไร้ทิศทางหรือไม่มีการวางแผนอาจจะดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่เป็นตลาดแบบมวล (Mass tourists) เข้ามาและอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ปัญหาขยะเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในอนาคตได้

ภาพที่ 4.71 บรรยากาศการประชุมกลุ่มย่อยและการนำเสนอผลการประชุมต่อที่ประชุมใหญ่

3. ปัจจัยทางด้านการเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ โดยการสร้างสะพานเกาะลันตาเชื่อมระหว่างเกาะลันตาน้อยและเกาะลันตาใหญ่ รวมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานประเภทท่าเรือ ส่งผลให้การเข้าถึงสะดวกสบายและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เริ่มมีการเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ขยายไปยังเกาะลันตาน้อยเพิ่มมากขึ้น

4. ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีการนำเสนอประเด็นปัญหาทางสังคมด้านอาชญากรรมและยาเสพติด ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นจากการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยว การเพิ่มขึ้นของประชากรแฝงต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ แต่อย่างไรก็ตามหากการเพิ่มขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ เช่น โรงเรียนนานาชาติสำหรับรองรับบุตรธิดาของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่พำนักนาน กลับเป็นการเพิ่มที่ทางชุมชนท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมประชุมอื่นๆ ต้องการมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวแบบมวล

5. ปัญหาสาธารณูปโภค เกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าตก และไฟฟ้าดับบ่อย เนื่องจากเกาะลันตา ไม่มีสถานีย่อยในการควบคุมและปรับระดับไฟ รวมไปถึงปัญหาการวางระบบ ออกแบบทางด้านผังเมืองที่ยังไม่ได้มีการพิจารณาการกระจายของการบริการสาธารณะ ระบบน้ำประปาและไฟฟ้า รวมไปถึงปัญหาน้ำใช้บนเกาะซึ่งยังเป็นน้ำบาดาล ซึ่งมีการขุดเจาะมากขึ้นทำให้น้ำบาดาลเริ่มเป็นน้ำกร่อย

6. ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทั้งการสัญจรทางบกที่สภาพผิวจราจรขรุขระ ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อย และการท่องเที่ยวทางเรือที่ควรต้องมีมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยวทางทะเล การบริการดูแลความปลอดภัยทางน้ำสำหรับผู้ประกอบการเรือนำเที่ยว นอกจากนี้ยังรวมถึงปัญหาโรงพยาบาล

สถานพยาบาลที่มีขนาดเล็กไม่สามารถรองรับการรักษาในกรณีที่มีปริมาณคนไข้เพิ่มหรือมีกรณีเจ็บป่วยหนัก เนื่องจากยังขาดแพทย์เฉพาะทาง

7. ปัญหาการขาดความตระหนักเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ ซึ่งยังมีบางส่วนของธุรกิจพื้นที่สาธารณะมีการตัดถางพื้นที่ป่าสงวนเพิ่มเติม เพื่อเปิดพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ปัญหาขยะ โดยเฉพาะจากการมีร้านสะดวกซื้อ รวมไปถึงแนวโน้มธุรกิจต่างชาติแฝงตัวเข้ามาทำธุรกิจที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงปัญหาประชากรแฝงเพิ่มมากขึ้นจากการเข้ามาเป็นแรงงาน และปัญหาการดำเนินธุรกิจที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมในกรณีธุรกิจให้เช่ารถมอเตอร์ไซด์ไม่ได้มาตรฐาน การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เป็นต้น

8. การพัฒนาสินค้าที่ระลึกที่ยังขาดอัตลักษณ์ของชุมชนและยังไม่มีคุณภาพ ทั้งที่ชุมชนมีศักยภาพและมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงเช่น กะปิ ผ้าบาติก อาหารทะเล เป็นต้น รวมไปถึงจำนวนหาบเร่แผงลอยที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น

9. เกาะลันตามีเทศกาลประจำปี คือ เทศกาลลันตาลานตา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเพราะมีการออกแบบและการจัดการให้มีเสน่ห์พื้นบ้าน มีศิลปะการแสดงที่ตึงใจผู้ร่วมงาน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นปัจจุบันคือการมีตลาดนัดที่ทำลายบรรยากาศเมืองที่สงบ มีการเปิดเครื่องเสียงที่ตั้ง อีกทั้งยังไม่มีระบบบริหารจัดการขยะที่เพิ่มขึ้นจากตลาดนัดเหล่านั้นด้วย

4.12 ความต้องการและวิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

ทั้งนี้ภายใต้การเสวนาเรื่อง “วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา จากมุมมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง” โดย คุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล ตัวแทนธุรกิจชุมชน คุณธีรพจน์ กษิรวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา และนายก อบต. ศาลาด่าน ดำเนินรายการโดย ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่าในภาพรวมแล้วหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนต้องการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไปสู่การเป็นความเป็น “Green Destination” ตามนโยบายของจังหวัดกระบี่ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภท ทะเล ชายหาด เป็นสิ่งดึงดูดร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงวิถีและวัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มตลาดหลักที่ต้องการคือกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและความเงียบสงบ

ดังนั้นแนวทางการบริหารจัดการโดยการนำแนวคิดการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการท่องเที่ยวพื้นที่หมู่เกาะลันตา จึงสอดคล้องและตรงตามความต้องการของหน่วยงานบริหารจัดการ ผู้ประกอบการและตัวแทนองค์กรต่าง ซึ่งได้ให้ความเห็นว่า “นโยบายการท่องเที่ยวในระดับชาติในปัจจุบันจะไม่เน้นให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวในปริมาณมาก แต่จะเน้นปริมาณรายได้ ดังนั้น แนวโน้มการท่องเที่ยวในประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งเรื่องของทิศทางการตลาด กระบวนการ และการพัฒนามาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวยอมรับในคุณภาพและยอมจ่ายในราคาที่สูงตามคุณภาพนั้นๆ นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวลงสู่ชุมชน แต่ก็ยังมีเรื่องที่น่าเป็น

ห้วง เนื่องจากไม่ใช่ทุกชุมชนที่จะมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว ดังนั้นการเกิดการท่องเที่ยวถือเป็น ความเสี่ยงอย่างหนึ่ง ทั้งในเรื่องปัญหาความขัดแย้งจากการกระจายรายได้ หรือผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความอ่อนไหวมาเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว.” (คุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก, ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) การพัฒนาการท่องเที่ยวบน เกาะลันตา จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัย ข้อจำกัดในหลายประการทั้งบริบทของพื้นที่ จุดแข็ง และจุดอ่อน เช่น การเข้าถึง แหล่งทรัพยากร กลุ่มและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ทัน กับปัจจุบันและอนาคต

ภาพที่ 4.72 การเสวนาเรื่อง วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา จากมุมมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในขณะที่ คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล ตัวแทนธุรกิจชุมชน ได้ยกตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งใน จังหวัดกระบี่ เช่น เกาะพีพี อ่าวนาง ซึ่งได้รับผลกระทบมากมายจากการท่องเที่ยว ทั้งเรื่องจำนวนนักท่องเที่ยว คุณภาพนักท่องเที่ยว ขยะ ฯลฯ ซึ่งเราสามารถนำเอาการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าวมาเป็นบทเรียนในการ พัฒนาการท่องเที่ยวที่เกาะลันตาได้ แม้ว่าปัจจุบันการท่องเที่ยวบนเกาะลันตาจะเปลี่ยนไปจากเดิมบ้างแล้ว เช่น ฤดูกาลท่องเที่ยวเกาะลันตา แต่เดิมอยู่ระหว่างเดือนพ.ย. – พ.ค. แต่ปัจจุบันช่วงเวลาลดลงอยู่ในช่วง ธ.ค. – มี.ค. ปัญหาขยะ น้ำเสีย ปริมาณน้ำจืด และอุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ไร้ทิศทาง แต่อย่างไร ก็ตามเกาะลันตาก็ยังคงความสวยงามของทรัพยากร ดังนั้นการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านการ ท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เกาะลันตาสามารถพัฒนาบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้

คุณธีระพนธ์ กษิรวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา กล่าวถึงการท่องเที่ยวบนเกาะลันตา ว่ามีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบกับทรัพยากรในพื้นที่ เช่น น้ำเสีย หาดทรายเปลี่ยนสี ทั้งนี้แท้จริงแล้วเกาะลันตามีทรัพยากรที่มีศักยภาพเป็นต้นฉบับต้นๆ ของประเทศ และ สามารถที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลได้ โดยเชื่อมต่อกับภูเก็ต และหลีเป๊ะ เป็นต้น โดย ผู้บริหารจัดการแหล่งควรต้องปรับการจัดการทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะลันตาเป็น อันดับต้นๆ จากแหล่งท่องเที่ยวมากมายในโลก ทำให้ลันตาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวที่สร้างความ ภาคภูมิใจให้กับประเทศ

ในขณะที่ทางคุณสมพงษ์ ดำรงองค์กร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลศาลาด่าน ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นบนเกาะลันตา ทั้งเรื่องอุบัติเหตุบนท้องถนน ที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ซึ่งจำเป็นต้อง มีการเก็บสถิติเพื่อจะสามารถจัดการได้อย่างตรงจุด ปัญหาขยะที่มีเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่สามารถเพิ่มพื้นที่ทิ้งขยะ ได้ ทำให้ต้องมีการขนไปกำจัดภายนอกโดยใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ปัญหาน้ำเสีย ซึ่งปัจจุบันได้มีการ ดำเนินการนำร่องในหลายพื้นที่เพื่อการนำกลับสิ่งของต่างๆกลับมาใช้ใหม่ การนำน้ำกลับมาใช้อีกครั้ง รวมถึง การสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว และเป็นตอบสนองต่อ นโยบายของจังหวัดกระบี่ “กระบี่ go green”

ทั้งนี้โดยสรุปผลการเสวนาพบว่าการบริหารจัดการไม่ใช่เรื่องง่าย และการจัดการปัญหาสามารถเริ่มได้ ตั้งแต่ต้นทาง คือ จัดการที่ตัวนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการก่อน เช่น การคัดแยกขยะ แล้วจึงนำไปสู่การบังคับ ใช้กฎหมาย ดังนั้นการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการ จัดการปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้จากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นแบบก้าวกระโดด แต่ทั้งนี้ควรต้องมีการ สร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชาชน และกำหนดบรรทัดฐานต่างๆ ร่วมกันในการจัดการร่วมกัน ภายใต้ การพัฒนาฐานอัตลักษณ์ เน้นคุณภาพของประสบการณ์ในการท่องเที่ยว คำนึงถึงการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการปัญหาเสพติด และความเลื่อมล้ำทางสังคม

4.13 แนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว

การป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ซึ่งรวมถึงความต้องการของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานเชิงนโยบาย พบว่ามีแนวทางดังต่อไปนี้

1) ภาครัฐ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวควรร่วมกันขับเคลื่อนการนำผลการศึกษาไปขยายผลโดยมีกระบวนการรับฟังผลการตอบรับเกี่ยวกับการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว การทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูล วิธีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อสร้างการยอมรับถึงประโยชน์ในการประยุกต์ในการจัดการพื้นที่รวมถึงการสนับสนุน ส่งเสริมให้ทางพื้นที่เป็นผู้จัดเก็บข้อมูล ตรวจสอบ ติดตามผลกระทบทางการท่องเที่ยวเอง อันจะเป็นประโยชน์ในระยะยาวที่จะสามารถเฝ้าระวังการใช้ประโยชน์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบจนทรัพยากรท่องเที่ยวเสื่อมโทรมจนยากที่จะฟื้นฟูในอนาคต

2) การพัฒนากลยุทธ์และดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยอาศัยผลการศึกษา เช่น พบว่าพื้นที่บริเวณศาลาด่านและศรีรายาเริ่มมีผลกระทบทางด้านสังคม การท่องเที่ยวเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต อันจะส่งผลกระทบระยะยาวในการเปลี่ยนสิทธิ์การถือครองที่ดิน อัตลักษณ์ และเสน่ห์ดั้งเดิมที่จะเลือนหายไป จึงควรมีแผนการพัฒนาที่รองรับ ป้องกันผลกระทบทางการท่องเที่ยว

3) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางด้านปริมาณการใช้น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูกาลท่องเที่ยวสำหรับพื้นที่ที่ปริมาณน้ำมีจำนวนจำกัดไม่สามารถสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีประสบการณ์ที่มีคุณภาพได้ เช่น พื้นที่เกาะรอกที่ควรมีจำนวนนักท่องเที่ยวไม่เกิน 400 คน/วัน เป็นต้น

4) การวางผังเมืองและการออกแบบภูมิทัศน์เมืองในเชิงกายภาพ โดยมีการจัดระบบสาธัญูปโภคร่วมด้วยเพื่อความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างบรรยากาศการเป็นเมืองน่าอยู่เหมาะสำหรับการพักผ่อนที่สงบ ส่งเสริมการพำนักรยาวของนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ ในขณะเดียวกันก็ใช้การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและการวางผังเมืองมาเป็นเครื่องมือในการควบคุมการเติบโตของเมือง โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

❖ ถนนสายหลักของเกาะลันตา

ภาพที่ 4.73 ตัวอย่างแนวความคิดการปลูกไม้ประดับถนนสองข้างทางถนนสายหลักเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ถนนสายหลักเกาะลันตา ควรมีการปลูกไม้ประดับถนนสองข้างทาง ด้วยไม้ดอกยืนต้น ไม้พุ่มตัดแต่ง เพื่อความสวยงาม ความร่มรื่นของถนน ตลอดจนการขยายทางเดินเท้า จัดระเบียบร้านค้าแผงลอย และการจัดรถริมฟุตบาท ให้รถสัญจรไปมาสะดวก ตั้งแต่การขึ้นฝั่งของเกาะลันตา ถนนของเกาะ โดยเฉพาะย่านชุมชนหนาแน่น เช่น บางรัก ศาลาด่าน เป็นต้น

❖ พื้นที่ร้านอาหาร ชุมชนศาลาด่าน

ความแคบของถนน และความหนาแน่นของผู้ใช้รถ บริเวณร้านอาหาร ชุมชนศาลาด่าน ควรมีการปลูกต้นไม้ประดับ การขยายทางเดินเท้า และกำหนดให้ มีการจอดรถตรงลานจอดรถข้างนอก อนุญาตเฉพาะจักรยานยนต์และคนเดินเท้า พื้นที่ริมฟุตบาทปูด้วยตัวหนอน เว้นว่างตรงบริเวณปลูกต้นไม้ใหญ่ เพื่อให้น้ำและอากาศซึมผ่านได้ ช่วยให้ต้นไม้เจริญเติบโตดี และควรมีการตัดแต่งและดูแลรักษาต้นไม้ ไม่ให้กีดก้านเกาะกระสายไฟฟ้า และสายสาธารณูปโภคต่างๆ

ภาพที่ 4.74 ตัวอย่างแนวความคิดการปรับภูมิทัศน์บริเวณชุมชนศาลาด่าน เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

❖ ชุมชนศรีรายา

ชุมชนศรีรายา ถือเป็นเมืองเก่าของเกาะลันตา ขอเสนอให้มีการจัดภูมิทัศน์ 2 ส่วนด้วยกันคือ พื้นที่ส่วนถนนคนเดินตอนกลางของชุมชน ปรับพื้นถนนให้เป็นอิฐหรือตัวหนอนที่มีสีสนกลมกลืนกับตัวอาคาร บ้านพักอาศัย ปลูกต้นไม้ประดับให้ความร่มรื่น สวยงาม และกำหนดให้มีการจอดรถด้านนอก ไม่อนุญาตรถยนต์ รถจักรยานยนต์เข้ามาในพื้นที่ ส่วนของบ้านพักอาศัย ริมชายหาดที่แต่ละปี ชาวบ้านจะมีการต่อเติม ขยายห้องเพิ่มลงสู่ทะเลเรื่อยๆ ควรให้ความรู้ในเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหาพรรณไม้ชายทะเล ที่สามารถเจริญเติบโตได้ดี เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และให้ความร่มรื่นกับชุมชน เกิดมุมมองที่ดีเมื่อมองจากท่าเรือหลังจากนักท่องเที่ยวกลับจากเที่ยวเกาะ หรือใช้เส้นทางสัญจร ไปมา ระหว่างชุมชนศรีรายาและเกาะปอ

ภาพที่ 4.75 ตัวอย่างแนวความคิดการปรับภูมิทัศน์บริเวณศรีรายา เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

❖ พื้นที่ก่อสร้างที่พักบนเนินเขา

การก่อสร้างอาคารที่พักบนเนินเขา บางครั้งมีการเปิดพื้นที่ ตัดต้นไม้เดิม อาคารที่สร้างขึ้นใหม่ ควรอนุรักษ์ต้นไม้เดิม และปลูกไม้ยืนต้นเพิ่มเติม เพื่อให้มีสภาพแวดล้อม กลมกลืนกับธรรมชาติดั้งเดิม สีและวัสดุของอาคาร ก็ควรใช้สีโทนน้ำตาลและมีวัสดุพื้นถิ่นมาประดับตกแต่ง เพื่อลดความขัดแย้งกระด้างของโครงสร้างตัวอาคารและสิ่งก่อสร้างทั้งหลาย โรงแรมควรมีแผนในการดูแลและรูปแบบของอาคาร ที่สถาปัตยกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 4.76 การปรับปรุงทัศนียภาพทะเลโดยการปลูกต้นไม้บังสายตาและการควบคุมโทนสีให้ใช้สีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ

❖ ภูมิทัศน์ริมชายหาด

ควรมีการเก็บเศษไม้วัสดุ ขยะ ที่มากับน้ำ ออกจากพื้นที่ชายหาด เพื่อความสะอาดและสวยงามของพื้นที่หาด โดยเฉพาะชายหาดที่มีทางน้ำไหลธรรมชาติ ทำความสะอาดพื้นที่ให้เรียบร้อย ปลูกไม้ยืนต้นที่ทนเค็ม และพืชคลุมดินพวกผักบุ้งทะเล เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน อาคารและสิ่งก่อสร้างริมหาดที่มีลักษณะโครงสร้างที่เป็นตึก อาคารที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติ ควรเลือกใช้วัสดุผนังหลังคา ที่เป็นวัสดุพื้นถิ่น พวกหญ้าคา ตับจาก ใบสาคุ ที่มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ และ อนุรักษ์ต้นไม้เดิมเพื่อการตกแต่งภูมิทัศน์ เช่น เตยทะเล สนทะเล มะพร้าว หมาก และพลับพลึง เป็นต้น พื้นที่ชายหาดควรทำความสะอาดให้ขาวสะอาดทุกวัน

ภาพที่ 4.77 การปรับปรุงทัศนียภาพทะเลโดยการเก็บเศษวัสดุที่คลื่นซัดและคุมโทนสีสิ่งอำนวยความสะดวก

❖ แหลมตะโนต อุทยานแห่งชาติเกาะลันตา

พื้นที่ท้ายเกาะ บริเวณแหลมตะโนต อุทยานแห่งชาติเกาะลันตา ซึ่งปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเพื่อชมประภาคาร ชมวิว ทิวทัศน์ ของแหลมตะโนต และพรรณไม้ที่มีลักษณะประจำถิ่น ปัญหาและอุปสรรคในการใช้พื้นที่ คือ เส้นทางเดินเท้าไม่สะดวกสบาย รองรับผู้คนได้น้อย จำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นที่ โดยเสนอให้มีการทำทางเดินเท้ายกระดับพร้อมราวกันตก (board walk) ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกระยะทาง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวทราบระยะทางและความเป็นของพื้นที่แห่งนี้

ภาพที่ 4.78 การปรับปรุงทัศนียภาพทะเล โดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกควบคุมพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

โดยสรุปแล้วจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการสร้างที่พักอาศัย ร้านค้า รีสอร์ทในปัจจุบัน ส่งผลให้พื้นที่สีเขียวลดลงอย่างมาก การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับพื้นที่เป็นทางออกหนึ่ง ที่ใช้ในการควบคุมการพัฒนาที่มากเกินไปการรองรับของพื้นที่และช่วยลดปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาขยะ และความแออัดของพื้นที่ การจัดภูมิทัศน์เกาะลันตาจะส่งผลต่อการพัฒนาเกาะลันตาเป็นเกาะสีเขียวและแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา กำหนดขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการ ศึกษาประเภทของกิจกรรม ลักษณะ การใช้ประโยชน์ และระดับความเข้มข้นของปริมาณการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เพื่อประเมินผลกระทบตามขีดความสามารถ ในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว ด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพ

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ (Physical Carrying Capacity: PCC) เป็นการประเมินจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ขนาดพื้นที่ทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ จะสามารถ รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้โดยไม่เกิดผลกระทบกับพื้นที่รวมทั้งความราบรื่นในการประกอบกิจกรรม ท่องเที่ยว พิจารณาภายใต้เงื่อนไขทางด้านประเภทกิจกรรมและประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกับการ พิจารณาตามช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum) หรือประสบการณ์ ที่นักท่องเที่ยวต้องการในแต่ละพื้นที่ คิดเป็นจำนวนคนต่อขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนใช้ในการประกอบ กิจกรรมแต่ละประเภท ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้คำนวณขีดความสามารถรองรับทางกายภาพ ในที่นี้ก็คือ ขนาดพื้นที่ ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนใช้ในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในแต่ละช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ ขนาดพื้นที่ จริงจากการวัดในการรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่บนเกาะและกิจกรรมดำน้ำในพื้นที่ทางทะเล อาศัยค่ามาตรฐานด้านขนาดเนื้อที่เพื่อรองรับกิจกรรมนันทนาการ (Outdoor Recreation Space Standards) เป็นขนาดเนื้อที่ที่นักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลใช้ในการประกอบกิจกรรมเป็นรายกิจกรรม โดยมีหน่วยวัดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวที่พื้นที่จะรองรับได้สูงสุดในช่วงเวลาเดียวกัน (People At One Time: PAOT)

ซึ่งผลการศึกษาสรุ้ได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตาจัดอยู่ในประเภทชนบท (Rural) คิดเป็นร้อยละ 66.67 โดยพบแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทพัฒนา (Roaded Natural: RN) ซึ่งได้แก่ เกาะไหงและหาดบากันเตียง ส่วนเกาะห้า เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช่นานยนต์

(Semi-primitive Non-Motorized : SPNM) และเกาะรอกเป็น แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งสันโดษไม่ใช้ ยานยนต์ (Semi-Primitive Motorized : SPM) โดยแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท ซึ่งได้แก่ ศาลาด่าน ศรีรายา พังหิเพ็ง และหาดคลองดาว (Rural: R) พบว่าหาดคลองดาวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แบ่งเป็น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่ทำกิจกรรมชายหาด เท่ากับ 2,034 คนต่อช่วงเวลา กิจกรรมว่ายน้ำ เท่ากับ 5,665 คนต่อช่วงเวลา และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้รวม 7,699 คนต่อช่วงเวลา แหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบท กึ่งธรรมชาติ ได้แก่ หาดพระแอะ คลองนิน บากันเตียง และเกาะไหง พบว่าเกาะไหงสามารถรองรับ นักท่องเที่ยวได้มากที่สุดเท่ากับ 4,353 คนต่อช่วงเวลา รองลงมาคือ หาดพระแอะ เท่ากับ 4,249 คนต่อ ช่วงเวลา และหาดคลองนิน เท่ากับ 3,924 คนต่อช่วงเวลา แหล่งท่องเที่ยวประเภทกึ่งธรรมชาติสันโดษใช้ ยานยนต์ ได้แก่ เกาะรอก พบว่า เกาะรอกสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เท่ากับ 7,101 คนต่อช่วงเวลา ชีตความสามารถในการรองรับการใช้ประโยชน์การท่องเที่ยวด้านกายภาพต่อวัน (Physical caring capacity: PCC) พบว่า นักท่องเที่ยวมีเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ เท่ากับ 3.97 ชั่วโมง ชีตความสามารถ สูงสุดในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่คือ 32,153 คนต่อช่วงเวลา

ส่วนชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพที่เหมาะสมนั้นจากการกำหนดระดับผลกระทบ ของชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพในปัจจุบันของหมู่เกาะลันตา ใช้เกณฑ์ระดับ ผลกระทบ ระดับผลกระทบน้อยหรือการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้านกายภาพยังไม่เกินชีตความสามารถรองรับ การท่องเที่ยว คือ จำนวนคนที่ใช้พื้นที่ควรมีจำนวนน้อยกว่า ร้อยละ 50 ของค่า PCC สูงสุด ระดับผลกระทบ ปานกลาง คือการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้านกายภาพที่จำนวนคนที่ใช้พื้นที่มีจำนวนตั้งแต่ ร้อยละ 50 ถึงร้อย ละ 80 ของค่า PCC สูงสุด และระดับผลกระทบรุนแรง ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์ท่องเที่ยวด้านกายภาพ ที่เกินชีตความสามารถสูงสุดที่ขนาดพื้นที่จะรองรับได้ นั่นคือ จำนวนคนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีจำนวน มากกว่า ร้อยละ 80 ของค่า PCC สูงสุด ผลการศึกษาพบว่าในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่มีชีตความสามารถในการ รองรับที่เหมาะสมอยู่ที่ไม่เกิน 16,077 คนต่อช่วงเวลาเพื่อที่จะบริหารจัดการพื้นที่ให้อยู่ในระดับผลกระทบต่ำ หรือไม่ควรเกิน 25,722 คนต่อช่วงเวลา ในขณะที่ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ทางกายภาพบริเวณชายหาดและจุดดำน้ำบริเวณพื้นที่เกาะรอก เกาะไหง และเกาะห้า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะลันตา คือไม่เกิน 11,348 คนต่อช่วงเวลา

จากลักษณะการใช้ประโยชน์และระดับของผลกระทบทางกายภาพที่เกิดขึ้นพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมว่ายน้ำ รองลงมาคือกิจกรรมอาบแดด กิจกรรมเดิน วิ่ง และกิจกรรมชมวิว ทิวทัศน์ โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการขนาดพื้นที่ในการทำกิจกรรมกิจกรรมว่ายน้ำเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 27.21 ตารางเมตร รองลงมาคือกิจกรรมดำน้ำ เท่ากับ 19.00 ตารางเมตร และกิจกรรมเดิน วิ่งริมชายหาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.57 ตารางเมตร ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้พื้นที่น้อยที่สุดคือกิจกรรมชมวิว ทิวทัศน์ซึ่งมีค่าเท่ากับกิจกรรมโยคะ เท่ากับ 5.00 ตารางเมตร ทั้งนี้นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการ

ประกอบกิจกรรมสูงสุดคือ พายเรือคายัค เท่ากับ 3.00 ชั่วโมง ส่วนปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการท่องเที่ยวโดยกิจกรรมต่างๆ หนาแน่นที่สุดในช่วง 10:00-12:00 น.

เมื่อพิจารณาจำนวนคนที่ประกอบกิจกรรมจริงในพื้นที่ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ผลกระทบของขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพที่กำหนด พบว่ายังไม่มีพื้นที่ใดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเกินกว่าค่า PAOT ทางกายภาพ นั่นคือ ผลกระทบยังมีน้อยหรือจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว

5.1.2 ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อม (Facility Carrying Capacity: FCC) โดยวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมพื้นฐานที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ห้องสุขา และที่จอดรถ รวมถึงจุดจอดเรือในกรณีที่มีการสัญจรทางน้ำ ผลการศึกษพบว่าในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่มีขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อมประเภทที่พัก 12,240 คนต่อคืน ร้านอาหาร 4,877 คนต่อชั่วโมง ห้องสุขา 420 คนต่อชั่วโมง และที่จอดรถ 335 คันต่อช่วงเวลา ทั้งนี้เมื่อทำการวิเคราะห์โดยอาศัยระดับผลกระทบสูง ปานกลาง และต่ำ พบว่าขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมโดยที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบและให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่มีขีดความสามารถในการรองรับด้านที่พัก 9,792 คนต่อคืน ร้านอาหาร 3,902 คนต่อชั่วโมง ห้องน้ำห้องสุขา 336 คนต่อชั่วโมงและที่จอดรถ 268 คันต่อชั่วโมง

ในขณะที่ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเกาะ จุดดำน้ำคือบริเวณเกาะไหง เกาะรอกนั้น มีความแตกต่างในการใช้ประโยชน์โดยในพื้นที่เกาะไหงซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งของที่พักเอกชนนั้นสามารถรองรับได้สูงสุด 864 คนต่อคืน ร้านอาหาร 1,065 คนต่อชั่วโมง จุดจอดเรือรองรับได้สูงสุด 11 ลูกต่อช่วงเวลา ในขณะที่เกาะรอกซึ่งบริเวณที่ให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติลต. 1 (เกาะรอก) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา มีพื้นที่สำหรับพักค้างในลักษณะของการกางเต็นท์ 48 คนต่อคืน ร้านอาหาร 66 คนต่อชั่วโมง และห้องน้ำห้องสุขา รองรับได้สูงสุด 300 คนต่อชั่วโมง และจุดจอดเรือ 37 คนต่อช่วงเวลา อย่างไรก็ตามสำหรับขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมของเกาะไหงและเกาะรอกแล้วเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือเพื่อเอื้ออำนวยให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยดีนั้น ขีดความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อมประเภทที่พัก 731 คนต่อคืน ห้องอาหาร 905 คนต่อชั่วโมง ห้องน้ำ 240 คนต่อช่วงเวลา และจุดจอดเรือ 35 ลูกต่อช่วงเวลา

สำหรับผลกระทบ ลักษณะและความเข้มข้นในการใช้ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่าโรงแรม ที่พัก รวมทั้งร้านอาหารส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณศาลาด่าน หาดคลองดาว บริเวณติดชายหาด ส่วนห้องน้ำ ห้องสุขาสาธารณะนั้นจะอยู่ในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์หนาแน่น เช่น บริเวณหาดพระแอะ จะมีการใช้ประโยชน์ในช่วงเช้าที่มีการลงเรือและช่วงบ่ายที่นักท่องเที่ยวเดินทางกลับจากการประกอบกิจกรรม

ดำนํ้าเกาะต่างๆ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับตารางมาตรฐานแล้วผลการประเมินระดับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านที่พัก ร้านอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ และท่อนจอตเรือ พบว่า การใช้ประโยชน์ที่พิกบริเวณหาดคลองดาว ศาลาด่าน หาดพระแอะ คลองนิน บากันเตียง มีระดับการใช้ประโยชน์ที่เกินจำนวนที่รองรับได้ ส่วนการใช้บริการร้านอาหารเกาะรอกนั้นมีการกระจุกตัวในช่วงเวลาเที่ยง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นั่งรับประทานอาหารในบริเวณที่จัดไว้กลางแจ้ง โดยผู้ประกอบการเรือทัวร์เป็นผู้จัดการนำอาหารมาและเก็บกลับไปทุกครั้ง นักท่องเที่ยวนั่งรับประทานอาหารในบริเวณที่จัดไว้ ซึ่งเป็นโต๊ะ/ม้านั่งชั่วคราวและนักท่องเที่ยวบางส่วนนั่งลงบนพื้นทราย ส่วนห้องสุขาพบว่าการใช้ประโยชน์ที่มีการกระจุกตัวและเกินขีดความสามารถในการรองรับ ณ ช่วงเวลาหนึ่งคือบริเวณหาดพระแอะ ช่วง 16.00 – 17.00 น. และบริเวณเกาะรอกช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 11:00-14:00 น. ส่วนพื้นที่จอดรถพบว่ามีปัญหาไม่เพียงพอเกือบทุกแห่ง ตั้งแต่หาดคลองดาว-ศาลาด่าน หาดพระแอะ หาดคลองนิน บากันเตียง แต่ทว่าเป็นการใช้อย่างหนาแน่น เฉพาะช่วงเวลาเท่านั้น บริเวณจุดดำน้ำ เกาะรอก เกาะโหลง พบว่าท่อนจอตเรือมีปริมาณ 3,158 ลำ

5.1.3 ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านน้ำใช้

ทรัพยากรที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาและรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะคือ “ปริมาณน้ำอุปโภค บริโภค” สำหรับเกาะลันตาใหญ่ได้กำหนดตัวชี้วัดเป็นปริมาณน้ำประปาที่กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยวใช้ ซึ่งจากข้อมูลของการประปาส่วนภูมิภาค (2560) ระบบการผลิตน้ำประปาในพื้นที่เกาะลันตามีขนาดกำลังผลิตวันละ 2,400 ลบ.ม. หรือ 2,400,000 ลิตรต่อวัน จึงกำหนดเป็นค่าสูงสุดของขีดความสามารถรองรับด้านน้ำอุปโภคประเภทน้ำประปา และจำแนกระดับผลกระทบจากการใช้น้ำประปบนเกาะลันตาออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับน้อย ยังไม่เกินขีดความสามารถด้านน้ำประปา ระดับปานกลาง หมายถึง ขีดความสามารถรองรับด้านน้ำประปาเกือบใกล้ถึงค่าที่สูงสุดที่กำลังการผลิตจะดำเนินการได้ และผลกระทบระดับสูง หมายถึง การใช้น้ำอยู่ในขั้นวิกฤติ เกินขีดความสามารถในการผลิตน้ำประปาของเกาะลันตาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่ามีอัตราการใช้น้ำประปาซึ่งคำนวณจากค่าน้ำทั้งสิ้น 1,281,734 ลิตรต่อวัน ซึ่งจัดว่ามีผลกระทบในระดับปานกลางยังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับด้านน้ำอุปโภคประเภทน้ำประปา โดยจากการศึกษาปริมาณการใช้น้ำประปาต่อเดือนของเกาะลันตาใหญ่จากค่าน้ำประปาที่ผู้จ่ายให้กับหน่วยงานผลิตและจัดการน้ำประปา พบว่าปริมาณการใช้น้ำประปาดำบลเกาะลันตาใหญ่เฉลี่ย 3,200 ลบ.ม. ต่อเดือน ในขณะที่ตำบลศาลาด่านมีปริมาณการใช้น้ำ 21,660 ลบ.ม. ต่อเดือน และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ หรือศรีราชา อยู่ที่ 13,592 ลบ.ม. ต่อเดือน โดยมีประชากรรวมทั้งประชาชนท้องถิ่นนักท่องเที่ยว และประชากรแฝง ในพื้นที่ตำบลเกาะลันตาใหญ่ จำนวน 10,328 คน ตำบลศาลาด่านจำนวน 21,042 คน และเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่ จำนวน 1,425 คน (ตารางที่ 4.16) เมื่อคิดเป็นสัดส่วนการใช้น้ำ พบว่าในพื้นที่ตำบลศาลาด่านใช้น้ำประปามากที่สุด โดยมีเทศบาลตำบลเกาะลันตาใหญ่มีอัตราการใช้น้ำ

สูงรองเป็นอันดับสอง ทั้งนี้จากการประมาณการปริมาณน้ำใช้จากตัวเลขผู้ใช้น้ำ โดยได้กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลัก 3 กลุ่มคือ กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มประชากรแฝงในพื้นที่เกาะลันตา ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวพักค้างเฉลี่ยในฤดูกาลท่องเที่ยว ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2560 ถึง เมษายน 2561 จำนวน 12,520 คน/วัน จำนวนประชากร 14,337 คน ประชากรแฝง ประมาณ 5,984 คน/วัน รวมผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำในพื้นที่เกาะลันตาที่พักค้างประมาณ ทั้งสิ้น 32,841 คน/วัน โดยนักท่องเที่ยวใช้น้ำประมาณ 110 ลิตร/คน/วัน ประชากรท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบล ใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน และประชากรชนบททั่วไปใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยส่วนใหญ่ใช้น้ำทั้งจากน้ำประปา น้ำบาดาล หรือน้ำฝน โดยสัดส่วนของการใช้น้ำอื่น ๆ มีประมาณ ร้อยละ 48 ของปริมาณน้ำใช้ทั้งหมดที่คำนวณจากผู้ใช้น้ำ เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำประปาที่ใช้ (1,281,734 ลิตร/วัน) เปรียบเทียบกับกำลังการผลิตน้ำประปา พบว่า ยังไม่เกินขีดความสามารถรองรับด้านน้ำประปา โดยอยู่ในระดับเกือบเข้าใกล้ขีดความสามารถหรือกำลังการผลิตน้ำประปาของเกาะลันตาใหญ่

ส่วนอัตราการใช้น้ำในพื้นที่เกาะนั้นพบว่าพื้นที่เกาะรอกนั้น นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะรอกใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน ส่วนเกาะไหง นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการบนเกาะไหงใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน ทั้งนี้เกาะรอกเป็นจุดท่องเที่ยวประเภทเกาะขนาดเล็กที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา มีปัญหาเรื่องน้ำใช้มาตั้งแต่ในอดีต แหล่งน้ำสำคัญของเกาะรอกคือน้ำซับ ซึ่งต่อมาทางอุทยานแห่งชาติได้พัฒนาขุดบ่อบาดาลลึกประมาณ 20 เมตร และสูบน้ำขึ้นเก็บไว้ในแทงค์ปูนขนาดใหญ่ความจุ 200,000 ลิตร ปัจจุบันเกาะรอกโดยอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตามีการบริหารจัดการน้ำโดยสูบน้ำจากบ่อบาดาล 2 ครั้ง/วัน ช่วงเช้าตั้งแต่ 7:00 น. -11:00 น. และช่วงเย็น 16:00 น.- 19:00 น. ในช่วงต้นฤดูกาลท่องเที่ยวจะสูบน้ำได้ปริมาณ 30,000 ลิตร/วัน ส่วนช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยวจะสูบน้ำได้น้อยลง คือ 25,000 ลิตร/วัน ซึ่งแทงค์น้ำขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นมานั้น โดยปกติแล้วไม่เคยได้รับน้ำเต็มตามความจุที่มี ยกเว้นในช่วงสั้นๆของต้นฤดูกาลท่องเที่ยว

การกำหนดขีดความสามารถสูงสุดด้านปริมาณน้ำใช้บนเกาะรอกจึงกำหนดจากอัตราการสูบน้ำต่ำสุดในช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยว นั่นคือ วันละ 25,000 ลิตร นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยใช้น้ำบนเกาะรอกประมาณ 50 ลิตร/คน/วัน (รวมน้ำที่ใช้ในการทำความสะอาดห้องน้ำและสถานที่ต่าง ๆ) ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะรองรับได้เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำใช้คือ 500 คน/วัน เมื่อพิจารณาปริมาณน้ำที่นักท่องเที่ยวใช้ รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะแล้ว พบว่า มีปริมาณน้ำใช้เฉลี่ย 35,350 ลิตรต่อวัน จากจำนวนผู้ใช้น้ำเฉลี่ย 707 คน/วัน ซึ่งปัจจุบันเกินขีดความสามารถรองรับด้านปริมาณน้ำใช้ไปแล้วในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยว และเมื่อพิจารณาอัตราการสูบน้ำขึ้นมาใช้นั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรอยู่ที่ 400 คน/วัน

5.1.4 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยา

การประเมินชีตความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยา (Psychological Carrying Capacity) สำหรับพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ใช้ระดับการรับรู้ถึงความแออัดของนักท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว ตามช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (ROS) เป็นเกณฑ์ในการประเมิน และผลการศึกษาพบว่า ชีตความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาของนักท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตาเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับผลกระทบและชีตความสามารถรองรับการท่องเที่ยวด้านจิตวิทยาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีการรับรู้ความรู้สึกแออัดเฉลี่ยเกินชีตความสามารถในการรองรับคือเกาะรอก ส่วนบริเวณศาลาด่าน หาดคลองดาว และหาดพระแอะยังอยู่ในระดับปานกลาง ยังไม่เกินชีตความสามารถในการรองรับ ที่เหลือนั้นยังไม่มีผลกระทบทางจิตวิทยาคือบริเวณหาดบากันเตียง ศรีรายา แหลมโดนดและหาดคลองโขง

สำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบทางจิตวิทยานั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 380 ตัวอย่างและชาวต่างประเทศ 790 ตัวอย่าง โดยกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางจิตวิทยา อันได้แก่ ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ประสบการณ์ที่ได้รับจริงในพื้นที่ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ความรู้สึกแออัด การรับรู้เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยว และความต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 – 40 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในทวีปยุโรป รองลงมาคือ อเมริกา และ โอเชียเนีย ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 พักค้างแรมในเกาะลันตา ลักษณะกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นกลุ่มครอบครัวขนาดเล็ก 2-3 คน และ 4-5 คนตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะลันตาครั้งแรก สำหรับด้านการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อความสวยงามของสภาพแวดล้อมในหมู่เกาะลันตา โดยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80.48 ให้ความคิดเห็นว่ามีความสวยงามอยู่ในระดับมากที่สุด โดยทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลกระทบทางจิตวิทยาและการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ การสนองตอบซึ่งประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่คาดหวังการใช้เวลาร่วมกับครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ในระดับมากที่สุด (4.19) รองลงมาคือ คาดหวังการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม ในระดับมากที่สุด (4.05) รองลงมาคือประสบการณ์ด้านการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ (3.69) ซึ่งผลการเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มส่วนใหญ่ทางแหล่งท่องเที่ยวเริ่มที่จะไม่สามารถให้ประสบการณ์สำคัญที่นักท่องเที่ยวคาดหวังได้ ประสบการณ์ที่คาดหวังสูงกว่าประสบการณ์จริงที่ได้รับ ได้แก่ทางด้านการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ ท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม ประสบการณ์ด้านการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ ในขณะที่ นักท่องเที่ยวไม่ได้คาดหวัง กิจกรรมปาร์ตี้หรือความสนุกสนาน แต่กลับได้รับประสบการณ์ลักษณะนี้เป็นต้น

สำหรับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ มีระดับความพึงพอใจ ด้านสภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิทัศน์ขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัดทั้ง สีของน้ำ คุณภาพของวิวทิวทัศน์ สภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของชายหาด โดยปัจจัยที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มนี้คือความพึงพอใจด้านความสะดวกบริเวณชายหาด ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศด้านการบริหารจัดการพื้นที่ อันได้แก่ ด้านคุณภาพการคมนาคม การเข้าถึงหาด สภาพเส้นทาง การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ด้านการให้บริการข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหาด เช่น ที่ตั้ง การเข้าถึง โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำกว่าทางด้านองค์ประกอบทางกายภาพ สภาพแวดล้อมของพื้นที่ และประเด็นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจในระดับปานกลางและมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าปัจจัยอื่นคือ ประเด็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะป้ายข้อมูล เช่น เตือนอันตราย แมงกะพรุน เป็นต้น รวมไปถึงประเด็นด้านการคงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเดิม เช่น ทรงอาคาร สี แบบอาคาร และ ด้านความสะดวกของสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน แต่โดยส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุดกับอสังหาริมทรัพย์ของคนในชุมชนและอาหารท้องถิ่น โดยรวมจึงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และพบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่วางแผนในอนาคตว่าจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.92 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 31.58 ตามลำดับ

5.1.5 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม ในพื้นที่พื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ใช้การรับรู้ระดับผลกระทบของประชาชนท้องถิ่นในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ จำนวน 592 ครั้วเรือน เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณติดชายทะเลหาดคลองพะแอะ ศาลาด่าน หาดคลองดาว หาดคลองนิน และชุมชนที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ได้แก่ บ้านทุ่งหยีเพ็ง และศรีรายา โดยพบว่าการรับรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนส่วนใหญ่ยกเว้นเกาะป้อ อยู่ในระดับปานกลางหรือเกือบถึงขีดความสามารถในการรองรับ รวมทั้งผลกระทบทางด้านสังคมที่เริ่มมีผลกระทบปานกลางในพื้นที่ที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ คลองโตน ศรีรายา ศาลาด่าน บ้านทุ่งหยีเพ็ง และคลองนิน ส่วนการรับรู้ผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรมในมิติทางเศรษฐกิจนั้น พบว่ายังไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับ

จากการวิเคราะห์ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม โดยกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนครั้วเรือน เป็นกลุ่มอายุ 31- 50 ปี ทั้งนี้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.50 นับถือศาสนาอิสลาม สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกครั้วเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกัน 3-4 คน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ รับจ้าง มากที่สุด รองลงมา คือ ค้าขาย และเกษตรกรรม ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา และมีรายได้หลักต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท รองลงมาคือ 15,001-25,000 บาท โดยส่วนใหญ่มีสมาชิกที่ไปทำงานนอกภูมิลาเนา นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยและตั้งถิ่นฐานอยู่ในเกาะลันตาเป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 31 ปี

ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชนต่อวัน โดยส่วนใหญ่เห็นว่า มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน จำนวนน้อยกว่า 100 คน และให้ความเห็นว่าจำนวนดังกล่าว ส่งผลกระทบ ทำให้เกิดความรู้สึกแออัดในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยทางด้านทัศนคติของตัวแทนครัวเรือนเป็นสิ่งที่ช่วย บังคับถึงผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางด้านสังคม วัฒนธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยดัง พบว่าจากประเด็นย่อย 15 ประเด็นนั้นชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบกับการท่องเที่ยวมีค่าระดับความคิดเห็น ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยทัศนคติในเชิงบวกที่มีค่าสูงสุดคือ จำนวนนักท่องเที่ยวมีผลโดยตรงต่อรายได้ รองลงมาคือ การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้เยาวชนในชุมชนได้พัฒนาทักษะทางด้านภาษา และ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

ในขณะที่ทัศนคติเชิงลบที่มีค่าคะแนนมากที่สุดคือ นักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นสาเหตุของการเกิด อุบัติเหตุบนท้องถนน รองลงมาคือ การมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีสถานประกอบการจากภายนอกเข้า มามากขึ้นด้วย และ การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ทำให้การประกอบอาชีพของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมตามลำดับ ส่วนประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่กลุ่ม ตัวอย่างรับรู้ว่ามีผลกระทบเชิงลบในประเด็นการคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ รองลงมาคือการใช้ประโยชน์ จากป่าไม้ สำหรับประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านสภาพภูมิทัศน์ โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ ปัญหาขยะ รองลงมาคือ การจัดการขยะ และสภาพทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ

ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านยาเสพติด โดยส่วนใหญ่ เห็นว่าเป็นผลกระทบเชิงลบ โดยเฉพาะการซื้อขายยาเสพติด รองลงมาคือ การติดยาเสพติดของคนในท้องถิ่น ส่วนประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านอาชญากรรม โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีผลกระทบเชิง ลบในประเด็นอุบัติเหตุ รองลงมาคือการค้ามนุษย์ และการจี้ ปล้น (ค่า ตามลำดับ สำหรับประเด็นผลกระทบ จากการท่องเที่ยวในด้านประชากรแฝง/นักร้องจากภายนอก โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัญหาแรงงาน ต่างด้าว รองลงมาคือ ผู้อพยพเข้ามาทำงาน และผู้ประกอบการภายนอก ตามลำดับ ขณะที่ประเด็น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว/สังคม พบว่า ส่วนใหญ่จะเห็นว่าเป็นผลกระทบเชิงบวกโดยเฉพาะความสัมพันธ์ กับนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม และความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งส่งผล กระทบเชิงลบในระดับน้อย ส่วนประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านการรักษาพยาบาล โดยส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีผลกระทบเชิงลบในประเด็นจำนวนผู้รับการรักษา รองลงมาคือราคาค่ารักษาพยาบาล และปริมาณการรองรับผู้ป่วย ตามลำดับ สำหรับประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวในด้านวัฒนธรรม โดยส่วนใหญ่มีการรับรู้ผลกระทบเชิงลบในเรื่องพฤติกรรม/ค่านิยมของเด็กและเยาวชน รองลงมาคือ การแต่ง กาย พฤติกรรม/ค่านิยมของคนในสังคม และการคงอยู่ของประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วน ประเด็นผลกระทบด้านความภาคภูมิใจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้เชิงบวกในทุกด้านโดยเฉพาะความภาคภูมิใจใน ทรัพยากร รองลงมาคือความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต และความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ประเด็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวเรื่องค่าครองชีพ โดยมีทั้งประเด็นเชิงบวกและเชิงลบ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ส่งผลกระทบเชิงลบต่อชุมชน (รองลงมาคือ ภาระหนี้สิน ในขณะที่ราคาสินค้าและบริการส่งผลกระทบเชิงลบ รองลงมาคือราคาที่ดินและการซื้อขายที่ดิน และรายจ่ายตามลำดับ ผลการศึกษาระดับความสุขในภาพรวมของชุมชนตัวอย่างในพื้นที่เกาะลันตา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสุขในระดับมาก ซึ่งในทางกลับกันหากไม่มีการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตาระดับความสุขของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่ามียกระดับความสุขปานกลาง

5.1.6 ชีตความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

การประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยใช้จำนวนนักท่องเที่ยวต่อคืนที่ต้องมีเพื่อให้ดำเนินการได้ทางธุรกิจด้านที่พัก ในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่ และเกาะไหง โดยขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจของพื้นที่เกาะลันตาใหญ่คือไม่น้อยกว่า 10,872 คนต่อคืน ส่วนขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจของพื้นที่เกาะไหงคือไม่น้อยกว่า 691 คนต่อคืน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พัก ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจร้านอาหารในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยมีผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจโรงแรมและที่พัก มีอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี รองลงมาคือ อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี รองลงมาคือ 6 – 10 ปี ทั้งนี้ ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลในธุรกิจโรงแรมที่พักมากกว่าครึ่งเป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 52.78 รองลงมาคือ พนักงานระดับปฏิบัติการ และ ผู้บริหารระดับกลาง ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา มีจำนวนห้องพักเฉลี่ย 34.42 ห้อง โดยมีราคาห้องพักในช่วง High Season 3,413.24 บาท และมีอัตราการใช้ห้องพักเฉลี่ยในช่วง High Season ร้อยละ 80.75 และมีราคาห้องพักในช่วง Low Season 1,723.44 บาท และมีอัตราการใช้ห้องพักเฉลี่ยในช่วง Low Season ร้อยละ 34.10 โดยธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตามีรายได้จากร้านอาหารเฉลี่ย 1,852,000.00 บาท และรายได้อื่น ๆ อีก 2,747,000.00 บาทต่อปี โดยอายุเฉลี่ยของธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา คือประมาณ 10 ปี

ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีค่าใช้จ่ายด้านวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารเฉลี่ยต่อปี 990,346.15 บาท โดยวัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบปรุงอาหารในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 45.94 ของวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีแรงงานเฉลี่ย 25.65 คน โดยพนักงานหรือแรงงานในธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา ที่เป็นคนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 84.47 มีค่าแรงงานเฉลี่ย

13,893.62 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ มีการนำเงินรายได้ไปต่อเติมธุรกิจหรือลงทุนอื่น ๆ เพิ่มเติมในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 26.18

นอกจากนี้ธุรกิจโรงแรมที่พักในเกาะลันตา มีปริมาณขยะเฉลี่ยเดือนละ 1,154.84 กิโลกรัม โดยมีการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการกำจัดขยะเฉลี่ยปีละ 16,471.03 บาท ซึ่งมีพื้นที่เฉลี่ยในการจัดการกับขยะ 117.78 ตารางเมตร มีค่าใช้จ่ายน้ำประปาเฉลี่ยเดือนละ 2,162.33 บาท โดยธุรกิจโรงแรมที่พัก มีสระว่ายน้ำ ส่วนกลางเฉลี่ย จำนวน 0.96 สระ พื้นที่เฉลี่ยต่อสระ 91.35 ลูกบาศก์เมตร และมีจำนวนสระว่ายน้ำบริเวณห้องพัก 1.64 บ่อ ขนาดพื้นที่ต่อสระ 0.48 ลูกบาศก์เมตร มีการใช้จ่ายในการจัดการเกี่ยวกับน้ำเสียเฉลี่ย 7,480.77 บาทต่อปี มีจำนวนถังบำบัดน้ำเสีย (ถัง DOS) เฉลี่ย 6.68 ถัง โดยน้ำเสียที่ถูกปล่อยสู่ธรรมชาติเฉลี่ยร้อยละ 17.10 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลในการดำเนินธุรกิจในส่วนร้อยละ 70.36 และมีค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าเฉลี่ยเดือนละ 46,031.25 บาท โดยธุรกิจโรงแรมและที่พักส่วนใหญ่มีการจัดการเกี่ยวกับขยะและน้ำเสีย ทั้งนี้ ธุรกิจโรงแรมและที่พักในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่มีการใช้น้ำบาดาล คิดเป็นร้อยละ 50.00 ผลการวิจัยยังพบว่าประเด็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัญหาที่ธุรกิจมีการแยกขยะแล้วแต่ผู้รับผิดชอบกำจัดขยะมีการนำไปรวมกันมากที่สุด รองลงมาคือ ขาดความรู้ที่จะต่อยอดในการดำเนินการตามลำดับ

สำหรับธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา ผู้ให้ข้อมูลประกอบธุรกิจนำเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31 – 40 ปีมากที่สุด สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี รองลงมาคือ อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี มากที่สุด และส่วนใหญ่มีตำแหน่ง เป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารระดับสูง และพนักงานระดับปฏิบัติการ ในสัดส่วนเท่ากัน ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีจำนวนเรือที่ให้บริการเฉลี่ย 6 ลำต่อกิจการ และโดยรวมในเกาะลันตามี 20 ลำ (speed boat) สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยลำละ 29.25 คน โดยมีราคาค่าบริการช่วง High Season ราคา 1,900 บาท อัตราการใช้บริการเฉลี่ย ร้อยละ 81.11 ราคาค่าบริการในช่วง Low Season ราคา 1,143.75 บาท อัตราการใช้บริการช่วง Low Season ร้อยละ 43.12 มีนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี 4,086 คน ค่าบริการเฉลี่ย 714.29 บาทต่อคน รายได้อื่น ๆ จำนวน 185,000 บาท โดยธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา มีอายุกิจการเฉลี่ย 8.67 ปี

ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีค่าใช้จ่ายด้านวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ย 87,500 บาทต่อปี โดยวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดเป็นการจัดหาจากภายนอกเกาะลันตา ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตามีจำนวนแรงงานหรือลูกจ้างเฉลี่ย 5.20 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 91.11 เป็นคนท้องถิ่น มีค่าแรงเฉลี่ยเดือนละ 15,944.44 บาท และมีการนำเงินไปลงทุนเพิ่มเติมในจังหวัดร้อยละ 48.00 นอกจากนี้ยังพบว่าปริมาณขยะเฉลี่ยเดือนละ 40.63 กิโลกรัม โดยมีการใช้จ่ายในการจัดการขยะเฉลี่ยปีละ 532.50 บาท มีพื้นที่จัดการขยะประมาณ 35 ตารางเมตร มีค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิงเดือนละ 46,500 บาท ค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย 733.33 บาทต่อปี โดยธุรกิจมีการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียเฉลี่ย 2.33 ถัง โดยมีการปล่อยน้ำเสียลงพื้นที่ธรรมชาติร้อยละ 35 ของน้ำทั้งหมด โดยมีการใช้น้ำบาดาลเพียงร้อยละ 13.33 และมีค่าไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน

1,880.00 บาท ธุรกิจนำเที่ยวส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ใช้น้ำบาดาล ร้อยละ 50.00 ทำการคัดแยกขยะในธุรกิจ และมีการบำบัดน้ำเสีย ทั้งนี้ ธุรกิจนำเที่ยวในเกาะลันตานิคมที่ดีที่จะจ่ายเงินเพื่อสิ่งแวดล้อมเฉลี่ยเดือนละ 883.33 บาท

โดยสรุปแล้วขีดความสามารถสูงสุดในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพจำแนกตามแหล่งท่องเที่ยว หาดคลองโขง หาดคลองดาว และเกาะรอกสามารถรองรับได้ 10,287 7,698 และ 7,099 คนต่อช่วงเวลาตามลำดับ ดังตารางที่ 5.1 และภาพที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 สรุปขีดความสามารถรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

จุดท่องเที่ยว	ด้านกายภาพ (คน/ต่อช่วงเวลา)	ด้านจิตวิทยา (ระดับ)	ด้านสังคม (ระดับ)	ด้านเศรษฐกิจ (คน/คืน)
หาดคลองดาว (R)	7,698	6.0	-1.0	8,154
หาดพระแอะ(RN)	4,249	6.0	-1.0	8,154
หาดคลองโขง(RN)	10,287	6.0	-1.0	8,154
หาดคลองนิน(RN)	3,924	6.0	-1.0	8,154
หาดบากันเตียง(RN)	2,126	6.0	-1.0	8,154
อ่าวนุ้ย (SPM)	530	5.0	-1.0	8,154
คลองจาก (SPM)	1,982	5.0	-1.0	8,154
หาดไม้ไผ่ (SPM)	1,011	5.0	-1.0	8,154
แหลมโดนด (RN)	346	6.0	-1.0	8,154
เกาะรอก (SPM)	7,099	5.0	N/A	N/A
เกาะไหง (RN)	4,354	6.0	N/A	518
เกาะห้า (SPNM)	2,732	5.0	N/A	N/A

ภาพที่ 5.1 ชัดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตา

5.2 อภิปรายผล

การศึกษานี้มุ่งกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยอาศัยแนวคิด และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว รวมทั้งการประยุกต์หลักการของการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ (LAC) , ช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS), และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้การพิจารณาถึงโมเดลการจัดการผลกระทบนักท่องเที่ยว ซึ่งมุ่งเน้นในการควบคุมระดับผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ให้อยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลเสียต่อคุณภาพทรัพยากรและคุณภาพประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว ภายใต้การพิจารณาตามช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum) หรือประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวต้องการในแต่ละพื้นที่ คิดเป็นจำนวนคนต่อขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนใช้ในการประกอบกิจกรรมแต่ละประเภทซึ่งเน้นการรักษาคุณค่าประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวมาประกอบกับการศึกษาในเรื่องขีดความสามารถการรองรับได้ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและด้านจิตวิทยา โดยผลการศึกษาได้สะท้อนระดับหรือความมากน้อยของการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะกำหนดหน่วยในการวัดเป็น จำนวนคนต่อช่วงเวลา ณ สถานที่หรือจุดท่องเที่ยวหนึ่งๆ ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ซึ่งวัดเป็นจำนวนคนต่อช่วงเวลาต่อสถานที่ กับระดับผลกระทบที่ยอมรับได้เกิดขึ้นได้ โดยขีดความสามารถในการรองรับได้ด้านการท่องเที่ยวจะแปรผันไปตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้ประโยชน์ กิจกรรมในพื้นที่ฤดูกาล และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปดังต่อไปนี้

สำหรับผลกระทบและขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นจากผลการศึกษาซึ่งพบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของเกาะลันตา เช่น ศาลาด่านหาดคลองดาว และศรีรายา จัดอยู่ในช่วงชั้นประเภทชนบท ซึ่งขนาดพื้นที่ในการรองรับทางกายภาพจะมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชนบทถึงธรรมชาติในพื้นที่กลุ่มบกกันเตียง เกาะหงู ทั้งนี้โดยรวมแล้วเกาะลันตาใหญ่ในทางกายภาพสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนทั้งสิ้น 25,722 คนต่อช่วงเวลาซึ่งเป็นขนาดพื้นที่ที่รวมทั้งพื้นที่ชายหาดและพื้นที่ทางทะเลซึ่งเป็นพื้นที่เล่นน้ำทะเล พิจารณาจากพื้นที่ความลึกไม่เกิน 2 เมตรจากแผนที่อุทกศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามตัวเลขนี้หากเป็นช่วงเวลาที่น้ำขึ้นท่วมพื้นที่ชายหาดก็จะไม่สามารถประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวนั้นๆ ได้ ขนาดพื้นที่ก็จะลดลงอีก ทั้ง ในทางกายภาพแล้วหาดคลองดาวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมชายหาด เท่ากับ 2,034 คนต่อช่วงเวลา กิจกรรมว่ายน้ำ 5,665 คนต่อช่วงเวลา และ นักท่องเที่ยวมีเวลาเฉลี่ยในการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ เท่ากับ 3.97 ชั่วโมง ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทางด้านที่ตั้ง สภาพทางภูมิศาสตร์พื้นที่การวางตัวของแนวชายหาดคลองดาวที่ทอดยาวตามแนวชายหาด ทำให้มีพื้นที่กว้างขวางในการประกอบกิจกรรม พื้นที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายจากถนนใหญ่ และที่พักอยู่ไม่ไกลจากแนวชายหาดจึงมีการใช้ประโยชน์ตั้งแต่ช่วงเช้าไปจนค่ำ ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะสำหรับกิจกรรมดำน้ำจะมีช่วงเวลาในการใช้ประโยชน์ทางกายภาพสั้น

กว่า เช่น บริเวณเกาะรอกซึ่งส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวดำน้ำประมาณ 30 นาที / รอบ จุดดำน้ำเปิดตั้งแต่ 9:00 - 15:00 น. รวม 6 ชั่วโมง ดังนั้นทั้งวันใช้ประโยชน์สูงสุด 12 รอบ

การพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพอาศัยการคำนวณจากขนาดพื้นที่ประกอบกิจกรรม แต่ทว่าในการรองรับกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจะมีขนาดพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการเฉพาะเจาะจง ซึ่งจากการวิจัยที่ผ่านมาหลายครั้งที่แม้ขนาดพื้นที่จะกว้างใหญ่แต่มีเงื่อนไขทางด้านสังคมของนักท่องเที่ยว และเงื่อนไขของสภาพทางกายภาพของพื้นที่เป็นตัวกำหนดด้วยเช่นกัน ตามที่ Somarriba, Garnier & Laguna (2006) เองก็พบในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทกิจกรรมปีนเขา ซึ่งนอกจากจะต้องพิจารณาระยะห่างระหว่างกลุ่มที่นักท่องเที่ยวต้องการความเป็นส่วนตัวแล้ว สภาพพื้นที่ ลักษณะดิน ภูมิประเทศ พื้นผิว โอกาส ดินถล่ม ความชัน ล้วนแต่เป็นตัวกำหนด เช่นกันกับกิจกรรมทางน้ำ ที่นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มต้องการพื้นที่ส่วนตัวในการดำน้ำ ในขณะที่ลักษณะของภูมิประเทศทางทะเล คุณภาพน้ำ ความเปราะบางของระบบนิเวศ ก็จะเป็นตัวที่ต้องนำมาพิจารณาร่วมในที่สุด

จากผลการศึกษาซึ่งพบว่าในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่มีขีดความสามารถในการรองรับที่เหมาะสมอยู่ที่ไม่เกิน 16,077 คนต่อช่วงเวลาเพื่อที่จะบริหารจัดการพื้นที่ให้อยู่ในระดับผลกระทบต่ำหรือไม่ควรเกิน 25,722 คนต่อช่วงเวลา ในขณะที่ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมทางกายภาพบริเวณชายหาดและจุดดำน้ำบริเวณพื้นที่เกาะรอก เกาะโหลง และเกาะห้า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา คือไม่เกิน 11,348 คนต่อช่วงเวลา ส่วนลักษณะการใช้ประโยชน์และระดับของผลกระทบทางกายภาพที่เกิดขึ้นพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมว่ายน้ำ รองลงมาคือกิจกรรมอาบแดด กิจกรรมเดิน วิ่ง และกิจกรรมชมวิวยามวิทัศน โดยกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมสูงสุด คือ พายเรือคายัค เท่ากับ 3.00 ชั่วโมง ส่วนปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการท่องเที่ยวโดยกิจกรรมต่าง ๆ หนาแน่นที่สุดในช่วง 10:00 - 12:00 น. นั้นหากไม่มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การสร้างกิจกรรมทางเลือก และการกระจายความเข้มข้นในการใช้ประโยชน์ก็จะลดโอกาสในประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และลดผลกระทบจากการใช้ประโยชน์หนาแน่นในช่วงเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ที่กิจกรรมเหล่านี้เป็นที่นิยมนั้นส่วนหนึ่งมาจากการรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มุ่งใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทางทะเล หากแต่ไม่ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมในชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวิถี การชมพิพิธภัณฑ การซื้อสินค้าพื้นเมืองและการรับประทานอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ในประเด็นขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมเมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าค่าขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อมถูกวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมพื้นฐานที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ห้องสุขา และที่จอดรถ รวมถึงทุนจอตเรือในกรณีที่มีการสัญจรทางน้ำ ซึ่งลักษณะการใช้ประโยชน์เป็นการให้บริการในลักษณะของนักท่องเที่ยวนานาชาติ (International Tourists) ซึ่งเน้นการรองรับเน้นกิจกรรมบนเกาะเป็นหลัก แต่ทว่าหากเป็นแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะ เปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ Jangra, Ravinder and Kaushik (2017) ซึ่งการใช้ประโยชน์มีผู้ใช้บริการหลากหลายบนพื้นฐานความเชื่อและศาสนาเข้ามาเป็นเงื่อนไข

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ ตัวอย่างเช่น ลานจอดรถ จำเป็นต้องคำนวณทั้งรถยนต์ส่วนบุคคล แท็กซี่ คอนเทนเนอร์ รถโดยสารประจำทาง รถบัส ฯลฯ ในขณะที่พื้นที่เกาะลันตามิยานพาหนะจำกัด รวมทั้งการบริการห้องน้ำห้องสุขา ซึ่งในประเทศอินเดียมีกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติของทางราชการ การสร้างห้องน้ำที่เอื้อต่อการปฏิบัติตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ด้วยช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการที่แตกต่างกันสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตเมืองจะสะดวกสบายมากกว่ามีหลากหลายกว่า

ขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวด้านน้ำใช้ เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษารังนี้ซึ่งพบสอดคล้องกับผลการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาถึงข้อจำกัดทางด้านปริมาณน้ำใช้อุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะ ถึงแม้ว่าในพื้นที่เกาะลันตาใหญ่นั้นประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อยส่วนใหญ่ใช้น้ำจากน้ำประปา น้ำบาดาล หรือน้ำฝน เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำประปาที่ใช้ (1,281,734 ลิตร/วัน) เปรียบเทียบกับกำลังการผลิตน้ำประปา พบว่า ยังไม่เกินขีดความสามารถรองรับด้านน้ำประปา โดยอยู่ในระดับเกือบเข้าใกล้ขีดความสามารถหรือกำลังการผลิตน้ำประปาของเกาะลันตาใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามในอนาคตหากการท่องเที่ยวยังมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ปริมาณความต้องการใช้น้ำก็จะสูงเพิ่มขึ้นตาม เนื่องจากประชากรที่ใช้น้ำไม่ได้เพิ่มจำนวนเฉพาะนักท่องเที่ยวแต่ยังมีกลุ่มประชากรแฝง ซึ่งจากสัดส่วนทั้งประชาชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และประชากรแฝง ทั้งนี้จากการประมาณการปริมาณน้ำใช้จากตัวเลขผู้ใช้น้ำ โดยได้กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หลัก 3 กลุ่มคือ กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มประชากรแฝงในพื้นที่เกาะลันตา ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวพักค้างเฉลี่ยในฤดูกาลท่องเที่ยว ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2560 ถึง เมษายน 2561 จำนวน 12,520 คน/วัน จำนวนประชากร 14,337 คน ประชากรแฝง ประมาณ 5,984 คน/วัน รวมผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำในพื้นที่เกาะลันตาที่พักค้างประมาณ ทั้งสิ้น 32,841 คน/วัน โดยนักท่องเที่ยวใช้น้ำประมาณ 110 ลิตร/คน/วัน ประชากรท้องถิ่นเขตเทศบาลตำบล ใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน และประชากรชนบททั่วไปใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน จึงมีโอกาสที่การใช้น้ำจะเกินขีดความสามารถในการรองรับในอนาคต

ส่วนอัตราการใช้น้ำในพื้นที่เกาะนั้นพบว่าพื้นที่เกาะรอกนั้น นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่บนเกาะรอกใช้น้ำ 50 ลิตร/คน/วัน และเกาะไหง นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการบนเกาะไหงใช้น้ำ 110 ลิตร/คน/วัน แต่ทว่าเกาะรอกมีข้อจำกัดเกี่ยวกับน้ำมาตั้งแต่อดีต และในปัจจุบันปริมาณการสูบน้ำที่สูบมาพักไว้ในแทงค์ตั้งแต่ต้นฤดูกาลท่องเที่ยวปริมาณ 30,000 ลิตร/วัน ในขณะที่ช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยวจะสูบน้ำได้น้อยลง ดังนั้นกิจกรรมการพักค้างแรม หรือการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะรอกจึงมีข้อจำกัดด้วยปริมาณน้ำ เพราะการใช้ประโยชน์หลักของพื้นที่คือการพักรับประทานอาหารกลางวัน มีการเล่นน้ำหน้าหาด อาบแดด จึงมีการอาบน้ำ และใช้บริการห้องสุขาการกำหนดขีดความสามารถสูงสุดด้านปริมาณน้ำใช้บนเกาะรอกจึงกำหนดจากอัตราการสูบน้ำต่ำสุดในช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยว นั่นคือ วันละ 25,000 ลิตร นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยใช้น้ำ

บนเกาะรอกประมาณ 50 ลิตร/คน/วัน ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะรองรับได้เมื่อพิจารณาจากปริมาณน้ำใช้คือ 500 คน/วัน เมื่อพิจารณาปริมาณน้ำที่นักท่องเที่ยวใช้ รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่

บนเกาะแล้ว พบว่า มีปริมาณน้ำใช้เฉลี่ย 35,350 ลิตรต่อวัน จากจำนวนผู้ใช้น้ำเฉลี่ย 707 คน/วัน ซึ่งปัจจุบันเกินขีดความสามารถรองรับด้านปริมาณน้ำใช้ไปแล้วในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงปลายฤดูกาลท่องเที่ยว และเมื่อพิจารณาอัตราการกำลังการสูบน้ำขึ้นมาใช้นั้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรอยู่ที่ 400 คน/วัน

ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลกระทบทางจิตวิทยาและการย้ายแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอันจะส่งผลต่อขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาของนักท่องเที่ยวก็คือการตอบสนองความคาดหวังและการสร้างประสบการณ์คุณภาพระหว่างการท่องเที่ยวพักผ่อน ทั้งนี้ภาพลักษณ์และการรับรู้ของนักท่องเที่ยวกลุ่มเดิมคือการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับครอบครัว เหมาะสำหรับกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศที่เงียบสงบท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม รวมทั้งการได้มีโอกาสสัมผัสกับประสบการณ์ในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ ทั้งนี้จากผลการศึกษากลับพบว่า มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ทางแหล่งท่องเที่ยวเริ่มที่จะไม่สามารถให้ประสบการณ์สำคัญที่นักท่องเที่ยวคาดหวังได้ โดยเฉพาะการพักผ่อนในบรรยากาศที่เงียบสงบ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พายคายัค ดำน้ำ ในขณะที่มีหลายประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวไม่ได้คาดหวังไว้มากนักแต่มีการให้บริการหรือนำเสนอเกินที่คาดซึ่งเป็นสิ่งที่ดี ได้แก่ ประสบการณ์การได้สัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ซึ่งอาจเนื่องจากภาพลักษณ์เดิมของพื้นที่เน้นการท่องเที่ยวทางทะเล ธรรมชาติ การดำน้ำ เป็นหลัก นักท่องเที่ยวยังไม่รับรู้การท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจคือนักท่องเที่ยวไม่ได้คาดหวังบาร์ดีหรือความสนุกสนาน แต่กลับได้รับประสบการณ์นี้ ซึ่งทางแหล่งท่องเที่ยวควรต้องพิจารณาถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะบริหารจัดการต่อไป เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเริ่มมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวใหม่เพิ่มมากขึ้นกว่าร้อยละ 70 การรักษารฐานลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวกลุ่มเดิมให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำจึงต้องมีการพิจารณา นอกจากนี้จะพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่ๆ นี้จะมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวภายใต้ระบบนิเวศแบบเกาะลันตามาไม่มาก ซึ่ง Leujak and Ormond (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ของผู้มาเยือนและขีดความสามารถด้านสังคมของพื้นที่แนวปะการัง ในอุทยานแห่งชาติราสโมฮัมมัตและพื้นที่ชามเอลเชค เมืองไซนาย ประเทศอียิปต์ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 441 ชุด พบว่า ในช่วง 10-20 ปีที่ผ่านมาแนวปะการังเสื่อมโทรมลง พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการเหยียบย่ำบริเวณแนวปะการังของผู้มาเยือน ผลการศึกษายังพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงจากกลุ่มเดิมที่มีประสบการณ์และความรู้ในการดำน้ำตื้นไปเป็นกลุ่มที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ซึ่งเพิ่มจำนวนขึ้นนอกจากนี้นักท่องเที่ยวจากเดิมที่เป็นกลุ่มเยอรมันและอังกฤษ ก็เปลี่ยนไปเป็นอิตาลี และรัสเซีย ทั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์น้อยในการดำน้ำตื้น และยังแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ด้านสิ่งมีชีวิตทางทะเลน้อยและมีความสนใจเรียนรู้ด้านนี้น้อยด้วย ทั้งนี้การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตทางทะเลและแนวปะการังในแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวที่ยอมรับได้มีความแตกต่างกันตามประสบการณ์และความรู้ นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์และความรู้ด้านระบบนิเวศน้อยจะรับรู้ถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรน้อย การรับรู้ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในความเป็นจริง

กล่าวโดยสรุปแล้วขีดความสามารถในการรองรับถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการวางแผนจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่ใช้เป็นแนวทางที่จะกำหนดการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นที่จะป้องกันผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสิ่งแวดล้อมและทางสังคมของแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับที่ Weaver (2006) และ Mathieson and Wall (2006) พบว่าขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยวและขีดความทนทานของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับผลกระทบนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักสำคัญคือลักษณะของนักท่องเที่ยว รูปแบบการใช้ประโยชน์ และลักษณะของตัวแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากร รวมทั้งปริมาณหรือขนาดของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ หมายความว่าความสำคัญของกลุ่มผู้บริโภคหรือโครงสร้างตลาดในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะบ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทั้งลักษณะทางสังคมประชากร เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ อำนาจการซื้อ แรงจูงใจ ทัศนคติ ความคาดหวัง การรับรู้ต่อคุณภาพของแหล่ง ไปจนจรรยาบรรณของนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดความยากง่ายและวิธีการในการสื่อสารระหว่างผู้บริหารจัดการแหล่ง ชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว อันจะส่งผลไปยังระดับการใช้ประโยชน์ทรัพยากร ปริมาณนักท่องเที่ยว ระยะเวลาพำนัก กิจกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาซึ่งพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะลันตาภายใต้ปฏิญญาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้

5.3.1 หน่วยงานบริหารจัดการควรร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งสาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากลยุทธ์ (Develop a Public Involvement Strategy) และการวางแผนทางการท่องเที่ยวในระยะยาว โดยนำปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางลบต่อการท่องเที่ยวมาพิจารณากำหนดประเด็นร่วมกันหาแนวทางในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ภายใต้การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน เช่น กรณีปริมาณน้ำใช้ ปัญหาผลกระทบต่อวิถีชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะของชุมชน เป็นต้น

5.3.2 การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบนฐานอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมเกาะลันตาในช่องทางของฝาก ของที่ระลึก รวมทั้งการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพหลักทางด้านการเกษตร การประมง ให้สร้างมูลค่าเพิ่มแทนการละทิ้งอาชีพเดิมเนื่องจากผลการศึกษาซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีแนวโน้มประกอบอาชีพรับจ้าง โดยที่ชุมชนรับรู้ถึงปัญหาการที่เจ้าของกิจการมาจากที่อื่นรวมทั้งประเด็นค่าครองชีพที่สูงขึ้นจะทำให้เกิดผลกระทบเกินขีดความสามารถในการรองรับทางสังคมและวัฒนธรรมในอนาคตได้

5.3.3 ควรมีการบังคับใช้ผังเมืองและออกแบบเขตการจัดการในพื้นที่ตามศักยภาพของทรัพยากรและการใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มความเป็นระเบียบเรียบร้อย ออกแบบภูมิทัศน์เมือง การพัฒนาพื้นที่สีเขียวและง่ายต่อการบริหารจัดการ อีกทั้งเป็นการป้องกันผลกระทบ ควรมีการออกระเบียบ แนวปฏิบัติในการ

พัฒนาเมือง เช่น การสร้างโรงแรมติดแนวชายหาด ความสูง และขนาดที่ไม่บดบังทิวทัศน์ หรือปิดทางลงชายหาด ระยะห่างระหว่างสิ่งปลูกสร้างกับพื้นที่สาธารณะ ชายหาด ทะเล การมีแนวกันชน (Buffer zone) ระหว่างชุมชนกับโซนที่พัก โซนกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น

5.3.4 การให้ความสำคัญกับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว เข้าใจตลาดเป้าหมายที่ต้องการให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ให้สามารถรักษาสถานตลาดนักท่องเที่ยวยุโรป เพิ่มการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ แทนการเป็นสถานที่มาเยือนสำหรับตลาดใหม่ซึ่งส่งผลต่อผลกระทบขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว เนื่องด้วยกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มดำน้ำ ยังมีประสบการณ์ก็จะยิ่งเข้าใจ มีความรู้ในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง สิ่งสำคัญคือการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวควรสร้างการรับรู้ถึงประสบการณ์คุณภาพที่พื้นที่ส่งมอบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรม อาหารท้องถิ่น นอกเหนือจากการท่องเที่ยวทางทะเล เพื่อกระจายการใช้ประโยชน์จากแหล่งดำน้ำมายังชุมชนอื่นทั้งควรกำหนดกลุ่มลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวด้วยช่วงชั้นโอกาส ประสบการณ์ของผู้มาเยือนจากเงื่อนไขของทรัพยากรในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก การวางแผนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่หลากหลายจะช่วยให้สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่มักเกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการแตกต่างกันได้

5.3.5 เมื่อมีการขับเคลื่อนการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับร่วมกันของทุกภาคส่วนแล้วควรมีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานสำหรับแต่ละพื้นที่ เช่น บริเวณเกาะรอก ศรีราชาและร่วมกันพัฒนาแผนการติดตามผล(Select indicators and specific standards for each zone and develop a monitoring plan) โดยการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้โปรแกรมการประเมินและติดตามผลอย่างง่าย มีการรวบรวมสถิติข้อมูลและอัปเดตข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.2554. “แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559.”
ราชกิจจานุเบกษา 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2551. การติดตามขีดความสามารถในการรองรับได้
ด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติ. ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยาน
แห่งชาติ, กรุงเทพฯ
- ดร.ชนิ เอมพันธุ์. 2549. การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลัก
นันทนาการและการท่องเที่ยว. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดร.ชนิ เอมพันธุ์ และมยุรี นาสา.2553. ขีดความสามารถด้านจิตวิทยาในการรองรับกิจกรรมด้านน้ำ
ต้นของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง. การประชุมวิชาการอุทยานนันทนาการและการ
ท่องเที่ยว ครั้งที่2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.กรุงเทพ.
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2546. เอกสารประกอบการสอนวิชาการวางแผนและออกแบบอุทยาน
และพื้นที่นันทนาการขั้นสูง. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- พิมพ์ลภัส ชันหลวง. 2545. ผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ
ทางจิตวิทยาของแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน
และนันทนาการ) ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 187 pp.
- มยุรี นาสา. 2554. การศึกษาขีดความสามารถด้านจิตวิทยาในการรองรับกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณ
ชายหาดของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา. การประชุมวิชาการการนำเสนอผลงานวิจัย
ระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต.
- Butler, W. 1999. “The concept of carrying capacity for tourist destinations” Tourism
Development, John Wiley & Sons, Toronto.
- Eagles, Paul F.J., McCool, Stephen F. and Haynes, Christopher D.A. 2002. Sustainable
Tourism in Protected Areas: Guidelines for Planning and Management.
IUCN Gland, Switzerland and Cambridge, UK. 183pp.
- Getz, D. 1982. A rationale and methodology for assessing capacity to absorb
tourism. Ontario Geography 19: 92-101.

- IUCN/WTO/UNEP. 1994. Guidelines: Development of National Parks and Protected Areas for Tourism. Tourism and Environment Technical Series. WTO/UNEP Joint Publication with the assistance of IUCN. Pp. 18.
- Jangra, Ravinder and Kaushik, S.P. 2017. "Assessment of Physical Carrying Capacity for Managing Sustainability at Religious Tourist Destinations," International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage: Vol. 5: Iss. 1.
- Jovicic, D. and Dragin, A. 2008. The Assessment of Carrying Capacity- A Crucial Tool for Managing Tourism Effects in Tourist Destinations. Turizam, 12, 4-11.
- Klaric, Z., Mangion, M.L., Satta, A. and Travis, A.S. 2004. PAP/RAC: Guide to Good Practice in Tourism Carrying Capacity Assessment, Priority Actions Programme Regional Activity Centre, Split.
- Leujak W. and Ormond, R. F.G. 2007. Visitor Perceptions and the Shifting Social Carrying Capacity of South Sinai's Coral Reefs. Environ Manage 39:472-489. Springer Science and Business Media, Inc. USA.
- Li Ching Lim. 1998. Carrying Capacity Assessment of Pulau Payar Marine Park, Malaysia. FAO Bay of Bengal Programme for Integrated Coastal Fisheries Management United Nations Development Programme. BOBP/REP/79 BAY OF BENGAL PROGRAMME Madras, India 1998
- Manning, R.E. 2007. Parks and Carrying Capacity. Island Press. Washington, U.S.A.
- Mathieson, A, Wall, G. (2006). Tourism – Change, Impacts, Opportunities, Pearson, Essex.
- O'Reilly, M. 1986. "Tourism carrying capacity", Tourism Management, 254-8.
- Somarriba-Chang, Matilde & Garnier, M & Laguna, V. (2006). Estimation of the tourist carrying capacity of the Natural Reserve Mombacho Volcano, Granada, and the Natural Reserve Datanlí-El Diablo, Jinotega, Nicaragua. 341-351. 10.2495/ST060321.
- Shelby, B and T.A. Heberlein. 1986. Carrying Capacity in Recreation Settings. Oregon State University Press. U.S.A.

- U.S. Department of the Interior, National Parks Service. 1997. The Visitor Experience and Resource Protection (VERP) Framework A Handbook for Planners and Managers. National Parks Service, U.S.A.
- Weaver, D. 2006. Sustainable Tourism: Theory and Practice, Elsevier Butterworth-Heinemann, Oxford.
- Wolters, T. M. 1991. Tourism Carrying Capacity. WTO/UNEP, Paris.
- WTO/UNEP. 1994. Guidelines: Development of National Parks and Protected Areas for Tourism. Tourism and Environment Technical Series. WTO/UNEP Joint Publication with the assistance of IUCN. Pp. 18. อ้างถึงใน ดร.ชนิ เอมพันธุ์. 2549. **การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว**. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักนันทนาการและการท่องเที่ยว. ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- WTO .1997. What Tourism Managers Need to Know, Madrid.

ภาคผนวก

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก 1	แบบสัมภาษณ์ชุมชนท้องถิ่นบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
ภาคผนวก 2	แบบสำรวจความหนาแน่นและการใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวก
ภาคผนวก 3	แบบบันทึกขนาดพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว
ภาคผนวก 4	แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
ภาคผนวก 5	แบบบันทึกจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกิจกรรมดำน้ำตื้น หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
ภาคผนวก 6	แบบสำรวจผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่
ภาคผนวก 7	แบบบันทึกระดับความรู้สึกแออัดและความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ (รวมแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆไว้ด้วยกันแต่ละแยกชุดภายหลัง)

ภาคผนวก 1

แบบสัมภาษณ์ชุมชนท้องถิ่นบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

แบบสัมภาษณ์
ชุมชนท้องถิ่นบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวด้านกายภาพจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม และกำหนดขีดความสามารถสูงสุดและขีดความสามารถที่เหมาะสมในการรองรับการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรม ในพื้นที่หมู่เกาะลันตา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. หมู่บ้าน (โปรดระบุ).....
3. หน่วยงานปกครอง (โปรดระบุ).....
4. อายุ (โปรดระบุ).....ปี
5. สถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มด้านการท่องเที่ยว
☐ ไม่ได้เป็น ☐ เป็น (โปรดระบุกลุ่ม).....อาชีพ
- 6.1 อาชีพหลัก (โปรดระบุ)
☐ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางตรง ☐ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางอ้อม
☐ ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
รายได้จากอาชีพหลัก (โปรดระบุ)ต่อ (เดือน/ปี)
- 6.2 อาชีพเสริม (โปรดระบุ)
☐ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางตรง ☐ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางอ้อม
☐ ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
รายได้จากอาชีพหลัก (โปรดระบุ)ต่อ (เดือน/ปี)
6. ศาสนา ☐ พุทธ ☐ คริสต์ ☐ อิสลาม ☐ อื่นๆ.....
7. ระดับการศึกษาสูงสุด
☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา ☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
8. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด
8.1 จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในพื้นที่.....
8.2 จำนวนสมาชิกที่อาศัยนอกพื้นที่.....
เนื่องจาก (โปรดระบุ)
9. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะลันตา (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ผลกระทบทางการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณี

ประเด็นผลกระทบ		ผลกระทบทางลบ		ไม่มีผลกระทบ	ผลกระทบทางบวก		ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
		-2	-1	0	1	2	
ด้านสิ่งแวดล้อม							
1	การเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค						
	ระบบไฟฟ้า						
	ค่าไฟฟ้า (ต่อเดือน/ปี)						
	น้ำประปา/บาดาล						
	ค่าน้ำประปา (ต่อเดือน/ปี)						
	ระบบการคมนาคม						
2	ทรัพยากรธรรมชาติ						
	การใช้ประโยชน์จากทะเลและชายหาด						
	การใช้ประโยชน์จากบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว						
	การใช้ประโยชน์จากป่าไม้						
	การคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ						
	การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ						
3	สภาพภูมิทัศน์						
	สภาพทรัพยากรธรรมชาติ						
	ปริมาณขยะ						
	การจัดการขยะ						

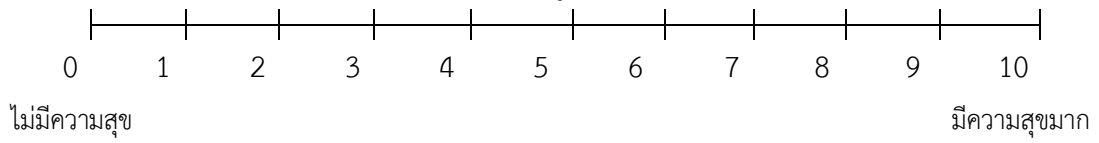
ด้านสังคม

4	ยาเสพติด						
	การติดยาเสพติดของคนในพื้นที่						
	การซื้อขายยาเสพติด						
	การล่องละเมิดทางเพศ						
5	อาชญากรรม						
	การลักขโมย						
	การจี้ ปล้น						
	อุบัติเหตุ						
6	ประชากรแฝง/นั้กลงทุนจากภายนอก						
	ผู้ประกอบการภายนอก						
	ผู้อพยพเข้ามาทำงาน						
	แรงงานต่างด้าว						
	จำนวนบ้านเช่า หอพัก						
7	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว/สังคม						
	การย้ายถิ่นฐาน						
	ความสัมพันธ์ในครอบครัว						
	ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม						
	ความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว						
8	การเข้าถึงการศึกษา						
	จำนวนโรงเรียน						

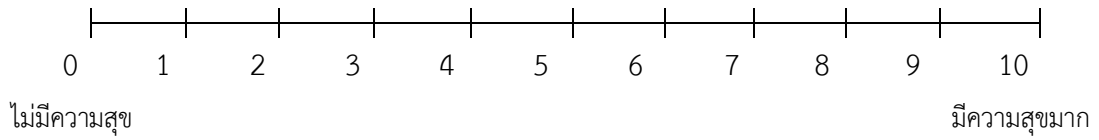
	จำนวนนักเรียน						
	ค่าธรรมเนียมการศึกษา						
9	การรักษาพยาบาล						
	ราคาค่ารักษาพยาบาล						
	จำนวนผู้รับการรักษา						
	ปริมาณการรองรับผู้ป่วย						
10	ความรู้สึกแออัด						
	จำนวนนักท่องเที่ยว						
	อาคารสิ่งก่อสร้าง						
	ประชากรแฝง						
11	วัฒนธรรม						
	การแต่งกาย						
	พฤติกรรม/ค่านิยมเด็กและเยาวชน						
	พฤติกรรม/ค่านิยมของคนในสังคม						
	การคงอยู่ของประเพณี/วัฒนธรรม						
	การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี						
12	ความภาคภูมิใจ						
	ความภาคภูมิใจในทรัพยากร						
	ความภาคภูมิใจในวิถีชีวิต						

	ความภาคภูมิใจในตนเอง						
ด้านเศรษฐกิจ							
13	ค่าครองชีพ						
	ราคาที่ดิน และการซื้อขายที่ดิน						
	ราคาสินค้าและบริการ						
	รายได้						
	รายจ่าย						
	หนี้สิน						

14. ในภาพรวมท่านให้คะแนนความสุขของท่านอยู่ในระดับใด

15. ท่านคิดว่าหากไม่มีการท่องเที่ยวคะแนนความสุขของท่านจะอยู่ในระดับใด

ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก 2

แบบสำรวจความหนาแน่นและการใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวก

แบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก
เพื่อประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว..... จุดสำรวจ.....

ว / ด / ป เวลา..... ชื่อผู้สำรวจ

ที่	รายการสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ขนาดเนื้อที่ (ม. ²)	ความจุ (คน/พท.)	อัตราการใช้ประโยชน์	ลักษณะอื่นๆ

ภาคผนวก 3

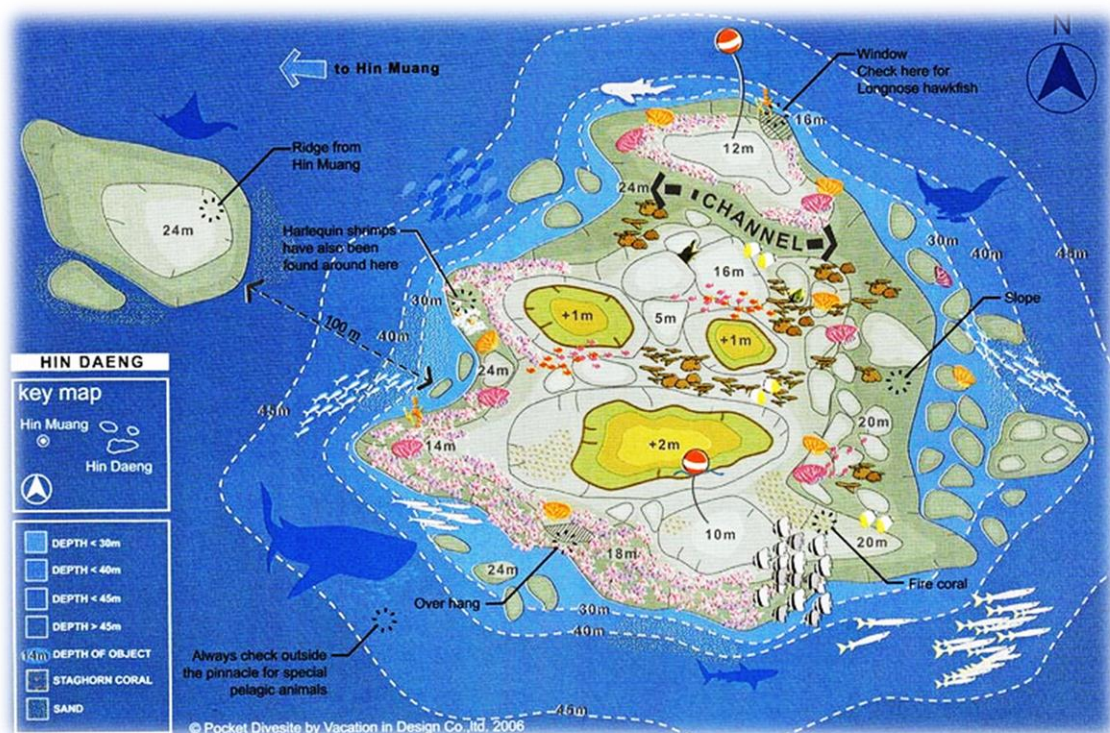
แบบบันทึกขนาดพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว

แบบบันทึกขนาดพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว
เพื่อประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพ

ที่	จุดท่องเที่ยว	ประเภทกิจกรรม	ขนาดพื้นที่ (ชม.)		จำนวนนักท่องเที่ยว ต่อช่วงเวลา	หมายเหตุ
			กว้าง	ยาว		

ภาคผนวกที่ 4

แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะประกอบ
กิจกรรมดำน้ำ บริเวณหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยว และการใช้ประโยชน์พื้นที่สำหรับกิจกรรมดำน้ำ หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

โดย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ร่วมกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา

พฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2560

จุดดำน้ำตื้น: เกาะ..... ดำน้ำ ☐ ตื้น (Snorkeling) วันที่บันทึก..... ชื่อผู้บันทึก.....
☐ ลึก (Scuba)

คำอธิบาย: ใช้การสอบถามจากเรือสำเภาเที่ยว เริ่มต้นนับตั้งแต่เรือลำแรกเข้าถึงเกาะ จนกระทั่งเรือลำสุดท้ายที่ออกจากเกาะ ตลอดทั้งวัน

เรือ ลำที่	ชื่อเรือสำเภา	ประเภท เรือทัวร์ 1/	ความจุ ของเรือ	เวลาเข้า	เวลาออก	จำนวนนักท่องเที่ยว			จุดดำน้ำที่เรือทัวร์จะไปต่อจนถึงสิ้นสุดโปรแกรม 2/					
						รวม ทั้งลำ	ลงดำน้ำ		เกาะ		เกาะ		เกาะ	
							ไทย	ต่างชาติ	เวลาเข้า	เวลาออก	เวลาเข้า	เวลาออก	เวลาเข้า	เวลาออก
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														

หมายเหตุ: 1/ ประเภทเรือทัวร์ คือ 1 = speed boat 2 = เรือสำเภาขนาดใหญ่ 3 = อื่น ๆ (ระบุ).....

2/ ทำการสอบถามเจ้าหน้าที่เรือทัวร์ถึงจุดดำน้ำอื่นๆ ที่จะพานักท่องเที่ยวไปดำน้ำ ตามโปรแกรมทัวร์ พร้อมสอบถามเวลาเข้า-ออก แต่ละจุดดำน้ำโดยประมาณ

ภาคผนวก 5

แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยว

และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกิจกรรมดำน้ำตื้น หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

โดย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ร่วมกับอบต.ศาลาด่าน

ลำดับที่	ช่วงเวลา	ประเภท รถข้ามแพ ^{1/}	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		
			ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

234 | โครงการวิจัยย่อย 1

แบบบันทึกจำนวนนักท่องเที่ยว และการใช้ประโยชน์พื้นที่ในการพักค้าง เกาะใหญ่ เกาะรอก จังหวัดกระบี่
โดย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ร่วมกับ

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา

พฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2560

เกาะ..... วันที่บันทึก.....

ชื่อผู้บันทึก.....

ลำดับที่	ช่วงเวลา	ประเภท เรือ ^{1/}	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		
			ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

1/ ประเภทเรือทัวร์ คือ 1 = speed boat 2 = เรือนำเที่ยวขนาดใหญ่ 3 = อื่น ๆ (ระบุ).....

ภาคผนวกที่ 6

แบบสำรวจผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

แบบสำรวจผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

☐ ธุรกิจดำน้ำ

☐ ธุรกิจจักรนำเที่ยว

☐ ธุรกิจเรือ

☐ ธุรกิจที่พัก

☐ ธุรกิจอาหาร/ภัตตาคาร

☐ อื่นๆ

ลำดับ	รายชื่อบริษัท	ขนาดกิจการ (SML)	ที่ตั้ง และเบอร์ติดต่อ	หมายเหตุ
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				

แบบสอบถามผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

ธุรกิจที่พัก ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและธุรกิจดำน้ำ

หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว ด้านกายภาพจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวในอนาคตของเกาะลันตา โดยข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับโดยนำมาวิเคราะห์ในภาพรวมคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านสละเวลาอันมีค่าและอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในกิจการของท่านครั้งนี้ **ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์** ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โทร. 0954275859; pimlapas59@gmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกิจการของท่าน

1. ชื่อสถานประกอบการ ประเภท

2. กิจการของท่านเปิดดำเนินการมาแล้ว ปี

3. ลูกค้าของท่านส่วนใหญ่มาจากประเทศ

4. ธุรกิจของท่านให้บริการสิ่งใดต่อไปนี้แก่นักท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ที่พัก

☐ 2. อาหารและเครื่องดื่ม

☐ 3. บริการซักรีด

☐ 4. นวด สปา

☐ 5. สระว่ายน้ำ

☐ 6. เรือนำเที่ยว

☐ 7. ธุรกิจอื่นๆ ระบุ

5. ปริมาณขยะจากกิจการของท่าน (ข้อมูลสำหรับหน่วยงานบริหารจัดการต่อไป) กิโลกรัม ต่อเดือน

☐ 1. ธุรกิจที่พัก/โรงแรม จำนวน ห้อง

☐ 2. ธุรกิจจมน้ำเที่ยว

☐ 3. ธุรกิจร้านอาหาร

6. ปริมาณน้ำใช้และแหล่งน้ำ

6.1 กิจกรรมของท่านใช้น้ำจากแหล่งน้ำประเภทใด ☐ 1. บ่อบาดาล ☐ 2. ประปา

6.2 ปริมาณการใช้น้ำต่อเดือน บาท

6.3 ทำการบำบัดน้ำเสียหรือไม่

☐ 1. บำบัด

☐ 2. บางครั้ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลส่วนนี้ใช้เพื่อการนำไปประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวในเกาะลันตาเท่านั้น และขอรับรองว่าข้อมูลโรงแรมของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

1. จำนวนห้องพักในโรงแรมของท่าน.....ห้อง

2. ค่าห้องพัก ช่วง High Season.....บาท อัตราการเข้าพักเฉลี่ย % ในช่วง High Season

3. ค่าห้องพัก ช่วง Low Season.....บาท อัตราการเข้าพักเฉลี่ย % ในช่วง Low Season

4. รายได้จากร้านอาหาร..... บาทต่อปี

5. รายได้อื่น ๆ บาท ต่อปี

6. ค่าใช้จ่ายในด้านวัสดุ อุปกรณ์ วัสดุปรับปรุงอาหารเฉลี่ยต่อปีของธุรกิจ.....บาท

7. ค่าใช้จ่ายในด้านไฟฟ้าต่อเดือน บาท

8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบการสื่อสาร โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตบาท

9. โรงแรมของท่านใช้วัสดุ อุปกรณ์ วัสดุปรับปรุงอาหารในท้องถิ่น คิดเป็น..... % ของวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด

10. จำนวนแรงงาน/ลูกจ้างในธุรกิจ จำนวน..... คน

11. พนักงานหรือแรงงานในธุรกิจของท่านที่เป็นคนท้องถิ่น คิดเป็น..... % ของพนักงานหรือแรงงานทั้งหมด

12. อัตราค่าจ้างแรงงานโดยเฉลี่ย.....บาท ต่อเดือน

13. สัดส่วนในการนำเงินรายได้ไปต่อเติมธุรกิจหรือลงทุนอื่น ๆ เพิ่มเติมในจังหวัด..... %

14. ท่านมีค่าใช้จ่ายด้านการดูแลและจัดการสิ่งแวดล้อม รายเดือนเท่าไร บาท

15. ท่านมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการต่อเดือนเท่าไร บาท

แบบสัมภาษณ์
ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว
ด้านกายภาพจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัด
กระบี่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

แนวคำถาม

- 1) ทางอุทยานฯมีรายรับประมาณการต่อเดือนเท่าไร (ขอสถิตินักท่องเที่ยวและยอดการจัดเก็บ
รายได้ค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานฯประกอบการสัมภาษณ์)
- 2) ทางอุทยานมีรายจ่ายในการดำเนินต่อเดือน/ปีเท่าไร
 - 2.1 ต้นทุนในการดำเนินงานให้บริการนักท่องเที่ยว
 - 2.2 ต้นทุนในการบริหารจัดการ
 - 2.3 ต้นทุนทางอ้อมและต้นทุนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
- 3) การใช้วัสดุ อุปกรณ์ วัสดุดิบในท้องถิ่น คิดเป็น..... % ของวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหมด
- 4) จำนวนแรงงาน/ลูกจ้างในอุทยาน จำนวน..... คน
- 5) พนักงานหรือแรงงานในอุทยานฯที่เป็นคนท้องถิ่น คิดเป็น..... % ของพนักงานหรือ
แรงงานทั้งหมด
- 6) อัตราค่าจ้างแรงงานโดยเฉลี่ย.....บาท ต่อเดือน
- 7) กิจกรรมในการดูแลสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยอะไรบ้าง และประมาณการค่าใช้จ่ายต่อปี

ภาคผนวก 7

แบบบันทึกระดับความรู้สึกแออัดและความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อม
ทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

แบบบันทึกระดับความรู้สึกแออัดและความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อม

ทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวทางกายภาพจิตวิทยา สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข้อมูลที่รับจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวในอนาคตของเกาะลันตา โดยข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

☐ ดร.พิมพลภัส พงศกรรังศิลป์ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โทร. 0954275859; pimlapas59@gmail.com

1. ท่านเคยมาประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวในเกาะลันตามาก่อนหรือไม่

☐ ครั้งนี้เป็นครั้งแรก ☐ เคย ครั้งนี้เป็นครั้งที่.....

2. ขณะที่ประกอบกิจกรรมดำน้ำในแต่ละจุด ท่านคิดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวอื่นๆ ที่พบเห็น

ส่งผลต่อระดับความรู้สึกแออัดของท่านในระดับใด (วงกลม O ล้อมรอบตัวเลขที่ท่านรู้สึก)

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความรู้สึกแออัด										จำนวนนักท่องเที่ยวอื่นรอบตัว ท่านที่ยอมให้มีได้ ในขณะที่ ประกอบกิจกรรม (จำนวนสูงสุด เช่น 50 คน)
	ไม่รู้สึก	แออัดน้อย			แออัดปานกลาง			แออัดมาก			
1.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
4.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	

3. ระดับความพึงพอใจของท่านจากการประกอบกิจกรรมดำน้ำต้นบริเวณหมู่เกาะลันตา เป็นอย่างไร (ทำเครื่องหมายถูก ✓ ในช่องว่าง)

รายการ	ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจอย่างยิ่ง
1. สภาพใต้น้ำ					
1.1 ความใสของน้ำ					
1.2 สภาพการไม่ถูกทำลายของสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ					
1.3 ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ					
1.4 ความมากมายของสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ					
1.5 ความหลากหลายของชนิดปะการัง					
2. การบริการของเจ้าหน้าที่เรือทัวร์					

รายการ	ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจอย่างยิ่ง
2.1 การให้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เรือทัวร์					
2.2 ความใส่ใจต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของเจ้าหน้าที่เรือทัวร์					
2.3 การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
2.4 คุณภาพการคมนาคมทางเรือ					
2.5 คุณภาพของอุปกรณ์ดำน้ำ					
2.6 ราคาแพ็คเกจท่องเที่ยวทางเรือ					
3. จำนวนนักท่องเที่ยวพบในจุดดำน้ำ					
4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ					

4. ระดับความพึงพอใจของท่านจากการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ชายหาดบริเวณหมู่เกาะลันตา เป็นอย่างไร (ทำเครื่องหมายถูก ✓ ในช่องว่าง)

รายการ	ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจอย่างยิ่ง
1. สภาพแวดล้อมและลักษณะทางภูมิทัศน์					
1.1 ความสะอาดบริเวณชายหาด					
1.2 สภาพความสมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติของหาด					
1.3 คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ไม่มีสิ่งปลูกสร้างบดบัง					
1.4 สีของน้ำทะเล					
1.5 คุณภาพของทรายขาว ละเอียดย					
2. การบริหารจัดการพื้นที่					
2.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหาด เช่น ที่ตั้ง การเข้าถึง					
2.2 การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะ					
2.3 การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
2.4 คุณภาพการคมนาคม การเข้าถึงหาด สภาพเส้นทาง					
2.5 ป้ายข้อมูล เช่นเตือนอันตราย แมงกะพรุน ฯลฯ					
3. จำนวนนักท่องเที่ยวพบบริเวณชายหาด					
4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ					

5. ระดับความพึงพอใจของท่านจากการประกอบกิจกรรมดำน้ำตื้นบริเวณหมู่เกาะลันตา เป็นอย่างไร (ทำเครื่องหมายถูก ✓ ในช่องว่าง)

รายการ	ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจอย่างยิ่ง
1. สภาพใต้น้ำ					
1.1 ความใสของน้ำ					
1.2 สภาพการไม่ถูกทำลายของสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ					
1.3 ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ					
1.4 ความมากมายของสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ					
1.5 ความหลากหลายของชนิดปะการัง					
2. การบริการของเจ้าหน้าที่เรือทัวร์					
2.1 การให้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เรือทัวร์					
2.2 ความใส่ใจต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของเจ้าหน้าที่เรือทัวร์					
2.3 การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
2.4 คุณภาพการคมนาคมทางเรือ					
2.5 คุณภาพของอุปกรณ์ดำน้ำ					

รายการ	ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจอย่างยิ่ง
2.6 ราคาแพ็คเกจท่องเที่ยวทางเรือ					
3. จำนวนนักท่องเที่ยวพบในจุดคาน้ำ					
4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ					

6. ระดับความพึงพอใจของท่านจากการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณหมู่เกาะลันตา เป็นอย่างไร (ทำเครื่องหมายถูก ✓ ในช่องว่าง)

รายการ	ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจมาก	พึงพอใจอย่างยิ่ง
1. สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและลักษณะทางภูมิทัศน์					
1.1 ความสะอาดของสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชน					
1.2 ยังคงสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเดิม เช่น ทรงอาคาร สี แบบ					
1.3 คุณภาพของวิวทิวทัศน์ ทัศนียภาพ ป้ายโฆษณาบดบัง					
1.4 อรรถาธิบายประวัติของชุมชนท้องถิ่น					
1.5 คุณภาพของอาหารท้องถิ่น					
1.6 คุณภาพของที่ระลึก					
2. การบริหารจัดการพื้นที่					
2.1 การบริการข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชน วัฒนธรรม					
2.2 การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เช่น มีถังขยะ					
2.3 การดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว					
2.4 คุณภาพการคมนาคม การเข้าถึง สภาพเส้นทาง					
2.5 คุณภาพระบบป้าย เช่น ป้ายจราจร ป้ายบอกทาง ฯลฯ					
3. จำนวนนักท่องเที่ยวพบในชุมชน					
4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ					

7. ท่านทราบหรือไม่ว่าพื้นที่เกาะไหน เกาะรอก เกาะหินม่วง และเกาะหินแดงมีสถานะเป็นอุทยานแห่งชาติ

☐ ทราบ ☐ ไม่ทราบ

ข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน

8. เพศ ☐ 1.ชาย ☐ 2. หญิง

9. อายุ ปี

10. มาจากจังหวัด

11. ท่านพักค้างที่เกาะลันตาหรือไม่ ☐ 1. ค้าง ☐ 2.ไม่ค้าง

12. จำนวนบุคคลในกลุ่มของท่าน.....คน

13. ค่าใช้จ่ายโดยรวมทั้งหมดในทริปนี้ บาท

14. ประเภทกลุ่มของท่าน

☐ คนเดียว ☐ เพื่อน ☐ ครอบครัว ☐ เพื่อนและครอบครัว

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถาม

การประชุมรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลทุติยภูมิของเกาะลันตา

1) การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน

ก่อนการประชุมชี้แจงแผน ทางโครงการวิจัยได้ดำเนินการจัดประชุม เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งในเบื้องต้นทางโครงการย่อยได้ มีการประชุมหารือนักวิจัยในโครงการย่อย 1 ในวันที่ 12 พฤษภาคม 2560 เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆที่มีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวม และแบ่งรายละเอียดงานรับผิดชอบ รวมถึงการจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้จัดประชุมร่วมกับแผนงานวิจัยเพื่อนำเสนอข้อมูลและหารือตามการจัดประชุมของแผนงานวิจัย เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2460 ณ ห้องประชุมภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ภาพที่ 1) ซึ่งได้มีการชี้แจงเกี่ยวกับระยะเวลาการส่งเล่มรายงานความก้าวหน้า 2 เดือน มีการกำหนดวันเวลา และสถานที่ในการจัดประชุมชี้แจงแผนงานวิจัยฯ โดยกำหนดจัดขึ้นในวันที่ 25 กรกฎาคม 2560 โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น และนอกจากนี้ยังได้มีการพูดคุยเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล จุดเก็บข้อมูล และระยะเวลาการเก็บข้อมูลตลอดจนการบูรณาการเครื่องมือกับโครงการย่อยอื่น ซึ่งในส่วนนี้นักท่องเที่ยว กำหนดให้มีการเก็บข้อมูลทั้งในช่วง low และ high season ไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนเรือบริเวณจุดดำน้ำ เป็นต้น

ภาพที่ 1 การประชุมแผนงานวิจัย วันที่ 17 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องประชุมภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ การท่องเที่ยวด้านกายภาพ จิตวิทยา สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจในพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จากการร่วมจัดประชุมชี้แจงแผนที่ทางแผน
วิจัยจัดขึ้นในพื้นที่ศึกษา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2560 ณ โรงแรมลันตารีสอร์ท เกาะลันตา จังหวัด
กระบี่ ดังผลการศึกษาต่อไปนี้

จุดเริ่มต้นการวิจัย โดยคุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการวิจัยครั้งนี้ เกิดจากการได้อ่านงานวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดขีดความสามารถ
ในการรองรับด้านการท่องเที่ยวบริเวณหมู่เกาะพีพี ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ดี แต่ไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์
ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมาก็มักจะไม่นำมาทำให้ประโยชน์เช่นกัน แต่ปัจจุบันการทำงานวิจัยจะเน้น
ถึงประโยชน์ที่ได้รับและการนำมาใช้ได้จริง ประกอบกับทางอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ได้ทำข้อตกลง (MOU) กับสำนักงานกองทุนวิจัย (สกว.) เพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่ตอบสนองต่อ
ความต้องการของชุมชนและ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง และยังมีโอกาสได้อ่านงานวิจัย
เรื่องแนวทางการพัฒนาพุน้ำร้อนเค็มคลองท่อม จังหวัดกระบี่อย่างยั่งยืน โดยได้นำผลจากการวิจัย
ดังกล่าวมาเสนอต่อที่ประชุม กรอ. จนได้รับการสนับสนุนในการดำเนินการต่อยอดจากการวิจัย
ดังกล่าว เพื่อพัฒนาระดับอำเภอคลองท่อมเป็นสปาทาวน์ มีเป้าหมายในการพัฒนาเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าวดำเนินการโดยคณะผู้วิจัยหลัก
จากมหาวิทยาลัยลักษณ์ ซึ่งทำให้ทุกคนเห็น และยอมรับถึงความสามารถและความตั้งใจอันดีในการ
ร่วมมือกับชุมชนและผู้ประกอบการในการพัฒนาพื้นที่ ดังนั้นจึงได้มีการประสานภายใต้ MOU เพื่อให้
คณะผู้วิจัยได้เข้ามาช่วยพัฒนาพื้นที่เกาะลันตา จึงได้เกิดเป็นแผนงานวิจัยเรื่อง “การกำหนดขีด
ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมาตรฐาน การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่
หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่” ขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากหลายสถาบันการศึกษา ได้แก่
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราช
ภัฏภูเก็ต ซึ่งเปรียบเสมือนช่างฝีมือที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการเจียไนย เพชรบนเกาะลันตาให้
สวยงาม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น (ภาพที่ 1.2)

ภาพที่ 2 ภาพการบรรยายถึงจุดเริ่มต้นการวิจัย โดยคุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การชี้แจงแผนการวิจัย “การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่” โดยผศ.ดร.ดรชนิ เอ็มพันธ์ ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และผศ.ดร.วันชัย อรุณประภารัตน์ (ภาพที่ 2.3)

ภาพที่ 3 ร่วมในการชี้แจงแผนการวิจัย

การเสวนาเรื่อง “วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา จากมุมมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง” โดย คุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล ตัวแทนธุรกิจชุมชน คุณธีรพจน์ กิสิวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา และนายก อบต. ศาลาด่าน และดำเนินรายการโดย ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

โดยสามารถสรุปประเด็นได้ว่า เกี่ยวกับมุมมองว่าการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพื้นที่เกาะลันตาอย่างไรบ้าง (ภาพที่ 2.4)

ภาพที่ 4 การเสวนาเรื่อง วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา จากมุมมองของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

คุณอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก ประธานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กล่าวถึง นโยบายการท่องเที่ยวในระดับชาติว่า การท่องเที่ยวในปัจจุบันจะไม่เน้นให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวในปริมาณมาก แต่จะเน้นปริมาณรายได้ ดังนั้น แนวโน้มการท่องเที่ยวในประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งเรื่องของทิศทางการตลาด กระบวนการ และการพัฒนามาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวยอมรับในคุณภาพและยอมจ่ายในราคาที่สูงตามคุณภาพนั้นๆ นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวลงสู่ชุมชน แต่ก็ยังมีเรื่องที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากไม่ใช่ทุกชุมชนที่จะมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว ดังนั้นการเกิดการท่องเที่ยวถือเป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่ง ทั้งในเรื่องปัญหาความขัดแย้งจากการกระจายรายได้ หรือผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความอ่อนไหวมาเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว

ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะลันตา จำเป็นต้องพิจารณาจะหลายส่วน เช่น บริบทของพื้นที่ ทั้งจุดแข็ง และจุดอ่อน เช่น การเข้าถึง แหล่งทรัพยากร กลุ่มและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ทันกับปัจจุบันและอนาคต

คุณอมฤต ศิริพรจุฑาทกุล ตัวแทนธุรกิจชุมชน ได้ยกตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งในจังหวัดกระบี่ เช่น เกาะพีพี อ่าวนาง ซึ่งได้รับผลกระทบมากมายจากการท่องเที่ยว ทั้งเรื่องจำนวนนักท่องเที่ยว คุณภาพนักท่องเที่ยว ขยะ ฯลฯ ซึ่งเราสามารถนำเอาการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าวมาเป็นบทเรียนในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกาะลันตาได้ แม้ว่าปัจจุบันการท่องเที่ยวบนเกาะลันตาจะเปลี่ยนไปจากเดิมบ้างแล้ว เช่น ฤดูกาลท่องเที่ยวเกาะลันตา แต่เดิมอยู่ระหว่างเดือนพ.ย. – พ.ค. แต่

ปัจจุบันช่วงเวลาลดลงอยู่ในช่วง ธ.ค. – มี.ค. ปัญหาขยะ น้ำเสีย ปริมาณน้ำจืด และอุบัติเหตุ ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ไร้ทิศทาง แต่อย่างไรก็ตามเกาะลันตาก็ยังคงความสวยงามของทรัพยากร ดังนั้นการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เกาะลันตาสามารถพัฒนาบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้

คุณธีระพจน์ กษิรวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะลันตา กล่าวถึงการท่องเที่ยวบนเกาะลันตาว่ามีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบกับทรัพยากรในพื้นที่ เช่น น้ำเสีย หาดทรายเปลี่ยนสี ทั้งที่แท้จริงแล้วเกาะลันตามีทรัพยากรที่มีศักยภาพเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ และสามารถที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลได้ โดยเชื่อมต่อกับภูเก็ต และหลีเป๊ะ เป็นต้น โดยเราต้องปรับการจัดการทำให้นักท่องเที่ยวคิดถึงลันตาเป็นอันดับต้นๆ จากแหล่งท่องเที่ยวมากมายในโลก ทำให้ลันตาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับประเทศ โดยวันนี้ถือเป็นโอกาสอันดีที่เราจะได้มีงานวิจัยที่ดี และได้ผลการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการต่อไป

คุณสมพงษ์ ดำรงอ่องตระกูล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาด่าน พูดถึงแนวทางการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นบนเกาะลันตา ทั้งเรื่องอุบัติเหตุบนท้องถนน ที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ซึ่งจำเป็นต้องมีการเก็บสถิติเพื่อจะสามารถจัดการได้อย่างตรงจุด ปัญหาขยะที่มีเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่สามารถเพิ่มพื้นที่ทิ้งขยะได้ ทำให้ต้องมีการขนไปกำจัดภายนอกโดยใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ปัญหาน้ำเสีย ซึ่งปัจจุบันได้มีการดำเนินการนำร่องในหลายพื้นที่เพื่อการ reuse น้ำกลับมาใช้อีกครั้ง รวมถึงการสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว และเป็นตอบสนองต่อนโยบายของจังหวัดกระบี่ “กระบี่ go green” และผู้ร่วมเสวนาทั้ง 4 ท่าน ยังได้ฝากทิ้งท้ายไว้ในเรื่องการทิศทาง หรือแนวทางการพัฒนาเกาะลันตาไว้ ดังนี้

คุณอมฤต ศิริพรจุฑากุล กล่าวว่า การบริหารจัดการไม่ใช่เรื่องง่าย และการจัดการปัญหาสามารถเริ่มได้ตั้งแต่ต้นทาง คือ จัดการที่ตัวนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการก่อน เช่น การคัดแยกขยะแล้วจึงนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมาย

คุณธีระพจน์ กษิรวัฒน์ กล่าวว่า การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการจัดการปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้จากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นแบบก้าวกระโดด

คุณอมฤต ศิริพรจุฑาทกุล กล่าวว่า เกาะลันตา ถือว่าเป็นพื้นที่ที่โชคดี ที่มีการพูดคุยกันเพื่อ
การแก้ไขปัญหา มีการสร้างความเข้าใจ และบรรทัดฐานร่วมกันในการจัดการต่างๆ และมี
โครงการวิจัยที่เข้ามาช่วยเสริม

คุณสมพงษ์ ดำรงอ่องตระกูล กล่าวว่า การพัฒนาเกาะลันตาต้องมีอัตลักษณ์ มี land mark
และที่สำคัญที่สุดคือ มีคุณภาพ คำนึงถึงการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการปัญหาสาเหตุดี และความ
เลื่อมล้ำทางสังคม

โดยสรุปจะเป็นได้ว่าทุกท่านที่ขึ้นเสวนามีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน ที่จะร่วมกันพัฒนา
เกาะลันตาให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทั้งด้านการท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพชีวิต โดย
อาศัยขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ

การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อทบทวนสถานการณ์การท่องเที่ยวบนเกาะลันตา ทั้งในด้านบวก
และด้านลบ และการวางเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะลันตา โดยสามารถสรุปประเด็น
ได้ ดังนี้ (ตารางที่ 1 และภาพที่ 5)

ภาพที่ 2.5 การประชุมกลุ่มย่อย

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นการทบทวน สถานการณ์การท่องเที่ยวบนเกาะลันตา

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา		ข้อเสนอแนะ
ด้านบวก	ด้านลบ	
ด้านสิ่งแวดล้อม		
1. เกาะลันตามีทรัพยากรที่มีความหลากหลาย และมีคุณค่า ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม 2. ลักษณะของคลื่นทะเลปลอดภัย ไม่มี rip curl	1. ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว จากการเข้าถึงทรัพยากรได้ง่าย	1. กิจกรรมดำน้ำลึกควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการเข้าถึง เช่น พื้นที่ที่อ่านไทม์มากจะอนุญาตให้ผู้ที่มีประสบการณ์ดำน้ำมาแล้วเท่าไรก่อนจะลงดำบริเวณดังกล่าวได้
การมีสะพานข้ามเกาะ		
1. มีความเป็นเกาะอยู่เนื่องจากมีสะพานเชื่อมต่อเฉพาะบริเวณเกาะลันตาใหญ่ และลันตาน้อย 2. การเดินทางสะดวกมากขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามาบนเกาะมากขึ้น 3. การเชื่อมต่อพื้นที่ 2 เกาะ ทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวขยายไปยังเกาะลันตาน้อยด้วย	1. แพขนานยนต์ไม่มีมาตรฐาน ราคาสูงคุณภาพต่ำ 2. นักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเป็นแบบ one day มากกว่า overnight	
นักท่องเที่ยว		
1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรป และสแกนดิเนเวีย หรือนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มาพักค้างบนเกาะเป็นเวลานาน หรือนักท่องเที่ยวชาวจีนกลุ่มครอบครัว ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ	1. ปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น	
2. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากการมีสะพานข้ามเกาะ	2. เกิดปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น	

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา		ข้อเสนอแนะ
ด้านบวก	ด้านลบ	
3. มีโรงเรียนนานาชาติสำหรับรองรับลูกหลานของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาอาศัยอยู่เป็นเวลานาน	3. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเพิ่มขึ้นเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่ม one day trip	
ระบบสาธารณูปโภค		
1. ไฟฟ้าตก และดับบ่อย เนื่องจากเกะกังล้นตา ไม่มีสถานีไฟฟ้าย่อยในการควบคุมและปรับระดับไฟ 2. มีถนนหลักรอบเกาะ	1. ควรมีการวางผังเมืองด้านการท่องเที่ยว โดยพิจารณาถึงระบบน้ำ ไฟฟ้า ประปาด้วย 2. น้ำที่ใช้บนเกาะเป็นน้ำบาดาล โดยมีการขุดเจาะมาก ทำให้น้ำบาดาลเริ่มเป็นน้ำกร่อย 3. สภาพผิวจราจรขรุขระ ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อย 4. มีปัญหาเรื่องการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการส่งโรงพยาบาลจากนักท่องเที่ยว 5. สถานพยาบาลขนาดเล็ก และไม่มีแพทย์เฉพาะทาง	
ผู้ประกอบการ		
1. มีผู้ประกอบการบางกลุ่มที่มีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	1. มีการตัดถางพื้นที่ป่าสงวนเพิ่มเติม เพื่อเปิดพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว	
	2. มีประชากรแฝงเพิ่มมากขึ้นจากการเข้ามาเป็นแรงงาน 3. ปัญหาขยะ โดยเฉพาะจากการมีร้านสะดวกซื้อ	

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา		ข้อเสนอแนะ
ด้านบวก	ด้านลบ	
	4. นักธุรกิจต่างชาติแฝงตัวเข้ามาทำธุรกิจเยอะขึ้น	
	5. ธุรกิจเช่ารถมอเตอร์ไซด์ไม่ได้มาตรฐาน	
สินค้าและบริการ		
1. มีสินค้าที่มีคุณภาพ ที่สามารถพัฒนาเป็นของที่ระลึกของฝากจากเกาะลันตาได้ เช่น กะปิ ผ้าบาติก อาหารทะเล	1. มีจำนวนหาบเร่แผงลอยเพิ่มมากขึ้น	
งานเทศกาล/ตลาดนัด		
1. มีเทศกาลประจำปี คือ เทศกาลลันตาลานตา ซึ่งเป็นที่น่าสนใจของเกาะลันตา	2. ตลาดนัดมีการใช้เครื่องเสียงที่ดัง 3. ตลาดนัดทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น	
การมีส่วนร่วม / การจัดการ		
	1. ประชาชน และผู้ประกอบการขาดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการ	

ได้ ดังนี้

ในส่วนของเป้าหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน สามารถสรุป

ด้านเศรษฐกิจ เป้าหมายคือ การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน

ด้านสังคม เป้าหมายคือ การคงอยู่ของวัฒนธรรมวิถีชีวิต และการให้เกียรติชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม เป้าหมายคือ การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการเพิ่มพูนทรัพยากร